

نشانی: تهران، خیابان آیت الله طالقانی - کوچه غفارزاده - جنب ساختمان
جهاد کشاورزی - طبقه ششم - اداره کل اسناد و انتشارات
صندوق پستی: ۱۵۹۳۶۴۷۷۱۱
امور مشترکین: زهرا خسروی
تلفن: ۸۳۲۳۲۶۵۰

Email: Yaran@NavideShahed.com
www.NavideShahed.com
WWW.NAVIDESHAHED.IR

- شاهد یاران از پژوهش‌های محققان درباره موضوعات نشریه استقبال می‌کند.
- شاهد یاران در تلخیص و اصلاح آثار ارسال آزاد است.
- آثار ارسال مسترد نمی‌شود.
- نقل مطالب شاهد یاران با ذکر مأخذ بلامانع است.
- نظرات مصاحبه شوندگان الزاماً موضع مجله نیست.

صاحب امتیاز: بنیاد شهید و امور ایثارگران
مدیر مسئول و سردبیر: سعید گنجی کردشلاقی
مدیر اجرایی: سیده فاطمه رضایی
ناظر محتوا: نادر دقیقی
دبیر تحریریه: مهدی حسین‌زاده
امور فنی: پرستو سلیمانی
طراح و صفحه‌آرا: سارا حسین‌زاده
مجری: داده‌پردازان آل‌طه
چاپ: چاپخانه سازمان فرهنگی - سیاحتی کوثر

- ۲ سخن سردبیر
- ۳ پیام مقام معظم رهبری در پی شهادت «شهادی خدمت»
- ۴ پیام خانواده شهید حسین امیرعبداللهیان به رهبر معظم انقلاب و مردم ایران
- ۵ شهید حسین امیرعبداللهیان در سخنان همکاران و مسئولین
- ۱۰ زندگی شهید دکتر حسین امیرعبداللهیان در یک نگاه / سردار دیپلماسی و مقاومت
- ۱۸ مهربان و مردم‌دار / صدیقه فرانسه‌جلوه؛ همسر شهید
- ۲۳ خادم ملت / دکتر محمدحسین امیرعبداللهیان
- ۲۸ دیپلمات جهادی / دکتر عباس خامه‌یار
- ۳۳ سردار دیپلماسی و مقاومت / حجت الاسلام و المسلمین میثم امرودی
- ۳۸ مذاکره‌کننده قوی و توانمند / دکتر ناصر کنعانی
- ۴۵ سرشار از عطوفت / دکتر نسرین مصفا
- ۴۸ سیاست خارجی را عرصه‌ای برای جهاد می‌دانست / دکتر محمدصادق فضلی
- ۵۵ سرمایه‌ای ارزشمند در وزارت امور خارجه / دکتر حسین اکبری
- ۶۰ باتقوا و با ایمان / گفتگو با دکتر اسحاق آل‌حبیب
- ۶۲ پیش‌قدم در فعالیت‌های عام‌المنفعه / مهندس محمدرضا کاشی
- ۶۶ فرمانده تمام‌عیار در حوزه دیپلماسی / سیدعلیرضا فاطمیان‌پور
- ۷۰ مروری بر تکریم شخصیت شهید حسین امیرعبداللهیان / شهید امیرعلی حاجی‌زاده
- ۷۲ مؤمن و انقلابی / نوراحمد نیکبخت
- ۷۵ توانمند و انقلابی / دکتر سیدرضا صدرالحسینی
- ۷۸ محبوب قلب‌ها / حاج حسن عظیم‌زاده
- ۸۲ وزیری که در قلب‌ها ماندگار شد / علی غلامی و ابوالقاسم نیکخوی
- ۸۴ عزت در دیپلماسی کشور / دکتر رضا شاملو
- ۸۷ گزارشی از سخنرانی شهید حسین امیرعبداللهیان در حمایت از مردم غزه در نشست «ژنو»
- ۸۹ واکنش برخی از مقام‌ها و شخصیت‌های بین‌المللی در پی شهادت دکتر حسین امیرعبداللهیان
- ۹۲ خاطره‌ای از شهید حسین امیرعبداللهیان از دیدار با حاج قاسم سلیمانی
- ۹۴ کتاب‌شناسی

دیباچه

وزارت امور خارجه در طول دوران هشت سال دفاع مقدس شهدای بسیاری تقدیم انقلاب کرده است. یکی از شهدای گرانقدر وزارت امور خارجه؛ شهید حسین امیرعبداللهیان است. حسین امیرعبداللهیان در اردیبهشت ۱۳۴۳ در دامغان از توابع استان سمنان به دنیا آمد. در دوران کودکی، پدر خود را از دست داد و این آغاز سخت و طاقت‌فرسا، تأثیر زیادی در شکل‌گیری شخصیت و اراده قوی او گذاشت. شهید امیرعبداللهیان، مردی که در میان سیاستمداران، از حیث اخلاق و ایمان به خداوند؛ جایگاهی ویژه داشت. یکی از شخصیت‌های برجسته‌ای بود که توانست در عرصه‌های مختلف سیاسی و دیپلماتیک، اصول انسانی و اسلامی را در کنار توانمندی‌های مدیریتی به شکلی متوازن و مؤثر به نمایش بگذارد. او که در خدمت به مردم و مقاومت در برابر ظلم و استکبار، هیچ‌گاه از اصول خود عدول نکرد، همواره به عنوان نمادی از صداقت و استقامت شناخته می‌شد. زندگی سیاسی او چیزی بیش از یک شغل بود؛ او مسئولیت را از منظر انسانی و الهی می‌دید که در آن تنها هدف خدمت به محرومان و مظلومان بود. شهید امیرعبداللهیان با نگاه ویژه‌اش به مفاهیمی چون عزت، کرامت و استقلال، به یک الگو برای نسل‌های آینده تبدیل شد. در طول دوران فعالیت، از دیپلماسی تا مدیریت‌های اجرایی، همواره از خود شجاعت و استواری داشت و نشان داد که سیاست واقعی، سیاستی است که در خدمت مردم و در راستای تحقق عدالت اجتماعی و جهانی باشد. او به پست‌های مدیریتی و وزارت، نگاهی صرفاً برای خدمت به مردم و تحقق آرمان‌های انسانی داشت و برای او، هیچ مرزی در مسیر خدمت وجود نداشت. در مسیر تحصیل، حسین امیرعبداللهیان به‌طور پیوسته در جست‌وجوی علم و دانش بود. او در ابتدا در رشته کارشناسی روابط دیپلماتیک از دانشکده وزارت امور خارجه فارغ‌التحصیل شد و سپس در سال ۱۳۷۵ مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته روابط بین‌الملل از دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران دریافت کرد. حسین امیرعبداللهیان در ادامه، در دانشگاه تهران به تحصیلات خود ادامه داد و دکترای روابط بین‌الملل را کسب کرد. زندگی حرفه‌ای او با مسیری پر از تلاش و مسئولیت‌های مهم سیاسی همراه بود. در مرداد ۱۴۰۰، حسین امیرعبداللهیان از سوی رئیس‌جمهور وقت، سیدابراهیم رئیسی، به‌عنوان وزیر پیشنهادی وزارت امور خارجه معرفی شد. پس از کسب رأی اعتماد ۲۷۰ نماینده مجلس، او به‌عنوان وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران مشغول به کار شد. اما بزرگ‌ترین و سرنوشت‌سازترین لحظه زندگی او زمانی فرا رسید که در روز ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳، به‌همراه رئیس‌جمهور کشور، سیدابراهیم رئیسی، در مراسم افتتاح یک سد در شمال غرب کشور (ورزقان) حضور داشت. در بازگشت از این مراسم، بالگرد حامل رئیس‌جمهور و هیئت همراه، دچار سانحه شد و حسین امیرعبداللهیان به‌همراه دیگر سرنشینان آن، به‌دست تقدیر و در راه خدمت به کشور به درجه رفیع شهادت نائل آمد. این شهید بزرگوار در جوار حرم حضرت عبدالعظیم حسنی به خاک سپرده شد و یاد و نام او در دل‌های مردم ایران و در تاریخ انقلاب اسلامی همیشه زنده خواهد ماند. مجموعه‌ای که فراروی شماست، تلاش کرده است تا زوایای مختلف زندگی این شهید را برپایه مستندات و شواهد مورد واکاوی و بررسی قرار دهد.

متن پیام تسلیت رهبر معظم انقلاب در پی شهادت "شهدای خدمت"

انا الله و انا اليه راجعون

با اندوه و تاسف فراوان، خبر تلخ درگذشت شهادت گونه عالم مجاهد، رئیس جمهور مردمی و با کفایت و پرتلاش، خادم الرضاعلیه السلام جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج سید ابراهیم رئیسی و همراهان گرامی ایشان رضوان الله علیهم را دریافت کردم. این حادثه ناگوار در اثنای یک تلاش خدمت رسانی اتفاق افتاد؛ همه مدت مسئولیت این انسان بزرگوار و فداکار چه در دوران کوتاه ریاست جمهوری و چه پیش از آن، یکسره به تلاش بی وقفه در خدمت به مردم و به کشور و به اسلام سپری شد. رئیسی عزیز خستگی نمی شناخت. در این حادثه تلخ، ملت ایران، خدمتگزار صمیمی و مخلص و با ارزشی را از دست داد. برای او صلاح و رضایت مردم که حاکی از رضایت الهی است بر همه چیز ترجیح داشت، از این رو؛ آزردهی هایش از ناسپاسی و طعن برخی بدخواهان، مانع تلاش شبانه روزی برای پیشرفت و اصلاح امور نمی شد. در این حادثه سنگین، شخصیت های برجسته ای مانند حجه الاسلام آل هاشم امام جمعه محبوب و معتبر تبریز، جناب آقای امیر عبداللهمیان وزیر خارجه مجاهد و فعال، جناب آقای مالک رحمتی استاندار انقلابی و متدین آذربایجان شرقی و گروه پروازی و دیگر همراهان نیز به رحمت الهی پیوستند. اینجانب پنج روز عزای عمومی اعلام می کنم و به ملت عزیز ایران تسلیت می گویم.

بیانات مقام معظم رهبری در مراسم سی و پنجمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی (رحمه الله)

شهادت جانگداز رئیس جمهور مغتنم و عزیز و پرکار و همراهان ایشان که این همراهان هم هر کدام به نوبه خود ارزشمند بودند؛ از آنهایی که بنده از نزدیک می شناختم، مرحوم آقای آل هاشم، امام جمعه فعال، مردمی و شایسته شهر تبریز، نماینده رهبری در استان مهم آذربایجان شرقی، با مردم، با جوان ها، با دانشجویها، با هنرمندان، با ورزشکاران، با قاطبه مردم ارتباطات قلبی و دلی و کاری برقرار می کرد؛ حقیقتاً شخصیت ارزنده ای بود. مرحوم آقای امیر عبداللهمیان، وزیر خارجه فعال، پرکار، با ابتکار، مذاکره کننده قوی؛ بنده صورت مذاکراتی را که ایشان می کرد در مواردی مشاهده می کردم؛ یک مذاکره کننده قوی و باهوش و پایبند به مبانی و اصول؛ اینها [کسانی بودند] که من از نزدیک می شناختم؛ دیگران هم، چه استاندار آذربایجان، چه برادر مأمور حفاظت رئیس جمهور، چه آن سه نفر عزیزی که مأمور پرواز بودند، همه اینها آن طوری که افراد آشنای به آنها می گویند، افراد شایسته و برجسته و مؤمنی بودند. فقدان اینها حقیقتاً یک خسارت بود برای کشور.

منبع: khamenei.ir

پیام خانواده شهید حسین امیر عبداللهیان به رهبر معظم انقلاب و مردم ایران

دورانی نسبتاً کوتاه در کسوت وزیر امور خارجه، از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی به «مجاهد فعال» ملقب گردید و بر روی دستان مردم شریف و قدرشناس ایران با شکوه بدرقه گردید و در جوار مقربان درگاه الهی، سکنی گزید. اینک وظیفه خود می‌دانیم تا مراتب تشکر و قدردانی قلبی خود را از رهبر معظم انقلاب، ملت بزرگوار، مسئولان نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و همه عزیزانی که از زمان وقوع حادثه تاکنون، در مراسم استقبال، بدرقه و تشییع بیکر شهید شرکت نموده و با حضور و پیام‌های خود با ما ابراز همدردی نموده‌اند، ابراز داریم. باشد که خداوند متعال به همگان جزای خیر و وافر عطا فرماید و ما را میراث‌داران شایسته شهدا قرار دهد.

و رضای الهی، پیروی از فرامین و منویات ولی امر مسلمین، تحقق آرمان‌های نورانی انقلاب اسلامی، پاسداری از میراث پاک شهیدان و خدمت خالصانه به ملت شریف و بزرگوار ایران عزیز و امت اسلامی را در قلب و ذهن نداشت و در این مسیر مانند هم‌زمان شهیدش؛ جان و آبروی خویش را در کف اخلاص نهاد و تقدیم نمود. او با تاسی از سیره حضرت رسول الله (ص) در حمایت از مظلوم بسیار تلاش کرد و خدای سبحان را سپاس که حافظه امت اسلامی و آزادگان جهان، وی را به عنوان حامی و صدای رسای مظلومیت زنان و کودکان فلسطینی به یاد می‌آورند و او را نه تنها وزیر خارجه ایران بلکه وزیر خارجه جهان اسلام و آزادگان جهان توصیف کردند. خداوند را شاکریم که حسین امیر عبداللهیان پس از عمری تلاش صادقانه به عنوان دیپلمات انقلابی و متعهد و طی

محضر مبارک رهبر معظم انقلاب اسلامی، آحاد ملت شریف و قدرشناس ایران، مراجع عظام و مسئولان نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران؛

سلام علیکم؛

با عرض ارادت محضر حضرت صاحب‌العصر و الزمان مهدی موعود (عجل‌الله‌تعالی فرجه الشریف) و درود به روح مطهر امام راحل و شهدای طریق حق؛ در روزهای فراق عزیز سفر کرده ما «شهید حسین امیر عبداللهیان» همه ما در برابر مشیت و اراده خداوند عزیز و رحیم، سر تعظیم و تسلیم فرود می‌آوریم و از ذات مقدس او، صبر و ثبات قدم در مسیر حق را استعانت می‌نماییم. حسین امیر عبداللهیان از آغازین روزی که جامه خدمت در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را بر تن نمود، چیزی جز کسب قرب

شهید حسین امیرعبداللهیان در سخنان همکاران و مسئولین

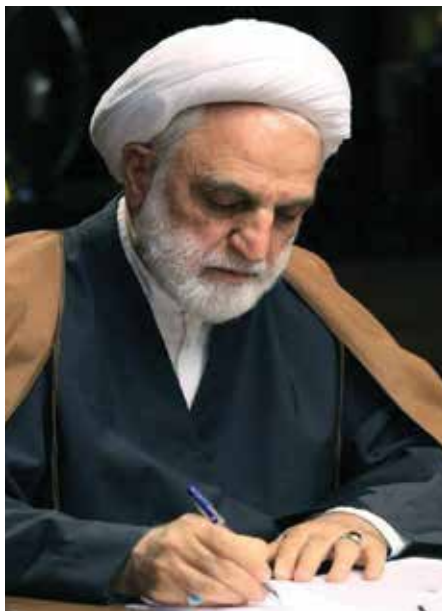
شهید سید حسن نصرالله؛ دبیرکل سابق حزب الله لبنان

متواضع و شجاع

دکتر حسین امیرعبداللهیان؛ توجه ویژه‌ای به مساله فلسطین و جبهه مقاومت داشت. این خصوصیات، یکی از ویژگی‌های مهم ایشان به شمار می‌رود. به گمان من؛ این توجه ویژه وی، دو عامل داشته است. نخست؛ باور شخصی و ایمانی که به این مساله داشت. عامل دوم؛ به دلیل ماهیت مسئولیت‌هایی بود که وی، پیش‌تر بر عهده گرفته بود. در مدت حضور در تصدی وزیر امور خارجه، کاملاً آشکار بود که مساله فلسطین و مقاومت فلسطین، جزو اولویت‌های شهید امیرعبداللهیان است. شهید «حسین امیرعبداللهیان» به لبنان، فلسطین و نهضت‌های مقاومت، علاقه شدیدی داشت و این در شخصیت او متمایز است. شهید امیرعبداللهیان فردی متواضع و فعال بود.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای؛ رئیس قوه قضائیه

نمادی از دیپلمات و نیروی جهادی

از سالیان دور؛ وصف روحیه انقلابی، تدبیر و اخلاص مرحوم امیرعبداللهیان را شنیده بودم و در مدتی که وی در تصدی وزارت امور خارجه بود، در جلسات مشترک با نگاه وسیع و رویکرد خردمندانه و عاقلانه او در حوزه دیپلماسی و سیاست خارجی بیشتر آشنا شده و دریافته‌ام که ایشان نسبت به مسائل در حوزه دیپلماسی، نگاه تک‌بعدی ندارد. شهید امیرعبداللهیان؛ نمادی از دیپلمات و نیروی جهادی و انقلابی بود که در پیشبرد امور و اهداف مقدس جبهه مقاومت، نقش آفرینی‌های ارزنده‌ای را انجام داد به گونه‌ای که شهید حاج قاسم سلیمانی نیز نگاه و عنایت ویژه‌ای به وی داشت. شهدای حادثه ناگوار سقوط بالگرد و در رأس آنها حضرت آیت‌الله ابراهیم رئیسی و آقای امیرعبداللهیان، تمام تلاش خویش را برای برقراری امنیت و رفاه در کشور به کار گرفتند. سرمایه‌هایی گرانقدر و شخصیت‌های والایی را در این سانحه از دست داده و از این اتفاق متأثر و متألّم هستیم؛ اما وقتی مشاهده می‌کنیم که این شخصیت‌های خدوم و دلسوز برای نظام و کشور، چنین مزدی نصیبشان شد و در نزد خداوند روزی می‌خورند، آرامش و سکینه پیدا می‌کنیم.

دکتر محمد مخبر؛ معاون اول رئیس جمهور در دولت سیزدهم

انقلابی و فداکار

اگر چه امروز جای شهید امیرعبداللهیان در میان ما خالی است اما شهادت؛ عزت ابدی بود که خداوند به جهت مجاهدت‌های ایشان به وی اهدا کرد. شهید امیرعبداللهیان، دیپلمات انقلابی بود و در مدتی که سکانداری دستگاه سیاست خارجی را برعهده گرفته بود موفق شد با مشی میدان‌داری و انقلابی‌گری نه تنها برای تقویت روابط ایران با کشورهای شرق و غرب دنیا تلاش نموده بلکه توانست ثبات را به منطقه هدیه کرده و مورد ستایش بسیاری از سیاستمداران منطقه و جهان قرار گیرد. در ماه‌های اخیر که جهان؛ نظاره‌گر جنایات صهیونیست‌های کودک‌کش بود، شهید امیرعبداللهیان با مجاهدت‌های شبانه‌روزی، اجماع منطقه‌ای و بین‌المللی علیه رژیم اشغالگر قدس را ایجاد کرد که این تلاش‌ها باعث شد تا تیشه‌ای محکم بر ریشه غاصبین قدس وارد شود. نقش ممتاز ایشان در دولت، حرفه‌ای‌گری در کار، فروتنی، بلندنظری و توجه لحظه به لحظه به اوامر ولی امر مسلمین جهان، از ویژگی‌های شخصیتی بارز شهید امیرعبداللهیان بود. مسیر روشن شهید امیرعبداللهیان با تربیت نسلی که در دستگاه دیپلماسی راه او را سرلوحه خود قرار داده‌اند، ادامه خواهد داشت.

سرلشکر شهید حسین سلامی؛ فرمانده سابق سپاه

نابغه در عرصه دیپلماسی

شهید امیر عبداللہیان؛ شخصیت بسیار کاملی داشته و نبوغ فکری، دانش سیاسی و مهارت دیپلماسی از ویژگی‌های این وزیر شهید بود. دیپلماسی؛ ترکیبی از هنر، مهارت، دانش و شخصیت است. شهید حسین امیر عبداللہیان همه ویژگی‌های متناسب در حوزه دیپلماسی را دارا بوده و در هر هیأتی با هر مقام و در هر موقعیتی قرار می‌گرفت، دقیقاً با زبان و ادبیات لازم و متناسب با طرف مقابل خود برخورد می‌کرد. به عنوان مثال؛ اگر در مقابل قدرت‌ها قرار می‌گرفت، با زبان اقتدار و اگر با ضعفا روبرو می‌شد، با زبان حمایت و پشتیبانی سخن می‌گفت. یکی از ویژگی‌های مثبت او این بود که دیپلماسی کلاسیک و متعارف و از سوی دیگر دیپلماسی مقاومت را به خوبی می‌شناخت و آن را راهبری می‌کرد. در حوزه دیپلماسی؛ آمیخته نمودن نجابت، اخلاق، مهارت و اقتدار بسیار مشکل است چرا که عموماً دنیای سیاست بر خلاف دنیای نظامی، بسیار رمزآلود و پیچیده است، بنابراین نیاز است تا در این عرصه، قدرت بازی‌خوانی بالایی داشته تا بتوان به خوبی، دشمن و دوست را از هم متمایز کرد و از سوی دیگر با قدرت اقناع و چانه‌زنی بالا بتوان منافع ملی را نیز حفظ کرد. شهید امیر عبداللہیان از شجاعت فردی و سیاسی بهره می‌برد، به عنوان مثال از رفتن به کشورهایمانند لبنان و سوریه که ممکن بود از ناحیه دشمن دچار آسیب شود، واهمه نداشت. ایشان از شجاعت سیاسی بالایی برخوردار بود که باعث می‌شد تا با افراد و فرماندهان جبهه مقاومت دیدار کرده و از مواضع انقلابی قاطعانه صحبت می‌کرد.

دکتر سید عباس عراقچی؛ وزیر امور خارجه در دولت چهاردهم

امیر اخلاق و اخلاص

افتخار داشتیم که در شورای معاونین وزارت امور خارجه، در کنار دکتر امیر عبداللہیان انجام وظیفه کنیم. آن دوران، دورانی بسیار ارزشمند و پربار بود. جلسات شورای معاونین در آن زمان و اقداماتی که انجام شد، گواه تلاش‌های بی‌وقفه ایشان است. پیش از هر چیز، همگان ایشان را به اخلاق نیکو، ادب و تواضع می‌شناسند، پیش از آنکه به واسطه دستاوردهای حرفه‌ای‌شان شناخته شوند. البته در حوزه کاری نیز ایشان دوران بسیار موفقی را پشت سر گذاشت اما به نظر بنده، شاخصه برجسته ایشان؛ اخلاق، ادب و تواضع بود؛ صفتی که همه همکاران به آن احترام می‌گذارند. شهید امیر عبداللہیان به «امیر دیپلماسی» شهرت یافته است، اما به باور من، او بیش از هر چیز «امیر اخلاق» و «امیر اخلاص» بود. امیدوارم خداوند به همه ما توفیق دهد تا در این مسیر ارزشمند، گام برداریم. در دوران همکاری‌ام با ایشان در وزارت امور خارجه، به‌ویژه در حوزه کشورهای عربی، شاهد تسلط و مهارت بالای ایشان بودم. او از جمله همکارانی بود که در حوزه مقاومت، فعالیت برجسته‌ای داشت و با ارتباطات مؤثر خود با نهادهای فعال در این عرصه، نقش مهمی ایفا کرد. در دوران وزارت‌ش نیز؛ هیچ کم و کاستی در عملکرد او دیده نشد. یکی از اقدامات برجسته‌ای که در زمان ایشان انجام شد، عملیات «وعده صادق» بود. بارها در زمان حیات ایشان و در کلاس‌های درس دانشکده، به دانشجویانم گفته‌ام که این عملیات، نمونه‌ای درخشان و قابل تدریس در حوزه دیپلماسی است. این اقدام، تلفیقی موفق از میدان و دیپلماسی بود که پیش از آن با برنامه‌ریزی دقیق انجام شد و پس از آن با تدابیر هوشمندانه، از گسترش تنش‌ها و درگیری‌هایی که می‌توانست کل منطقه را درگیر کند، جلوگیری به عمل آمد. شهید امیر عبداللہیان با گام‌های مؤثر در حوزه همسایگی و دیپلماسی، خدمتگزار مردم بود و یاد و نامی نیکو از خود بر جای گذاشت.

دکتر محمدباقر قالیباف؛ رئیس مجلس شورای اسلامی

متین و موثر

در دو سال ابتدایی فعالیت مجلس یازدهم، شهید دکتر امیرعبداللهیان؛ دستیار ویژه رئیس مجلس شورای و مدیرکل بین‌الملل مجلس بود؛ در آن مدت کوتاه، درس‌های بسیاری از او آموختم. شهید امیرعبداللهیان؛ متین و موثر بود، در دفاع از حقوق ملت ایران، سستی عمل نداشت و تراز دیپلمات انقلابی بود. پیش از حضور در مجلس، از زمانی که ایشان در وزارت امور خارجه در کنار شهید سلیمانی فعال بود، با ایشان آشنا شدم. ایشان دیپلماتی بودند که باورمندانه در میدان مقاومت فعالیت داشت.

دکتر حمید مکارم؛ رئیس دفتر وزارت امور خارجه در استان قم

مومن و مردم‌دار

یکی از ویژگی‌های شهید امیرعبداللهیان، خانواده دوستی وی بود، ایشان به جهت مشغله کاری، کمتر فرصت داشت تا به همراه خانواده عازم سفر شود لذا در برخی از دیدارهایی که با مراجع عظام در قم برنامه‌ریزی می‌شد، خانواده را جهت زیارت حرم مطهر حضرت معصومه (س) با خود همراه می‌کرد و در طول سفر بسیار حساس بود که مخارج خانواده ایشان از حساب شخصی وی پرداخت شود. ایشان تمام تلاش خود را به کار می‌گرفت تا برخی از مشکلات همکاران را شخصا پیگیری و رفع نماید. اگر یکی از بستگان همکاران مرحوم می‌شدند، شخصا پیام داده و حتی الامکان در مراسم ترحیم حضور داشت. ادب شهید امیرعبداللهیان در وزارت امور خارجه زبانزد بود به گونه‌ای که در تعامل با همکاران و مردم و حتی منتقدان بسیار فروتنانه و مؤدب رفتار می‌کرد و حتی در تعاملات کاری به جای کار دستوری، اقتناعی عمل می‌کرد. شهید امیرعبداللهیان فعالیت در وزارت امور خارجه را از پایین‌ترین رتبه‌ها آغاز و با تلاش فراوان موفق شد تا مدارج را طی نموده و به مقام وزارت نائل شود. در مدت وزارت ایشان، ارتباط ما با کشورهای عربی و منطقه بهتر شد و وزارت امور خارجه در ایام مدیریت ایشان به عنوان وزارت نمونه در دولت انتخاب شد.

دکتر مهدی شکیبایی؛ رئیس فرهنگسرای رسانه

حامی مردم و مظلومین

پس از وقوع انقلاب اسلامی، عمق استراتژیک سیاست خارجی ما، مساله فلسطین بود که گرچه وزرای خارجه پیشین نیز به این مساله اهتمام داشتند اما شهید امیرعبداللهیان با اشراف خاصی که به مساله فلسطین و غرب آسیا و شمال آفریقا داشت و در این زمینه فعالیت می‌کرد، ثابت کرد با دیگر وزرای خارجه تفاوت داشته و اهتمام خاصی بر این موضوع که از مسایل مهم سیاست خارجی انقلاب بود، داشته است. در ایامی که عملیات «طوفان الاقصی» انجام شد، تصدی وزارت امور خارجه با شهید امیرعبداللهیان بود که این دو ماجرا؛ تلاقی خاصی با هم پیدا کرد. به طوری که از پس از اجرای عملیات «طوفان الاقصی»، ایشان سفرهای متعدد به منطقه داشت. در سفرهای دوره‌ای ایشان، توفیق همراهی با شهید را داشته و از نزدیک شاهد دلسوزی و فعالیت‌های او بودم. شهید امیرعبداللهیان؛ مساله فلسطین را منحصر به مکان خاصی نمی‌کرد بلکه با سفرهای خود به قطر، لبنان، عمان و سوریه در خصوص مسایل سرزمین‌های اشغالی، رایزنی می‌کرد. به جرات می‌توان گفت که شهید امیرعبداللهیان به واسطه تخصصی که داشت و چون توجه خود را به مهم‌ترین مساله سیاست خارجی یعنی فلسطین معطوف می‌کرد، وزیری تراز بود که باعث دلگرمی دیگر مجاهدان در لبنان، فلسطین و سوریه شده و صدای مظلومان بود.

سرلشکر شهید غلامعلی رشید؛ فرمانده سابق قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء

امیر و سردار میدان سیاست خارجی

شهادت برادر ارجمند دکتر حسین امیرعبداللهیان وزیر انقلابی و خدمتگزار خستگی‌ناپذیر عرصه دیپلماسی و سیاست خارجی، پاداش شایسته برای زندگی سراسر مبارزه و مجاهد متعهدانه ایشان بود. وی نمونه بارز ولایت‌مداری و عشق بی‌پایان خدمت به میهن اسلامی بود که برای عزت، استقلال و سربلندی میهن عزیز اسلامی، سر از پا نمی‌شناخت. ایشان صاحب شخصیتی مورد احترام برای همه دوستداران انقلاب اسلامی در جغرافیای گسترده محور مقاومت و در میان رزمندگان و مدافعان حرم و قدس شریف، دارای جایگاهی معتبر بود. در چند دهه خدمت صادقانه و شجاعانه وی در دستگاه سیاست خارجی کشور، صفحات درخشانی از کتاب افتخارات کشور را به ثبت رساند و بی‌گمان فقدان او موجب اندوه همه دوستداران و علاقمندان شده است. گرچه ضایعه فقدان این خدمتگزار و امیر و سردار میدان سیاست خارجی بسی سنگین است، اما بی‌تردید، دامن مادر میهن از این فرزندان برومند و مجاهد هرگز خالی نخواهد ماند و کاروان پیروان خمینی کبیر^(س) و یاوران خامنه‌ای عزیز^(مدظله‌العالی)، همچنان، با توکل و امید به خدای قادر متعال، مسیر فتح قله‌های تعالی و پیشرفت را با اقتدار خواهند پیمود. اینجانب فقدان این خدمتگزار مخلص و مجاهد را به پیشگاه حضرت ولی عصر^(عج‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف) و محضر فرمانده معظم کل قوا حضرت امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) و مردم شریف میهن اسلامی، بویژه همسر مکرمه و فرزندان عزیز و خانواده گرمی تسلیت عرض می‌کنم و از محضر حضرت باری تعالی علو درجات و حضور در محفل انس شهدا و اولیاء الهی را برای ایشان مسئلت دارم.

دکتر سید علی سقائیان؛ سفیر پیشین ایران در ارمنستان

مردی برای همه فراز و فرودهای دیپلماسی خارجی ایران

شهید امیرعبداللهیان؛ مردی برای همه فراز و فرودهای دیپلماسی خارجی ایران بود. هنگامی که حادثه تلخ منا رخ داد، اقدامات گسترده‌ای در وزارت امور خارجه شکل گرفت تا زائران ایرانی و پیکر شهدا به ایران بازگردد و در این بین، شهید امیرعبداللهیان به صورت شبانه‌روز و با تلاشی خستگی‌ناپذیر وارد میدان شد. او نقش مهمی در بازگرداندن پیکر شهدای ایرانی حادثه منا به ایران داشت. در زمان اتفاق مربوط به سفارت عربستان در ایران نیز امیرعبداللهیان فعالیت گسترده‌ای داشت و نقش او در بازگشایی سفارت، پررنگ بود. بعد از اتفاق مربوط به سفارت عربستان در تهران، عربستان این مسئله را بهانه قرار داد و طی هفت سال رابطه سیاسی بین دو کشور قطع شد ولی در نهایت و با تدبیر رهبری و نقش سازنده دیپلمات‌هایی هم چون شهید امیرعبداللهیان، شاهد بازگشایی سفارت عربستان در تهران بودیم. البته فرآیند کار از دولت قبل شروع شده بود اما امیرعبداللهیان هم درگیر ماجرا بود و در زمان دولت سیزدهم، کار به نتیجه رسید. شهید امیرعبداللهیان چهل و یکمین شهید وزارت امور خارجه بود و تاکنون دیپلمات‌های ایرانی در کشورهای مختلف و در جریان مأموریت‌های خود به شهادت رسیده‌اند. به فرموده رهبر معظم انقلاب، «دیپلمات‌های ایرانی؛ حالا و بعد از دفاع مقدس، در خط مقدم مبارزه با دشمن هستند».

دکتر علی اکبر صالحی؛ وزیر سابق امور خارجه

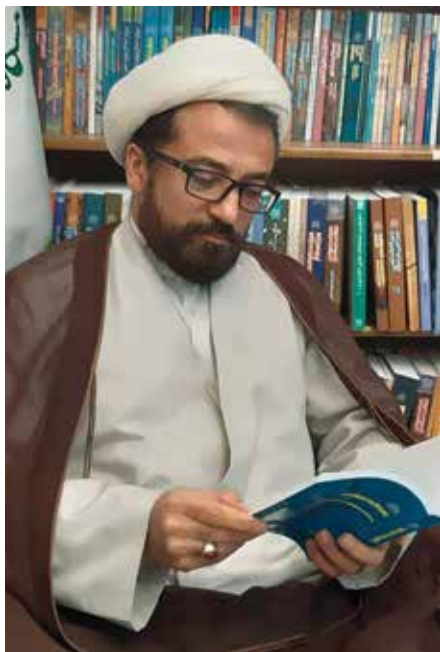
عاشق وطن و خدمت به مردم

پس از انتصاب من به عنوان وزیر امور خارجه، جلسات و دیدارهای مختلف با کارکنان و مدیران وزارت امور خارجه برگزار و در صدد بودم تا شناخت خود را نسبت به توانمندی مدیران، مورد سنجش قرار دهم. یکی از افرادی که با وی دیدار داشته و از توانمندی وی آگاهی یافتم، دکتر امیرعبداللهیان بود. پس از گذشت دو هفته از انتصاب من به عنوان وزیر امور خارجه، منطقه غرب آسیا و شما آفریقا، متشنج شد؛ لذا ارتباط من با شهید امیرعبداللهیان که ریاست اداره کل؛ عربی - آفریقایی را بر عهده داشت، دوچندان شد. اتفاقات بسیاری در منطقه در حال وقوع بود و باید خود را با شرایط ایجاد شده، تطبیق می دادیم. برای رسیدن به این هدف، نیاز بود تا افراد مناسب در جایگاه مناسب قرار گیرند. با شناختی که از ایشان کسب کرده بودم؛ وی را به عنوان معاون عربی - آفریقایی در وزارت امور خارجه منصوب کردم. به دفعات در اتاق ایشان حاضر شده و مطالب بسیاری از وی آموختم. افرادی هم چون شهید امیرعبداللهیان که تجربیات فراوانی در منطقه کسب کرده بود، تحلیل دقیق از مسائل داشت. شهید امیرعبداللهیان جزو افرادی بود که سراسر شور و شوق در جهت عبادت خدا و خدمت به خلق بود. شهید امیرعبداللهیان فردی متواضع و اهل دانش بود که به دنبال خدمت به مردم بود. شهید امیرعبداللهیان کینه جو نبود؛ مردی از تبار عقلانیت در میدان عمل بود. شهید امیرعبداللهیان معتقد به دیپلماسی مقاومت بود و معتقد بود مقاومت یک هنر است که با عزت، حکمت، مصلحت و عقلانیت در هم آمیخته شده است. او حکمت و سیاست، عمل و اندیشه، عواطف و دیپلماسی را با هم آمیخته بود. شهید امیرعبداللهیان در سنگر دیپلماسی شهید شد. اگر او اکنون در بین ما حضور داشت حتماً بر این موضوع تاکید داشت که اعتبار یک کشور با شعار محقق نمی شود، بلکه با تدبیر و خدمت صادقانه و خالصانه و بدون هیاهو به دست می آید. تجربه جمهوری اسلامی ایران نشان داده است که اگر مخلصانه و صادقانه در راه حق و مردم باشیم، خدا با ما است، حتی اگر دشمن لبخند نزند. بهترین واژه در وصف شهید حسین امیرعبداللهیان این است که او عاشق وطن و خدمت به مردم بود و بالاتر از همه؛ حب خدا داشت.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد ملک زاده؛ عضو هیئت علمی دانشگاه

آشنا به فنون دیپلماسی و مذاکره

در عرف روابط بین الملل؛ دیپلماسی دو بخش علمی و میدانی دارد، بخش علمی؛ ناظر به تخصص های لازم علمی است که برای انجام مذاکرات به کار می رود؛ اما دیپلماسی میدانی ناظر به عرصه عمل، قدرت نمایی و اثرگذاری میدانی است که شهید امیرعبداللهیان در هر دو عرصه به خوبی فعالیت داشت. شهید امیرعبداللهیان هم در مذاکرات فردی کار آزموده و متخصص بود و فنون دیپلماتیک را در راستای حفظ عزت و سربلندی کشور انجام داد و هم در عرصه میدان، به صورت جهادی حضور فعالانه داشت و ترکیب این دو عرصه میدانی و علمی باعث شد تا گشایش خوبی در زمینه اقتصاد و سیاست بین الملل ایجاد شود. بیداری جهانی بر علیه رژیم صهیونیستی ناشی از فعالیت های مجاهدانه شهید امیرعبداللهیان بوده است. شهید امیرعبداللهیان سفرهای متعددی به کشورهای گوناگون انجام می داد تا پیام مظلومیت مردم فلسطین را به آنها برساند و باعث ایجاد جریان جهانی علیه صهیونیسم جهانی شود. دستگاه دیپلماسی و در رأس آن، شهید امیرعبداللهیان در کنار کمک به جبهه مقاومت، تلاش زیادی را برای گشایش های اقتصادی و سیاسی در عرصه بین الملل داشت و روابط خوبی با همسایگان، کشورهای آفریقایی و شرقی ایجاد شد تا فروش نفت را به روزی سه میلیون بشکه در روز افزایش دهد.

زندگی شهید دکتر حسین امیرعبداللهیان در یک نگاه

سردار دیپلماسی و مقاومت

درآمد

عصر روز یکشنبه؛ ۳۰ اردیبهشت‌ماه، بالگرد حامل رئیس‌جمهور که برای افتتاح سد مرزی به آذربایجان شرقی سفر کرده بود، در مسیر بازگشت دچار سانحه شد. حجت‌الاسلام و المسلمین سیدابراهیم رئیسی به همراه؛ آیت‌الله آل‌هاشم، امام جمعه تبریز؛ حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه و مالک رحمتی، استاندار آذربایجان شرقی از جمله سرنشینان این بالگرد بودند که در این حادثه به شهادت رسیدند. دکتر حسین امیرعبداللهیان در اردیبهشت‌ماه ۱۳۴۳ در دامغان متولد شد. وی؛ دانش‌آموخته کارشناسی روابط دیپلماتیک از دانشکده وزارت امور خارجه، کارشناسی ارشد روابط بین‌الملل از دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران و دکترای روابط بین‌الملل از دانشگاه تهران بوده است. کارشناس و معاون سفارت جمهوری اسلامی ایران در بغداد، معاون اداره اول سیاسی خلیج فارس وزارت امور خارجه، معاون دستیار ویژه وزیر امور خارجه وقت در امور عراق، عضو کمیته سیاسی-امنیتی مذاکرات هسته‌ای ایران با سه کشور اروپایی، معاون اداره کل خلیج فارس وزارت امور خارجه، عضو کمیته مذاکرات ایران، عراق و آمریکا در موضوع عراق، رئیس ستاد ویژه عراق در وزارت امور خارجه، سفیر جمهوری اسلامی ایران در بحرین، مدیر کل خلیج فارس و خاورمیانه وزارت امور خارجه، معاون عربی و آفریقای وزارت امور خارجه و دستیار ویژه رئیس مجلس و مدیرکل امور بین‌الملل مجلس شورای اسلامی از جمله مسئولیت‌های امیرعبداللهیان از سال ۱۳۷۶ تا ۱۴۰۰ بوده است. دکتر حسین امیرعبداللهیان از سوم شهریورماه ۱۴۰۰ فعالیت خود به‌عنوان وزیر امور خارجه را در دستگاه دیپلماسی کشور آغاز و تا ۳۰ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳ مسئولیت در این زمینه را برعهده داشته است. در ادامه؛ زندگی شهید حسین امیرعبداللهیان به صورت خلاصه بیان شده است.

« شهید امیر عبداللہیان در کنار همسر و فرزند

❖ تولد در خانواده‌ای مذهبی

حسین امیر عبداللہیان در سوم اردیبهشت‌ماه ۱۳۴۳ که مصادف با شب تولد حضرت امام حسین^(ع) بود، در روستای فیروزآباد دامغان متولد شد. پدر؛ ایشان را حسین نام نهاد. حسین؛ کوچکترین فرزند خانواده بود و در کودکی، پدر خود را از دست داد و در شرایط سخت و در حمایت و سرپرستی برادر خویش؛ پرورش و رشد یافت.

❖ مهاجرت خانواده به تهران

با درگذشت پدر، خانواده به تهران مهاجرت و حسین؛ تحصیل را در تهران آغاز کرد. سال‌های نوجوانی حسین، مقارن شده بود با سال‌های انقلاب، تهران آن روزها؛ مملو از التهاب و مبارزه علیه رژیم ستم‌شاهی بود. حسین به همراه تعدادی از دوستان انقلابی، در مبارزات انقلاب حاضر و روحیه انقلابی در وی شکل گرفت.

❖ حضور در جنگ تحمیلی

دکتر امیر عبداللہیان؛ دفاع از انقلاب اسلامی را با حضور در جنگ تحمیلی آغاز و گام در مسیر مبارزه با رژیم بعثی نهاد. این مهم باعث شد تا روحیه انقلابی و جهادی در وی شکل گیرد.

❖ اشتغال در وزارت آموزش و پرورش

یکی از خصوصیات شهید امیر عبداللہیان از همان ایام جوانی، یاری رساندن به مردم در مناطق محروم بود و سعی داشت تا محرومیت‌ها را از دو طریق انتقال علم و آگاهی به نوجوانان و گام نهادن در میدان برای کاهش آلام آنان، وارد آموزش و پرورش شده و در یکی از مدارس منطقه ۱۸ تهران، مشغول به فعالیت گردید. با حضور در این مسئولیت، تلاش فراوان داشت تا فعالیت‌های فرهنگی را در مدرسه ارتقا دهد.

❖ ادامه تحصیل در دانشگاه و گام در مسیر

خدمت به مردم

حسین امیر عبداللہیان در مسیر تحصیل، به‌طور پیوسته در جست‌وجوی علم و دانش بود. او ابتدا؛ مدرک کارشناسی خود را در سال ۱۳۷۰ در رشته روابط دیپلماتیک از دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه دریافت و سپس در سال ۱۳۷۵ مدرک

در محله شادآباد تهران را تاسیس نمودند. شهید امیر عبداللہیان در تاسیس این درمانگاه، فعالیت‌های گسترده‌ای انجام دادند. با ورود به وزارت امور خارجه، فرصتی برای استراحت نداشت اما حضور در درمانگاه را رها نکرد و اینگونه در خدمات‌رسانی به مردم تلاش کرد.

❖ ورود به وزارت امور خارجه

حسین امیر عبداللہیان؛ پس از دریافت مدرک کارشناسی در حوزه روابط دیپلماتیک، وارد وزارت امور خارجه شد و گام در مسیر تلاش نهاد.

❖ کارشناس سیاسی اداره اول خلیج فارس در

سال ۱۳۷۱

حسین امیر عبداللہیان از همان اوایل حضور در وزارت امور خارجه، علاقه زیادی داشت که در مسائل امور خاورمیانه فعالیت نماید. مطالعه فراوانی در خصوص امور خاورمیانه داشت و پیگیر تحولات منطقه بود. معتقد بود که خاورمیانه به دلیل پیچیدگی‌های خاص، نیاز به حضور و فعالیت دارد. اولین مسئولیت وی در وزارت امور خارجه، «کارشناس سیاسی اداره اول خلیج فارس» بود. در همان سال‌ها بود که جهت رسیدگی به زخم‌های باقی مانده از جنگ تحمیلی و در تبادل اسرای

یکی از خصوصیات شهید امیر عبداللہیان از همان ایام جوانی، یاری رساندن به مردم در مناطق محروم بود و سعی داشت تا محرومیت‌ها را از دو طریق انتقال علم و آگاهی به نوجوانان و گام نهادن در میدان برای کاهش آلام آنان وارد آموزش و پرورش شد و در یکی از مدارس منطقه ۱۸ تهران، مشغول به فعالیت گردید.

کارشناسی ارشد خود در رشته روابط بین‌الملل را از دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران دریافت کرد. حسین امیر عبداللہیان در ادامه، در دانشگاه تهران به تحصیلات خود ادامه و دکترای روابط بین‌الملل را کسب کرد.

❖ تاسیس درمانگاه خیریه در تهران

شهید امیر عبداللہیان به همراه دوستان بسیجی در سال ۱۳۷۰ درمانگاه خیریه امام رضا^(ع)

دو کشور و نیز بازگرداندن پیکر شهدا، ستاد نصر آغاز به فعالیت نماید. بخش دیپلماسی این ماموریت، به میز عراق در وزارت امور خارجه سپرده شد؛ همان اداره‌ای که حسین به عنوان کارشناس، مشغول به فعالیت بود. سردار مسجدی؛ یکی از اعضای اصلی ستاد «نصر» به شمار می‌رفت. ایشان این چنین آن فعالیت‌ها را روایت می‌کند: «کمیته بررسی مسائل عراق، با حضور نمایندگان ارگان‌ها و سازمان‌های مختلف در کشور تشکیل شده بود که من نیز به عنوان نماینده سپاه در جلسات حضور داشتم. احساس نیاز بود تا کمیته‌ای متشکل از سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف، امور مربوط به مسائل عراق را پیگیری نموده و هماهنگی با سازمان‌ها و ارگان‌ها را انجام دهد.» با تلاش‌هایی که انجام شد، تبادل اسرا صورت گرفت و الماس‌های درخشان که قهرمانان وطن بودند، به آغوش کشور بازگشتند. این ماموریت، اولین ماموریت حسین امیرعبداللهیان از طرف وزارت امور خارجه بود.

ازدواج

حسین امیرعبداللهیان در سال ۱۳۷۳ ازدواج و حاصل این ازدواج، یک دختر و یک پسر است.

کارشناس و معاونت سفارت ایران در بغداد

در سال ۱۳۷۶

بعد از اتمام ماموریت در قرارگاه «نصر»، با تصمیم

مسئولین وزارت امور خارجه، حسین به‌عنوان کارشناس مسائل عراق، راهی این کشور شد تا از نزدیک، تحولات یکی از حساس‌ترین همسایه‌ها را دنبال نماید. این؛ اولین مسئولیت رسمی بین‌المللی حسین بود. ساختار سیاسی عراق، بی‌ثبات و درونگرا بود. فضای عمومی جامعه، تحت کنترل شدید امنیتی قرار داشت و مردم با احتیاط زندگی می‌کردند. حسین امیرعبداللهیان؛ آن ایام را اینگونه روایت می‌کند: «در ایام حضور صدام در عراق، به‌عنوان دیپلمات و به همراه خانواده در این کشور حضور داشته و سال‌ها در این کشور زندگی کرده‌ام. پدیده‌هایی را در عراق می‌دیدم که برای من بسیار عجیب بود. در روز عاشورا و تاسوعا، طبخ غذا و

بعد از اتمام ماموریت در قرارگاه «نصر»، با تصمیم مسئولین وزارت امور خارجه، حسین به‌عنوان کارشناس مسائل عراق، راهی این کشور شد تا از نزدیک، تحولات یکی از حساس‌ترین همسایه‌ها را دنبال نماید. این؛ اولین مسئولیت رسمی بین‌المللی حسین بود.

توزیع نذورات در ایام حضور صدام در این کشور، ممنوع بود. صاحبخانه ما فردی مسیحی بود و چون برای طبخ و توزیع غذا در روز عاشورا نذر داشت، مخفیانه به اطراف کاظمین می‌رفت و به کمک شیعیان و اهل تسنن، مشغول طبخ غذا و توزیع در میان عزاداران می‌شد. ارتباط افراد مسیحی و مسلمان در عراق اینگونه بود و شیعه و سنی، هیچ تعارضی با یکدیگر نداشتند.» در این بستر ملتهب، حضور منافقین در این کشور؛ چهره‌ای تازه به این کشور داده بود و منافقین ملعون، ارتباط صمیمی با صدام جنایتکار داشتند. حسین به عنوان کارشناس وزارت امور خارجه، این تحرکات را با دقت دنبال و در جلسات رسمی، به مسئولین این کشور هشدار می‌داد که این اتحاد ناپایدار ممکن است روزی برای عراق هم پیامدهای سنگینی به همراه داشته باشد. پس از ترور شهید صیادشیرازی توسط منافقین، در جلساتی که با مسئولین عراق برگزار شده بود، اعتراض و تهدید به عمل متقابل را به آنان منتقل کرد و این هشدار محکم باعث کاهش ترورها و بمب‌گذاری‌ها در ایران پس از ترور شهید صیاد شیرازی گردید. حضور منافقین در عراق باعث شده بود تا محدودیت‌های فراوان برای خانواده امیرعبداللهیان به وجود آمده و تهدیدات گسترده از سوی منافقین صورت گیرد. فعالیت‌های حسین امیرعبداللهیان با تدابیر شدید امنیتی در عراق همراه بود.

« شهید حسین امیرعبداللهیان در ایام کودکی »

قانون اساسی جدید این کشور به تصویب رسید. چندین سال از حضور آمریکایی‌ها در عراق گذشته بود و سیاست آنها، یکی پس از دیگری با شکست مواجه می‌شد. مسئولین دولت عراق به صورت رسمی، نامه‌ای به مقام معظم رهبری نوشته و از جمهوری اسلامی ایران درخواست داشتند تا در مذاکرات میان عراق و آمریکا حضور داشته باشد. پس از پیگیری رسمی دولت عراق و بررسی‌های دقیق در سطوح عالی و با نظر مستقیم مقام معظم رهبری، تصمیم تاریخی اتخاذ و با رعایت چند شرط، اجازه مذاکره صادر و مذاکرات به صورت سه جانبه برگزار شد. حسین امیرعبداللهیان؛ اینگونه آن ایام را روایت می‌کند: "روشن بینی و آینده‌نگری مقام معظم رهبری یکی از بهترین خاطرات ما از این مذاکرات است. اعلام شد که حضرت آقا با برگزاری جلسات مذاکرات سه‌جانبه موافقت کرده اما تاکید دارند، با توجه به شناختی که از آمریکایی‌ها وجود دارد، یا میز مذاکره را ترک خواهند کرد و یا واژگون می‌کنند مگر آنکه به همه اهداف خود برسند". با اعلام وزیر امور خارجه و موافقت سردار سلیمانی، امیرعبداللهیان به عنوان رئیس هیات کارشناسی این مذاکرات انتخاب شد. این مذاکرات در سال

حادثه «یازدهم سپتامبر»؛ فقط حادثه تروریستی نبود بلکه ماجرای بود که باعث شد جهان وارد فصل تازه‌ای از تحولات شود. آمریکا با پرچم مبارزه با تروریسم، ابتدا به عراق به حمله کرد اما آنچه که اتفاق افتاده بود، تنها بخشی از ماجرا بود چون هدف اصلی، مهار ایران بود! اشغال عراق توسط آمریکای استعمارگر سبب شد با مخالفت و مقاومت‌های متعدد از سوی مردم عراق مواجه شود. ناامنی گسترده، عراق را فرا گرفته بود. آمریکایی‌ها به بهانه مبارزه با تروریسم، عراق را اشغال و آن را به کشور نامن مبدل کردند اما با اشتباه محاسباتی مواجه شده و در منجلاب بزرگ گرفتار بودند. پس از اشغال این کشور، میدان سیاست در بغداد، شلوغ‌تر از همیشه بود و نقش ایران، هر روز بیشتر از گذشته احساس می‌شد. این اتفاقات سبب شد تا روابط دو کشور ایران و عراق، وارد فصل جدید و پیچیده‌ای شود. وزارت امور خارجه، جهت رصد تحولات و نقش‌آفرینی در عراق، نیاز به دیپلمات‌های فعال و خیره داشت. حسین امیرعبداللهیان؛ یکی از همان چهره‌ها بود. او مسلط به فضای منطقه بود و با فضای عراق، آشنایی کامل داشت و نیز منافع ایران را به خوبی می‌شناخت. عراق که وارد مرحله تازه‌ای از حکومت‌سازی شده بود، به یک بازسازی سیاسی نیاز داشت. جمهوری اسلامی ایران در آن برهه حساس، رویکرد فعال اما غیرمستقیم در

پیش گرفته بود. همراهی، مشاوره و تلاش برای ایجاد ثبات در عراق بدون مداخله آشکار، جزو دیپلماسی وزارت امور خارجه بود. پس از گذشت مدتی، حاکمیت جدید در عراق شکل گرفت و

معاونت اداره اول سیاسی خلیج فارس

وزارت امور خارجه در سال ۱۳۸۰

با پایان ماموریت حضور در عراق، او به ایران بازگشت اما دیگر؛ کارشناس سال‌های قبل نبود بلکه با شناختی که از ساختار قدرت در عراق کسب کرده بود و نیز تعامل او با بازیگران منطقه‌ای، به عنوان یکی از چهره‌های آشنا در روابط ایران و عراق شناخته می‌شد. اوایل دهه هشتاد، همزمان با تحولاتی که در منطقه در حال شکل‌گیری بود، با حکم دکتر «کمال خرازی»، مسئولیت اداره اول خلیج فارس به حسین واگذار شد. مسئولیتی جدید در دوره‌ای که منطقه، مملو از گره‌های سیاسی و امنیتی بود.

معاون و دستیار ویژه وزیر امور خارجه در

امور عراق در سال ۱۳۸۲

حادثه «یازدهم سپتامبر»؛ فقط حادثه تروریستی نبود بلکه ماجرای بود که باعث شد جهان وارد فصل تازه‌ای از تحولات شود. آمریکا با پرچم مبارزه با تروریسم، ابتدا به افغانستان و سپس به عراق حمله کرد اما آنچه که اتفاق افتاده بود، تنها بخشی از ماجرا بود چون هدف اصلی، مهار ایران بود! اشغال عراق توسط آمریکای استعمارگر سبب شد با مخالفت و مقاومت‌های متعدد از سوی مردم عراق مواجه شود. ناامنی گسترده، عراق را فرا گرفته بود. آمریکایی‌ها به بهانه مبارزه با تروریسم، عراق را اشغال و آن را به کشور نامن مبدل کردند اما با اشتباه محاسباتی مواجه شده و در منجلاب بزرگ گرفتار بودند. پس از اشغال این کشور، میدان سیاست در بغداد، شلوغ‌تر از همیشه بود و نقش ایران، هر روز بیشتر از گذشته احساس می‌شد. این اتفاقات سبب شد تا روابط دو کشور ایران و عراق، وارد فصل جدید و پیچیده‌ای شود. وزارت امور خارجه، جهت رصد تحولات و نقش‌آفرینی در عراق، نیاز به دیپلمات‌های فعال و خیره داشت. حسین امیرعبداللهیان؛ یکی از همان چهره‌ها بود. او مسلط به فضای منطقه بود و با فضای عراق، آشنایی کامل داشت و نیز منافع ایران را به خوبی می‌شناخت. عراق که وارد مرحله تازه‌ای از حکومت‌سازی شده بود، به یک بازسازی سیاسی نیاز داشت. جمهوری اسلامی ایران در آن برهه حساس، رویکرد فعال اما غیرمستقیم در

۱۳۸۶ به میزبانی بغداد و در دو سطح کارشناسی و سفیر، صورت گرفت. طبق ادعای وزیر وقت امور خارجه ایران، حسین امیرعبداللهیان؛ قهرمان این مذاکرات بود.

❖ سفیر ایران در کشور بحرین در سال ۱۳۸۶

پس از بازگشت به ایران و اتمام مذاکرات در عراق، حسین امیرعبداللهیان تبدیل به دیپلمات فعال و باتجربه‌ای شده بود که نام وی در روابط بین‌الملل تکرار می‌شد. او فردی شناخته شده و متخصص بود که مورد اعتماد مسئولین کشور بود. پس از آنکه حکم سفارت بحرین را گرفت، همه چیز حالت ساده‌ای داشت؛ ماموریت جدید در کشور کوچکی در حاشیه خلیج فارس، اما برای حسین؛ هیچ ماموریتی، کوچک نبود و در هر مسئولیتی که قرار می‌گرفت، سعی داشت تا بهترین نتایج را

کسب کند. حسین امیرعبداللهیان با نگاهی تازه، عازم بحرین شد و در قامت یک سفیر ایستاد. سفیر شدن او؛ پایان ماجراجویی نبود بلکه آغاز فعالیت در میدان جدید بود. بحرین؛ کشور کوچکی بود که شاید در نگاه اول، از وزن چندانی در سیاست خارجه برخوردار نبود اما دکتر امیرعبداللهیان به دنبال تحول در روابط بود. او خود را سرباز نظام می‌دانست و اعتقاد داشت که در انجام هر مسئولیت باید با تمام توان ظاهر شد. حسین با تمام تلاش خود، روابطی را پایه‌گذاری کرد که در سطح منطقه، طنین‌انداز شد. طبیعی است که بخشی از فعالیت سفارت، ارتباط مردمی است و حسین این ارتباط را به‌گونه‌ای تنظیم کرد که حساسیتی نزد طرف‌های مخالف و حتی دولت بحرین ایجاد نشد. اینکه این روابط به‌گونه‌ای تنظیم شود که بتوان هم با مردم ارتباط برقرار کرد و نیز روابط رسمی

دو کشور تنظیم شود، کار دشواری بود اما ایشان آن ماموریت را به خوبی انجام داد. پایان حضور وی در بحرین، برای خیلی‌ها فقط جابجایی دیپلماتیک بود اما برای او؛ بازگشت به تهران، بازگشت به متن ماجرا بود. حسین؛ تنها یک سفیر نبود بلکه تجربه‌ای به همراه داشت که در آن سال‌ها، کم‌نظیر بود. او بازگشته بود نه برای استراحت بلکه به جهت آماده شدن برای پذیرش مسئولیت‌های بزرگ‌تر.

❖ معاون عربی - آفریقایی وزیر امور خارجه

در سال ۱۳۹۰

با متشنج شدن اوضاع غرب آسیا و شمال آفریقا که بیداری اسلامی نام گرفت، نیاز به حضور وی احساس و او به عنوان «معاون عربی - آفریقایی وزیر امور خارجه» منصوب شد. بیداری اسلامی از خیابان‌های تونس آغاز شد؛ با فریادهایی که سکوت سال‌ها را شکست نسیم طوفانی بود که از دل خشم و امید برخاسته بود و به سرعت؛ مرزها را پشت سر گذاشت و به کشورهای دیگر رسید. جهان عرب به یکباره وارد فصل تازه‌ای شد؛ نظم کهنه‌ای که سال‌ها بر پایه استبداد و سرسپردگی به استعمار ایستاده بود، شکسته شد. تهران با دقت تمام این تحولات را رصد می‌کرد و امیرعبداللهیان در دل تحولات منطقه‌ای، جایگاه تازه‌ای در وزارت خارجه پیدا کرد. دکتر علی اکبر صالحی ماجرای انتصاب امیرعبداللهیان را اینگونه روایت می‌کند: «پس از انتصاب من به عنوان وزیر امور خارجه، جلسات و دیدارهای مختلف با کارکنان و مدیران وزارت امور خارجه برگزار و در صدد بودم تا شناخت خود را نسبت به توانمندی مدیران، مورد سنجش قرار دهم. یکی از افرادی که با وی دیدار داشته و از توانمندی وی آگاهی یافتم، دکتر امیرعبداللهیان بود. پس از گذشت دو هفته از انتصاب من به عنوان وزیر امور خارجه، منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا، متشنج شد؛ لذا ارتباط من با شهید امیرعبداللهیان که ریاست اداره کل؛ عربی - آفریقایی را بر عهده داشت، دوچندان شد. اتفاقات بسیاری در منطقه در حال وقوع بود و باید خود را با شرایط ایجاد شده، تطبیق می‌دادیم. برای رسیدن به این هدف، نیاز بود تا افراد مناسب در جایگاه مناسب قرار گیرند. با شناختی که از ایشان کسب کرده بودم؛ وی را به عنوان معاون عربی - آفریقایی در وزارت امور خارجه

خویش در این مسیر، نقش‌های مؤثری ایفا کرد. شهید امیر عبداللہیان، روحیه شهید قاسم سلیمانی را می‌ستود و در ملاقات‌هایش با مقامات اروپایی، همیشه تأکید داشت که: «شما باید از جمهوری اسلامی و قاسم سلیمانی تشکر کنید زیرا سلیمانی به صلح و امنیت جهانی کمک کرده است. اگر جمهوری اسلامی نبود، ایستگاه‌های مترو و مراکز تجمع شما در بروکسل، لندن و پاریس؛ امنیت نداشت.»

❖ تصدی وزارت امور خارجه

با انتخاب آیت‌الله رئیسی به عنوان رئیس جمهور و با تجربیاتی که حسین امیر عبداللہیان در ایام حضور در دستگاه دیپلماسی کشور کسب کرده بود، وی در بیستم مردادماه ۱۴۰۰ به عنوان وزیر پیشنهادی وزارت امور خارجه در

”
شهید امیر عبداللہیان به دلیل دو دهه مسئولیت در وزارت امور خارجه، به‌ویژه در سمت‌های مرتبط با مسائل عربی و آفریقایی، ارتباط نزدیکی با شهید قاسم سلیمانی داشت. او زمانی که شهید سلیمانی فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شد، کارشناس عراق در وزارت امور خارجه بود. این شهید بزرگوار در جریان تحولات عراق در سال ۲۰۰۳، با سرنگونی صدام، مسئول پرونده عراق در وزارت امور خارجه شد.

منصوب کردم. به دفعات در اتاق ایشان حاضر شده و مطالب بسیاری از وی آموختم. افرادی هم‌چون شهید امیر عبداللہیان که تجربیات فراوانی در منطقه کسب کرده بود، تحلیل دقیق از مسائل داشت.» دکتر ناصر کنعانی که به عنوان سخنگوی وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بوده است، آن ایام را اینگونه روایت می‌کند: «مسئولیتی که ایشان در دوره تحولات مربوط به نهضت بیداری اسلامی بر عهده داشت؛ ایجاب می‌کرد که با نگاه و تلاش ویژه، تحولات مربوط به این نهضت و جنبش را در منطقه، دنبال کند. حداکثر تلاش دیپلماسی را به کار گرفت و ظرفیت‌های همکاری با کشورهای دوست را افزایش داد.»

❖ دستیار ویژه رئیس مجلس و مدیرکل امور

بین‌الملل مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۵
 با تغییر دولت، تغییراتی در دیپلماسی صورت گرفت و باعث شد تا حسین امیر عبداللہیان از وزارت امور خارجه منفک شود. پیشنهاد سفارت در یکی از کشورها به وی ارائه شد اما حسین ترجیح داد تا در جبهه دیگری مشغول به رشادت شود. مجلس شورای اسلامی؛ خانه‌ای تازه بود برای فردی که دغدغه‌های دیگری نیز داشت. آمد؛ تا صدای مردم فلسطین باشد و همان کار ناتمامی که باور داشت باید کامل شود را به اتمام برساند. مشاور عالی رئیس مجلس در امور بین‌الملل و مدیرکل امور بین‌الملل مجلس از مسئولیت‌های جدید ایشان بود. با دغدغه‌ای که در حوزه فلسطین داشت به عنوان «دبیرکل دبیرخانه حمایت از انتفاضه فلسطین» منصوب و حرکت در این مسیر را با همان اعتقاد همیشگی ادامه داد.

❖ ارتباط با شهید سلیمانی

شهید امیر عبداللہیان به دلیل دو دهه مسئولیت در وزارت امور خارجه، به‌ویژه در سمت‌های مرتبط با مسائل عربی و آفریقایی، ارتباط نزدیکی با شهید قاسم سلیمانی داشت. او زمانی که شهید سلیمانی فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شد، کارشناس عراق در وزارت امور خارجه بود. این شهید بزرگوار در جریان تحولات عراق در سال ۲۰۰۳، با سرنگونی صدام، مسئول پرونده عراق در وزارت امور خارجه شد و تا پایان عمر

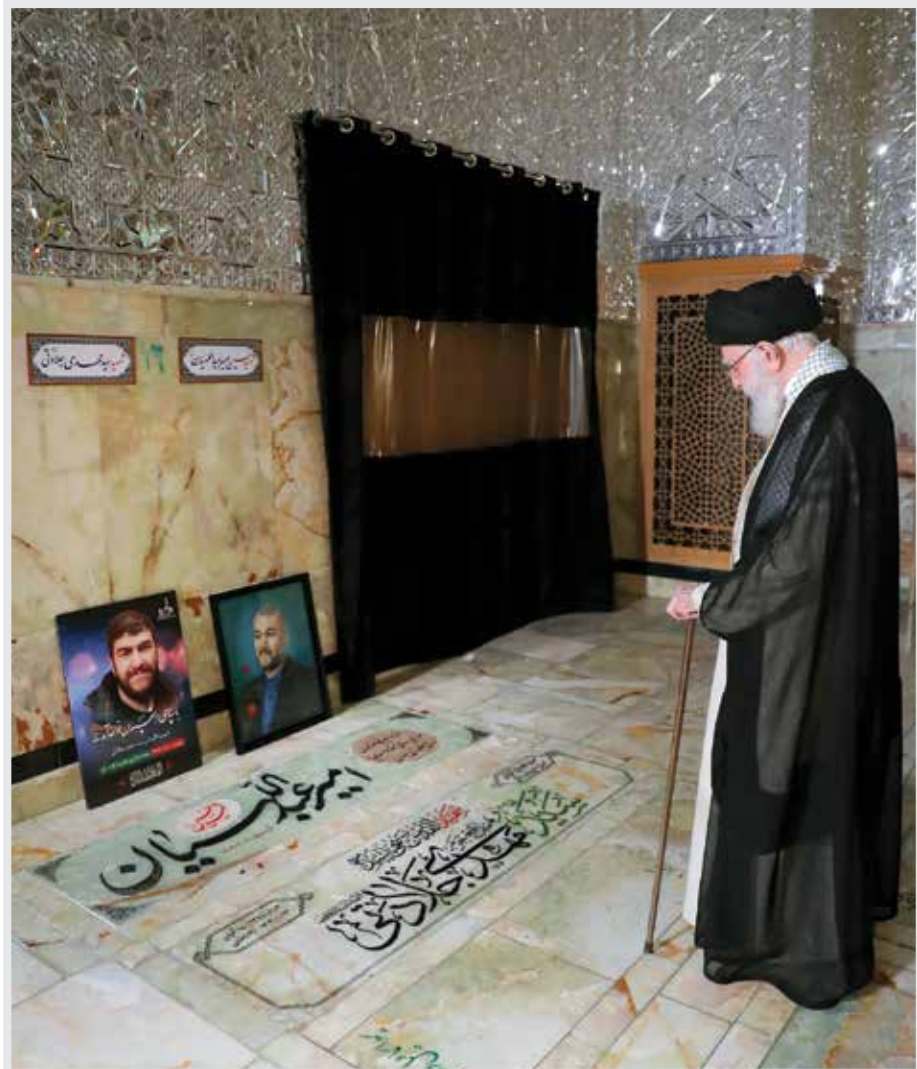

« شهید امیر عبداللہیان در کنار فرزند

در دوران وزارت امور خارجه، اقدامات دیپلماتیک زیادی انجام داد که بسیاری از آنها تأثیر عمده‌ای بر روابط ایران با کشورهای مختلف داشت. یکی از مهم‌ترین اقدامات وی، نقش آفرینی در توافق ایران و عربستان سعودی با میانجی‌گری چین بود. همچنین او در مذاکرات با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به‌طور ویژه‌ای مؤثر بود و تلاش‌های زیادی برای پیشبرد توافقات هسته‌ای انجام داد.

از مهم‌ترین اقدامات وی، نقش آفرینی در توافق ایران و عربستان سعودی با میانجی‌گری چین بود. همچنین او در مذاکرات با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به‌طور ویژه‌ای مؤثر بود و تلاش‌های زیادی برای پیشبرد توافقات هسته‌ای انجام داد. در عرصه اقتصادی نیز، او مسئولیت امضای بیست سند همکاری با چین را در سفر رئیس‌جمهور ایران به این کشور بر عهده داشت که در راستای ادامه قرارداد «۲۵ ساله ایران و چین» انجام شد. همچنین، در زمان مسئولیت او، ایران توانست موافقت‌نامه‌های مهم در زمینه‌های مختلف امضا کند، مانند: «موافقت‌نامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا» و «امضای قرارداد سه‌جانبه سوآپ گاز با ترکمنستان و آذربایجان». این اقدامات نه تنها در تقویت جایگاه ایران در عرصه جهانی مؤثر بود، بلکه روابط ایران با کشورهای مختلف را در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، امنیتی و فرهنگی گسترش داد. شهید امیرعبداللهیهان در سال‌های فعالیت خود همواره سعی می‌کرد که دیپلماسی کشور را به سمتی هدایت کند که منافع ملی و مصالح جهان اسلام در اولویت قرار گیرد. اقدامات و تفاهم‌نامه‌هایی که در ایام وزارت امضا کرد، نمونه‌ای از کارنامه درخشان او در عرصه دیپلماسی است. شهید حسین امیرعبداللهیهان به عنوان یک شخصیت دیپلماتیک برجسته، نه تنها در عرصه سیاست خارجی، بلکه

« حضور مقام معظم رهبری در کنار مزار شهید امیرعبداللهیهان

دیپلماسی و میدان را کنار بگذارد. او باور داشت که عملیات «طوفان الاقصی» عملیات ضد اشغالگری است؛ یک جنبش آزادی‌بخش علیه رژیم اشغالگر و نامشروع. امیرعبداللهیهان با تلاش‌های خود، سعی کرد تا این اقدام توسط آمریکا و اسرائیل به‌عنوان یک اقدام تروریستی به جهانیان معرفی نشود. به پاس تلاش‌های او در حمایت از جبهه مقاومت، در مجمع ائمه جمعه ایران، تندیس قدردانی دریافت کرد. این نشان از اثرگذاری و تأثیر عمیق اقدامات دیپلماتیک او بر روند تحولات منطقه‌ای و جهانی داشت.

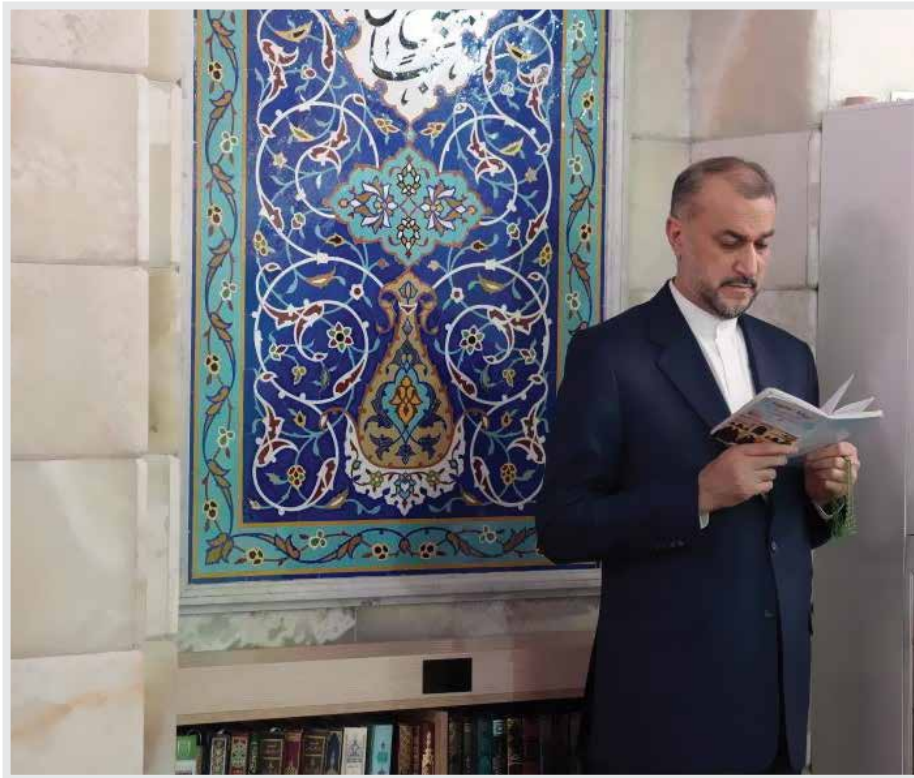
❖ اقدامات مهم در کسوت وزیر امور خارجه

در دوران وزارت امور خارجه، اقدامات دیپلماتیک زیادی انجام داد که بسیاری از آنها تأثیر عمده‌ای بر روابط ایران با کشورهای مختلف داشت. یکی

دولت سیزدهم به مجلس شورای اسلامی معرفی شد. او در سوم شهریورماه ۱۴۰۰ با کسب ۲۷۰ رأی موافق، ۶ رأی مخالف و ۱۰ رأی ممتنع؛ از نمایندگان مجلس شورای اسلامی رأی اعتماد گرفت و به‌عنوان وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران مشغول به فعالیت شد.

❖ بازوی دیپلماتیک جبهه مقاومت

شهید امیرعبداللهیهان یکی از حامیان اصلی سیاست حمایت از محور مقاومت بود. در جریان حمله رژیم صهیونیستی به نوار غزه، او با سفرهای متعدد به کشورهای منطقه تلاش کرد تا از کشتار مردم «غزه» جلوگیری کند و روند جنگ را متوقف سازد. در دوران وزارت امور خارجه، او دستگاه دیپلماسی را در راستای تأمین منافع ملی و مصالح جهان اسلام فعال کرد و توانست، گفتمان دوگانه‌سازی میان

در پیوند دیپلماسی با مقاومت نیز نقشی کلیدی ایفا کرده است.

◆ شهادت در سانحه هوایی

در روز ۳۰ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳، بالگرد حامل حسین امیرعبداللهیان، به همراه سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور جمهوری اسلامی ایران، سید محمدعلی آل‌هاشم، نماینده ولی فقیه در استان آذربایجان شرقی و جمعی دیگر از همراهان در منطقه «ورزقان» واقع در استان آذربایجان شرقی، دچار سانحه شد. این بالگرد پس از برخورد با کوه، سقوط و تمامی سرنشینان آن جان باختند. پیکر امیرعبداللهیان به همراه دیگر جان‌باختگان این حادثه، ابتدا به تبریز منتقل و طی مراسم‌هایی در تهران، قم و مشهد تشییع گردید. سپس در حرم حضرت عبدالعظیم حسنی در شهر ری به خاک سپرده شد.

◆ واکنش‌ها به شهادت

پس از انتشار خبر شهادت حسین امیرعبداللهیان، موجی از واکنش‌ها و پیام‌های تسلیت در سطح داخلی و بین‌المللی به راه افتاد. بیش از ۱۱۰ کشور و نزدیک به ۶۰ هیئت دیپلماتیک با ارسال پیام یا حضور در ایران، مراتب همدردی و احترام خود را اعلام کردند. آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی ایران، در پیام تسلیت، امیرعبداللهیان را «وزیر خارجه‌ای مجاهد و فعال» توصیف کرد. نیروهای مقاومت در فلسطین، لبنان و دیگر مناطق نیز با صدور بیانیه‌هایی، درگذشت امیرعبداللهیان را تسلیت گفته و از نقش او در حمایت از محور مقاومت، تجلیل کردند.

◆ کارنامه اجرایی دیپلمات جهادگر

مسئولیت‌های مهم شهید حسین امیرعبداللهیان به شرح زیر است:

۱. کارشناس سیاسی اداره اول خلیج فارس در سال ۱۳۷۱؛
۲. معاونت اداره اول سیاسی خلیج فارس وزارت امور خارجه در سال ۱۳۸۰؛
۳. معاون دستیار ویژه امور عراق در سال ۱۳۸۲؛
۴. سفیر ایران در کشور بحرین در سال ۱۳۸۶؛
۵. مدیرکل حوزه خلیج فارس و خاورمیانه وزارت

خارجه در سال ۱۳۸۹؛

۶. معاونت عربی و آفریقایی وزارت خارجه در سال ۱۳۹۰؛

۷. دستیار ویژه رئیس مجلس وقت و مدیرکل امور بین‌الملل مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۵؛

۸. وزیر امور خارجه در دولت سیزدهم در سال ۱۴۰۰.

مسئولیت‌های علمی و پژوهشی:

- مدیر مسئول فصلنامه راهبردی فلسطین؛
- عضو هیئت تحریریه و مشاور علمی فصلنامه مطالعات سیاست خارجی تهران؛
- عضو هیئت مؤسس مرکز مطالعات غرب آسیا (اندیشکده روابط بین‌الملل).

سوابق تدریس:

- استاد راهنما و مشاور رساله‌های مقاطع دکتری و ارشد در دانشگاه‌های؛ تهران، علامه طباطبایی، دفاع ملی و دانشکده روابط بین‌الملل؛
- مدرس دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران؛
- مدرس دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه.

◆ نکته پایانی

شهید امیرعبداللهیان، فردی که در میان سیاستمداران، از حیث اخلاق و ایمان به خداوند،

جایگاهی ویژه داشت. یکی از شخصیت‌های برجسته‌ای بود که توانست در عرصه‌های مختلف سیاسی و دیپلماتیک، اصول انسانی و اسلامی را در کنار توانمندی‌های مدیریتی به شکلی متوازن و مؤثر به نمایش بگذارد. او که در خدمت به مردم و مقاومت در برابر ظلم و استکبار، هیچ‌گاه از اصول خود عدول نکرد، همواره به عنوان نمادی از صداقت و استقامت معرفی می‌شد. زندگی سیاسی او چیزی بیش از یک شغل بود؛ او مسئولیت را وظیفه‌ای انسانی و الهی می‌دید که در آن تنها هدف؛ خدمت به محرومان و مظلومان بود. شهید امیرعبداللهیان با نگاه ویژه به مفاهیمی چون؛ عزت، کرامت و استقلال، به یک الگو برای نسل‌های آینده تبدیل شد. در طول دوران فعالیت‌هایش، از دیپلماسی تا مدیریت‌های اجرایی، همواره از خود شجاعت و استواری نشان داد و معتقد بود که سیاست واقعی، سیاستی است که در خدمت مردم و در راستای تحقق عدالت اجتماعی و جهانی باشد. او به پست‌های مدیریتی و وزارت، نگاهی ویژه برای خدمت به مردم و تحقق آرمان‌های انسانی داشت و برای او، هیچ مرزی در مسیر خدمت وجود نداشت. آنچه در ادامه می‌خوانید، نگاهی به سیره و زندگی شهید امیرعبداللهیان است؛ الگویی از ترکیب اخلاق و سیاست در میدان مقاومت.

❖ ازدواج شما با شهید امیرعبداللهیان چگونه شکل گرفت؟

از طرف یکی از بستگان با ایشان آشنا شده و با مشاهده اخلاص و اخلاق نیکو در رفتار حسین، به خواستگاری او پاسخ مثبت دادم. یکی از ملاک‌های اصلی در انتخاب همسر را مذهبی بودن وی در نظر داشتم و حسین علاوه بر مذهبی بودن، از روحیه انقلابی نیز برخوردار بوده و تحصیلات عالی داشت. در سال ۱۳۷۳ با برگزاری مراسم ساده، زندگی مشترک خود را آغاز کردیم. فرد بی‌ریایی بود و حضور خداوند را در فعالیت‌هایش شاهد بودم. زرق و برق دنیا برای وی، بی‌اهمیت بود. با وجود مشغله‌های فراوان در زندگی، اهمیت ویژه‌ای برای خانواده قائل بود. همراهی ایشان در مسیری که در آن قرار گرفته بود را افتخار برای خود قلمداد کرده و تلاش داشتم تا وی را در مسیر خدمت به میهن اسلامی که با سرعت و اخلاص در حال حرکت بود، یاری نمایم.

❖ یکی از دلایل اصلی این همراهی چه بوده است؟

حسین امیرعبداللهیان؛ اخلاص بی‌مانند داشت و خداوند را شاهد بر فعالیت‌های خویش می‌دید و حضور خداوند را در تمام لحظات زندگی احساس می‌کرد. دکتر امیرعبداللهیان در مسیر خدمت به مردم، نگاه ویژه‌ای به مظلومان داشت و هیچ‌گاه از خداوند، غافل نشد. اگر فردی فعالیت‌ها را برای رضای خداوند انجام دهد، خداوند نیز وی را یاری می‌نماید تا بهترین نتایج حاصل گردد. فرد بسیار مهربانی بود و احترام به دیگران، در شخصیت ایشان؛ نهادینه شده بود.

❖ با توجه مسئولیت‌های دکتر امیرعبداللهیان که با سفرهای طولانی همراه بوده است، ایام دوری از ایشان و سختی‌های زندگی در نبود وی را چگونه گذراندید؟

جهان‌بینی‌مان یکی بود و آگاه بودم که هدف عالی در ذهن دارد لذا سعی داشتم با تمام توان، او را در این مسیر، یاری نمایم. سختی‌های زندگی در نبود ایشان را تحمل کردم تا در اجر و پاداش فعالیت‌های وی در مسیر خدمت به مردم، شریک باشم.

گفتگوی شاهد یاران با صدیقه فرانہ جلوه؛ همسر شهید

مهربان و مردم‌دار

درآمد

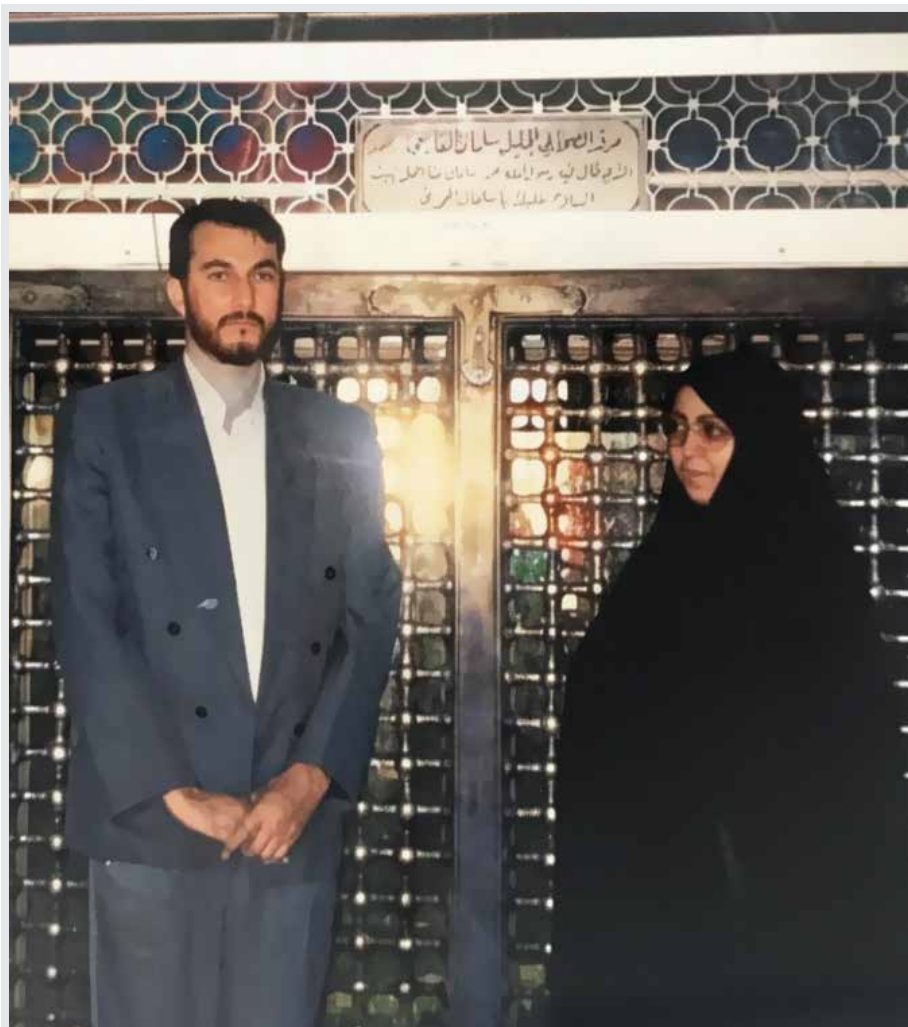
قلم در وصف عظمت زنانی که جگرگوشه‌های خود را در راه وطن و عقیده فدا کردند، عاجز و ناتوان است. چگونه می‌توان از قلب‌هایی نوشت که آتش فراق را به جان خریده و خم به ابرو نیاورده‌اند! چگونه می‌توان از چشمانی گفت که باران اشک را بی‌وقفه روان ساختند، اما نور ایمان در آن‌ها کم نشده است. مادران و همسران شهدا، نه فقط داغ عزیزان خود را دارند بلکه مشعل فروزان ایثار و فداکاری را در جامعه روشن نگه داشته‌اند. آن‌ها؛ اسطوره‌های صبر و مقاومت، معماران عشق و خالقان حماسه‌هایی هستند که تا ابد در تاریخ این مرز و بوم، جاودان خواهد ماند. صبر، شکیبایی و ایثار بی‌نظیر مادران و همسران شهدا، ستودنی است. این بانوان، با از دست دادن عزیزانشان، مصیبتی جانکاه را تحمل کرده و با روحیه‌ای والا به مسیر زندگی خود ادامه داده‌اند. تکریم این بانوان بزرگوار، نشان از قدردانی جامعه از فداکاری‌های آنهاست و به ما یادآور می‌شود که امنیت و آرامش امروز ما مدیون ایثارگری‌های این عزیزان است. فرانہ جلوه؛ یکی از آن بانوان فداکاری است که همسر خویش را در این مسیر، یاری نموده است؛ همسر شهید حسین امیرعبداللهیان در این گفتگو از تلاش‌های این شهید بزرگوار در مسیر اعتلای دیپلماسی در کشور روایت می‌کند.

شهادت ایشان با غم‌های فراوان از سوی خانواده همراه بود و از خداوند برای تحمل این ایام، برای خود و فرزندانم صبر می‌خواهم اما از اینکه به عنوان همسر شهید معرفی می‌شوم به خود افتخار می‌کنم که چنین فرد دل‌آور و فداکاری را همراهی کرده‌ام. یکی از دعاهاى دکتر امیرعبداللهیان، عاقبت‌به‌خیری و شهادت بود و در نهایت هم به آن چیزی که درخواست داشت، نائل شد. ایشان نسبت به خانواده شهید، اهمیت فراوان قائل بود و تلاش می‌کرد تا در مسیر خدمت به خانواده شهید گام بردارد و از دانش و تجربه خویش در این مسیر، استفاده می‌کرد.

❖ **برخورد شما با مردم و افرادی که بعد از شهادت ایشان جهت عرض تسلیت در منزل شما حاضر شدند، جالب توجه بود، لطفاً از آن حضور مردم روایت بفرمایید؟**

فعالیت‌هایش جاری بود و پس از شهادت سردار سلیمانی، آرزوی شهادت در چهره وی نمایان بود.

”**مسئولیت‌هایی که در وزارت امور خارجه بر عهده داشت، او را از ما دور نگه می‌داشت. ما هم راضی بودیم به رضای خدا. قرار ما هم همین بود. در نبودن‌هایش صبر می‌کردم. توکل ما به خدا بود و در این نبودن‌ها، منتظر تماس‌شان می‌ماندم. هر مرتبه که او با خانه تماس داشت و احوالی از خانواده می‌گرفت برای مدتی روحیه می‌گرفتم. نگرانی و اضطراب همیشه بود، اما خودمان را با شرایط ایشان وفق می‌دادیم. در این سال‌ها، همه تلاش من این بود که از یک طرف باعث آرامش فرزندان شده و نبود همسر را جبران کنم و از طرفی دیگر، امور خانه و فرزندان به گونه‌ای پیش برم که فکر او از منزل و فرزندان راحت باشد تا با خیالی آسوده بتواند در این مسیر حضور داشته باشد. دکتر امیرعبداللهیان نسبت به خانواده، توجه بارز و ویژه‌ای داشت و الگویی برای فرزندان بود.**

«تصویری از شهید حسین امیرعبداللهیان در کنار همسرشان»

❖ **مسئولیت‌های زندگی در نبود همسر را چگونه مدیریت کردید؟**

مسئولیت‌هایی که در وزارت امور خارجه بر عهده داشت، او را از ما دور نگه می‌داشت. ما هم راضی بودیم به رضای خدا. قرار ما هم همین بود. باید همراهی‌اش می‌کردم، در نبودن‌هایش صبر می‌کردم. توکل ما به خدا بود و در این نبودن‌ها، منتظر تماس‌شان می‌ماندم. هر مرتبه که او با خانه تماس داشت و احوالی از خانواده می‌گرفت برای مدتی روحیه می‌گرفتم. نگرانی و اضطراب همیشه بود، اما خودمان را با شرایط ایشان وفق می‌دادیم. در این سال‌ها، همه تلاش من این بود که از یک طرف باعث آرامش فرزندان شده و نبود همسر را جبران کنم و از طرفی دیگر، امور خانه و خانواده را به گونه‌ای پیش برم که فکر او از منزل و فرزندان راحت باشد تا با خیالی آسوده بتواند در این مسیر حضور داشته باشد. دکتر امیرعبداللهیان نسبت به خانواده، توجه بارز و ویژه‌ای داشت و الگویی برای فرزندان بود.

❖ **گویا در ایامی که در عراق مشغول به فعالیت بوده است، فعالیت در سفارت لندن نیز به ایشان پیشنهاد شده بود اما شهید امیرعبداللهیان عراق را برای حضور انتخاب کرده بود، دلیل آن انتخاب چه بود؟**

علاقه فراوانی به ائمه علیهم‌السلام داشت و همین عشق به ائمه بود که باعث شد در روزهایی که اکثر دیپلمات‌ها به دنبال حضور در ماموریت‌های اروپا بودند، وی عراق را برای خدمت انتخاب کند. باورشان این بود که با توسل به ائمه، تاثیر‌گذاری و اجر فعالیت‌هایش، افزون خواهد شد.

❖ **نگاه دکتر امیرعبداللهیان به شهادت چگونه بود؟**

افرادی که جان خود را در دست گرفته و در جبهه حاضر شدند؛ علاوه بر فداکاری و مبارزه با دشمن، به دنبال شهادت بودند و حسین نیز با این اهداف در جبهه حضور داشته اما شهادت نصیب وی نگردید. شاید بتوان گفت که خداوند ایشان را حفظ کرد تا در برهه‌هایی؛ دفاع از حقوق مردم در برابر کشورهای دیگر را برعهده داشته و سپس شهادت به وی، اعطا گردد. آرزوی شهادت در

دکتر امیر عبداللہیان بسیار میهمان نواز بود و اگر میهمان به منزل می‌آمد، با رویی گشاده، استقبال و پذیرایی می‌کرد. اگر فردی برای حل مشکل به

”
چه در ایامی که وی به عنوان کارشناس در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بود و چه در ایامی که به وزارت منصوب شد، در نگاه و برخورد با افراد، هیچ گونه تفاوتی قائل نبود و او به همه انسان عشق می‌ورزید. مشاهده چنین رفتاری از ایشان در عین وزیر بودن برای عده‌ای از افراد، عجیب و غیرقابل باور بود اما این یک واقعیت زیبا در شخصیت شهید امیر عبداللہیان بوده است. ظاهر و باطن ایشان در انجام فعالیت‌ها و زندگی، یکسان بود.“

ایشان مراجعه می‌کرد، ایشان را به منزل دعوت و سعی داشت تا آن مشکل را حل کند. پس از شهادت ایشان، حضور مردم از اقشار مختلف در منزل را شاهد بودیم که این حضور، نشأت گرفته از مردم‌داری شهید بوده است. در آن لحظات با آنکه از شنیدن خبر شهادت غمگین بودم اما سعی می‌کردم که از میهمانان؛ پذیرایی کرده و در آن لحظات، حضور شهید را در منزل احساس می‌کردم. نکاتی که در طول ۳۰ سال زندگی با ایشان آموختم را سرلوحه کار خویش قرار داده‌ام. همدلی مردم در آن لحظات برای من بسیار آرامش‌بخش بود. مردم‌داری حسین باعث شده بود تا در قلب مردم، جایگاه ویژه‌ای داشته باشد. تعدادی از دوستان و همکاران ایشان که جهت عرض تسلیت در منزل حاضر شده بودند با گریه و بی‌تابی آنها مواجه می‌شدم و با آنکه خود عزادار بودم اما مشغول به دلداری آنها می‌شدم.

❖ رفتارهای ایشان با کارمندان وزارت امور خارجه که توأم با مهربانی و عطف بوده، باعث

شده است تا خاطرات بسیاری در اذهان ثبت شود، لطفاً در این خصوص توضیح بفرمایید؟ یکی از راننده‌های شاغل در وزارت امور خارجه عنوان می‌کرد که وقتی به دکتر امیر عبداللہیان عرض سلام داشتیم، ایشان توقف می‌کردند و با صمیمیت خاص، مشغول به احوالپرسی می‌شد. این نشان از عطف و اخلاق نیکوی وی بوده است که در طول زندگی مشترک به دفعات شاهد آن میزان از عطف بودم. چه در ایامی که وی به عنوان کارشناس در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بود و چه در ایامی که به وزارت منصوب شد، در نگاه و برخورد با افراد، هیچ گونه تفاوتی قائل نبود و او به همه انسان عشق می‌ورزید. مشاهده چنین رفتاری از ایشان در عین وزیر بودن برای عده‌ای از افراد، عجیب و غیرقابل باور بود اما این یک واقعیت زیبا در شخصیت شهید امیر عبداللہیان بوده است. ظاهر و باطن ایشان در انجام فعالیت‌ها و زندگی، یکسان بود.

❖ چه چیزی بیش از همه در فقدان ایشان

« سخنرانی همسر شهید امیر عبداللہیان در مراسم بزرگداشت شهید امیر عبداللہیان

خون پاک شهدا و خانواده‌های این عزیزان، که ارزشمندترین دارایی‌شان را در راه انقلاب و نظام اسلامی فدا کردند، نباشد. در کنار مزار شهدای گمنام حاضر می‌شد تا همواره به یاد داشته باشد که آرامش و امنیت کشور را مدیون چه افرادی هستیم. وی با اشتیاق تمام، فعالیت در حوزه مقاومت را در وزارت امور خارجه برگزید؛ به نحوی که وقتی از او سؤال می‌کردیم چرا به حوزه‌های دیگر دستگاه دیپلماسی منتقل نمی‌شوید، پاسخ می‌داد که می‌خواهم خدمتگزار خانواده شهدا بوده و شرمنده آن‌ها نشوم. شهید امیر عبداللهمیان جایگاه و سمت را صرفاً برای خدمتگزاری به مردم قبول کرد.

ارتباط وی با بستگان چگونه بود؟

با آنکه مشغله‌های فراوان داشت اما سعی می‌کرد هر هفته در منزل یکی از بستگان حاضر شده و جویای احوال آنها باشد. به صورت تلفنی نیز جویای احوال بستگان و دوستان بود. اگر فردی از بستگان یا دوستان، دچار مشکل یا بیماری می‌شد؛ به عیادت‌شان رفته و اگر مشکلی بود تا حد توان نسبت به رفع آن مشکل اقدام می‌کرد. حسین در امور خیریه نیز فعال بود و با تعدادی از دوستان در امور خیریه فعالیت‌هایی انجام داده بود اما هیچ‌گاه سعی نداشت تا آن را بازگو نماید.

پس از انتخاب وی به عنوان وزیر، آیا تغییری

در رفتار وی مشاهده کردید؟

انتخاب ایشان به عنوان وزیر امور خارجه، ذره‌ای از خانواده دوستی و مردم‌داری ایشان کم نکرد. او؛ دلبسته مسئولیت در وزارت نبود بلکه وزارت را فرصتی برای رفع مشکلات مردم و خدمت به آنها می‌دید. غیرممکن بود که در مجلسی نشسته باشد و فردی وارد مجلس شود و ایشان به احترام، از جای خویش بلند نشود.

رفتار وی در منزل چگونه بود؟

مهربانی و عطف وی در خانواده فراموش شدنی نیست و آن لحظات، توأم با خاطرات فراوان است. پس از آنکه فرزندان بزرگتر شدند ایشان رسم را بر این گذاشته بودند که برای هر تصمیم، نظرسنجی و رای‌گیری انجام دهیم. چند روز قبل از شهادت

« حضور شهید امیر عبداللهمیان در حرم مطهر حضرت رقیه (س) »

باعث دلنگی و بی‌تابی شما شده است؟

همین که او را نمی‌بینم، برای من غم‌انگیز است؛ پیش‌تر او را با چشم سر و چشم ظاهر می‌دیدم اما اکنون باید با چشم دل، او را نگریست.

به نظر شما چه عواملی باعث شده است

تا از ایشان به عنوان دیپلمات مجاهد یاد شود؟

ایشان در زمان پیروزی انقلاب اسلامی، نوجوان ۱۴ ساله‌ای بود که در این مبارزات حضور داشته و سپس با پیروزی انقلاب و تشکیل بسیج که نهادی برآمده از دامن انقلاب بود، به عضویت بسیج درآمد و با لباس بسیجی، عازم جبهه‌های نبرد شد. در مقاطع تحصیلی و کاری نیز روحیه بسیجی و جهادی خود را حفظ کرد به گونه‌ای که رهبر معظم انقلاب، از ایشان به‌عنوان وزیر خارجه مجاهد و فعال یاد کردند. این جملات نشان‌دهنده آن است که وزارت؛ دکتر حسین امیر عبداللهمیان را از فضای جهاد و مجاهدت در راه حق، جدا نکرد. اعتقاد راسخ شهید امیر عبداللهمیان، احترام به شهدا

با آنکه مشغله‌های فراوان داشت اما سعی می‌کرد هر هفته در منزل یکی از بستگان حاضر شده و جویای احوال آنها باشد. به صورت تلفنی نیز جویای احوال بستگان و دوستان بود. اگر فردی از بستگان یا دوستان، دچار مشکل یا بیماری می‌شد؛ به عیادت‌شان رفته و اگر مشکلی بود تا حد توان نسبت به رفع آن مشکل اقدام می‌کرد. حسین در امور خیریه نیز فعال بود و با تعدادی از دوستان در امور خیریه فعالیت‌هایی انجام داده بود اما هیچ‌گاه سعی نداشت تا آن را بازگو نماید.

و خانواده‌های گرانقدر آنها بود و فعالیت‌ها را به نحوی پیش می‌برد که در روز قیامت، شرمنده

در کجا قرار دارد. برای کمک به مظلوم از جان مایه می‌گذاشت و تلاش فراوانی داشت تا در برابر ظالم ایستادگی کند. پس از عملیات «طوفان الاقصی» تلاش‌های ویژه از سوی وی را شاهد بودم که با تمام توان مشغول به دفاع از مردم مظلوم «غزه» شد. با حضور در اجلاس و کنفرانس‌های مختلف، صدای مردم مظلوم غزه را به جهان مخابره کرد. شهید امیرعبداللهیان، آن چیزی که در دانشگاه آموخته بود را به صورت جدی در کار پیاده می‌کرد. شهید امیرعبداللهیان معتقد بود که محور مقاومت در خط‌مقدم نبرد با رژیم صهیونیستی و مستکبران عالم قرار دارد، فعالیت‌های ایشان با شکل‌گیری «طوفان الاقصی» و حمله رژیم اشغالگر به نوار «غزه»، رنگ و بوی دیگری به خود گرفت. اعتقاد راسخ ایشان به مبانی آرمان‌های انقلاب اسلامی و بیانات امامین انقلاب بود و ما شاهد حضور پررنگ وزیر خارجه مقاومت در مجامع بین‌المللی برای رساندن صدای مظلومیت مردم «غزه» به گوش جهانیان بودیم. البته در راستای ایجاد اجماع در فضای بین‌الملل و فعال کردن ظرفیت کشورهای مختلف جهت اعمال فشار بر رژیم صهیونیستی و توقف جنایات این رژیم، با تهدیدهای مکرر از سوی رژیم صهیونیستی مواجه بود اما هیچگاه دست از تلاش و یا حتی کاهش این فعالیت برداشت تا جایی که نماینده رژیم صهیونیستی خواستار جلوگیری از حضور ایشان در سازمان ملل و اخراج وی از این سازمان گردید. پس از گذشت مدتی شاهد بودیم که تعداد بسیاری از کشورها در محکوم کردن جنایات رژیم صهیونیستی در مجامع بین‌المللی فریاد زدند، آن فریادها؛ نتیجه همان شجاعت شهید امیرعبداللهیان بود که شجاعت فریاد بر مظلوم را به آنها آموخته بود.

❖ اگر مطلب پایانی است بیان بفرمایید؟

امیرعبداللهیان در مسیر اعتقادات و باور قلبی که به اسلام و میهن داشت، با تمام توان خود، گام برداشت و برای بیان حق، از شجاعت بی‌نظیر برخوردار بود و در پایان نیز، مدال افتخار شهادت بر سینه او نصب گردید. امیدوارم که بتوانیم با اقتدار، راه ایشان را ادامه داده و شرمنده خون شهدا نباشیم.

در تمام سال‌های زندگی با ایشان، به یقین رسیدم در لحظه‌ای که صحبت از مقاومت و یاری مظلوم می‌شود، برای او تفاوتی نداشت که این مظلومیت در کجا قرار دارد. برای کمک به مظلوم از جان مایه می‌گذاشت و تلاش فراوانی داشت تا در برابر ظالم ایستادگی کند. پس از عملیات «طوفان الاقصی» تلاش‌های ویژه از سوی وی را شاهد بودم که با تمام توان مشغول به دفاع از مردم مظلوم «غزه» شد.

❖ به نظر شما چه عاملی باعث شده بود تا این

اندازه در دفاع از مظلومیت، ثابت قدم باشد؟

در تمام سال‌های زندگی با ایشان، به یقین رسیدم در لحظه‌ای که صحبت از مقاومت و یاری مظلوم می‌شود، برای او تفاوتی نداشت که این مظلومیت

وی، هر بار که قرار بود نظرسنجی صورت گیرد، در گوشه‌ای می‌ایستاد و می‌گفت: "شما سه نفری نظر بدهید و به نتیجه برسید، خیال کنید من اینجا نیستم!" شاید اطلاع داشته است که ممکن است در آینده‌ای نزدیک در کنار خانواده حضور نداشته باشد.

❖ حمایت همه‌جانبه از مردم و کودکان «غزه» توسط آقای وزیر که تعبیر «وزیر امور خارجه کودکان غزه» نیز به وی اطلاق شد، چگونه بود؟

معمولاً در منزل از مسائل کاری صحبت نمی‌کرد اما من تلاش شبانه‌روزی ایشان را شاهد بودم. در ایامی که مردم مظلوم «غزه»، زیر آتش دشمن صهیونیست قرار داشتند، تلاش زیادی داشت و استراحت را محدود کرده بود. تاکید داشت که هر چه در توان داریم باید انجام دهیم تا مردم مظلوم «غزه» از زیر آتش دشمن صهیونیست خارج شوند. تاکید داشت که: "باید صدای مردم مظلوم فلسطین در خارج از کشور باشم چون مردم غزه نمی‌توانند صدایشان را به گوش جهان برسانند و من باید این کار را انجام دهم و این مظلومیت را در سازمان ملل با صدای بلند فریاد بزنم."

❖ شهید حسین امیرعبداللہیان در چه خانواده‌ای متولد و رشد یافت؟

پدر در روستای فیروزآباد دامغان متولد شد؛ سه خواهر و سه برادر بودند که ایشان فرزند آخر خانواده بود. در سن هفت‌سالگی؛ پدرشان را از دست داده و به همراه برادر بزرگترشان که پس از درگذشت پدر، به عنوان سرپرست خانواده بودند، به تهران مهاجرت داشت. مادر بزرگ ما از سادات بود و از احترام ویژه‌ای در روستا برخوردار بود. وی در آموزش قرائت قرآن به دختران نوجوان و بانوان روستا، فعالیت داشت.

❖ آیا رفت‌وآمد شهید امیرعبداللہیان به روستای زادگاه خویش، ادامه داشت؟

در مناسبت‌های مختلف، رفت و آمد وی به روستای زادگاه خویش ادامه داشت اما این رفت و آمد به دلیل مشغله‌های فراوان، محدود شده بود.

❖ آیا در فعالیت‌های عام‌المنفعه در روستا، مشارکت داشت؟

در برخی از پروژه‌هایی که در راستای آبادانی روستا در حال انجام بود، مشارکت داشت. در رفع مشکل آب آشامیدنی روستا که مشکلات فراوان برای اهالی به همراه داشت، پدر نیز در رفع این مشکل پیگیر بود و کمک‌هایی در این خصوص انجام داد.

❖ فرزند شهید بودن چه حسی داشته و چه مسئولیت‌هایی به همراه دارد؟

از دست دادن پدر برای ما سخت و دشوار است اما آن چیزی که برای ما تسکین‌دهنده است، شهادت وی است؛ ما نیز به عنوان خانواده شهید، مسئولیت سنگین بر عهده داشته و نیاز است تا به گونه‌ای زندگی کنیم که ادامه‌دهنده مسیر ایشان باشیم. فرزند شهید بودن آن هم فرزند فردی که در جامعه شناخته شده است، مسئولیت دوچندان به همراه دارد. در تمام لحظات زندگی، از فراق پدر دل‌تنگ می‌شویم اما زمانی که مشاهده می‌کنیم شهید عزیز ما در نزد پروردگار رزق دارد، تا حدودی تسکین می‌یابیم. تسکین قلب ما در لحظاتی بود که مقام معظم رهبری در خصوص پدرجملات زیبایی وصف کرده و از وی به نیکی یاد کردند. شنیدن

گفتگوی شاهدیاران با دکتر محمدحسین امیرعبداللہیان

خادم ملت

درآمد

شہدا؛ انسان‌های برجسته و بزرگی هستند که برای آرامش جامعه و امنیت ایران اسلامی، از جان و مال خود گذشتند. از خودگذشتگی شہدا و ایثارگران و اطاعت‌پذیری از ولایت در دفاع از حریم اسلام، قرآن و مبہن اسلامی، توانست توطئه‌های دشمنان و استکبار جهانی را نقش بر آب کند. عظمت امروز ملت ایران، امنیت کشور و پیشرفت‌های بزرگ علمی و فناوری همه به برکت خون شہیدان است. همه ملت ایران باید سپاسگزار خانواده‌های شہدا باشند و فرزندان شہیدان و ایثارگران نیز باید میراث گرانبهای پدران خود را با افتخار به نسل‌های بعد بسپارند. محمدحسین امیرعبداللہیان؛ متولد ۱۳۷۴ و فرزند اول خانواده می‌باشد. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

« حضور محمدحسین امیر عبداللہیان در کنار دکتر عراقچی و دکتر صالحی (مراسم بزرگداشت شهید امیر عبداللہیان در وزارت امور خارجه)

پدر هیچ‌گاه به دنبال مسئولیت نبودند و در مسیر خدمت به میهن اسلامی، خود را سرباز نظام می‌دانستند. در آن ایام که این پیشنهاد به ایشان ارائه شد، از پذیرش آن، امتناع داشتند. در تماس‌هایی که با ایشان برقرار بود تا او را متقاعد به پذیرش آن مسئولیت کنند، اعلام کردند که با این پیشنهاد مخالف هستند اما هر فرد دیگری به‌عنوان وزیر امور خارجه انتخاب گردد، با تمام توان، او را یاری خواهند کرد.

اقتصادی را با ابزار دیپلماسی انجام داد. در حوزه پیمان‌های چندجانبه از جمله "بریکس" و پیمان‌های دیگر؛ جهت عضویت کشورمان در آن پیمان‌ها، سال‌های متمادی تلاش شده بود اما چون برخی از کشورهای عضو، موافق پیوستن ایران نبودند، این پیگیری‌ها بی‌نتیجه باقی مانده بود. عضویت در این پیمان‌ها، از نظر سیاسی، نظامی و اقتصادی؛ دارای اهمیت بود و عضویت در آن پیمان‌ها باعث می‌شد تا مراودات اقتصادی برای کشور سهل شود لذا گام‌های اساسی در ایام وزارت ایشان برداشته و به نتیجه رسید.

بودید؟

از همان روزهای ابتدای پذیرش مسئولیت؛ دشواری در مسیر انجام آن مسئولیت، کاملاً نمایان بود. پدر از همان روز نخست انتخاب به عنوان وزیر امور خارجه، با قدرت فراوان مشغول فعالیت شدند و نگاه وی معطوف به اهداف وزارت امور خارجه بود. ایشان تا نیمه‌های شب در محل کار حضور داشت و پس از حضور در منزل نیز، مکالمات و هماهنگی‌های لازم را انجام می‌داد. وی تا بامداد در حال انجام کارها بود و به دلیل اختلاف ساعت کشورها، پیش می‌آمد که تا ساعت ۳ بامداد با هم‌تایان خود در دیگر کشورها، مکالمه تلفنی داشته باشند، سفرها و ملاقات‌های متعددی که در مسیر انجام مسئولیت انجام می‌داد، پر شمار بود. فعالیت ایشان در انجام مسئولیت، بازه زمانی نداشت و آن تلاش‌ها، کم و یا متوقف نشد. در برهه‌هایی که شرایط دشوار بود، ایشان به ما آرامش داده و هیچ‌گاه، عصبانیت و ناراحتی وی را شاهد نبودیم.

فعالیت‌های وی در مسیر دیپلماسی اقتصادی را چگونه می‌توانید توصیف نمایید؟

در جهت گشایش‌های اقتصادی، فعالیت‌های فراوان از سوی وزارت امور خارجه صورت گرفت و نتایج قابل قبول نیز به همراه داشت. وی در مسیر خدمت به مردم و یاری رساندن به دولت سیزدهم، هموارسازی مسیر گشایش‌های

این جملات از نائب حضرت امام زمان (عج)، برای ما تسکین‌دهنده بود. پدر همیشه تأکید داشت که پست و مقام دنیوی، زودگذر است لذا ما باید مسیر خود را در زندگی ادامه دهیم.

❖ در ایامی که پیشنهاد وزارت امور خارجه به ایشان ارائه شد، نگاه وی در پذیرش آن پیشنهاد چه بود؟

پدر هیچ‌گاه به دنبال مسئولیت نبودند و در مسیر خدمت به میهن اسلامی، خود را سرباز نظام می‌دانستند. در آن ایام که این پیشنهاد به ایشان ارائه شد، از پذیرش آن، امتناع داشتند. در تماس‌هایی که با ایشان برقرار بود تا او را متقاعد به پذیرش آن مسئولیت کنند، اعلام کردند که با این پیشنهاد مخالف هستند اما هر فرد دیگری به‌عنوان وزیر امور خارجه انتخاب گردد، با تمام توان، او را یاری خواهند کرد. در نهایت از سوی بزرگی به ایشان تکلیف شد و آن مسئولیت را پذیرفت.

❖ در اوایل وزارت ایشان، انتقادهایی به عملکرد وزارت امور خارجه از سوی برخی از افراد صورت گرفت اما پس از گذشت مدتی و با توجه به عملکردهایی که صورت گرفت، پاسخ آن انتقادات داده شد، طبیعی است که آن ایام، روزهای دشواری برای دکتر امیر عبداللہیان بوده است، آیا در آن لحظات، ناراحتی وی را شاهد

پای میز مذاکره حاضر می‌شویم، این حضور با پشتوانه‌هایی همراه است که ممکن است آن پشتوانه‌ها را همانند قدرت‌هایی می‌دانست که در پیشبرد اهداف جمهوری اسلامی باید مورد استفاده قرار گیرد. هیچ‌گونه تضاد و تناقض در این مسائل قائل نبودند و اعتقاد راسخ داشتند که با استفاده از قدرت‌هایی که در اختیار داریم باید منافع

دیگران، روایت می‌شود. یکی از مواردی که پدر تاکید زیادی به آن داشتند این بود که در انجام مسئولیت‌ها، نهایت تلاش خویش را به کار گرفته و فعالیت‌ها را برای رضای خداوند انجام دهیم. رضای خداوند و عاقبت به خیری را در انجام فعالیت‌ها به طور خاص در نظر می‌گرفتند.

آیا ایشان عضو حزب سیاسی خاص در کشور بودند؟

پدر؛ هیچ‌گاه عضو گروه و یا حزب سیاسی در کشور نبوده و در چهارچوب نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران حرکت کردند. تجربیاتی که وی در ۳۰ سال فعالیت در وزارت امور خارجه کسب کرده بودند باعث شد تا به عنوان وزیر در آن برهه زمانی مشغول به فعالیت شوند و نگاه‌ها در خصوص تجربیات ایشان به‌گونه‌ای بود که انتخاب وی می‌تواند در مسیر پیشرفت و اقتدار جمهوری اسلامی ایران، کارگشا و راهگشا باشند.

نگاه وی به "میدان" و "دیپلماسی" در مذاکرات با کشورها چگونه بود؟

پدر اعتقاد داشتند که وقتی به عنوان دیپلمات،

تا چه میزان فرصت و زمان برای فرزندان، قائل بود؟

پدر قبل از انتخاب به‌عنوان وزیر امور خارجه نیز در مسئولیت‌های سنگین قرار داشتند و با وجود مشغله‌هایی که بر عهده داشتند، هیچ‌گاه فرصت بودن در کنار خانواده و رسیدگی به مشکلات فرزندان را محدود نکردند. پیگیر تحصیلات فرزندان بودند و از هر فرصتی برای بودن در کنار خانواده استفاده می‌کردند. در خصوص بستگان نیز اهتمام ویژه‌ای داشتند.

چه نکات اخلاقی و رفتاری از ایشان آموخته‌اید؟

بسیاری از خصوصیات ایشان که همراه با اخلاق و رفتار نیکو بود را از کودکی مشاهده و با آن خصوصیات، مانوس بودیم. پس از شهادت وی، در دیدارهایی که با دوستان و همکاران ایشان داشتیم، از آن خصوصیات و رفتار، خاطرات فراوانی روایت می‌کردند؛ اما برای اعضای خانواده که با خصوصیات وی مانوس بودیم، بیان آن خصوصیات، عادی بود. لذا بسیاری از خصوصیات ایشان، پس از شهادت برای ما قابل توجه شد چون از سوی

بسیاری از خصوصیات ایشان که همراه با اخلاق و رفتار نیکو بود را از کودکی مشاهده و با آن خصوصیات، مانوس بودیم. پس از شهادت وی، در دیدارهایی که با دوستان و همکاران ایشان داشتیم، از آن خصوصیات و رفتار، خاطرات فراوانی روایت می‌کردند؛ اما برای اعضای خانواده که با خصوصیات وی مانوس بودیم، بیان آن خصوصیات، عادی بود.

« دیدار دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه عربستان

« تصویری از لباس خادمی شهید امیر عبدالمهدی »

حداکثری را برای جمهوری اسلامی ایران کسب کنیم و "دیپلماسی" و "میدان" را به عنوان دو بال جهت کسب منافع حداکثری برای کشور در مذاکرات و گفتگوها در نظر می‌گرفت. پدر در مذاکرات و گفتگوها، هیچ‌گاه از موضع ضعف صحبت نمی‌کرد و از موضع اقتدار و قدرت با طرف مقابل صحبت می‌کرد.

❖ نگاه وی به شهادت چگونه بود؟

پدر حدود ۳۰ ماه در جبهه حضور داشتند و آن حضور، با شهادت بسیاری از دوستان ایشان همراه بوده است. توجه ویژه به خانواده شهدا و ایثارگران قائل بودند. پس از شهادت حاج قاسم سلیمانی، این حزن و اندوه را در چهره پدر مشاهده کردیم که در آن لحظات، گویا یکی از نزدیکان خود را از دست داده‌اند.

❖ با توجه به اینکه وی به عنوان دیپلمات مشغول به فعالیت بود، آیا احتمال می‌دادید که به شهادت نائل گردند و نگاه وی به شهادت، چگونه بود؟

حضور ایشان در مسئولیت‌های مختلف، با سفرهای متعدد به منطقه همراه بوده و این سفرها، خطرات فراوان به همراه داشته است. مادر؛ در خصوص تهدیدهایی که بر علیه ایشان از سوی رژیم صهیونیستی صورت می‌گرفت، سفارش داشت تا مراقبت لازم را انجام دهند و نسبت به این تهدیدها نگرانی داشت. در ایامی که به عنوان وزیر و یا معاون عربی-افریقای در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بود، در راستای دیدار با مقامات و سران کشور سوریه و یا لبنان، عازم این کشورها بود اما باند فرودگاه مورد حمله دشمن قرار می‌گرفت، اما ایشان فعالیت را متوقف نمی‌کرد و به صورت زمینی وارد این کشورها می‌شد. دکتر امیر عبدالمهدی علاقه فراوان به سردار سلیمانی داشت و ارتباط مستمر با وی برقرار بود. برخی از فرماندهانی که در محور مقاومت فعال بودند، پس از آنکه به شهادت نائل می‌شدند؛ آگاه بودیم که پدر نیز با آن افراد در تعامل و ارتباط بوده و نگرانی در این خصوص وجود داشت اما به گونه‌ای ما را دلگرم می‌کرد که نگرانی در خانواده وجود نداشته باشد. با آنکه فردی دیپلمات بود، اما خود را با محور

نمایند؛ به همین دلیل بود که نگاه ایشان محدود به یک دستگاه خاص نبود، بلکه پیشرفت و اقتدار نظام جمهوری اسلامی ایران را در انجام مسئولیت‌ها در نظر می‌گرفت. پدر به عنوان فردی که در وزارت امور خارجه حضور داشته و در این زمینه تخصص‌های لازم را کسب کرده بودند، سعی داشتند با هماهنگی و تعامل با مجموعه‌های دیگر نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، قدرت حداکثری را برای کشور کسب نمایند. یکی از بازوهای بسیار قدرتمند در این حوزه، محور مقاومت بود و به همکاری با افرادی که با خلوص نیت در حال تلاش بودند، افتخار می‌کردند.

❖ از ارتباط وی با مردم بفرمایید؟

پدر سعی داشت تا از هر فرصتی برای حضور در

مقاومت، همراه کرده بود.

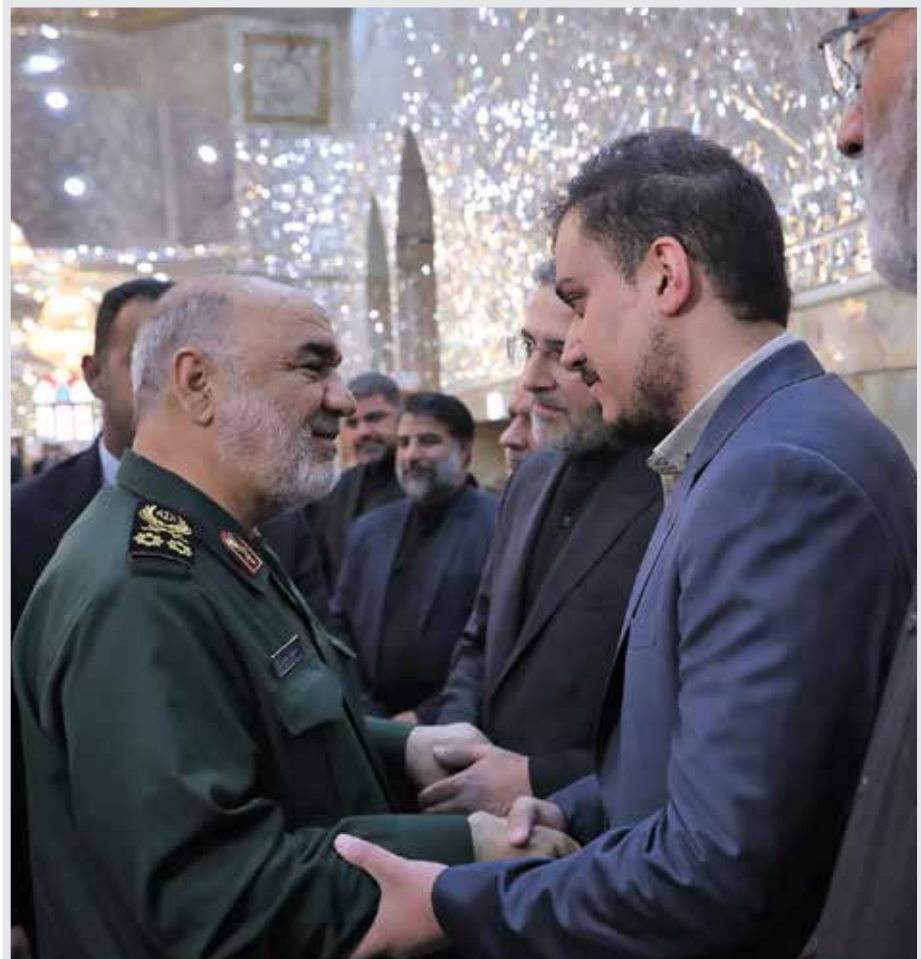
❖ این همراهی، نشات گرفته از چه عواملی بود؟

پدر در انجام وظایف محوله و پیش‌برد اهداف سازمانی، تلاش فراوان داشتند. ایشان باور قلبی داشتند که در مسیر اقتدار و پیشرفت کشور، نیاز است تا نهایت تلاش خود را به کار گرفته و حرکت در مسیر جمهوری اسلامی ایران را همانند حرکت در مسیر الهی می‌دانست. در پذیرش مسئولیت، از حساسیت فوق‌العاده‌ای برخوردار بودند زیرا اعتقاد داشتند که خون هزاران شهید صرف شده تا نهال انقلاب رشد و نمو پیدا کند. پذیرش مسئولیت برای پدر به عنوان ابزاری بود تا قدرت را برای جمهوری اسلامی کسب

انتخاب کنند. این انتخاب در حالی بود که حضور در عراق در آن ایام با شرایط سخت و دشواری همراه بود؛ منافقین در این کشور حضور داشته و همزمان با حضور صدام در مسند قدرت همراه بوده است. در خصوص ملبس شدن ایشان به لباس خادمی آستان قدس رضوی، باید اشاره کنم که پدر از ایامی که شهید رئیسی در آستان قدس مشغول به فعالیت بود، با آستان قدس رضوی همکاری داشت و این امکان برای وی میسر بود که از مدت‌ها قبل در لباس مقدس خادمی آستان قدس، فعالیت نماید اما اعتقاد ایشان این بود که اگر فردی در یک حوزه مشخص تخصص دارد و می‌تواند مشکلی از مردم را رفع کند، مؤثرتر خواهد بود. پس از انتخاب ایشان به عنوان وزیر امور خارجه، در جلسهای که با آیت‌الله مروی در مشهد مقدس داشتند، مسائلی در آن جلسه مطرح و ایشان پس از یادداشت، همه آن مسائل را به سرانجام رسانده بودند. تولیت آستان قدس رضوی، حکم خادمی را در زمستان ۱۴۰۲ برای ایشان امضا کرده بود. در آن ایام؛ قرار بود در مراسمی، ایشان ملبس به لباس خادمی شوند اما به دلیل مشغله‌های کاری، این امر به تاخیر افتاد. پس از شهادت پدر، پیکر ایشان در صحن مقدس رضوی طواف داده شد و لباس مقدس خادمی نیز به خانواده، اهدا شد.

❖ در دیدارهایی که شما پس از شهادت پدر با دوستان و همکاران ایشان داشتید، چه سخنان و روایت‌هایی از شهید، شما را به تفکر واداشت؟

در آن دیدارها، چه افرادی که هم فکر پدر بوده و چه افرادی که تفکرات متفاوت با ایشان داشتند، در خصوص اخلاق ایشان تأکید فراوان داشته و عنوان می‌کردند، با آنکه تفکراتمان متفاوت از یکدیگر بود اما پدر هیچ‌گاه از حوزه ادب و اخلاق، خارج نمی‌شدند. نکته دیگری که اتفاق نظر روی آن وجود داشت، این ویژگی بود که پدر؛ وظیفه خود را به صورت جهادگونه انجام می‌داد. حتی در حوزه‌هایی که شاید جزو وظایف ایشان نبود، اگر احساس می‌کردند که می‌توانند مشکلی را در این خصوص رفع نمایند از ورود در آن فعالیت، دریغ نمی‌کردند.

«دیدار سردار سلامی با فرزند شهید امیر عبداللہیان»

فلسطین تنها دفاع از فلسطین نبود بلکه دفاع از آرمان‌های جمهوری اسلامی ایران بود. پس از وقوع این کشتار، ایشان به صورت شبانه‌روز در تلاش بودند تا به نحوی این جنایت‌ها را متوقف کرده و صدای این افراد باشند. در سفری که ایشان به آمریکا داشتند و سخنان طوفانی پدر در حمایت از مردم مظلوم "غزه" و فلسطین، به اندازه‌ای شجاعانه بود که باعث خشم نماینده رژیم صهیونیستی شد.

❖ از علاقه دکتر امیر عبداللہیان به ائمه اطهار و نیز خادم بودن وی در آستان قدس رضوی بفرمایید؟

حضور در لندن و عراق، دو پیشنهادی بود که از سوی وزارت امور خارجه به ایشان ارائه شده بود. فعالیت در لندن و اروپا به دلیل امکانات موجود جهت ادامه تحصیل، برای بسیاری از دیپلمات‌ها، انتخاب اول می‌باشد. اما پدر پس از مشورت با مادر و پس از جمع‌بندی نهایی، تصمیم گرفته بودند تا حضور در عراق را برای انجام مأموریت،

کنار مردم استفاده کند. جهت خرید در سطح شهر حاضر شده و این‌گونه سعی می‌کرد تا ارتباط مستقیم با مردم را برقرار کند. بعضی از ایام؛ پس از اتمام جلسه هیئت دولت، مسیر تا منزل را به صورت پیاده طی می‌کرد و در طول مسیر، از محافظین درخواست می‌کرد با فاصله از ایشان حرکت کنند که اگر مردم درخواست صحبت با ایشان را داشته باشند، راحت‌تر با ایشان در ارتباط باشند.

❖ از تلاش‌های وی در حمایت از "فلسطین مظلوم" بفرمایید؟

در ایامی که کشتار مردم مظلوم "غزه" توسط رژیم منحوس صهیونیستی در حال انجام بود، کشورهای معدودی که حامی فلسطین بودند، جرئت بیان حقایق و بیان کشتار مردم مظلوم "غزه" را در مجامع بین‌المللی نداشتند. پدر؛ با تمام وجود به موضوع فلسطین اعتقاد داشت و آگاه بود که از نظر انسانی، فاجعه‌ای در حال وقوع است. بحث دفاع از

گفتگوی شاهد یاران با دکتر عباس خامه‌یار؛ از دوستان شهید امیر عبداللهیان

دیپلمات جهادی

درآمد

دکتر عباس خامه‌یار؛ نویسنده، پژوهشگر و چهره فرهیخته در عرصه بین‌الملل، جهان اسلام و محور مقاومت بوده و خدمات ارزنده‌ای در فرهنگ و دیپلماسی کشورمان انجام داده است. ایشان به عنوان رایزن فرهنگی کشورمان در کشورهای قطر و لبنان حضور داشته و دکترای بین‌الملل را از دانشگاه بیروت دریافت کرده است. دکتر خامه‌یار ارتباط نزدیک با شهید امیر عبداللهیان داشته و همکاری‌های مختلف با ایشان انجام داده است. خامه‌یار که در خط مقدم دیپلماسی فرهنگی فعالیت داشته است، به سردار حوزه دیپلماسی فرهنگی نیز معروف بوده و ارتباطات و مراودات وی هر کجا که حضور پیدا کرده، در راستای توسعه تعاملات فرهنگی بوده است. وی تلاش‌های گسترده‌ای در جهت اعتلای فرهنگ ایران در میان کشورهای منطقه، انجام داده است. از دیگر مسئولیت‌های وی می‌توان به؛ ریاست دانشگاه مذهب و ادیان، معاون فرهنگی و اجتماعی دانشگاه ادیان و مذاهب، معاون بین‌الملل سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، معاون پژوهش و ارتباطات فرهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران اشاره کرد. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

لطفاً از نحوه آشنایی با دکتر امیر عبداللهیان بفرمایید؟

پس از پایان جنگ تحمیلی، من به‌عنوان رایزن فرهنگی در قطر حضور داشتم. آثار جنگ تحمیلی در کشورهای حوزه خلیج فارس مستولی بود، البته قطری‌ها در جنگ تحمیلی سعی کرده بودند تا سیاست میانه‌رو را در پیش گیرند و شاید بتوان گفت که قطر، تنها کشور در بین کشورهای عربی بود که به صورت نسبی بی‌طرف بود. اکثر

ویژه‌نامه‌هایی جهت معرفی تمدن و هنرهای ایران را به چاپ رسانده و به صورت ضمیمه در مطبوعات این کشور توزیع شد. نشریات و ویژه‌نامه‌های متعدد در این خصوص به چاپ می‌رسید و در مناسبت‌های مختلف در بین مردم این کشور توزیع می‌شد. انجام این فعالیت‌ها در کشورهای عربی دشوار بود، بودجه لازم را در اختیار نداشتیم و فعالیت در آن فضای مملو از جنگ روانی که بر علیه کشور ما در حال انجام بود، دشوار بود. انجام

کشورهای عربی در جنگ تحمیلی از صدام حمایت و پشتیبانی‌های مالی از او داشتند. فعالیت‌های فرهنگی جدید را در قطر آغاز کردیم و آن فعالیت‌ها از نگاه فعالان فرهنگی، فوق‌العاده بود. این اقدامات در راستای معرفی فرهنگ و تمدن ایرانی به کشورهای منطقه‌ای و جهان در قالب؛ موسیقی، جشنواره و نمایش شکل گرفت. یکی از ابزارهایی که در این مسیر، بی‌نهایت مورد استفاده قرار گرفت، استفاده از رسانه‌ها و مطبوعات بود.

در این حوزه را از مدارچ پایین آغاز و به تدریج رشد کرد. تحصیلات مرتبط در دیپلماسی را ادامه و در مسیر پیشرفت قرار گرفت. در حوزه دیپلماسی، تجربه فوق‌العاده‌ای داشت و هر کجا که حاضر می‌شد، مأموریت خویش در حوزه سیاست خارجی را با اقتدار به سرانجام رساند. ویژگی دوم ایشان؛ پایبندی، تعهد و اعتقادهای بسیجی‌وار بود. دکتر امیرعبداللهیان؛ فرد مکتبی بود و به ظلم‌ستیزی و استکبارستیزی، باور قلبی داشت. لذا در انجام مسئولیت‌ها، علاوه بر پایبندی به تعهد، باور و اعتقادات؛ به انقلاب اسلامی و اندیشه‌های حضرت امام خمینی (ره) نیز وفادار بود و در عین حال، فعالیت‌های مربوط در وزارت امور خارجه و گفتمان‌های مختلف را انجام می‌داد. به زبان دیپلمات‌ها آشنا و به باورها، پایبند بود. در ایام حضور در مسئولیت‌های مختلف در وزارت امور خارجه، گفتگو و چانه‌زنی‌ها را با موفقیت سپری و موفق شد از مواضع جمهوری اسلامی و نیز از ایده و اهداف انقلاب اسلامی به خوبی دفاع کند. شاید چاشنی همه این ملاقات و تاثیرگذاری‌ها، همان اخلاق و قدرت نرم در وی بود که در لبخندها و رفتارهای دیپلماتیک او، متبلور بود.

❖ دکتر امیرعبداللهیان در ابتدای حضور به‌عنوان وزیر امور خارجه، با چه چالش‌هایی در

امور خارجه مشغول به فعالیت بود، من نیز در سازمان فرهنگ، مشغول به فعالیت بودم و جهت استفاده از نظرات ایشان درخصوص مباحث فرهنگی منطقه، جلسات مشترک برگزار می‌شد. یکی از مسائل مهمی که مورد بحث قرار گرفت، دستگیری آقای "زکزاکی" بود که ساعت‌ها در این خصوص بحث و تبادل نظر صورت گرفت. در خصوص تحولات منطقه و محور مقاومت، جلسات متعدد برگزار و از نظرات وی در این خصوص مطلع شدیم. پس از حضور وی در مجلس شورای اسلامی و انتخاب او به عنوان دبیرکل دبیرخانه "انتفاضه"، جلسات مشورتی با یکدیگر داشته و در آن مسئولیت‌ها، اقدامات درخشان انجام داد. در ایامی که من نیز در لبنان حضور داشتم، دیدار و ملاقات‌های ما ادامه داشت.

❖ توانمندی وی در حوزه دیپلماسی را چگونه می‌توان توصیف کرد؟

دکتر امیرعبداللهیان حمایت همه‌جانبه از محور مقاومت داشت و حامی مردم مظلوم "غزه" بود. دو ویژگی بارزی که در رفتار و عملکرد وی وجود داشت و نیاز است تا در این خصوص تفکر شود؛ یکی از ویژگی‌ها، دیپلمات حرفه‌ای و انقلابی بود. دکتر امیرعبداللهیان از همان ابتدای حضور در وزارت امور خارجه، دیپلمات بوده و تجربیات خود

این فعالیت‌ها، بازتاب گسترده‌ای در کشورهای حاشیه خلیج فارس داشت. نماینده‌هایی که در این خصوص برگزار می‌کردیم باعث شد تا مردم کشورهای منطقه نیز جهت بازدید عازم قطر شوند. به‌عنوان مثال؛ بحرینی‌های ایرانی تبار، سوار هواپیما شده و برای حضور در جشنواره یا مراسم، عازم قطر می‌شدند. دکتر امیرعبداللهیان در آن ایام به‌عنوان سفیر ایران در بحرین مشغول به فعالیت بود و من تا آن روز، با وی ملاقات نداشتم. سرآغاز این رفاقت، تماس تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با من در قطر شکل گرفت. مراسمی به مناسبت فرارسیدن ایام دهه فجر در سفارت ایران در بحرین برگزار شده بود و از من درخواست کرد تا تعدادی از نشریات و ویژه‌نامه‌های چاپ شده را جهت توزیع در بین مدعوین در اختیار سفارت ایران در بحرین قرار دهم. این درخواست ایشان انجام و پس از آن، نشریات و ویژه‌نامه‌هایی که به چاپ می‌رسید را به محضر وی در سفارت ایران در بحرین ارسال می‌کردیم.

❖ ارتباط شما با ایشان چگونه ادامه داشت؟

ارتباط من با دکتر امیرعبداللهیان به‌صورت مستمر ادامه داشت و این ارتباط علاوه بر همکاری، به رفت‌وآمد خانوادگی نیز منجر شد. در ایامی که وی به‌عنوان معاون عربی - آفریقایی در وزارت

« دیدار دکتر عباس خامه‌یار و وزیر سابق فرهنگ لبنان با خانواده شهید امیرعبداللهیان »

شد تا جلوی تجزیه عراق ایستادگی کرده و تجزیه عراق را متوقف کند و در سوریه نیز موفق شد تا شهر حلب را آزاد کند. شهید امیرعبداللهیان نیز با پیوند «میدان و دیپلماسی» موفق شد با توجه به حجم فراوان بحران و خطرات، موفقیت‌های متعدد کسب نماید. دکتر امیرعبداللهیان فعال در لحظات بحرانی بود و هیچ‌گاه فعالیت را در بحران‌ها متوقف نکرد.

❖ **شهید امیرعبداللهیان همزمان با کشتار بی‌رحمانه مردم مظلوم «غزه» توسط رژیم اشغالگر، سخنرانی‌های مختلف در اجلاس‌های سازمان ملل داشت، سخنرانی وزیر امور خارجه در مجامع بین‌الملل، تا چه اندازه در تصمیم‌گیری و اتخاذ تدابیر دیگر کشورها، تأثیرگذار بوده است؟**

وزیر امور خارجه که عالی‌ترین فرد حاضر در دیپلماسی کشورمان بود، با شجاعت و صف‌ناپذیری، مواضع را بازگو و از تریبون‌های بین‌المللی برای رساندن پیام حمایتی ایران استفاده کرد. اهمیت فعالیت انجام شده توسط شهید امیرعبداللهیان بسیار قابل توجه بوده و حمایت در ایامی که فلسطینی‌ها در تنگنا قرار داشتند، بسیار امیدبخش بوده است. قطعاً آن موضع‌گیری‌ها تأثیرگذار بوده و قوت قلبی برای آن‌ها بوده است. موضع‌گیری جمهوری اسلامی ایران در آن ایام باعث شد تا کشورهایی که مخالف کشتار مردم توسط رژیم اشغالگر بودند اما شجاعت بیان آن مواضع را نداشتند، شجاعت لازم را کسب نمایند. پس از اعلام جمهوری اسلامی ایران در محکومیت کشتار مردم مظلوم «غزه»، کشورهای دیگر نیز به مخالفت با رژیم صهیونیستی برخاسته و این صداها؛ ادامه همان صدای امیرعبداللهیان بود. حمایت‌های وی از مردم مظلوم «غزه» تنها به سخنرانی ختم نشد. با رایزنی‌هایی که دکتر امیرعبداللهیان با کشورهای مختلف انجام داد، سران دیگر کشورها را به اتخاذ مواضع شجاعانه دعوت و این موفقیت‌ها به دلیل قدرت دیپلماسی دکتر امیرعبداللهیان بوده است. اکنون در مجامع بین‌الملل، حمایت از فلسطینی‌ها به بحث عادی تبدیل شده و وزرای امور خارجه بسیاری از کشورها در حمایت از فلسطین سخن می‌گویند و در دادگاه لاهه نیز، حکم دستگیری

حوزه دیپلماسی مواجهه بوده است؟

در ایامی که به‌عنوان وزیر امور خارجه منصوب شد، فضای حاکم در منطقه، ملتهب بود. در ایامی که ایشان به‌عنوان معاون آفریقایی - عربی وزارت امور خارجه نیز منصوب شده بود، به دلیل وقوع بیداری اسلامی و حضور تکفیری‌های داعش، منطقه خاورمیانه دچار التهاب شده و فعالیت در این مسئولیت را با دشواری‌های مضاعف همراه کرده بود. در آن ایام؛ نیاز بود تا سیاست‌هایی در نظر گرفته شود تا از بروز بحران و جنگ‌های جدید، جلوگیری به عمل آمده و از آرمان‌های کشورمان نیز دفاع شود. لذا علاوه بر حفظ روابط با همسایگان و قدرت‌های منطقه‌ای، نیاز بود تا مدافع محور مقاومت و آرمان‌های انقلاب باشیم. در ایام حضور وی به‌عنوان وزیر امور خارجه، مذاکرات در حال انجام در «آستانه» و بحث‌هایی که در این خصوص وجود داشت، بسیار نفس‌گیر بود. ترمیم ارتباط با عربستان، با دشواری‌هایی همراه بود اما با تلاش‌های دکتر امیرعبداللهیان به سرانجام رسید. در بحران‌های به وقوع پیوسته در کشورهای منطقه، مدیریت در تصمیم‌گیری، کار آسانی نبود و نیاز به مدیریت و تدبیر ویژه داشت.

وزیر امور خارجه که عالی‌ترین فرد حاضر در دیپلماسی کشورمان بود، با شجاعت و صف‌ناپذیری، مواضع را بازگو و از تریبون‌های بین‌المللی برای رساندن پیام حمایتی ایران استفاده کرد. اهمیت فعالیت انجام شده توسط شهید امیرعبداللهیان بسیار قابل توجه بوده و حمایت در ایامی که فلسطینی‌ها در تنگنا قرار داشتند، بسیار امیدبخش بوده است. قطعاً آن موضع‌گیری‌ها تأثیرگذار بوده و قوت قلبی برای آن‌ها بوده است.

❖ **در آن ایام؛ بحث در خصوص «دیپلماسی» و «میدان» بر زبان‌ها جاری بود، نگاه شهید امیرعبداللهیان در این خصوص چه بود؟**

در آن ایام؛ بحثی مطرح شد به‌عنوان «دیپلماسی و میدان» که با حضور فعال حاج قاسم سلیمانی، بسیاری از نقشه‌ها از بین رفت. حاج قاسم موفق

را بر عهده داشته و از تجربه فراوان بهره‌مند بود اما به هیچ عنوان خود را بی‌نیاز از نظرات دیگران نمی‌دید. این یک برخورد تشریفاتی نبود بلکه یک اعتقاد و باور بود و سعی داشت تا آن مشورت‌ها را بر اندوخته‌های خویش بیافزاید. تا این حد از تعامل با افراد مختلف و صاحب‌نظران برخوردار بود. این ارتباط و هم‌فکری تا لحظه شهادت به شیوه‌های مختلف ادامه داشت.

❖ **تعدادی از همکاران و دوستان وی، تعبیر زیبایی از اخلاق و رفتار نیکوی ایشان روایت کرده و از وی به عنوان «امیر اخلاق» و «امیر اخلاص» یاد کرده‌اند، ویژگی‌های رفتاری ایشان را چگونه توصیف می‌نمایید؟**

پس از انتخاب دکتر امیر عبداللہیان به عنوان وزیر امور خارجه، وزیر فرهنگ سابق لبنان در ایران حضور داشت و درخواست کرد تا جلسه ملاقات با دکتر امیر عبداللہیان برگزار شود. با هماهنگی صورت گرفته، جلسه دیدار با دکتر امیر عبداللہیان در وزارت امور خارجه برگزار و ضمن عرض تبریک به مناسبت انتخاب وی به عنوان وزیر امور خارجه، در خصوص مباحث فرهنگی میان دو کشور نیز تبادل نظر صورت گرفت. سعادت آن را داشتیم که این دو عزیز را در قالب ملاقات رسمی، همراهی

است و این مجموعه‌ها، خروجی فعالیت‌های کارشناسی را به وزیر ارائه می‌دادند اما نکته‌ای که جالب توجه بود این است که علاوه بر نظرات مجموعه‌های رسمی و اداری، ایشان خود را بی‌نیاز از نظرات کارشناسی افرادی که خارج از وزارت امور خارجه حضور داشتند نمی‌دانست و در هر شرایطی، از توانمندی صاحب‌نظران و کارشناسان جهت مشورت، دعوت می‌کرد.

❖ **مشورت دکتر امیر عبداللہیان با شما در چه زمینه‌هایی بوده است؟**

با توجه به ارتباط صمیمی که با ایشان داشتیم، در دیدارها و ملاقات با وی، نسبت به تحولات منطقه بحث و تبادل نظر صورت می‌گرفت. در تعدادی از جلسات که در خصوص بررسی مسائل منطقه برگزار می‌شد از کارشناسان این حوزه دعوت به عمل می‌آورد و از نظرات کارشناسی استفاده می‌کرد. نکته قابل توجه در آن جلسات؛ قلم و کاغذ برمی‌داشت و همانند یک شاگرد؛ نظرات مدعوین را ثبت می‌کرد و این نشان از بزرگواری وی بوده است. دکتر امیر عبداللہیان نه تنها یک وزیر، بلکه همانند دوستی بود که از حضور در کنار ایشان احساس شرف داشتیم. در حالی که بسیاری از پرونده‌های مهم سیاسی و سرنوشت‌ساز در پست‌های مختلف

بزرگ‌ترین جنایتکار تاریخ و بزرگ‌ترین مسئول صهیونیستی صادر شد و صدور این حکم در جوامع بین‌الملل، بی‌سابقه می‌باشد. در ایامی که سخن از جنایت‌های رژیم صهیونیستی در جوامع بین‌الملل با ترس برخی از کشورها همراه بود اما اکنون بسیاری از کشورها، جنایت رژیم صهیونیستی را محکوم می‌کنند و این ادامه مسیری است که دکتر امیر عبداللہیان با شجاعت آن را ترسیم کرده است.

❖ **انتصاب دکتر امیر عبداللہیان به عنوان دبیرکل دبیرخانه «انتفاضه»، با چه فعالیت‌هایی همراه بوده است؟**

در ایامی که به عنوان مسئول حمایت از "انتفاضه" منصوب شد، نشست‌های دوره‌ای به صورت منظم شکل گرفت و از افرادی که در حوزه فلسطین و خاورمیانه صاحب‌نظر بودند دعوت به عمل آمد و تبادل نظر صورت گرفت. از صاحب‌نظران و فعالان دیگر کشورها در این حوزه دعوت به عمل می‌آمد و جلسات پیرامون فلسطین و انتفاضه برگزار می‌شد. این فعالیت‌ها تنها بخشی از اقدامات دکتر امیر عبداللہیان در دفاع از فلسطین و «انتفاضه» بود. در ایامی که به عنوان وزیر در وزارت امور خارجه حضور داشت، دستگاه دیپلماسی به لحاظ اداری و شرح وظایف، دارای میزهای مختلفی

«دیدار دکتر حسین امیر عبداللہیان با وزیر سابق فرهنگ لبنان»

« دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه عمان

تابستان کویت با دشواری فراوان همراه است؛ سفیر وقت ایران در کویت با من تماس گرفت و اطلاع داد که به همراه دکتر امیر عبداللهیان جهت دیدار با من عازم محل اقامت من می‌باشند! از این اتفاق بسیار شگفت‌زده شده و احساس شرمندگی داشتم و هر چه اصرار کردم که اجازه دهند من به خدمت ایشان بیایم، قبول نکردند. این نشان از مردم‌داری، اخلاق والا و کم‌نظیر ایشان است. اخلاق، منش و برخورد دکتر امیر عبداللهیان در ملاقات با افراد مختلف، قابل توجه بود.

❖ اگر مطلب پایانی است لطفا بیان بفرمایید؟

من دیپلمات بوده و مسائل را با تمام وجود لمس کرده‌ام. رفتار دیپلماتیک و چانه‌زنی در مذاکرات، مبارزه نرم بوده و هوشمندی و ذکاوت فرد دیپلمات، حائز اهمیت است. زبان دیپلماسی امیر عبداللهیان، حرفه‌ای بوده است. دکتر امیر عبداللهیان با سردار سلیمانی ارتباط صمیمی داشت و عاشق و دلداده شهید سلیمانی بود و حرف‌های میدانی او را می‌پذیرفت، تحلیل می‌کرد و باور داشت و این باور؛ پیوند میان دیپلماسی و میدان بود. شهید امیر عبداللهیان به بحث دیپلماسی جهادی و دیپلماسی میدانی، اعتقاد وافر داشت. این دیپلماسی جهادی و میدانی بود که اجازه نداد تا اقلیم کردستان از عراق جدا شود. لذا امیر عبداللهیان به این مقوله باور داشت و به نقش وزارت خارجه ایمان داشت.

سفیر وقت ایران در کویت با من تماس گرفت و اطلاع داد که به همراه دکتر امیر عبداللهیان جهت دیدار با من عازم محل اقامت من می‌باشند! از این اتفاق بسیار شگفت‌زده شده و احساس شرمندگی داشتم و هر چه اصرار کردم که اجازه دهند من به خدمت ایشان بیایم، قبول نکردند. این نشان از مردم‌داری، اخلاق والا و کم‌نظیر ایشان است.

دیپلماتیک، تغییری در برخورد وی با دوستان و همکاران ایجاد نکرده بود.

❖ اگر خاطره دیگری از دیدار با وی در ذهن دارید لطفا بیان بفرمایید؟

در ایامی که در کویت مشغول به فعالیت بودم، دکتر امیر عبداللهیان به‌عنوان معاون عربی-آفریقایی وزارت امور خارجه در جلسات و دیدارهایی که در کویت برگزار می‌شد، شرکت داشت. از سفیر وقت ایران در کویت درخواست کرده بودم که هر زمان دکتر امیر عبداللهیان جهت حضور در اجلاس وارد این کشور شدند مرا مطلع نماید تا جهت دیدار با ایشان، رهسپار شوم. خاطر منظره است؛ ظهر تابستان بود و هوا به شدت گرم؛ امکان تردد در هوای گرم

کنم که با لطف دکتر امیر عبداللهیان مواجه شده و چندین مرتبه از فعالیت‌های من در حوزه فرهنگ و مشورت‌هایی که در محور مقاومت با من داشت، مطالبی بیان فرمودند. پس از شهادت دکتر امیر عبداللهیان، وزیر فرهنگ لبنان در حالی که اندوهگین بود؛ پیام تسلیت برای من ارسال و با صدای حزین از بزرگواری شهید امیر عبداللهیان در آن دیدار، مطالبی روایت کرد. در آن ایام؛ من مسئولیت دولتی نداشته و دیپلمات بازنشسته بودم اما دکتر امیر عبداللهیان چون از اخلاق والایی برخوردار بود؛ مطالبی از فعالیت‌های من، روایت کرد. رفتار دکتر امیر عبداللهیان، نشان‌دهنده اخلاق و رفتار والای ایشان و پایبندی وی به کار کارشناسی بود.

❖ این اخلاق و رفتار وی نشات گرفته از چه بود؟

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید که افرادی که تقوا پیشه کنند، خداوند به آن‌ها گشایش در فعالیت‌ها را تقدیم می‌کند. حدود بیست‌سال به‌عنوان دیپلمات مشغول به فعالیت بوده‌ام، ضرورت نوع فعالیت دیپلمات‌ها به خصوص دیپلمات‌های وزارت امور خارجه اقتضا می‌کند که در انجام وظایف و پیش‌برد اهداف، چندوجهی بوده و این چندوجهی بودن در رفتار و تعاملات اشخاص در حلقه‌های نزدیک نیز اثرگذار است. اما دکتر امیر عبداللهیان چون از اخلاق والا برخوردار بود، رعایت این آداب

گفتگوی شاهدیاران با حجت‌الاسلام و المسلمین میثم امرودی؛ از دوستان و همکاران شهید امیرعبداللهیان

سردار دیپلماسی و مقاومت

درآمد

حجت‌الاسلام و المسلمین میثم امرودی؛ از فعالان شاخص در حوزه فلسطین و مقاومت به شمار می‌رود و در کنار مسئولیت‌هایی که در آموزش و پرورش، بنیاد شهید و شهرداری تهران بر عهده داشته است، موضوع حمایت از فلسطین نیز در کارنامه کاری وی از برجستگی خاصی برخوردار است. از مسئولیت‌های وی در شهرداری تهران می‌توان به معاون فرهنگی و اجتماعی و ریاست سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران اشاره کرد. ارتباط امرودی با شهید امیرعبداللهیان به صورت مستمر ادامه داشته و این ارتباط و انس سبب شد تا از سوی حسین امیرعبداللهیان به عنوان مشاور در امور فرهنگی منصوب شود. حجت‌الاسلام و المسلمین میثم امرودی ایام حضور در وزارت امور خارجه را این چنین روایت می‌کند: "آشنایی من با دکتر امیرعبداللهیان در دهه هشتاد بود. در حوزه دفاع از فلسطین و انتفاضه، همکاری‌های فراوان با ایشان داشته و از نظرات و پیشنهادات وی در سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران، نهایت بهره را برده‌ایم. در وزارت امور خارجه نیز به عنوان مشاور فرهنگی در کنار وی حضور داشته و از هوش و توانمندی وی در مسائل فرهنگی و اجتماعی، بهره‌مند شدم." در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

مدارج اینار و تقوا را در دفاع مقدس طی کرده و خدمت به میهن اسلامی را سرلوحه فعالیت‌های خود قرار داده بود. تقوا و اینار ایشان باعث شد تا مسیر شهادت را در پیش گرفته و به مدارج والای تقوا، نائل گردد. دکتر امیرعبداللهیان با آنکه یک

بود و خدمت به مردم را همانند جهاد برای خویش قلمداد می‌کرد. چند ویژگی که حضرت علی^(ع) در وصف افراد باتقوا بیان فرموده اند، در اخلاق و رفتار شهید امیرعبداللهیان، قابل مشاهده بود که نشان از تقوای وی داشت. دکتر امیرعبداللهیان؛

❖ از خصوصیات رفتاری وی بیان بفرمایید؟
دکتر امیرعبداللهیان از اخلاق نیکو برخوردار بود و به ندرت خنده از چهره ایشان، محو می‌شد. ایشان خود را معلم می‌دانست و با ائمه نیز انس فراوان داشت. در یاری رساندن به نیازمندان، پیش قدم

مسئولین ارجاع می‌داد. در فرصتهایی که کسب می‌شد وی در کنار جوانان حاضر و به سخنان آنها توجه داشت.

◆ نگاه وی به شهادت چگونه بود؟

حضور دکتر امیرعبداللهیان در مسئولیت‌های مختلف؛ در برهه‌هایی که منطقه دچار تشنج و ناآرامی بود، با خطرات فراوان همراه بوده است. حضور وی در عراق به عنوان معاون سفیر، همزمان با حضور امریکایی‌ها در عراق بود که به دلیل خوی وحشی‌گری امریکایی‌ها و ناآرامی‌هایی که با اشغال این کشور ایجاد کرده بودند، با خطرات فراوان همراه بوده است. در ایامی که به عنوان معاون عربی - آفریقایی در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بود، همزمان با تحولات "بیداری اسلامی" بود که حضور وی در کشورهای منطقه، قطعاً با خطر، همراه بوده است. پس از گذشت مدتی، شاهد حضور تکفیری‌های داعش در منطقه بودیم و با توجه به نوع مسئولیت وی، نیاز به حضور در جلسات و دیدار با سران کشورهای منطقه بود و این حضور نیز با خطر همراه بوده است. پس از آنکه تصدی وزارت امور خارجه را کسب کرد، کشتار مردم مظلوم "غزه" توسط رژیم منحوس صهیونیستی را شاهد بودیم که دفاع از مردم فلسطین و حضور وی در اجلاس‌های مختلف، خطرات مضاعف به همراه داشته است. دکتر امیرعبداللهیان نیز همانند حاج قاسم سلیمانی، جمهوری اسلامی ایران را همانند حرم معرفی می‌کردند. دکتر امیرعبداللهیان در مسیری قرار گرفته بود که انتهای آن مسیر، به شهادت ختم می‌شد.

◆ ارتباط وی با کارمندان وزارت امور خارجه چگونه بود؟

دکتر امیرعبداللهیان از نظر ادب و اخلاق، بی‌همتا بود. او جزو وزرایی بود که بدون تشریفات به اتاق کارمندان وزارت امور خارجه می‌آمد و این اقدام، نشان از تواضع وی بود. توجه ویژه‌ای به کارمندان داشت و درصدد بود تا از جوانان مستعد در عرصه دیپلماسی استفاده نماید. در همین رابطه، مجوز استخدام تعداد ۱۲۰ نفر از جوانان مستعد را دریافت کرد تا با ارائه آموزش‌های تخصصی و تربیت جوانان، منویات رهبری را در عرصه دیپلماسی

« سخنرانی دکتر حسین امیرعبداللهیان در حضور مقام معظم رهبری، مسئولان و سفرای وزارت خارجه

پس از آنکه تصدی وزارت امور خارجه را کسب کرد، کشتار مردم مظلوم "غزه" توسط رژیم منحوس صهیونیستی را شاهد بودیم که دفاع از مردم فلسطین و حضور وی در اجلاس‌های مختلف، خطرات مضاعف به همراه داشته است. دکتر امیرعبداللهیان نیز همانند حاج قاسم سلیمانی، جمهوری اسلامی ایران را همانند حرم معرفی می‌کردند. دکتر امیرعبداللهیان در مسیری قرار گرفته بود که انتهای آن مسیر، به شهادت ختم می‌شد.

حاضر شده و به سخنان مردم گوش فرا دهد. درب اتاق او در وزارت امور خارجه برای همه مردم باز بود و بسیاری از مردم جهت رفع مشکلات خود به ایشان مراجعه داشتند. نامه‌هایی که از مردم دریافت می‌کرد را تا حصول نتیجه پیگیری و افرادی را در وزارت امور خارجه مامور کرده بود تا به درخواست‌های مردم رسیدگی کنند. اگر در مسجد یا خیابان، فردی نامه‌ای به ایشان تحویل می‌داد، آن نامه‌ها را برای حل مشکلات مردم به

دیپلمات بود اما نگاه ویژه‌ای در خصوص مسائل فرهنگی داشت و آمیخته شدن ایشان، تقوا و حسن خلق در وی، از ایشان فردی بی‌همتا ساخته بود.

◆ از ساده‌زیستی شهید امیرعبداللهیان بگویید؟

دکتر امیرعبداللهیان به عنوان استاد دانشگاه و فردی که سال‌ها به عنوان دیپلمات در کشورهای مختلف مشغول به فعالیت بود، امکان زندگی مرفه برای او مهیا بود اما هیچ‌گاه تلاش نداشت تا نسبت به زرق و برق دنیا، توجه داشته و ساده‌زیستی را پیشه مسیر خود قرار داده بود. دکتر امیرعبداللهیان؛ هیچ‌گاه خود را از بودن در کنار مردم جدا نکرد و همانند سایر مردم به زندگی خویش ادامه داد و خود را تافته جدا بافته نمی‌دانست. پس از شهادت دکتر امیرعبداللهیان، وزیر خارجه عمان جهت عرض تسلیت در منزل ایشان حاضر و از مشاهده زندگی ساده وزیر امور خارجه ایران، متعجب بود.

◆ از مردم‌داری دکتر امیرعبداللهیان بفرمایید؟

دکتر امیرعبداللهیان به انسان‌ها عشق می‌ورزید و مردم‌داری وی؛ علاوه بر رفتار، در عملکرد ایشان نیز جاری بود. این حس علاقه به مردم، باعث شده بود تا به فردی محبوب در میان مردم تبدیل شود. وی از هر فرصتی استفاده می‌کرد تا در کنار مردم

❖ چرا تصمیم گرفته شد تا پیکر وی در صحن حرم حضرت عبدالعظیم حسنی به خاک سپرده شود؟

تعدادی از مسئولین و دوستان وی پیشنهاد داشتند تا پیکر وی در صحن رضوی در کنار شهید رئیسی به خاک سپرده شود اما در نهایت با تصمیم خانواده و خواست خداوند، پیکر وی در صحن حضرت عبدالعظیم حسنی به خاک سپرده شد. پس از آنکه تصمیم نهایی در خصوص خاکسپاری وی در این مکان مقدس گرفته شد، یکی از خادمان حرم حضرت عبدالعظیم حسنی این چنین روایت داشت: "دو ماه قبل از شهادت دکتر امیرعبداللهیان؛ یکی از علما به خواب من آمده و از من سوال کرد که آیا در این مکان، فرد راست قامتی به خاک سپرده شده است! در پاسخ به او عرض کردم که خیر! آن فرد در عالم خواب به خادم صحن فرموده بود که در این مکان، فردی تلاشگر و معروف به خاک سپرده خواهد شد. همسر ایشان نیز روایت کرده‌اند که دو ماه قبل از شهادت دکتر امیرعبداللهیان، حاج قاسم

و پیشنهادات گوش فرا داده و بهترین پیشنهاد که نزدیک به نظر حضرت آقا بود را انتخاب می‌کرد.

”
در دیدارهایی که وی با مقام معظم رهبری داشت و یا در سخنرانی‌های حضرت آقا، دفترچه یادداشت به همراه داشت و سخنان مقام معظم رهبری را به دقت یادداشت می‌کرد. پس از اتمام جلسه، نکاتی که یادداشت کرده بود را مرور کرده و می‌گفت: "حضرت آقا در این قسمت از صحبت‌هایشان قدری مکث داشته‌اند، به نظر شما علت این مکث چه بوده است!" شهید امیرعبداللهیان تا این میزان در تحلیل سخنان حضرت آقا، دقت نظر داشت.

پایه‌سازی کند. پس از آنکه گزارش این فعالیت به اطلاع مقام معظم رهبری رسید، ایشان این اقدام را فعالیت شایسته‌ای معرفی و حضور نیروهای انقلابی در وزارت خارجه را، کارگشا عنوان کرد.

❖ از ارتباط وی با مقام معظم رهبری بگویید؟

در دیداری که با حضور مسئولین وزارت امور خارجه و سفرا با مقام معظم رهبری انجام شد، برخی از هماهنگی‌ها بر عهده من بود. طبق زمان‌بندی اعلامی، فرصت سخنرانی برای وزیر امور خارجه، حدود هشت دقیقه در نظر گرفته شده بود اما دکتر امیرعبداللهیان در آن دیدار، حدود ۳۰ دقیقه سخنرانی داشت و از فعالیت‌های وزارت امور خارجه و برنامه‌های این وزارت‌خانه، نکاتی را به محضر مقام معظم رهبری و دیگر حاضرین، بیان کرد. نکته قابل توجه در آن دیدار، حضور دکتر امیرعبداللهیان در کنار مقام معظم رهبری در بدو ورود به جلسه بود. در دیدارهایی که وی با مقام معظم رهبری داشت و یا در سخنرانی‌های حضرت آقا، دفترچه یادداشت به همراه داشت و سخنان مقام معظم رهبری را به دقت یادداشت می‌کرد. پس از اتمام جلسه، نکاتی که یادداشت کرده بود را مرور کرده و می‌گفت: "حضرت آقا در این قسمت از صحبت‌هایشان قدری مکث داشته‌اند، به نظر شما علت این مکث چه بوده است!" شهید امیرعبداللهیان تا این میزان در تحلیل سخنان حضرت آقا، دقت نظر داشت. کلمه‌ای داریم به نام «اطاعت» و کلمه‌ای داریم به نام «تبعیت»؛ تبعیت یعنی نه جلوتر و نه عقب‌تر؛ لذا ایشان نسبت به مقام معظم رهبری، در مقام «تبعیت»، عمل می‌کرد. در دو دهه‌ای که با وی مانوس بودهام، خدا را شاهد می‌گیرم که وقتی در جلسات خصوصی، اسم آقا را می‌آورد، از کلمه «امام خامنه‌ای» استفاده می‌کرد. جملاتی که مقام معظم رهبری در خصوص ایشان فرموده‌اند نیز قابل تأمل است. حضرت آقا در وصف دکتر امیرعبداللهیان از کلمه «مجاهد» و «فعال» استفاده کرده‌اند.

❖ آیا از تجارب وزرای سابق نیز استفاده

می‌کرد؟

جلسات مشورت در حوزه دیپلماسی با حضور کارشناسان و وزرای سابق امور خارجه برگزار و از نظرات آنها مطلع می‌شد. با سعه صدر به نظرات

فعالیت‌های وی تنها در عرصه دیپلماسی خارجی نبود بلکه تلاش می‌کرد تا دولت را در مسیر خدمت به مردم یاری نماید. تلاش‌های فراوانی انجام داد تا دیپلماسی اقتصادی را در جهت یاری رساندن به دولت سیزدهم و نیز در جهت گشایش‌های اقتصادی به کارگیرد. با وزارت ورزش و سایر وزارتخانه‌ها از جمله؛ ورزش، بهداشت و فرهنگ، جلسات مختلف برگزار و سعی داشت تا دولت را در خدمات‌رسانی به مردم یاری نماید.

خدمات‌رسانی به مردم یاری نماید.

از ارتباط وی با خانواده‌های شهدا بفرمایید؟

حضور وی در کنار خانواده‌های معظم شهدا و جانبازان، همراه با ثبت لحظات زیبا بود. دکتر امیرعبداللهیان به دیدار خانواده‌های شهدا و ایثارگران می‌رفت و جوایز احوال آنها بود. احترام ویژه‌ای نسبت به این خانواده‌ها قائل بود و از آنها درخواست می‌کرد تا برای شهادت وی دعا نمایند.

نگاه وی به دیپلماسی چگونه بود؟

اشاره داشت که جهت دفاع از حق و حقوق، ابزارهای مختلفی در دسترس است و "میدان" و "دیپلماسی" وقتی در کنار یکدیگر قرار گیرند، تبدیل به ابزاری کارگشا می‌شوند. پس از سخنان طوفانی ایشان در سازمان ملل متحد مبنی بر اینکه "اگر آمریکا و اسرائیل خطا کنند، پاسخ ما؛ قاطع، آنی و پشیمان‌کننده خواهد بود" این جمله توسط حجت‌الاسلام والمسلمین علی اکبری در خطبه نماز جمعه قرائت شد و اشاره کردند که: "وزیر امور خارجه ما در قالب یک سردار دیپلماسی، وارد میدان شده و سخنان زیبایی مطرح کردند".

شجاعت وی نشأت گرفته از چه عواملی

بود؟

معرفی کنند. لوح افتخاری نیز از سوی ستاد اقامه نماز جهت تقدیر از فعالیت‌های انقلابی به وی اهدا شد.

به نظر شما چه عواملی باعث شد تا به عنوان وزیر برتر در دولت سیزدهم انتخاب شود؟

فعالیت‌های وی تنها در عرصه دیپلماسی خارجی نبود بلکه تلاش می‌کرد تا دولت را در مسیر خدمت به مردم یاری نماید. تلاش‌های فراوانی انجام داد تا دیپلماسی اقتصادی را در جهت یاری رساندن به دولت سیزدهم و نیز در جهت گشایش‌های اقتصادی به کارگیرد. با وزارت ورزش و سایر وزارتخانه‌ها از جمله؛ ورزش، بهداشت و فرهنگ، جلسات مختلف برگزار و سعی داشت تا دولت را در

سلیمانی؛ در خواب شهید امیرعبداللهیان حاضر شده و بشارت شهادت را به وی داده است.

از ارتباط دکتر امیرعبداللهیان با علما و روحانیون بفرمایید؟

امیرعبداللهیان علاوه بر فعالیت در زمینه دیپلماسی خارجی، در دیپلماسی داخلی نیز فعالیت شگرف انجام داد. دیدار مختلف با علما، روحانیون و ائمه جمعه برگزار و نقطه نظرات آنها را جویند و در فعالیت‌های وزارت امور خارجه از آن نظرات استفاده می‌کرد. سخنرانی که وی در نماز جمعه انجام داد باعث شد تا نمازگزاران با شوق و اشتیاق فراوان از فعالیت‌های وی حمایت کرده و او را وزیر انقلابی

« حجت الاسلام والمسلمین امروزی در کنار پیکر مطهر شهید امیر عبداللہیان

❖ اگر سخن پایانی است لطفا بیان بفرمایید؟

دکتر امیر عبداللہیان در تمام برہہ‌ها دارای برنامه و هدف بود و برنامه‌ریزی در رسیدن به اهداف را با دقت انجام می‌داد. ارائه برنامه‌های دکتر امیر عبداللہیان در مجلس شورای اسلامی، گویای این مطلب بود که وی در وزارت امور خارجه دارای برنامه و هدف است لذا با رای بالا موفق شد تا رای اعتماد را از نمایندگان اخذ کند. در عین حال که به جمله؛ "نه شرقی و نه غربی" معتقد بود اما با تعامل سازنده‌ای که با کشورهای مختلف داشت، هیچ‌گاه از ارزش‌ها کوتاه نمی‌آمد و با تمام وجود به دفاع از انقلاب مشغول شد. ایشان در وسط میدان دیپلماسی با اقتدار ایستاده بود تا دیپلماسی را با اقتدار انجام دهد. شهید امیر عبداللہیان به معنای واقعی کلمه؛ دیپلمات انقلابی بود و امروز مسالہ فلسطین به یک امر جهانی تبدیل شده و ایشان در این زمینه، نقش قابل توجهی داشت.

❖ نگاه فرماندهان نظامی کشورمان نسبت به

دکتر امیر عبداللہیان چگونه بود؟

ارتباط وی با فرماندهان نظامی برقرار بود و این ارتباط در عملیات غرور آفرین وعده صادق ۱ بیش از گذشته بود. سردار سلامی پس از شہادت دکتر امیر عبداللہیان در وزارت امور خارجه حاضر و نشان افتخار سپاہ را به ایشان اهدا کرد. شهید سلامی در آن دیدار فرمود که وقتی با ایشان صحبت می‌کردیم، آرامش ویژه‌ای از وزیر امور خارجه کسب کرده و سخنان او برای ما، قوت قلب بود.

❖ آشنایی شما با ایشان چگونه شکل گرفت؟

آشنایی من با دکتر امیر عبداللہیان در دهه هشتاد بود. در حوزه دفاع از فلسطین و انتفاضه، همکاری‌های فراوان با ایشان داشته و از نظرات و پیشنهادات وی در سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران، نہایت بهره را برده‌ایم. در وزارت امور خارجه نیز به عنوان مشاور فرهنگی در کنار وی حضور داشته و از هوش و توانمندی وی در مسائل فرهنگی و اجتماعی، بهره‌مند شدم.

در حوزه دیپلماسی، وی محصول تفکر امامین انقلاب بود. شکیبایی، بردباری و شجاعت ایشان بی‌نظیر بوده است. چند روز از اجرای عملیات «وعده صادق» نگذشته بود که وی برای شرکت در اجلاس سازمان کنفرانس اسلامی، حاضر شد. دکتر امیر عبداللہیان آن لحظات را اینگونه روایت می‌کرد: "در حاشیہ اجلاس کنفرانس اسلامی، سران کشورهای منطقه به جهت اجرای عملیات وعده صادق به من تبریک گفته و اظهار داشتند که ما شنیده بودیم که ایرانی‌ها شجاع هستند اما با چشم خود این شجاعت را دیدیم." دکتر امیر عبداللہیان کاملاً به سیاست‌های رژیم صہیونیستی آگاہ و دانش فراوان در مبارزه با استکبار جهانی داشت. توان ایشان بسیار قابل توجه بود، ممکن است عده‌ای دانش را داشته باشند اما توان اجرا را نداشته باشند اما ایشان در کنار اینکه دانش داشت، توان اعمال دانش خویش را نیز دارا بود. امیر عبداللہیان به منافع ملی کشور آگاہ و شجاعانه مواضع خویش را اعلام و در برابر زیاده‌خواهی‌ها ایستادگی داشت و به عنوان نماد دیپلمات شجاع و آگاہ بود.

گفتگوی شاهدیاران با دکتر ناصر کنعانی؛ سخنگوی وزارت امور خارجه در ایام وزارت شهید امیرعبداللهیان

مذاکره‌کننده قوی و توانمند

درآمد

دکتر ناصر کنعانی؛ متولد ۱۳۴۹ در تهران است. ناصر کنعانی از تیرماه ۱۴۰۱ تا مهر ۱۴۰۳ به عنوان سخنگوی وزارت امور خارجه از سوی دکتر امیرعبداللهیان منصوب و مشغول به فعالیت بوده است. او هم چنین؛ رئیس دفتر حفاظت منافع ایران در مصر از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ بوده است. او پیش از این نیز، ریاست ستاد عراق وزارت امور خارجه را بر عهده داشته است. دبیر سیاسی سفارت جمهوری اسلامی ایران در تاشکند، معاون اداره خاورمیانه عربی و شمال افریقا، معاون سفارت جمهوری اسلامی ایران در اردن، کاردار سفارت ایران در اردن، کارشناس ارشد حوزه معاونت عربی - افریقایی در وزارت امور خارجه از دیگر مسئولیت‌های کنعانی در دوران فعالیت در وزارت امور خارجه است. دکتر ناصر کنعانی از دوستان و همکاران شهید امیرعبداللهیان بوده و وی را در وزارت امور خارجه همراهی کرده است. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

آغاز و از نزدیک با خصوصیات رفتاری و توانمندی وی در انجام وظایف، آشنا شدم. مدت زیادی از آغاز همکاری من با ایشان سپری نشده بود که منطقه، دچار تحول ویژه‌ای شد که از آن تحولات؛ به عنوان "بیداری اسلامی" یاد شد. در چهارچوب

ماموریت اردن سپری شده و در اداره کل خاورمیانه، مشغول به فعالیت بودم. دکتر امیرعبداللهیان پس از بازگشت از ماموریت بحرین، به عنوان مدیرکل خاورمیانه و خلیج فارس در وزارت امور خارجه منصوب شد. همکاری من با دکتر امیرعبداللهیان

آشنایی شما با دکتر امیرعبداللهیان چگونه شکل گرفت؟

آشنایی من با دکتر امیرعبداللهیان، پس از پایان ماموریت ایشان در بحرین و بازگشت به کشور، رقم خورد. در آن ایام؛ حدود یک سال از بازگشت من از

❖ حضور ایران در آن مذاکرات، چه دستاوردهایی برای دولت عراق و جمهوری اسلامی ایران به همراه داشت؟

آمریکایی‌ها با هدف تغییر رژیم و دولت‌سازی در این کشور حاضر شده بودند؛ اما هدف اصلی آن‌ها، عراق نبود بلکه هدف نهایی آنها؛ مهار ایران بود. امریکایی‌ها با اشتباهات محاسباتی در عراق مواجه شده و به نقطه‌ای رسیدند که در جهت تأمین امنیت نیروهای امریکایی و ثبات امنیت در عراق، نیازمند همکاری با کشوری بودند که عملاً برای مهار آن کشور، گام در عراق نهاده بودند. جمهوری اسلامی ایران، التماس امریکایی‌ها برای مذاکره در جهت برون رفت از آن باتلاق را، نمی‌پذیرفت. پس از درخواست رسمی دولت عراق از جمهوری اسلامی ایران، با نظر راهبردی مقام معظم رهبری، این گفتگوها شکل گرفت. در آن گفتگوها؛ هیچ کشور عربی به غیر از عراقی‌ها، حضور نداشت. این حضور؛ اهمیت جایگاه جمهوری اسلامی ایران در منطقه را می‌رساند که موفق شده بود یک تهدید را تبدیل به فرصت کند. شهید امیرعبداللهیان در ایام مذاکرات روایت می‌کرد که سران کشورهای عربی از امریکایی‌ها به شدت انتقاد داشتند که چرا

نیز با توجه به مسئولیتی که برعهده داشت، به صورت مستمر، گزارش‌های لازم را به سران سه قوه و دفتر مقام معظم رهبری ارسال می‌کرد. دکتر امیرعبداللهیان در پایش تحولات، دیدار و ملاقات‌های فراوانی با سران کشورهای منطقه انجام و در اکثر آن دیدارها، من نیز حضور داشته و پس از گذشت مدتی از آغاز همکاری با وی، با فضای فکری، روحی و حتی با گفتمان و ادبیات خاص و منحصر به فرد ایشان، آشنا شدم.

❖ چرا دکتر امیرعبداللهیان در مذاکراتی که به درخواست دولت عراق از ایران صورت گرفته بود، به عنوان سرتیم هیئت کارشناسی مذاکرات انتخاب شد؟

دکتر امیرعبداللهیان درخصوص مسائل مرتبط با عراق، از توانمندی و شناخت فوق‌العاده‌ای برخوردار بود، ایشان در ایام مذاکرات سه‌جانبه که با حضور عراق و امریکا شکل گرفت؛ به عنوان سرتیم مذاکره‌کننده هیئت ایرانی در مذاکرات حضور داشت. در آن مذاکرات، گفت‌وگوها صرفاً در موضوع عراق و با هدف کمک به دولت و مردم عراق انجام شده بود.

همان تحولات بیداری اسلامی، مطالبی تهیه و در اختیار ایشان و سایر نهادهای ذیربط قرار گرفت. در شناخت و معرفی آن تحولات، فعالیت‌های کارشناسی فراوان انجام و دکتر امیرعبداللهیان در خط‌مقدم این فعالیت‌ها قرار داشت.

❖ انتصاب وی به عنوان معاون عربی - آفریقایی در وزارت امور خارجه با چه دستاوردهایی همراه بود؟

پس از گذشت مدتی از تحولات بیداری اسلامی، ضرورت داشت تا این تحولات با دقت مورد بررسی قرار گرفته و اقدامات لازم در وزارت امور خارجه، اتخاذ گردد. با توجه به تجربیاتی که دکتر امیرعبداللهیان در سال‌های حضور در خاورمیانه کسب کرده بود، به معاونت عربی - آفریقایی وزارت امور خارجه منصوب شد. من نیز به درخواست دکتر امیرعبداللهیان به کارشناس ارشد در حوزه سیاسی ارتقا پیدا کرده و فصل تازه‌ای از فعالیت خود در وزارت امور خارجه را در کنار دکتر امیرعبداللهیان آغاز کردم. تحولات بیداری اسلامی، تحولات پیچیده‌ای بود و نیاز بود تا هر روز به صورت مداوم، مورد پایش قرار گرفته و دکتر امیرعبداللهیان

« تصویری از جلسه معارفه دکتر ناصر کنعانی به عنوان سخنگوی وزارت امور خارجه

مقاومت، در ارتباط بودن وی با حاج قاسم سلیمانی؛ بی‌تأثیر نبوده است. حضور دکتر امیرعبداللهیان در مذاکرات سه‌جانبه باعث شده بود تا شناخت کامل از وی شکل گرفته و نقش ایشان در آن مذاکرات راهبردی، تأثیرگذار بوده است. در بین سران کشورهای حاشیه خلیج فارس نیز دکتر امیرعبداللهیان، شناخته شده بود. وی به‌عنوان سفیر ایران در بحرین حضور داشته و نقش آفرینی او، تأثیر مثبت در این کشور به همراه داشته است لذا شهید امیرعبداللهیان، انتخاب مناسب برای پیشبرد در سیاست همسایگی بود.

◆ البته تعدادی از کارشناسان داخلی و خارجی، انتخاب ایشان را در مسیر برقراری و ترمیم ارتباط همسایگی، مناسب نمی‌دانستند، نظر شما در این خصوص چیست؟

برخی از افراد، معتقد بودند که با آنکه ایشان در حوزه همسایگی، فردی شناخته شده است اما برخی از سران دولت‌های عربی، نگاه ایشان را استمرار نگاه شهید سلیمانی در حوزه دیپلماسی تلقی کرده و احتمال می‌دادند که سران این کشورها، همکاری لازم را با وی نداشته باشند لذا انتخاب دکتر امیرعبداللهیان برای پیشبرد سیاست همسایگی در حوزه خلیج فارس را انتخاب منفی قلمداد می‌کردند. اما فعالیت‌های دکتر امیرعبداللهیان و دستاوردهایی که ایشان در برقراری و ترمیم ارتباط با همسایگان کسب کرد باعث شد تا به همگان اعلام گردد که انتخاب وی، انتخاب مناسب و هوشمندانه‌ای بوده است. در حوزه روابط رسمی با کشورهای عربی حوزه خلیج فارس، تحولات شگرف به وقوع پیوست. در ایام وزارت ایشان، پس از گذشت هفت سال، انقطاع روابط با عربستان سعودی، بازسازی و رابطه سیاسی برقرار و بلافاصله آثار مثبت آن در دیگر کشورهای حوزه خلیج فارس نیز مشاهده شد. امارات و کویت که سطح روابطشان را از سطح سفیر، تقلیل داده بودند، سفرای کشورشان را بازگردانده و به سفارت ارتقا دادند. گفتگوهای ایرانی و قطری، دوباره شکل گرفت و نوع استقبال قطری‌ها از امیرعبداللهیان، بسیار ویژه و به یادماندنی بود. به خاطر دارم؛ در گفتگویی که در آن ایام با پادشاه امارات صورت گرفت، مبادلات تجاری ایران و قطر، حدود ۱۸

سوم مأموریت‌م در مصر را می‌گذراندم؛ اما ارتباط من با شهید امیرعبداللهیان برقرار بود. قبل از حضور ایشان در مجلس شورای اسلامی جهت کسب رای اعتماد از نمایندگان، درخواست کرد تا در موضوع معین، نکاتی را به ایشان منتقل نمایم. چند صفحه‌ای را در خصوص موضوع درخواستی، یادداشت کرده و تحویل دادم. یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که دکتر امیرعبداللهیان در برنامه‌های خود در وزارت امور خارجه به اطلاع مسئولین رساند، دیپلماسی پویا و سیاست ارتباط همسایگی بود. سیاست ارتباط همسایگی، یکی از نکات محوری مورد تأکید شهید رئیسی در ایام انتخابات ریاست جمهوری بوده است. امیرعبداللهیان به عنوان یک دیپلمات، شاید حوزه فعالیت‌اش عمدتاً در زمینه خلیج فارس بود، اما وی در بین سران کشورهای منطقه، فردی شناخته شده بود. دکتر امیرعبداللهیان؛ نه تنها در نزد دوستان بلکه در نزد مخالفان و منتقدان جمهوری اسلامی ایران، مطرح و شناخته شده بود. ایشان؛ همسو و حامی جبهه مقاومت بود و این همسو بودن با محور

در تعیین سرنوشت یک کشور عربی با جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک کشور غیرعربی، گفتگو کرده و ما را در آن گفتگوها مشارکت نداده‌اید. جمهوری اسلامی ایران با اقدام راهبردی موفق شد به یک بازیگر برجسته منطقه‌ای تبدیل شده و نقش آمریکایی‌ها در عراق را به تدریج کمرنگ نماید. این مذاکرات باعث شد تا آمریکایی‌ها در چهارچوب توافقنامه راهبردی با دولت عراق به حضور نظامی رسمی خود در عراق خاتمه داده و نیروهای خود را کاهش دهد. پس از گذشت مدتی، آمریکایی‌ها با تشکیل و تجهیز تروریست‌های داعش به عنوان نیروهای نیابتی، قصد اشغال و ناآرامی در عراق و منطقه را داشتند اما آنها در زیر سایه نقش آفرینی ایران در عراق قرار داشته‌اند.

◆ چه عواملی باعث شد تا شهید رئیسی ایشان را به عنوان وزیر امور خارجه انتخاب نمایند؟

در ایامی که دکتر امیرعبداللهیان به عنوان وزیر خارجه انتخاب شد، در ایران حضور نداشته و سال

❖ مدت زمان زیادی از انتخاب دکتر امیرعبداللهیان به عنوان وزیر امور خارجه نگذشته بود که برخی از کارشناسان، از عدم توازن فعالیت‌های صورت گرفته در وزارت امور خارجه انتقاداتی داشتند، لطفاً از توازن در فعالیت‌های ایشان بگویید؟

شعار و رویکرد دکتر امیرعبداللهیان در حوزه سیاست خارجی که عملاً در چهارچوب سیاست خارجی دولت شهید رئیسی بود، در کتابچه‌ای تنظیم و پس از چاپ در اختیار نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عموم مردم و کارشناسان قرار گرفت. دکتر امیرعبداللهیان با چاپ آن کتاب اطمینان داشت که تنها وزیر امور خارجه‌ای است که رویکرد سیاست خارجی خود در وزارت امور خارجه را به صورت مدون تدوین و در اختیار مجلس که ناظر بر عملکرد دولت می‌باشد، قرار داده است. نمایندگان مجلس شورای اسلامی می‌توانست بر این اساس، عملکرد وزارت امور خارجه را مورد بررسی و قضاوت قرار دهد. شعار کلیدی وی در آن کتابچه؛ دیپلماسی فعال، هوشمند و متوازن بود و به کلمه "متوازن بودن" نیز تأکید فراوان داشت

امضا رسید. رابطه با پاکستان بعد از کنش و واکنش تلخ در حوزه مناسبات دوجانبه که مربوط به اقدام علیه تروریست‌ها بود، مدیریت آن حوادث، کاملاً هنرمندانه و بر مبنای مدیریت دیپلماتیک بود. مدیریت دوجانبه دو کشور ایران و افغانستان بعد از به قدرت رسیدن طالبان، مثال‌زدنی بود که مباحث در خصوص چگونگی برقراری امنیت در مرزهای مشترک و چگونگی مناسبات با "کابل" تنظیم و توازن لازم شکل گرفت. ارتقای مناسبات با دیگر بلوک‌های قدرت از جمله عضویت در "بریکس" که دستاورد جمعی بود. عضویت در سازمان همکاری "شانگهای" یکی دیگر از دستاوردهای شاخص در ایام وزارت ایشان بود. جهت طی شدن روند اداری و تشریفاتی عضویت ایران در این گروه، نیاز به بازه زمانی خاصی بود که با اشراف دکتر امیرعبداللهیان و روابط دوستانه توأم با اعتمادی که با تعداد قابل توجهی از سران کشورهای عضو این گروه داشت، به سرعت انجام شد. این فعالیت‌ها نشان می‌دهد که دکتر امیرعبداللهیان از ظرفیت و توانایی دیپلماتیک برای پیشبرد سیاست‌های دولت سیزدهم در حوزه سیاست خارجی برخوردار بود.

« سخنگوی سابق وزارت امور خارجه در کنار دکتر امیرعبداللهیان

ارتباط با حوزه آسیای مرکزی و قفقاز؛ هم به لحاظ کمی و هم به لحاظ کیفی، گسترش یافت و حجم مبادلات اقتصادی نیز افزایش داشت. مناسبات ایران با اتحادیه اقتصادی "اوراسیا"، جهش جدیدی پیدا کرد و موافقت‌نامه تجارت آزاد با این اتحادیه در ایام حضور دکتر امیرعبداللهیان تنظیم و به امضا رسید. نقشه راه روابط ایران با روسیه، مجدداً تنظیم و موافقت‌نامه آن نیز در همان ایام؛ نهایی و در دولت چهاردهم به امضا رسید.

میلیارد دلار بود و امیرعبداللهیان تأکید داشت که حجم مبادلات تجاری بین دو کشور به مبلغ ۳۰ میلیارد دلار افزایش یابد، پادشاه امارات نیز در پاسخ به درخواست ایشان تأکید داشت که این حجم را می‌توان به یکصد میلیارد دلار افزایش داد. در پایان آن دیدار، شیخ محمدبن زاید، امیرعبداللهیان را تادرب خروجی ساختمان بدرقه کرد. این نوع استقبال و برقراری روابط سیاسی و اقتصادی بین دو کشور، نشان‌دهنده تلاش و درایت دکتر امیرعبداللهیان در ارتباط با کشورهای همسایه بوده است. یا می‌توان به گفتگوهای ایرانی و مصری اشاره کرد که شکل‌گیری آن گفتگوها در دوره وزارت امیرعبداللهیان رقم خورد و اکنون نیز بر مبنای همان ریل‌گذاری، روابط ایران و مصر در حال پیشرفت است. در حادثه‌ای که در حمله به سفارت آذربایجان در ایران اتفاق افتاد، مدیریت آن حادثه توسط امیرعبداللهیان، کاملاً هنرمندانه و با هوشمندی وی همراه بود. ارتباط با حوزه آسیای مرکزی و قفقاز؛ هم به لحاظ کمی و هم به لحاظ کیفی، گسترش یافت و حجم مبادلات اقتصادی نیز افزایش داشت. مناسبات ایران با اتحادیه اقتصادی "اوراسیا"، جهش جدیدی پیدا کرد و موافقت‌نامه تجارت آزاد با این اتحادیه در ایام حضور دکتر امیرعبداللهیان تنظیم و به امضا رسید. نقشه راه روابط ایران با روسیه، مجدداً تنظیم و موافقت‌نامه آن نیز در همان ایام؛ نهایی و در دولت چهاردهم به

و اشاره می کرد که این توازن، فرصت بزرگ برای وزارت امور خارجه می باشد تا در تعامل و گسترش رابطه با کشورهای خارج از منطقه، تلاش نماید. دکتر امیرعبداللهیان در گفتگو با غربی ها، اهتمام ویژه ای داشت و در این راستا، دیدارهای مختلف برگزار کرد. تعداد گفتگوهای تلفنی وی با همتایان غربی خود، رکورد مثال زدنی است.

❖ به نظر شما چرا گفتگو با غربی ها به نتیجه نرسید؟

گفتگو با کشورهای غربی، کاملاً صریح، شفاف و قاطعانه بود. این گفتگوها در جهت رفع موانع و توسعه همکاری ها ادامه داشت اما واقعیت این است که اروپایی ها در همکاری با جمهوری اسلامی ایران، هیچگاه عملکرد شفافی نداشته اند. در نگاه اروپایی ها، توسعه همکاری با جمهوری اسلامی ایران، موضوعیت نداشت. غربی ها و اروپایی ها در دامن زدن به ناآرامی هایی که در سال ۱۴۰۱ در کشور به وقع پیوست، نقش زیادی داشتند. متأسفانه؛ آن ها به جای پاسخ دهی به رویکرد مثبت دولت سیزدهم برای توسعه مناسبات، برعکس عمل کردند. آنها تصور می کردند که با سواستفاده از تحولات فرهنگی و اجتماعی در داخل ایران می توانند جمهوری اسلامی ایران را در گوشه

رینگ قرار داده و از جمهوری اسلامی ایران، امتیاز گیرند. در همان ایام نیز، شهید امیرعبداللهیان از هیچ فرصتی برای گفتگو در راستای اصلاح رویکرد آن ها غافل نشد و در ایام وزارت ایشان، بیشترین گفتگوهای دیپلماتیک از جمله گفتگوهای حضوری یا تلفنی با همتایان اروپایی انجام شد. ادبیات؛ کاملاً شفاف و صریح و موضع؛ کاملاً قاطعانه بود و اروپایی ها باید اشتباه خود را جبران می کردند.

اروپایی ها در رویکرد راهبردی خود، قصدی برای توسعه روابط نداشتند. اروپا؛ در دایره توجهات و فعالیت های دستگاه دیپلماسی دولت سیزدهم قرار داشت اما از سوی اروپایی ها، استقبال لازم صورت نگرفت. در عین حال؛ روابط خارجی خود را معطل گفتگو با اروپا قرار نداده و با دیگر کشورها که کشورهای فرصت ما تلقی می شد، وارد مذاکره شدیم.

❖ دیپلماسی اقتصادی که دکتر امیرعبداللهیان در برنامه های خود در وزارت امور خارجه اشاره می کرد، چه دستاوردهایی برای کشور به همراه داشت؟

وزیر امور خارجه در حوزه اقتصادی نیز منطبق با برنامه دولت، اهتمام ویژه ای داشت و دکتر صفری که به عنوان معاون اقتصادی در وزارت امور خارجه منصوب شده بود، یکی از افرادی بود که بیشترین تعامل را با شهید امیرعبداللهیان داشت. موضوع اقتصادی، موضوع محوری در دولت سیزدهم بود و شهید رئیسی از وزارت امور خارجه درخواست کرده بود تا تلاش فراوان در گشایش های اقتصادی انجام دهد. استفاده از ظرفیت های استانی نیز کاملاً در این سیاست ها جایگاه ویژه ای داشت و دکتر امیرعبداللهیان در این خصوص، نگاه

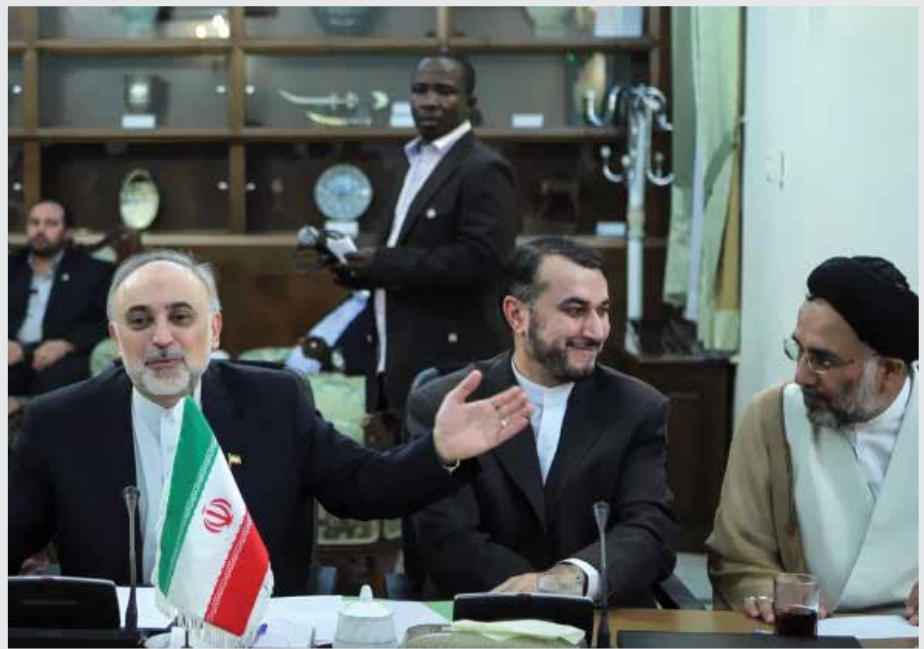
وزیر امور خارجه در حوزه اقتصادی نیز منطبق با برنامه دولت، اهتمام ویژه ای داشت و دکتر صفری که به عنوان معاون اقتصادی در وزارت امور خارجه منصوب شده بود، یکی از افرادی بود که بیشترین تماس و تعامل را با شهید امیرعبداللهیان داشت. موضوع اقتصادی، موضوع محوری در دولت سیزدهم بود و شهید رئیسی از وزارت امور خارجه درخواست کرده بود تا تلاش فراوان در گشایش های اقتصادی انجام دهد.

« دیدار دکتر امیرعبداللهیان با خانواده امام موسی صدر

❖ از تلاش‌های ایشان در یاری رساندن به دولت سیزدهم به عنوان وزیر امور خارجه، بفرمایید؟

دکتر امیرعبداللهیان؛ نه شیفته شرق بود و نه از غرب متنفر بود، بلکه او یک دیپلمات حرفه‌ای بود و اعتقاد داشت که باید منافع نظام در چارچوب فعالیت‌های حرفه‌ای و دیپلماسی، کسب شود. تلاش‌های شهید امیرعبداللهیان و دکتر رئیسی و ارتباطات دیپلماسی که این افراد با همتایان خود برقرار کرده و اعتمادی که ایجاد کردند باعث شد تا موانع بسیاری مرتفع شده و تاثیر فراوان در اقتصاد کشور به همراه داشت. تعامل سازنده‌ای با بدنه دولت داشت و معتقد بود که در بدنه دولت، باید به وزرا کمک کند. در حوزه ورزش؛ بیشترین نشست را با مسئولین ورزشی و حتی ورزشکاران داشت و معتقد بود که جهت پیشبرد دیپلماسی ورزشی، باید در کنار وزارت ورزش باشیم. یکی از مأموریت‌هایی که به صورت منظم به من محول می‌کرد این بود که در کنار وزارت ورزش باشیم و در هر کجا که نیاز است به آنها کمک کنیم. جلساتی که با وزیر بهداشت در خصوص تهیه و تامین واکسن «کرونا» انجام داد، قابل توجه و موثر بوده است. دولت نیز به عملکرد وزارت امور خارجه در ایام حضور ایشان، اهتمام ویژه‌ای داشت. در اولین سال ارزیابی عملکرد وزارتخانه‌ها، وزارت امور خارجه، رتبه اول را کسب و مورد تقدیر قرار گرفت. وزارت امور خارجه، وزارتخانه‌ای است که برای دولت، تولید ظرفیت کرد و این‌ها نشان‌دهنده این است که شهید امیرعبداللهیان تا چه میزان اهتمام داشت. یکی از ویژگی‌های دکتر امیرعبداللهیان، خستگی‌ناپذیری وی بود. علاوه بر تدین و دیانت که در حد اعلا قرار داشت، فردی انقلابی بود و با همه نهادهای انقلابی، تعامل و روابط صمیمانه داشت. پس از شهادت دکتر امیرعبداللهیان؛ سردار سلامی در وزارت امور خارجه حاضر و ضمن تقدیم لوح سپاس به روح والای ایشان، فرمودند: "شهید امیرعبداللهیان؛ شریک نیروهای مسلح در انجام موفق عملیات وعده صادق "۱" بود و اگر نقش ایشان نبود، با مشکلات زیادی در اجرای عملیات مواجه می‌شدیم و ایشان با همان نگاه انقلابی، سایر واحدهای انقلاب را یاری کرد."

«دکتر امیرعبداللهیان در کنار دکتر صالحی»

”
دکتر امیرعبداللهیان؛ نه شیفته شرق بود و نه از غرب متنفر بود، بلکه او یک دیپلمات حرفه‌ای بود و اعتقاد داشت که باید منافع نظام در چارچوب فعالیت‌های حرفه‌ای و دیپلماسی، کسب شود. تلاش‌های شهید امیرعبداللهیان و دکتر رئیسی و ارتباطات دیپلماسی که این افراد با همتایان خود برقرار کرده و اعتمادی که ایجاد کردند باعث شد تا موانع بسیاری مرتفع شده و تاثیر فراوان در اقتصاد کشور به همراه داشت.

آشنا شوم. شهید امیرعبداللهیان به لحاظ فردی؛ در قله اخلاق قرار داشت و تعامل وی با همکاران، همتایان، دیپلمات‌ها و طرف‌هایی که ایشان با آنها گفتگو و تعامل می‌کرد، سرشار از محبت بود. ایشان در بین همکاران، معروف بود به «امیراخلاص». ایشان در کنار پایبندی به خصوصیات والای اخلاقی، دیپلمات توانمندی بود. در دیدار و گفتگو با طرف‌های لجوج، منتقد و متخاصم، با صلابت بود و هیچ‌گاه منفعل نمی‌شد بلکه طرف مقابل را منفعل می‌کرد.

ویژه‌ای داشت. معاون اقتصادی وزارت امور خارجه، سفرهای استانی فراوانی انجام می‌داد و با مشاهده و بررسی ظرفیت‌های هر استان، این ظرفیت‌ها را در دیدار با سران و تجار کشورهای همسایه، معرفی می‌کرد تا به مرزهای اقتصادی و شکوفایی تجاری منجر شود. منظم‌ترین جلسات شورای هماهنگی روابط اقتصادی و خارجی در وزارت امور خارجه هر هفته برگزار و موضوع اقتصادی، مورد بحث و تبادل نظر قرار می‌گرفت.

❖ چه شد که به عنوان سخنگوی وزارت امور خارجه در دولت سیزدهم منصوب شده و حضور شما در این مسئولیت با چه خاطراتی همراه بوده است؟

با توجه به اینکه دکتر امیرعبداللهیان، لطف ویژه‌ای به من داشتند، سه روز پس از پایان مأموریت من در مصر، با من تماس گرفت و اشاره کرد که برای فعالیت به عنوان سخنگوی وزارت امور خارجه، چند نفر را در نظر دارند و یکی از آن افراد؛ من هستم و اعلام کرد که آمادگی لازم برای حضور در این مسئولیت را داشته باشم. در ابتدا؛ مخالف تصدی در این مسئولیت بودم اما در نهایت، این مسئولیت را پذیرفتم. حضور در آن مسئولیت، تجربه‌های ویژه برای من به همراه داشته است اما همراهی دکتر امیرعبداللهیان در تعدادی از سفرها، فرصتی بود تا من با ویژگی‌های شخصیتی ایشان بیش از گذشته،

مجامع، موضوعات مهم بین‌المللی مورد تبادل نظر قرار می‌گرفت. ایشان در رساندن صدای مظلومیت ملت فلسطین دچار تردید نمی‌شد. او در نشست و برخاست با مقامات دنیا و حتی با وزرای خارجه کشورهای غیرهمسو و کشورهایی که حامی رژیم سلطه بودند، دچار تردید نبود که مسئله فلسطین را با صدای رسا مطرح کند. امیرعبداللهیان حمایت از فلسطین را یک مسئولیت اخلاقی برای خود می‌دید و در لحظاتی که قرار بود موضوع مقاومت را تبیین کند، انسانی با صلابت و قوی بود و در رساندن پیام مقاومت، ذره‌ای تردید به خود راه نمی‌داد. شهید امیرعبداللهیان یکی از ارکان جمعیت دفاع از ملت فلسطین بود. اخلاص، تدین، روشن‌بینی و معنویت از ویژگی‌های بارز شهید بود و در تمام مراحل زندگی خویش؛ تلاش، اخلاص، مجاهدت و یاد خدا را با خود به همراه داشت.

❖ اگر سخن پایانی است لطفا بیان بفرمایید؟

حسین امیرعبداللهیان در هر پُست و مقام و عنوان فکر و اندیشه و قلبش با مقاومت بود. تلاش او و کوشش فکری او با مسئله مقاومت عجین بود این را به عنوان کسی می‌دارم که در ۱۵ سال گذشته شغل خودم با این شهید از نزدیک عجین بودم. تجلیل از امیرعبداللهیان تجلیل از فرهنگ و اندیشه است. شهید از بن دندان به بودن در کنار مقاومت اعتقاد داشت و این را در لحظه به لحظه فعالیت دیپلماتیک خود در نظر داشت. وی زبان گویای ملت مظلوم فلسطین و ملت‌های تحت ظلم رژیم صهیونیستی در منطقه بود. شهید زبان رسای فلسطین در مجامع بین‌المللی و در عالی‌رتبه‌ترین نشست‌های بین‌المللی بود. امیرعبداللهیان در دفاع از مقاومت دچار لکتت زبان و تردید نمی‌شد و در نشست و برخاست با مقامات عالیه دنیا و سازمان‌های بین‌المللی و وزرای خارجه کشورهای غیرهمسو و حامیان رژیم دچار تردید نبود. من این را به عینه بارها و بارها در نشست‌های مختلف دیدم و تجربه کردم، شهید عزیز حمایت از فلسطین را یک مسئولیت انسانی می‌دید. شهید امیرعبداللهیان دیگران را شیفته اخلاق خود می‌کرد ولی در زمانی که بحث مقاومت بود وی انسانی با صلابت محکم و قوی بود.

❖ نگاه دکتر امیرعبداللهیان به حمایت از

فلسطین و مردم مظلوم «غزه» چگونه بود؟

به تعبیر شهید اسماعیل هنیه، امیرعبداللهیان وزیر خارجه حوزه مقاومت در مجامع بین‌المللی نیز بود و ایشان؛ زبان گویای مقاومت بودند. ایشان به حوزه مقاومت به عنوان حوزه قدرت و اقتدار نظام می‌نگریست. دکتر امیرعبداللهیان با توجه به تجربیات فراوان خود، همکاری ویژه‌ای با نهادهای انقلابی کشور انجام داد. معتقد هستم که ایشان، عضو همراه و مکمل برای نهادهای انقلابی کشور در پیگیری اهداف سیاست خارجی در منطقه بود. شهید امیرعبداللهیان در هر جایگاهی که حضور داشت، قلب و ذهن او با مقاومت گره خورده بود. اندیشه او با مسئله فلسطین و مقاومت عجین شده بود. حسین امیرعبداللهیان، حمایت از فلسطین را نه تنها به عنوان یک مسئولیت سازمانی بلکه اساساً به‌عنوان یک وظیفه ایمانی و اخلاقی می‌دانست. شهید امیرعبداللهیان، زبان گویای مقاومت و فرهنگ مقاومت و زبان گویای ملت

به تعبیر شهید اسماعیل هنیه، امیرعبداللهیان وزیر خارجه حوزه مقاومت در مجامع بین‌المللی نیز بود و ایشان؛ زبان گویای مقاومت بودند. ایشان به حوزه مقاومت به عنوان حوزه قدرت و اقتدار نظام می‌نگریست. دکتر امیرعبداللهیان با توجه به تجربیات فراوان خود، همکاری ویژه‌ای با نهادهای انقلابی کشور انجام داد. معتقد هستم که ایشان، عضو همراه و مکمل برای نهادهای انقلابی کشور در پیگیری اهداف سیاست خارجی در منطقه بود.

مظلوم فلسطین بود. او به معنای واقعی، زبان رسای ملت فلسطین در مجامع بین‌المللی بود که در آن

گفتگوی شاهد یاران با دکتر نسرین مصفا؛ از اساتید شهید امیرعبداللهیان در دانشگاه تهران

سرشار از عطوفت

درآمد

دکتر نسرین مصفا از اساتید مطرح در دانشکده حقوق و علوم سیاسی در دانشگاه تهران و از صاحبان نظران در عرصه حقوق بین‌الملل می‌باشد. ریاست هیئت مدیره انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد، نماینده هیئت اجرایی اعضای هیئت علمی دانشگاه تهران، عضو کارگروه صلاح‌دید علمی گروه روابط بین‌الملل، معاون اداری و مالی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران و سردبیر فصلنامه سازمان‌های بین‌المللی را در کارنامه خویش دارد. دکتر مصفا در ایامی که شهید امیرعبداللهیان در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه تهران مشغول به تحصیل بوده از اساتید وی بوده و ارتباط وی با امیرعبداللهیان پس از آن نیز، ادامه داشته است. دکتر مصفا از خصوصیات رفتاری و اخلاقی شهید امیرعبداللهیان خاطرات بسیاری در ذهن به یادگار دارد. شهید امیرعبداللهیان پس از اتمام مقطع دکتری، در دانشگاه تهران مشغول به تدریس شده و حضور وی در دانشگاه تهران سرشار از محبت و اخلاص برای اساتید این دانشگاه بوده است. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

نائل شود. لحظه‌ای که در کلاس درس با وی آشنا شدم، عطوفت در چهره او، نمایان بود. در یادگیری مباحث درس، فعال بود و مباحث را به خوبی آموخته و انتقال می‌داد. تشنه یادگیری بود و سعی داشت تا از لحظات حضور در کلاس درس، نهایت بهره را برده و به اندوخته‌های علمی خویش بیافزاد. علاقه‌مند تحصیل و فعالیت در حوزه بین‌الملل و

خدمت وی بودم. در سال‌های تدریس در دانشکده، دانشجویان فراوانی داشتم و بسیاری از این افراد، در مسئولیت‌های مختلف و مهم در کشور مشغول به فعالیت می‌باشند اما حسین امیرعبداللهیان متفاوت از دیگران بود. اخلاق و رفتار وی در برخورد با مردم، بارز و ویژه بوده است. مردم‌داری وی باعث شد تا به محبوبیت ویژه در بین مردم و دوستان

نحوه آشنایی شما با دکتر امیرعبداللهیان چگونه شکل گرفت؟

سال‌هاست که به‌عنوان مدرس در دانشکده سیاسی دانشگاه تهران، مشغول به تدریس می‌باشم. حسین امیرعبداللهیان در مقطع ارشد از دانشجویان من بود و در درس "حقوق بشر و روابط بین‌الملل" در

روابط خارجی بود و به دلیل همان علاقه بود که قصد داشت تا به سوالات مختلف در ذهن خویش، پاسخ دهد.

❖ پس از انتخاب ایشان به عنوان وزیر امور خارجه، چه احساسی داشتید؟

خود را معلم می‌دانم و هدف معلم؛ یاری رساندن به افراد جهت کسب علم می‌باشد و آرزوی هر معلمی است که دانش‌آموزان و دانشجویان به مدارج برتر از علم و مسئولیت نائل گردند؛ من نیز از انتخاب وی به عنوان وزیر امور خارجه، شادمان بودم. با ایشان تماس گرفته و انتخاب او را تبریک گفتم. انتخاب وی به عنوان وزیر امور خارجه، یکی از بهترین لحظات زندگی‌ام بوده است. البته امیرعبداللهیان برای اولین مرتبه نبود که به موفقیت نائل می‌شد بلکه با ورود در وزارت امور خارجه با هوش و ذکاوتی که از آن بهره‌مند بود، موفق شده بود در مسئولیت‌های مختلف منصوب شود. انتصاب وی به عنوان معاون عربی- آفریقایی در وزارت امور خارجه، یکی از آن موفقیت‌ها بود. تصدی وزارت

امور خارجه، شایسته دکتر امیرعبداللهیان بوده است. با آنکه به عنوان وزیر امور خارجه انتخاب شده بود اما نهایت بزرگواری و احترام را قائل بود. وزیر شدن ایشان باعث نشد تا تغییر در رفتار وی صورت گیرد و با همان روحیه و صمیمیت با دوستان در ارتباط بود و از تواضع سرشار برخوردار بود.

❖ پس از انتخاب وی به عنوان وزیر امور خارجه، ارتباط شما با ایشان چگونه برقرار بود؟

پس از گذشت مدتی از اخذ مدرک دکتری توسط ایشان و با توجه به هوش و ذکاوت در مباحث بین‌الملل، در دانشکده سیاسی دانشگاه تهران، مشغول به تدریس شد. در روزهای دوشنبه در دانشکده حاضر و آموخته‌ها و تجربیات خویش در حوزه روابط بین‌الملل را در اختیار دانشجویان قرار می‌داد. از اینکه این امکان فراهم شده بود تا وی را ملاقات کنیم، خوشحال بودیم. پس از اتمام درس، دیداری با اساتید دیگر دانشکده برگزار و من نیز با وی دیدار داشتیم. لطف و عاطفه امیرعبداللهیان تا پایان عمر پربرکت خویش ادامه داشت.

ارتباط صمیمی با دانشجویان و اساتید داشت و مهربانی‌اش، بی‌همتا بود. جایگاه وزیر امور خارجه، جایگاه ویژه‌ای است اما با آنکه دارای چنین جایگاهی بود با اساتید و دانشجویان صمیمی بود و صحبت‌ها و بعضاً انتقادات و پیشنهادات در این حوزه را می‌شنید. در مناسبت‌های مختلف، برای من پیام ارسال می‌کرد و هیچ‌گاه معلم خویش را فراموش نکرد.

❖ آیا پس از انتخاب به عنوان وزیر امور خارجه، از شما برای همکاری دعوت کردند؟

قبل از انتخاب ایشان به عنوان وزیر امور خارجه، بحث‌هایی در مباحث مختلف با هم داشتیم اما همکاری اداری و سازمانی وجود نداشت. من معلم هستم و دوست دارم که معلم باقی بمانم. با آنکه علاقه‌مند بودم تا در خصوص مباحث بین‌المللی با وی بحث و تبادل نظر انجام دهم اما هیچ‌گاه سعی نداشتم تا از معلمی فاصله بگیرم.

❖ به عنوان مدرس در حوزه روابط بین‌الملل،

« تصویری از دکتر امیرعبداللهیان در محوطه دانشگاه تهران

داشت. به خاطر دارم؛ در سفری که در قالب یک هیئت به یکی از کشورهای اروپایی داشتیم، ایشان نیز در اجلاس‌های این هیئت، حضور داشت. پس از پیاده شدن از هواپیما، با توجه به پروتکل‌های دیپلماتیک، امکان تردد وی به عنوان وزیر امور خارجه در مسیر متفاوت از تردد سایرین مهیا بود اما وی ترجیح داد تا به همراه دیگر افراد از فرودگاه خارج شود. با کمال تواضع و اخلاق، چمدان مرا در طول مسیر فرودگاه حمل و با ما همراه شد. همین مردم‌داری و عطف‌وی بود که از او فردی متفاوت ساخته بود. حمایت ایشان از مردم «غزه» به دلیل همان عاطفه و اخلاق‌مداری در وی شکل گرفته بود.

آیا از فعالیت‌های عام‌المنفعه ایشان مطلع بودید؟

تمام فعالیت‌های شهید امیر عبداللہیان در راستای خدمت به مردم بوده است. ایشان؛ مسئولیت‌ها را در جهت خدمت به مردم و میهن می‌پذیرفت و تلاش‌های وی در مسیر پیشرفت کشور بوده است. وی در هر مسئولیت که حاضر می‌شد، باعث گره‌گشایی از مشکلات بود. برخی از فعالیت‌های عام‌المنفعه صورت گرفته، پس از شهادت وی بازگو و از آن فعالیت‌ها، آگاه شدیم. مطلع بودم که در فعالیت‌های خیریه، فعال است؛ در آن ایام؛ دو نفر از افراد را به ایشان معرفی کردم و در حل مشکل آن افراد، اقدامات زیادی صورت گرفت.

با شنیدن خبر شهادت وی چه احساسی داشتید؟

پس از شهادت وی، تا مدت‌ها وضعیت روحی من دگرگون بود و شنیدن خبر شهادت دکتر امیر عبداللہیان برای من قابل‌باور نبود. پس از شهادت وی، جهت عرض تسلیت در منزل ایشان حاضر شده و آن حادثه تلخ را به همسر و فرزندان وی تسلیت گفتم. نه تنها یک سیاستمدار و مدرس دانشگاه را از دست دادیم بلکه فردی مهربان و مدافع مظلومین را از دست داده‌ایم. دکتر امیر عبداللہیان را همانند فرزند خود می‌دانستم و متأسف هستم که اکنون در کنار ما حضور ندارد.

« دیدار دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه پاکستان

روند فعالیت‌های ایشان در وزارت امور خارجه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

تسلط ایشان به موضوعات خاورمیانه قابل توجه بود و درک خوبی از مسائل بین‌الملل داشت. امیر عبداللہیان فردی بود که مدارج را از وزارت امور خارجه آغاز و به مرور رشد کرد. او دیپلمات حرفه‌ای بود و عمر خویش را در مسیر دیپلماسی صرف کرد. تجربیات ایشان در عراق و خاورمیانه قابل توجه بود و مذاکره‌کننده قوی و باهوش بود. انتصاب وی به عنوان معاون عربی - آفریقایی در وزارت امور خارجه که مصادف با تحولات منطقه بود؛ جزو ایام دشوار سیاسی بود که با توانمندی وی، دستگاه دیپلماسی نقش فعال داشت. پس از انتخاب به عنوان وزیر امور خارجه، تلاش‌هایی فراوانی در جهت اعتلای دیپلماسی انجام داد و نتایج درخشان نیز کسب نمود.

به نظر شما چه عواملی باعث محبوبیت ایشان در جامعه بود؟

پس از شهادت وی، تا مدت‌ها وضعیت روحی من دگرگون بود و شنیدن خبر شهادت دکتر امیر عبداللہیان برای من قابل‌باور نبود. پس از شهادت وی، جهت عرض تسلیت در منزل ایشان حاضر شده و آن حادثه تلخ را به همسر و فرزندان وی تسلیت گفتم. نه تنها یک سیاستمدار و مدرس دانشگاه را از دست دادیم بلکه فردی مهربان و مدافع مظلومین را از دست داده‌ایم.

عطف‌وی و اخلاق در وجود شهید امیر عبداللہیان نهادینه شده بود و به دلیل مردم‌داری وی بود که محبوبیت ویژه‌ای در بین دوستان و همکاران

گفتگوی شاهدیاران با دکتر محمدصادق فضلی، از همکاران شهید امیرعبداللهیان سیاست خارجی را عرصه‌ای برای جهاد می‌دانست

درآمد

دکتر محمدصادق فضلی جزو دیپلمات‌های شناخته شده در عرصه دیپلماسی کشورمان است. وی در سال ۱۳۸۱ در معاونت بین‌المللی وزارت امور خارجه مشغول فعالیت بوده و پیوند همکاری ایشان با دکترحسین امیرعبداللهیان در همان ایام ایجاد و همکاری مشترک را در ستاد عراق آغاز کرده‌اند. این همکاری با انتصاب حسین امیرعبداللهیان به عنوان معاونت عربی-افریقای در وزارت امور خارجه به اوج خود رسیده است. محمدصادق فضلی در سفرهای مختلف شهید امیرعبداللهیان را همراهی کرده و از توانمندی وی در مذاکرات، خاطرات فراوانی در ذهن به یادگار دارد. دکتر امیرعبداللهیان پس از کسب تصدی وزارت امورخارجه، محمدصادق فضلی را با عنوان مشاور وزیر و مدیرکل وزارتی وزارت امور خارجه منصوب کرده است. دکتر محمدصادق فضلی که اکنون به عنوان سفیر جمهوری اسلامی ایران در صربستان مشغول به فعالیت است، در این گفتگو به بیان ویژگی‌های اخلاقی شهیدحسین امیرعبداللهیان پرداخته است. وی پیش از این در سمت‌های؛ دستیار وزیر امور خارجه و مدیرکل غرب آسیا و شمال آفریقا، رئیس اداره لبنان و نیز تجارب دیپلماتیک در سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران در بحرین و لبنان را در سابقه کاری خود دارد.

مرتکب شده و نه تنها، نظام سیاسی را سرنگون کردند بلکه تمام ساختارهای عراق را از بین برده و هیچ‌گونه توجه به طبقات اجتماعی و مذهبی عراق نداشتند. اطلاعات آن‌ها از وضعیت عراق در

بپردازیم. در ایامی که عراق توسط امریکایی‌ها، اشغال و صدام نیز سرنگون شد، گروه‌های مختلف در عراق فعال بوده و با اشغال عراق، مخالف بودند. امریکایی‌ها؛ اشتباهات فاحش و بزرگی را در عراق

❖ **توانمندی دکتر امیرعبداللهیان در مذاکرات سه‌جانبه در عراق را چگونه توصیف می‌فرمایید؟**
اگر بخواهیم اهمیت مذاکرات سه‌جانبه را درک کنیم، ابتدا باید به شکل‌گیری آن مذاکرات

ما نیز همانند کشورهای دیگر به دنبال آن بودیم که آن تحولات را در ابتدا درک کرده و به ماهیت آن تحولات پی ببریم. در آن ایام؛ دو نگاه عمده وجود داشت؛ یک نگاه این بود که این تحولات می‌تواند یک پروژه باشد، یعنی ممکن است آن تحولات، جریانی بوده باشد که مورد طراحی قرار گرفته و سپس به عده‌ای تحمیل شده باشد تا این پروژه انجام شود لذا آن تحولات، به محض وقوع، به "بهار عربی" نامگذاری و همان نامگذاری، گویای آن واقعیت بود. از سوی دیگر؛ اگر موضوع را به صورت عمیق مورد بررسی قرار می‌دادیم به این نتیجه می‌رسیدیم که با آنکه این تحولات در کشورهای مختلف، شباهت بسیاری به یکدیگر دارند اما لزوماً به این معنا نیست که این تحولات، حرکتی است که از قبل طراحی و هدف خاصی را دنبال می‌کند. مشخصه‌هایی وجود داشت که گویای این مطلب بود که این تحولات، "بیداری اسلامی" است. پس از آنکه مقام معظم رهبری در سخنرانی خویش از آن تحولات به "بیداری اسلامی" یاد کردند، مشخص شد که باید روی دیگر این تحولات را نگرست و پس از صحبت‌های ایشان بود که نگاه‌ها، تغییر کرد. جمهوری اسلامی ایران به عنوان قدرت منطقه‌ای باید نقش خود را به درستی ایفا

با شکست مواجه شود. حضور ایران به عنوان کشور تصمیم‌گیر در آن مذاکرات، شکست بزرگی برای امریکا بود. نکته جالب توجه این بود که هیچ یک از کشورهای منطقه در جایگاهی نبودند که در جهت تأمین امنیت عراق با امریکایی‌ها وارد مذاکره شوند اما جمهوری اسلامی ایران از این توانمندی برخوردار بود. در آن مذاکرات، جمهوری اسلامی ایران با صراحت تمام به امریکایی‌ها اعلام کرد که منبع ناامنی در عراق، نیروهای امریکایی هستند و برای تأمین امنیت در عراق، نیاز است تا نیروهای امریکایی از عراق خارج شوند. با تجربیاتی که شهید امیرعبداللهیان در حوزه خلیج فارس کسب کرده بود، از طرف وزیر وقت امور خارجه به عنوان رئیس تیم کارشناسی مذاکرات انتخاب و نیز مورد تأیید سردار سلیمانی قرار گرفت. شهید امیرعبداللهیان به دلیل سابقه و تجربیاتی که در منطقه کسب کرده بود، شناخت کامل از تحولات عراق داشت و در این حوزه، نگاه‌های ایشان در مسیر انقلاب بود.

عملکرد وی در تحولاتی که در کشورهای عربی به وقع پیوست و از آن به عنوان "بیداری اسلامی" یاد شد، چگونه بود؟
پس از آنکه "بیداری اسلامی" از "تونس" آغاز شد،

عرصه‌های؛ اجتماعی، سیاسی و فرهنگی صحیح نبود و خوی اشغالگری و وحشی‌گری نیروهای امریکایی سبب شد تا به درگیری‌های موجود در عراق، دامن زده شود. به دلیل رشد جریان‌های ضد اشغالگری در عراق، امریکایی‌ها که با شعار تأمین امنیت عراق و مبارزه با تروریسم، گام در عراق نهاده بودند، در محمصه‌های فراوان گرفتار شده و نه تنها هیچ دستاوردی از اشغال عراق کسب نکردند بلکه در تأمین امنیت سربازان خود نیز ناکام بودند. ادامه این وضعیت سبب شد تا دولت عراق در جهت برقراری امنیت مردم عراق، از جمهوری اسلامی ایران درخواست کند تا در برقراری امنیت، به آنها یاری رسانده و در مذاکرات شرکت نماید. امریکایی‌ها به بهانه تأمین امنیت برای مردم عراق، مشکلات و جنایات بسیاری مرتکب شده بودند. جمهوری اسلامی ایران که برای تأمین امنیت در منطقه، تلاش‌های گسترده‌ای در طول سال‌های گذشته داشت، درخواست دولت عراق از سوی مقام معظم رهبری مورد پذیرش قرار گرفت و ایران در مذاکرات سه جانبه؛ ایران، عراق و امریکا حاضر شد. عملکرد موفق تیم دیپلماسی حاضر در آن مذاکرات سبب شد تا خروج تدریجی نیروهای امریکایی از عراق شکل گرفته و سیاست‌های امریکا

کرده و این تحولات را به دقت مورد بررسی و رصد قرار می‌داد. بخش عمده این فعالیت، بر عهده وزارت امور خارجه بود و دکتر امیرعبداللهیان به عنوان معاون عربی-آفریقایی در وزارت امور خارجه، وظیفه این رصد را بر عهده داشت، چون تمام این تحولات در حوزه معاونت ایشان در حال وقوع بود. دکتر امیرعبداللهیان به دلیل شناخت خوبی که از منطقه داشت و نیز به جهت فهم درست و دقیق از تحولات، اطلاعات ارزشمندی در آن لحظات کسب و به دلیل تجاربی که داشت، مذاکره‌کننده قدرتمندی بود که قدرت اقناعی فراوان داشت. لذا در دیدارهایی که به کشورهای منطقه داشت، این توجه را به سران کشورهای دوست منتقل کرد که آنچه در حال وقوع است، چه تحولی است و اگر مراقب نباشند، چه اتفاقاتی ممکن است به وقوع بپیوندد. خطری که وجود داشت، خطر نفوذ خارجی‌ها بود؛ دکتر امیرعبداللهیان در راینی‌هایی که با وزرای خارجه کشورها انجام داد به آگاهی‌بخشی به آنها پرداخت و به‌عنوان فرد پرتلاش در آن ایام، مشغول به فعالیت شد. امیرعبداللهیان نه‌تنها یک کارشناس خبره در منطقه بود بلکه به دلیل تجربیات فراوان، مورد اعتماد سران کشورها بود. در آن ایام؛ امیرعبداللهیان در دو جبهه در حال فعالیت و تلاش بود، یک جبهه؛ جبهه خارجی بود که با کشورهای همسایه مذاکره می‌کرد و جبهه دیگر، جبهه داخلی بود.

در جریان فعالیت‌های صورت گرفته قرار گیرند. دیپلماسی دکتر امیرعبداللهیان بر مبنای شفافیت استوار بود.

❖ **همزمان با انتخاب ایشان به عنوان وزیر امور خارجه، انزوایی نیز توسط کشورهای غربی بر کشورمان تحمیل شده بود، نقش ایشان در برون‌رفت جمهوری اسلامی ایران از آن انزوای ایجاد شده را چگونه ارزیابی می‌فرمایید؟**

پس از انتخاب به‌عنوان وزیر امور خارجه، تیم مدیریت و کارشناسی قدرتمند در کنار خود قرار داد تا برنامه‌های سیاست خارجی، مورد طراحی قرار گیرد. ایشان در شرایطی سکندار دستگاه سیاست خارجی شد که شرایط دشواری در سیاست خارجی وجود داشت. در داخل و خارج کشور، افرادی بودند که در موفقیت این تیم، دچار تردید بودند؛ برخی از افراد به‌صورت عامدانه و تعدادی از افراد نیز از روی ناآگاهی اعتقاد داشتند که چون امیرعبداللهیان در حوزه عربی-آفریقایی، متخصص خوبی است اما نسبت به اینکه آیا ایشان می‌تواند به‌عنوان وزیر امور خارجه در کشورهای دیگر نیز

در راینی‌هایی که با وزرای خارجه کشورها انجام داد به آگاهی‌بخشی به آنها پرداخت و به‌عنوان فرد پرتلاش در آن ایام، مشغول به فعالیت شد. امیرعبداللهیان نه‌تنها یک کارشناس خبره در منطقه بود بلکه به دلیل تجربیات فراوان، مورد اعتماد سران کشورها بود. در آن ایام؛ امیرعبداللهیان در دو جبهه در حال فعالیت و تلاش بود، یک جبهه؛ جبهه خارجی بود که با کشورهای همسایه مذاکره می‌کرد و جبهه دیگر، جبهه داخلی بود.

موفق عمل کنند، دچار تردید بودند. این افراد اعتقاد داشتند که انزوایی که کشورمان در آن قرار گرفته است، در این دوره؛ بیشتر خواهد بود، چون غرب با این افراد مذاکره نخواهد کرد! امیرعبداللهیان؛ معتقد بود که سیاست خارجی را نباید به صورت

❖ **دیپلماسی دکتر امیرعبداللهیان در پذیرش وزارت امور خارجه، بر چه اصلی استوار بود؟**

در پاسخ به این سوال؛ باید برنامه‌های دکتر امیرعبداللهیان در وزارت امور خارجه را مورد بررسی قرار دهیم. اگر عملکرد وی در سال اول فعالیت به‌عنوان وزیر امور خارجه را مورد کنکاش قرار دهیم، به این سوال، پاسخ خواهیم داد. برنامه‌های دکتر امیرعبداللهیان به صورت مکتوب و شفاف در اختیار رسانه‌ها و نمایندگان مجلس شورای اسلامی قرار گرفته بود. دکتر امیرعبداللهیان به تیم رسانه‌ای وزارت امور خارجه تاکید داشت که باید عملکرد وزارت امور خارجه به صورت شفاف به اطلاع مردم برسد. در تمام سفرهایی که حاضر می‌شد، اصرار داشت که سخنگوی وزارت امور خارجه در جلسات حضور داشته باشد تا مردم

نحوی مدیریت کند که روابط دوجانبه و چندجانبه نیز حفظ گردد. گفتمان دکتر امیرعبداللهیان کاملاً دوطرفه و براساس منافع ملی کشور استوار بود. گفتمان‌هایی که دکتر امیرعبداللهیان انجام می‌داد باعث می‌شد تا مسیر را با سیاست و دیپلماسی هموار کند تا تیم اقتصادی، مذاکرات کارشناسی را انجام دهد.

❖ نگاه وی به کشورهای غربی در مذاکرات انجام شده با آنها، چه بود؟

دکتر امیرعبداللهیان از هر ابزاری برای تأمین منافع ملی کشورمان استفاده و هیچ‌گونه بن‌بست در فعالیت‌ها و سیاست‌ها را قبول نداشت. در روزهای ابتدایی دولت سیزدهم و انتخاب ایشان به عنوان وزیر امور خارجه، یکی از پرونده‌هایی که وجود داشت، مذاکره با غرب بود اما ایشان همه چیز را معطل مذاکرات نکرد. امیرعبداللهیان اعتقاد داشت که نیاز نیست که موضوع مذاکره با غرب را به عنوان اصل قرار دهیم و لازم است تا این مذاکرات را همانند فعالیت‌های دیگری که در وزارت امور خارجه در حال پیگیری است، معرفی کنیم.

❖ به نظر شما چرا مذاکره با غربی‌ها با کسب نتیجه همراه نبود؟

مذاکرات با غربی‌ها به دلیل عدم صداقت طرف مقابل به نتیجه نرسید و احساس شد که منافع

دکتر امیرعبداللهیان؛ به صورت هوشمندانه و براساس روش‌های دیپلماتیک در مذاکرات سعی می‌کرد تا طرف مقابل را به نقطه‌ای برساند که به اشتباه خود پی برده و همچنین تلاش می‌کرد تا مذاکرات را به نحوی مدیریت کند که روابط دوجانبه و چندجانبه نیز حفظ گردد. گفتمان دکتر امیرعبداللهیان کاملاً دوطرفه و بر اساس منافع ملی کشور استوار بود.

اقتصادی در برنامه‌های اعلامی از سوی ایشان، قابل توجه و ویژه بوده است. دکتر امیرعبداللهیان؛ تیم اقتصادی فعال در وزارت امور خارجه را بیش از تیم‌های دیگر مورد حمایت قرار داد تا منافع ایران در حوزه اقتصادی و تجاری تأمین شود. در سطح کلان به دنبال آن بود که مبالغ بلوکه شده ایران در کشورهای دیگر آزاد شده و این چنین در گشایش‌های اقتصادی، دولت را یاری می‌کرد. دکتر امیرعبداللهیان؛ به صورت هوشمندانه و براساس روش‌های دیپلماتیک در مذاکرات سعی می‌کرد تا طرف مقابل را به نقطه‌ای برساند که به اشتباه خود پی برده و همچنین تلاش می‌کرد تا مذاکرات را به

تک‌بعدی پیش برد. اعتقاد وی اینگونه بود که اگر سیاست خارجی را به صورت تک‌بعدی پیش ببریم، در سایر مسیرهای در دسترس با کشورهای دیگر دچار غفلت شده و منافی که در مسیرهای دیگر وجود دارد، از بین خواهد رفت. به همین دلیل بود که پس از آنکه نگاه شرق را مطرح کرد، تعدادی از افراد از او سؤال کردند که آیا نگاه به شرق به این معناست که غرب را فراموش می‌کنید؟! ایشان پاسخ داد که نگاه و توجه ما به غرب، پابرجاست اما اولویت ما، غرب نیست. دکتر امیرعبداللهیان تأکید داشت که یکی از اصول مهم در سیاست خارجی ایران که تاکنون تغییر نکرده و نخواهد کرد و ما نیز پایبند آن هستیم، سیاست؛ نه غربی و نه شرقی است اما با غرب و شرق به همان میزان فعالیت می‌کنیم که منافع ایران تأمین شود.

❖ دکتر امیرعبداللهیان به عنوان وزیر امور خارجه، اهتمام ویژه‌ای در گشایش‌های اقتصادی در کشور انجام و دیپلماسی اقتصادی را شکل داد، لطفاً از فعالیت‌های وی در این خصوص بفرمایید؟

اولویت اصلی وی در وزارت امور خارجه در وهله اول، حفظ امنیت و منافع ملی کشور بود و در این راستا، مسائل اقتصادی نیز یکی از اولویت‌های مهم بود. اگر به برنامه‌های اعلامی وی در وزارت امور خارجه توجه نماییم، مشخص است که بخش

«مراسم رونمایی از تندیس شهید امیرعبداللهیان»

ما در این مذاکرات حفظ نخواهد شد. البته در برهه‌هایی، طرفین موفق شدند تا به نتیجه مطلوب نزدیک شوند اما این نتیجه، تحت‌الشعاع مسائل داخلی و خارجی در آن ایام قرار گرفت.

❖ حمایت دکتر امیرعبداللهیان از محور مقاومت و مردم مظلوم "غزه"، چه تاثیری در محکومیت اقدام رژیم صهیونیستی در جوامع بین‌الملل داشت؟

دکتر امیرعبداللهیان؛ نظام ناعادلانه بین‌المللی و ظلم و ستمی که غربی‌ها به خصوص در برهه‌هایی که با اشغال فلسطین آغاز کردند را لمس کرده و نیز به مسئله فلسطین، اعتقاد کامل داشت؛ پس از آنکه جنایت علیه مردم فلسطین آغاز و سکوت بین‌الملل را در مواجهه با این جنایت مشاهده کرد، امکان نداشت تا نسبت به این جنایات، بی‌تفاوت باشد و مشاهده آن میزان از جنایت برای او قابل تحمل نبود. وضعیت بحرانی در "غزه" در حال وقوع بود و هیچ صدایی در حمایت از این افراد در جوامع بین‌الملل به دلیل ترس شنیده نمی‌شد و تنها صدایی که در آن لحظات دشوار در حمایت از مردم مظلوم "غزه" به صدا درآمد، صدای وزیر امور خارجه ایران بود و صدای دکتر امیرعبداللهیان تبدیل به صدای مردم فلسطین شد.

❖ یکی از اختلاف‌های سیاسی که در ایام وزارت ایشان وجود داشت، مسائل موجود فی‌مابین جمهوری اسلامی ایران و کشور آذربایجان بود، دکتر امیرعبداللهیان چگونه آن تحولات را مدیریت کرد؟

یکی از مهم‌ترین برنامه‌های اعلامی دکتر امیرعبداللهیان، سیاست همسایگی بود. یکی از همسایگان ما، کشور آذربایجان است و پیوندهای تاریخی و سیاسی فراوان بین دو کشور وجود دارد. دکتر امیرعبداللهیان اطمینان داشت که نمی‌تواند به کشور آذربایجان به عنوان کشور همسایه، بی‌تفاوت بود. در عین حال، مسائل آذربایجان مورد توجه امیرعبداللهیان بود و به دنبال آن بود که بهترین تعاملات را با این کشور برقرار نماید و هیچ‌گاه اعتقاد نداشت که باید از آذربایجان فاصله بگیریم. در ملاقات‌هایی که با سران این کشور داشت، با صراحت تمام، نگاه ایران را منتقل و در

عین حال، انتقادات را بیان می‌کرد. منافع ملی کشور از اصلی‌ترین اولویت در فعالیت‌های ایشان بود.

❖ این حجم گسترده از فعالیت‌ها را چگونه مدیریت می‌کرد؟

پس از شهادت دکتر امیرعبداللهیان، مقام معظم رهبری؛ از وی به عنوان "مجاهد و فعال" یاد کردند. نه اینکه وزرای دیگر اینگونه نبودند بلکه فعالیت‌های ایشان، فعالیت از نوع "جهاد و مجاهدت" بود و دکتر امیرعبداللهیان؛ سیاست خارجی را عرصه‌ای برای جهاد می‌دانست. ایشان نه تنها مجاهدت داشت بلکه از جان و دل در این مسیر تلاش می‌کرد. در ایامی که به کرونا مبتلا شد و به شدت درگیر این بیماری بود، در منزل بستری شد اما در منزل نیز، فعالیت‌های جاری وزارت امور خارجه را انجام می‌داد. فردی که این چنین در مسیر خدمت به مردم تلاش می‌کند، به عنوان مجاهد معرفی و در مسیر شهادت قرار می‌گیرد.

❖ از مهمترین ویژگی و خصوصیات شهید امیرعبداللهیان به چه مواردی می‌توان اشاره کرد؟

در این خصوص باید به چند ویژگی در وی اشاره کنم:

- صداقت و راست‌گویی؛ صداقت و شفافیت در گفتار و رفتار، یکی از ویژگی‌های برجسته شخصیتی ایشان بود. چه در تعاملاتی که با همکاران، دوستان، سایر شخصیت‌های داخلی و مردم داشت و چه در تمامی مذاکرات و تعاملات سیاسی و دیپلماتیک، او همواره به‌طور واضح و صریح، نظرات و مواضع جمهوری اسلامی ایران را بیان می‌کرد. این صداقت و شجاعت در کلام، شخصیت معتبری از او در میان افراد، چه در داخل و چه در خارج ایجاد کرد.

یکی از همسایگان ما، کشور آذربایجان است و پیوندهای تاریخی و سیاسی فراوان بین دو کشور وجود دارد. دکتر امیرعبداللهیان اطمینان داشت که نمی‌تواند به کشور آذربایجان به عنوان کشور همسایه، بی‌تفاوت بود. در عین حال، مسائل آذربایجان مورد توجه امیرعبداللهیان بود و به دنبال آن بود که بهترین تعاملات را با این کشور برقرار نماید و هیچ‌گاه اعتقاد نداشت که باید از آذربایجان فاصله بگیریم.

«دیدار دکتر امیرعبداللهیان با دبیر کل سازمان همکاری شانگهای»

« دیدار وزیر امور خارجه و هیئت همراه با وزیر امور خارجه عربستان

آن را به زمین حاصلخیز تبدیل می‌کرد. در همکاری با ایشان، همواره؛ آرامش، متانت، آموزش، پرورش، امنیت، خدمت، بزرگی، قاطعیت و انعطاف را شاهد بودم. رفتار اخلاقی و انسانی او، همواره منبع الهام برای دیگران بود و معتقدم ادامه‌دهنده راه ایشان، بر پایه اصول اخلاقی و انسانی، می‌تواند در عرصه‌های مختلف دیپلماتیک و اجتماعی به موفقیت‌های بزرگی دست یابد.

❖ با توجه به تعاملی که شما در جایگاه مشاور وزیر و مدیرکل وزارتی وزارت امور خارجه با ایشان داشتید، نوع نگاه ایشان به رسانه‌ها و خبرنگاران چگونه بود؟

دکتر امیرعبداللهیان، نگاه قابل توجه به رسانه‌ها و خبرنگاران داشت. ایشان مانند بسیاری دیگر، رسانه‌ها را یکی از ارکان اصلی در شکل‌دهی به افکار عمومی و تأثیرگذاری بر سیاست‌ها می‌دانست اما نکته مهم در این میان، توجه ایشان به رسانه و خبرنگار، به‌عنوان مهمترین عوامل در جهاد تبیین بود. از همین رو، ارتباطی نزدیک و مثبت با خبرنگاران برقرار می‌کرد. برخی ویژگی‌ها و اصولی که شهید امیرعبداللهیان در تعامل با رسانه‌ها و خبرنگاران دنبال می‌کرد، اشاره می‌کنم:

- رسانه‌ها به عنوان ابزاری برای انتقال واقعیت‌ها؛ ایشان همواره بر این باور بود که رسانه‌ها

رفت و با مقامات آن کشور دیدار کرد. حضور او در میدان‌های دیپلماتیک و میدانی در کنار نیروهای مقاومت، نشان‌دهنده فداکاری بی‌پایان او در دفاع از منافع ایران و کشورهای منطقه بود.

- تقوا و اخلاق فردی؛ او همواره به اصول دینی و اسلامی پایبند بود و این اصول را در زندگی شخصی و حرفه‌ای خود به کار می‌بست. حسین امیرعبداللهیان کسی بود که اخلاق را به معنای واقعی با همه اجزای آن، از دوره جوانی، بر خود مسلط کرده بود و اسطوره اخلاق و تقوا به شمار می‌رفت. او به معنای واقعی کلمه، انسانی متدین و خداجوی بود که همواره برای تقرب به خداوند تلاش می‌کرد.

❖ تجربه کار کردن با ایشان چگونه بود؟

شهید دکتر حسین امیرعبداللهیان با ویژگی‌های اخلاقی برجسته‌ای که بیان شد و با توجه به تخصص‌های فنی و دیپلماتیک، در جایگاهی قرار داشت، همه افراد علاقه‌مند بودند با ایشان کار کنند؛ نه به دلیل وزیر بودنش، بلکه به دلیل شخصیت دوست‌داشتنی و همه‌جانبه‌ای که داشت، مورد توجه همه بود. لذا به دلیل روحیاتی که داشت، همکاری با این شهید، یک افتخار بود و لذتی بی‌پایان داشت. از نظر من؛ امیرعبداللهیان، باغبانی بود که اگر زمین خشکی را به او می‌دادند،

- احترام به دیگران و رفتار حرفه‌ای؛ همیشه با احترام به دیگران و در کمال ادب و نزاکت در تعاملات دیپلماتیک عمل می‌کرد. او به‌ویژه در مواجهه با همکاران خارجی، حتی در مواقعی که با اختلافات عمده روبرو بود، همواره در تلاش بود تا احترام متقابل و حسن‌نیت را حفظ کند. این ویژگی او باعث می‌شد که به‌عنوان یک دیپلمات با اخلاق، مورد احترام جهانیان باشد.

- تواضع، فروتنی و مهربانی؛ با وجود آنکه دکتر امیرعبداللهیان در جایگاه بالای دولتی و دیپلماتیک قرار داشت، هیچ‌گاه از فروتنی و تواضع دست نکشید. او در تمام دوران کاری خود، هیچ‌گاه به برتری خود نپرداخت و همیشه بر اهمیت همکاری با دیگران تأکید داشت. این تواضع در کنار شجاعت و قاطعیت او در برابر دشمنان، شخصیت بسیار متعادلی از وی به‌جا گذاشت.

- فداکاری و ایثار؛ روحیه فداکاری و ایثار یکی دیگر از ویژگی‌های اخلاقی برجسته دکتر امیرعبداللهیان بود. او در بسیاری از بحران‌ها، با جان و دل در خدمت کشور و مردم خود بود و حتی در شرایط بحرانی که تهدیدات جدی علیه جانش وجود داشت، هیچ‌گاه از وظایف خود دست نکشید تا جایی که شاهد بودیم در سفری که قرار بود به سوریه برود و رژیم صهیونیستی با تهدید از پرواز ایشان ممانعت کرد، از مرز زمینی به دمشق

« دکتر امیرعبداللهیان در کنار مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا

باید به عنوان ابزارهایی برای اطلاع‌رسانی صحیح و دقیق عمل کنند و به ترویج حقیقت و واقعیت‌ها بپردازند. او معتقد بود که در شرایط بحرانی یا پیچیده، وظیفه رسانه‌ها انتقال اطلاعات دقیق و بی‌طرفانه به افکار عمومی و ایجاد روایت صحیح است تا از ایجاد روایات ساخته شده توسط دشمنان و معاندان یا روایت‌سازی‌های ناصحیح جلوگیری شود. من شاهد این بودم که در تعامل با خبرنگاران، اطلاعات صحیح و مبتنی بر واقعیت‌های موجود را در اختیار آنان قرار می‌داد تا اخبار و تحلیل‌ها دقیق و مطابق با واقعیت باشند.

- خبرنگاران به عنوان شرکای دیپلماتیک؛ شهید امیرعبداللهیان همواره خبرنگاران را به عنوان شرکای دیپلماتیک دستگاه سیاست خارجی می‌دید. او می‌دانست که خبرنگاران می‌توانند در تحلیل‌های سیاسی و دیپلماتیک تأثیرگذار باشند و در انتقال پیام‌ها و سیاست‌های کشور نقش مهمی ایفا کنند. بنابراین، او همواره سعی می‌کرد با خبرنگاران ارتباطی شفاف برقرار کند.

- اهمیت به انعکاس سیاست‌های خارجی ایران؛ شهید امیرعبداللهیان به‌ویژه در زمینه سیاست خارجی ایران، تأکید زیادی بر نقش رسانه‌ها در آگاهی‌رسانی به افکار عمومی داخلی و بین‌المللی داشت. او به خوبی می‌دانست که رسانه‌ها می‌توانند در به تصویر کشیدن دستاوردهای دیپلماسی کشور و روشن کردن مواضع جمهوری اسلامی ایران در برابر مسائل جهانی مؤثر باشند. برای مثال، در مواقعی که ایران با چالش‌هایی مانند تحریم‌ها یا بحران‌های منطقه‌ای مواجه بود، او همواره تلاش می‌کرد تا پیام‌های دیپلماتیک کشور به صورت واضح و شفاف از طریق رسانه‌ها منتشر شود.

- تأکید بر تعامل سازنده با رسانه‌های بین‌المللی؛ دکتر امیرعبداللهیان به تعامل مثبت و سازنده با رسانه‌های بین‌المللی نیز توجه داشت. او می‌دانست که در دنیای امروز، رسانه‌های بین‌المللی نقش قابل توجهی در شکل‌دهی به افکار عمومی جهانی دارند. او با دیپلماسی و شفافیت در برابر رسانه‌های بین‌المللی، به‌ویژه در مواقع بحرانی، تلاش می‌کرد تا از طریق گفت‌وگو و تبادل اطلاعات، مواضع جمهوری اسلامی ایران را به درستی منتقل کند و از تحریف اطلاعات و اخبار جلوگیری کند.

- احترام به خبرنگاران و همکاران رسانه‌ای؛ شهید

ایران به‌طور درست و مؤثر منتقل شود. او بر این نکته تأکید داشت که رسانه‌ها باید از کانال‌های رسمی و معتبر اطلاعات را دریافت کنند تا هیچ‌گونه تحریف یا سوءتفاهم در خصوص سیاست‌ها و تصمیمات ایران ایجاد نشود. در این راستا، او همواره از متخصصان روابط عمومی و دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای برای هماهنگی با رسانه‌ها بهره می‌برد.

- نگاه انتقادی به رسانه‌های مخالف؛ دکتر امیرعبداللهیان در عین احترام به آزادی رسانه‌ها، به رسانه‌های مخالف و کسانی که عمدتاً به دنبال تحریف واقعیت‌ها بودند، به‌ویژه در عرصه جهانی، به‌طور انتقادی نگاه می‌کرد. او معتقد بود که برخی رسانه‌های غربی و بین‌المللی گاهی از حقیقت‌نمایی فاصله می‌گیرند و اهداف خاص سیاسی را دنبال می‌کنند. بنابراین، او به‌دقت به این رسانه‌ها واکنش نشان می‌داد و سعی می‌کرد تا از طریق کانال‌های رسمی و دیپلماتیک، پاسخ‌های مناسب و مستند به آنها ارائه کند.

امیرعبداللهیان به خبرنگاران و نمایندگان رسانه‌ها احترام فراوانی می‌گذاشت و همواره بر لزوم حفظ حرفه‌ای‌گری و اخلاق در تعاملات با آنان تأکید داشت. او باور داشت که خبرنگاران باید در انجام وظایف خود آزادانه عمل کنند و این آزادی در چارچوب اصول اخلاقی و حرفه‌ای قرار گیرد. در نتیجه، همیشه از این امر حمایت می‌کرد و روابطی مبتنی بر احترام متقابل برقرار می‌ساخت.

- پاسخگویی به سوالات و انتقادات رسانه‌ای؛ شهید امیرعبداللهیان همواره به پاسخگویی به سوالات و انتقادات رسانه‌ها اهمیت می‌داد. او بر این باور بود که دیپلمات‌ها باید در برابر رسانه‌ها پاسخگو باشند و در صورت لزوم، توضیحات لازم را ارائه دهند. او این رفتار را نه تنها به‌عنوان یک وظیفه حرفه‌ای بلکه به‌عنوان یک اصل اخلاقی می‌دید که باعث تقویت شفافیت و اعتماد عمومی می‌شود.

- مراقبت از پیام‌ها و اهداف دیپلماتیک؛ دکتر امیرعبداللهیان در تعاملات با رسانه‌ها، همیشه مراقب بود که پیام‌ها و مواضع جمهوری اسلامی

گفتگوی شاهدیاران با دکتر حسین اکبری؛ از همکاران شهید امیرعبداللہیان

سرمایه‌ای ارزشمند در وزارت امور خارجه

درآمد

دکتر حسین اکبری متولد اول خردادماه ۱۳۴۴ است. ایشان تحصیلات خود را تا مقطع دکترا ادامه داده و فارغ التحصیل در رشته مطالعات بین الملل از دانشگاه امام حسین در سال ۱۳۹۸ است. دکتر حسین اکبری به مدت هفت سال به عنوان دبیر اول سفارت جمهوری اسلامی ایران در «سارایوو» مشغول به فعالیت بوده است. معاونت عتبات سازمان حج و زیارت و سفیر ایران در کشورهای لیبی و سوریه از دیگر مسئولیت‌های وی می‌باشد. ایشان عضو هیأت علمی در دانشگاه‌های؛ تهران، امام حسین^(ع) و دانشگاه عالی دفاع ملی را بر عهده داشته است. دکتر حسین اکبری از دوستان و همکاران شهید امیرعبداللہیان بوده و خاطرات بسیاری از ایام همکاری با وی را روایت می‌کند. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

شهید امیرعبداللہیان فردی معتقد به اصول و مبانی بود. در سیاست خارجی، اقتضانات و مصالح به لحاظ تاکتیکی قابل تغییر است اما بعضی از دیپلمات‌ها، اصول و مبانی مستحکمی دارند که تمامی متغیرها، تاکتیک‌ها و رفتارها را بر اساس آن اصول تنظیم می‌کنند. وی قائل به یک قاعده کلی در ذهن خود بود و با توجه به ابعاد انقلاب اسلامی و نگاهی که به حوزه بین الملل داشت، باید

و پیچیدگی کار نیز به نحوی بیشتر است. تصور غالب بر این است که آنجا تجربیات بیشتری نیاز دارد و بعضا دیپلمات‌ها تمایل دارند که حداقل در ادامه کارشان در آن فضاها قرار گیرند ولی وی به دلیل نگاه اعتقادی که در حوزه دیپلماسی داشت، از ابتدا علاقه‌مند بود تا در حوزه غرب آسیا و به خصوص کشورهایی که امروز اسم آن‌ها را می‌توان در محور مقاومت نام برد، مشغول به فعالیت شود.

لطفاً از نحوه آشنایی با شهید امیرعبداللہیان و خصوصیات بارز ایشان بفرمایید؟

شهید امیرعبداللہیان از بدو ورود در وزارت امور خارجه، علاقه‌مند بود تا در حوزه منطقه غرب آسیا فعالیت داشته باشد. معمولاً کادر وزارت امور خارجه تصور می‌کنند که فعالیت در حوزه‌های بین المللی مخصوصاً در کشورهای غربی یا سازمان ملل، نیاز به تجربیات بیشتری داشته

« دکتر حسین اکبری در کنار شهید امیرعبداللهیان

این آرمان‌ها و ارزش‌ها همواره دنبال می‌شد. در این میان؛ به‌طور مشخص، بحث فلسطین نمود بیشتری داشت. در حادثه ناگوار سقوط بالگرد و حتی در مراسم چهارم شهدای خدمت، گروه‌های فلسطینی، چندین مجلس یادبود برگزار کرده و به نیکی از شهید امیرعبداللهیان یاد کردند. پس از عملیات «طوفان الاقصی» و حوادث اخیر در «غزه»، ایشان با تحرک فوق‌العاده‌ای که داشت، در نشست‌هایی که در سازمان ملل برگزار شده بود، در برخورد با سفرای کشورهای غربی، اسلامی و دیگران، نشان داد که می‌توان دیپلماسی با نگاه عمیق مقاومت محور را در روابط بین‌الملل امروزی، پیش برد. این نشان از یک نگاه عمیق و اصول پایدار و ثابتی داشت که به انسان کمک می‌کند تا در شرایط سخت و پیچیده‌ای بتواند مبتنی بر اصول و مبانی خود، اهدافی را با نگاه درازمدت دنبال نماید.

شهید امیرعبداللهیان نمونه‌ای از انسانی بود که بر اساس اصول و مبانی؛ دیپلماسی و روابط خارجی را در رفتار، گفتار، نگاه و اندیشه خود سوق داد. در گذشته؛ شاید یکی از شروط کشورهای همسایه این بود که آقای امیرعبداللهیان به دلیل نوع نگاه به محور مقاومت، شاید مانع این باشد که روابط همسایگی ایجاد شود اما در دوران سکنداری وی در وزارت امور خارجه، بهترین روابط همسایگی شکل گرفت. پس از گذشت مدتی از حضور وی به‌عنوان وزیر امور خارجه، همه افرادی که مخالف حضور وی بودند، با مشاهده رفتار و عملکرد ایشان، از دیدگاه گذشته خود اظهار پشیمانی کردند. در ایامی که شهید امیرعبداللهیان، مسئولیت کارشناسی در موضوع عراق را به عهده گرفت، بیشتر با وی آشنا شده و به توانمندی وی پی بردم. این ارتباط تا مدت‌ها ادامه داشت و پس از گذشت مدتی به عنوان سفیر جمهوری اسلامی ایران در لیبی مشغول به فعالیت شدم و شهید امیرعبداللهیان به عنوان معاونت امور خارجه در خاورمیانه و شمال آفریقا منصوب شد؛ لذا ارتباط کاری بیشتری با وی شکل گرفت. به خاطر دارم با مشارکت ایشان، مجموعه‌ای شکل گرفت با نام «شورای عالی مشورتی» و تعدادی از دوستان و همکاران امور خارجه و تعدادی دیگر از دوستان در آن مجموعه حضور داشتند. این شورا که در فضای بیرون از دولت و به عنوان سازمان مردم نهاد

پس از آنکه شهید امیرعبداللهیان به‌عنوان وزیر امور خارجه انتخاب شد، از من درخواست کرد تا جلسات را ادامه دهیم. با آنکه مسئولیت وزیر امور خارجه بسیار زیاد است و سفرهای متعدد به همراه دارد اما سعی داشت تا در نشست‌های آن مجموعه حاضر شود. در ایامی که من عازم ماموریت خود در دمشق شدم، در طول یک سال و چندماه، شهید امیرعبداللهیان، هفت یا هشت مرتبه به این منطقه سفر داشت و پیگیر تحولات محور مقاومت بود.

برگزار می‌شد، شهید امیرعبداللهیان نیز از وزارت امور خارجه در آن مجموعه حاضر بود. این شورا، ساختار دولتی نداشت و نشست‌های آن مجموعه، هر دو هفته یکبار تشکیل می‌شد. پس از آنکه شهید امیرعبداللهیان به‌عنوان وزیر امور خارجه انتخاب شد، از من درخواست کرد تا جلسات را ادامه دهیم. با آنکه مسئولیت وزیر امور خارجه بسیار زیاد است و سفرهای متعدد به همراه دارد اما سعی داشت تا در نشست‌های آن مجموعه حاضر شود. در ایامی که من عازم ماموریت خود در دمشق شدم، در طول یک سال و چندماه، شهید امیرعبداللهیان، هفت یا هشت مرتبه به این منطقه سفر داشت و پیگیر تحولات محور مقاومت بود. شجاعت و دینداری شهید امیرعبداللهیان بسیار بارز و ویژه بود.

❖ **اتفاقاً روایت‌های غیررسمی و تایید نشده‌ای وجود دارد که مدعی است برخی از شیوخ منطقه در ایامی که وی به عنوان معاونت عربی و آفریقایی مشغول به فعالیت بوده است، مخالف حضور وی به عنوان وزیر بوده‌اند! این روایت را شما صحیح می‌دانید؟**

نقش ایشان به‌خصوص در دفاع از بیداری اسلامی، مطلوب برخی از کشورها نبود. این بحث بیشتر به‌عنوان یک فضای قالب عمومی است نه به‌عنوان یک مستند یا اطلاعات دقیق، اما یقین دارم که

خلاف آن نیز اتفاق افتاد و در ایامی که وی به وزارت امور خارجه منصوب شد، بسیاری از مشکلات در منطقه؛ حل و فصل گردید و رابطه برخی از کشورها که به دلایل مختلف قطع شده بود، برقرار و مشکلات حل و فصل شد. در حوزه روابط بین‌الملل نه فقط در حوزه کشورهای همسایه بلکه در اتحادهای بین‌المللی مثل «شانگهای» و

با آمریکایی‌ها، مسئولین عراقی نیز حاضر باشند. به خاطر دارم، علی‌رغم اینکه آمریکایی‌ها به شدت اصرار داشتند تا مذاکراتی را با ما به صورت دوجانبه انجام دهند، اما تاکید بر این بود که مذاکره و نشست با حضور عراقی‌ها و در موضوع مشخص باشد و بر سر هیچ موضوع دیگری در آن مقطع، مذاکره‌ای صورت نگیرد. شهید امیر عبداللہیان روایت می‌کرد که آمریکایی‌ها اصرار داشتند تا حتی‌المقدور در یک فرصت کوتاه، به صورت دوجانبه و بدون حضور مسئولین عراقی، با ما در خصوص موضوعاتی مذاکره انجام دهند. این خاطره را وی در ارتباط با بحث‌های دیگر مخصوصاً بحث هسته‌ای هم مطرح می‌کرد که در ایامی که وی در سازمان ملل و کشورهای اروپایی حضور داشت، پیام‌های متعدد از سوی آمریکایی‌ها و از مسیرهای مختلف منتقل می‌شد که عنوان می‌کردند اگر موافق باشید در بحث‌های هسته‌ای نیز با یکدیگر گفتگو و مذاکره نماییم اما شهید امیر عبداللہیان پاسخ داده بود که از تهران هیچ دستورالعملی برای مذاکره ندارم و اگر قصد دارید تا پیامی ارسال نمایید، به صورت مهر و موم شده تحویل دهید، چرا که قرار نیست با شما صحبتی داشته باشیم. این خصوصیات شهید نشان می‌دهد، آن نگاه عمیقی که مقام معظم رهبری نسبت به شناخت آمریکا دارند، او در میدان؛ تجربه کرده بود. علی‌رغم اینکه ما به آن‌ها می‌گفتیم قرار نیست به دلایل مختلفی که داریم و شرایط بی‌اعتمادی که وجود دارد با شما صحبت کنیم ولی آن‌ها اصرار بر این داشتند که حتماً مذاکره و رایزنی صرفاً دوجانبه داشته باشیم، در مقابل، از سوی ما تاکید بر این بود که این نشست‌ها بدون حضور دیگران نباشد. در حقیقت؛ شهید امیر عبداللہیان آن تجربه‌ای که در عراق برای ایشان به ارمغان آمده بود را در حوزه‌های دیگر نیز استفاده و همین مبنا را به‌عنوان اصلی که به آن پایبند بود، در مسئولیت‌های دیگر مورد استفاده قرار داد.

❖ شهید امیر عبداللہیان در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ در کسوت معاونت عربی-آفریقایی وزارت امور خارجه که برهه حساسی نیز بود مشغول به فعالیت بودند؛ چرا که در آن ایام، شاهد بحران سوریه، عراق و گسترش جبهه مقاومت در منطقه بودیم. قطعا وی نقش اثرگذار و فعالی

”
آمریکایی‌ها به شدت اصرار داشتند تا مذاکراتی را با ما به صورت دوجانبه انجام دهند، اما تاکید بر این بود که مذاکره و نشست با حضور عراقی‌ها و در موضوع مشخص باشد و بر سر هیچ موضوع دیگری در آن مقطع، مذاکره‌ای صورت نگیرد. شهید امیر عبداللہیان روایت می‌کرد که آمریکایی‌ها اصرار داشتند تا حتی‌المقدور در یک فرصت کوتاه، به صورت دوجانبه و بدون حضور مسئولین عراقی، با ما در خصوص موضوعاتی مذاکره انجام دهند.
 ”

«بریکس» و اتحادیه‌های منطقه‌ای، شاهد اتفاقات متفاوت و بی‌سابقه‌ای بوده‌ایم که با تلاش‌های ایشان صورت گرفت.

❖ شهید امیر عبداللہیان از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۶ مستقیماً در حوزه عراق فعالیت داشت. قاعدتاً آشنایی و ارتباط وی با سردار سلیمانی در آن بازه زمانی صورت گرفته است؛ لطفاً از فعالیت‌های شهید در آن مقطع زمانی اشاره کنید؟

در آن مقطع زمانی، مقرر شد تا مذاکره‌ای در موضوع خاص در کشور عراق با آمریکایی‌ها صورت گیرد. قرار بود حضور ما در آن مذاکرات، در سطح سفیر باشد اما نیاز بود تا چند نکته اساسی در آن مذاکرات رعایت شود. شهید امیر عبداللہیان نیز در این جلسه شرکت داشت. در آن مذاکرات، تاکید مقام معظم رهبری بر این بود که در لحظه مذاکره

داشته است، لطفا در این خصوص توضیح دهید؟

وقوع بیداری اسلامی، شرایط جدیدی را در جغرافیای منطقه به وجود آورد. در کشورهای که شما اسم بردید از بحرین گرفته تا یمن، از لیبی تا تونس و مصر، فضای جدیدی به وجود آمد که به درستی؛ بیداری اسلامی نامگذاری شد. چون شعارها، مطالبات، حضور و نقش مردم حاکی از آن بود که مطالباتی غیر از آنچه پیش تر داشته‌اند، اکنون دارند. در این میان، نبردی پنهانی وجود داشت؛ بازیگرانی می‌خواستند تا جریان بیداری اسلامی را به نوعی خنثی کرده و یا به نوعی تحت تصرف خود درآورند! تعبیر مختلفی به کار می‌بردند از جمله «بهار عربی». تمام تلاش غربی‌ها این بود که این ادبیات را در عنوان تغییر داده و این حرکت را تحت تصرف خود درآورند. غربی‌ها تصور می‌کردند که اگر این اتفاقات نتیجه داده و کشورهای اسلامی، واقعا به بیداری اسلامی سوق یافته و وحدت جهان اسلام صورت پذیرد، در واقع تمام خواسته‌ها، آرمان‌ها، طرح‌ها و حتی راهبرد غربی‌ها، دچار شکست اساسی خواهد شد چون وحدت مسلمان‌ها تهدید جدی علیه غرب شناخته می‌شد. تصور کنید اگر یک وحدت محقق شود، چه اتفاقی می‌افتد؟ همه معادلات سیاسی منطقه و دنیا دگرگون می‌شود. در بیداری اسلامی شاهد بودیم که موجی از حضور و مطالبه مردم در کشورها شکل گرفت که محور همه شعارها «مرگ بر اسرائیل» و «مرگ بر آمریکا» بود. اگر این اتفاق روی دهد و جهان اسلام با اصول و مبانی خود در حوزه سیاسی به نقطه وحدت برسد، نگرانی جهانی برای ابرقدرت‌های بزرگ دنیا و از جمله آمریکا به وجود می‌آید. آغاز این میدان نبرد خاموش به اعتقاد من از جایی بود که از تعریف در الفاظ و عنوان «بیداری اسلامی» به «بهار عربی» آغاز می‌شد، این یک نبرد پنهانی بین جریان مدافع بیداری اسلامی و جریان مخالف بیداری اسلامی بود. در مقاطعی آن‌ها موفق شدند از ابزارهایشان استفاده کرده و به نوعی حرکت را متوقف کنند اما در مقاطعی نیز موفق نبودند. آمریکا و رژیم صهیونیستی پس از آن، داعش و النصره را تجهیز کرده و در اهداف خود نیز موفق نبوده و شکست را متحمل شدند. در آن مقاطع زمانی، شهید امیرعبداللهیان به عنوان

محل مراجعه بسیاری از شخصیت‌های دیپلماتیک بین‌المللی بود که باعث شد تا فعالیت‌های مثبت در این زمینه انجام دهد. ایشان علاوه بر برگزاری نشست‌ها، در چند موضوع مهم از جمله؛ کمک به تنظیم و تهیه طرح همه پرسی جمهوری اسلامی ایران در موضوع فلسطین و طرح تقابل با رژیم صهیونیستی که در مجلس شورای اسلامی کلید خورد، نقش داشت. این موفقیت‌ها در دوره وی به وقوع پیوست که باعث شد تا نگاه دفاع از فلسطین، تبدیل به قانون و طرح جامع گردد. در این زمینه، ما با هم ارتباط بسیار نزدیکی داشته و به صورت مستمر، پیگیر جلسات و موضوعات بودیم.

❖ **با شروع دولت سیزدهم، شهید امیرعبداللهیان تصدی وزارت خارجه را برعهده گرفت و متولی سیاست خارجی و دیپلماسی شد، وجه تمایز دوره کوتاه‌مدت و کمتر از سه سال وزیر شهید نسبت به دیگران را در چه**

معاون وزیر امور خارجه بوده و تلاش گسترده‌ای در تمام حوزه‌ها داشت. ایشان با همان نگاه مبنایی و اصولی که کاملاً بر آن پایبند بود، اعتقاد داشت که این جریان، حرکت بیداری اسلامی و مردمی است.

❖ **پیش از اینکه شهید امیرعبداللهیان در صدر وزارت خارجه منصوب شود، ارتباط وی با «میدان و دیپلماسی» چگونه بود؟**

مجلس شورای اسلامی به‌عنوان نهاد قانونگذار، جایگاه خود را داشته و همانند دیگر مجالس در جهان، ارتباطات بین‌المللی دارد. مشخصاً؛ مجلس ما با توجه به نقشی که در دفاع از فلسطین دارد، کنگره دائمی حمایت از فلسطین را نیز در ذیل خود دارد. شهید امیرعبداللهیان، همزمان به دلیل ارتباط با بدنه و مجموعه‌های مقاومت و فلسطینی‌ها، مسئول این فعالیت نیز بود. شهید امیرعبداللهیان به دلیل ویژگی‌های شخصیتی، موقعیت شغلی، سابقه کاری و با توجه به نگاه خویش، همچنان

” برای مردم ما و برای افکار عمومی در دنیا نتیجه این تصور که؛ "می‌شود با غربی‌ها مذاکره کرد و به نتیجه هم رسید، روشن شد." دوره دیگری در منطقه اتفاق افتاد و جنگی در آن زمینه صورت گرفت و آن؛ مبارزه با تکفیری‌هایی بود که ساخته صهیونیست و امریکا بود. مرور این اتفاقات باعث می‌شود تا مردم به واقع‌بینی رسیده و درک صحیح از پیرامون داشته باشند. بین‌المللی را تحت تاثیر قرار دهد.

داخلی بین مسلمان‌ها باشد تا از آن طریق بتوانند سلطه خود را ادامه دهند. اما پس از گذشت مدتی از حضور این جریان تکفیری، مردم تمام جهان به این نتیجه رسیدند که این تهدید، فراتر از خاورمیانه گسترش یافته و غرب را نیز تحت تاثیر قرار خواهد داد. مردم دنیا متوجه شدند که این جریان مقاومت بود که توانست این تهدید بشری و جهانی را خنثی نماید. در هر کجا که تکفیری‌ها در عراق، سوریه و لبنان وارد معرکه شدند، جبهه مقاومت با تکیه بر نگاه اساسی و توانمندی خویش، این تهدید را خنثی کرد و اگر این تهدید خنثی نمی‌شد، تهدید بر علیه کل بشر به وجود می‌آمد. برای مردم دنیا روشن شد که آمریکایی‌ها با این جریان‌ها مبارزه نکردند بلکه آنها جریان تکفیری را شکل داده و از آن حمایت کردند. این فضا فرصتی را به وجود آورد تا شهید امیرعبداللهیان در ایام وزارت در امور خارجه با یک نگاه و سیاست جدید در روابط با کشورهای همسایه، نگاه جدیدی را نیز در روابط با سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای دنیا در زمینه دیپلماسی به وجود آورد. شهید امیرعبداللهیان به دلیل؛ سابقه، نوع نگاه و عملکردی که داشت در چنین موقعیت قرار گرفته و وی با هوشمندی توانست، روشنگری اجتماعی را برای همه مردم منطقه و بسیاری از دیپلمات‌ها به وجود آورد.

منبع: خبرگزاری ایرنا

مردم در اقصی نقاط جهان متوجه شده‌اند که تکفیری‌ها یک جریان تروریسم و خطرناک برای همه جهان هستند. شهید امیرعبداللهیان در چنین مقاطع حساس، مسئولیت‌های مهم برعهده داشت و موفق شد با توانمندی و هوشمندی از آن آزمون‌ها پیروز و موفق خارج شد.

❖ در آن مقطع زمانی نیز حادثه بسیار مهمی به وقوع پیوست که باعث شد تا جبهه مقاومت در بسیاری از کشورها با جریان تکفیری مشغول به مبارزه شود، با توجه با اینکه جریان تکفیری تهدید جهانی بر علیه تمام بشریت بود، اگر در عراق و سوریه مستقر می‌شد چه حادثی در جهان به وقوع می‌پیوست؟

جریان تکفیری در ایامی که هنوز پایه‌های حکومت‌شان محکم نشده بود، برخی از نقاط را در جهان نا امن کرده بودند. حال فرض کنید که این جریان تکفیری، تشکیل حکومت می‌دادند! در آن صورت، تمام جهان دچار ناامنی می‌شد. آمریکایی‌ها در صدد بودند تا این جریان تکفیری به رسمیت شناخته شود. آمریکایی‌ها تصور داشتند که این ابزار می‌تواند ابزار کارآمدی برای ایجاد تفرقه و جنگ

می‌دانید؟

مجموعه اتفاقاتی که در حوزه بین‌الملل رخ می‌دهد و حوادثی که پشت سر گذاشته می‌شود، به عنوان مقدمه و دلیل بر تصمیمات، نگاه‌ها و حتی روابط آینده می‌شود. ما دوره‌ای را در برجام با غربی‌ها پشت‌سر گذاشتیم، برای مردم ما و برای افکار عمومی در دنیا نتیجه این تصور که؛ "می‌شود با غربی‌ها مذاکره کرد و به نتیجه هم رسید، روشن شد." دوره دیگری در منطقه اتفاق افتاد و جنگی در آن زمینه صورت گرفت و آن؛ مبارزه با تکفیری‌هایی بود که ساخته صهیونیست و امریکا بود. مرور این اتفاقات باعث می‌شود تا مردم به واقع‌بینی رسیده و درک صحیح از پیرامون داشته باشند. این اتفاقات، سرمایه‌ای شد تا نگاه مردم، رهبران و شخصیت‌های دیپلماتیک در فضای بین‌المللی را تحت تاثیر قرار دهد. این حوادث را باید مرور کرد تا پیش‌زمینه‌ای به وجود آید تا بتوان وارد فضای جدیدی از معادلات بین‌الملل شویم. در این فضای جدید، امریکا نمی‌تواند در دفاع از مردم دنیا نقش داشته باشد زیرا بی‌اعتمادی مردم به امریکا اثبات شده است. هیچ فردی از جریان افراطی و تکفیری، دفاع نخواهد کرد چون همه

« دیدار دکتر امیرعبداللهیان با خانواده شهید رکن آبادی

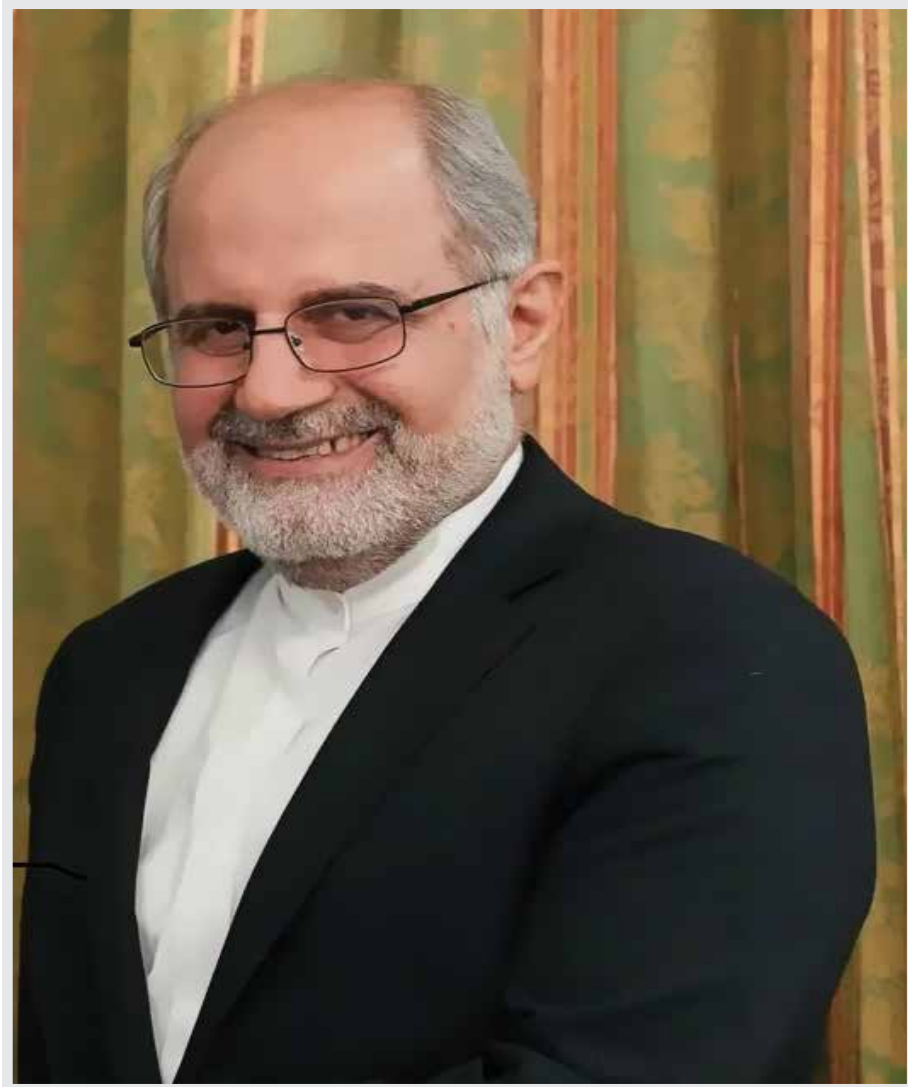
❖ از آخرین روزهای همکاری خود با شهید

امیرعبداللهیان چه تصویری در ذهن دارید؟

من با شهید حسین امیرعبداللهیان از تابستان ۱۳۶۵ در دانشکده روابط بین‌الملل آشنا شدم. علاوه بر اینکه با ایشان هم دوره بودیم، صمیمیت و صفاپذیری میان من و ایشان ایجاد شد و این ارتباط صمیمی در ایام فعالیت‌های کاری نیز ادامه یافت. من و شهید امیرعبداللهیان در وزارت امور خارجه ارتباط و همکاری تنگاتنگی با یکدیگر داشته و رفت‌وآمد خانوادگی نیز داشتیم. روز قبل از شهادت ایشان، آقای امیرعبداللهیان با بنده ارتباط پیامکی داشت و ارتباط تلفنی نیز برای دقایقی جهت برخی امور برقرار بود. بعد از ظهر همان روز در جلسه شورای معاونین به همراه وی حضور داشته و مقرر بود در روز دوشنبه یعنی روز بعد از شهادت ایشان، جهت شرکت در اجلاس وزرای امور خارجه سازمان همکاری شانگهای، عازم «آستانه» شویم که آن حادثه ناگوار رخ داد.

❖ مشی وزارتی ایشان چگونه بود؟

من در خانواده‌ای مذهبی تربیت و رشد یافته و در عرصه انقلاب نیز حضور داشته‌ام، به طور یقین اعلام می‌کنم که در مدت ۳۸ سالی که وی را از نزدیک می‌شناختم، هیچ نکته تاریک و مبهم در زندگی شهید امیرعبداللهیان وجود نداشت. شهید امیرعبداللهیان در اخلاق، ادب، اخلاص، محبت و توجه به همه همکاران در هر رده‌ای، بی‌نظیر بود. تواضع و دلبستگی ایشان به نظام و انقلاب از همان زمان ورود به دانشکده وجود داشت و تا لحظه شهادت وی ادامه داشت. معمولاً انسان‌ها در گذر زمان به واسطه پست و مقام از نظر اخلاقی دچار برخی بی‌توجهی‌ها نسبت به اطرافیان می‌شوند! اما به نظر من، ایشان در زمان شهادت‌شان در مقایسه با تابستان سال ۱۳۶۵، متواضع‌تر و با اخلاص‌تر نیز بود. این جمله را فردی می‌گوید که در ارتباط تنگاتنگ با ایشان بوده است. پس از آنکه دولت شهید رئیسی روی کار آمد، به عنوان مشاور و مدیرکل وزارت امور خارجه در کنار دکتر امیرعبداللهیان حاضر بودم. از نزدیک، شاهد زوایای مختلف زندگی ایشان بوده و او را دلداده و دلبسته نظام دیدم. از صبح تا پاسی از شب در محل کار خویش حضور

گفتگو با دکتر اسحاق آل حبیب؛ از دوستان و همکاران شهید

باتقوا و با ایمان

درآمد

دکتر اسحاق آل حبیب از دیپلمات‌های قدیمی و با تجربه کشورمان می‌باشد که سال‌ها در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بوده است. ایشان از اساتید مطرح در دانشگاه بوده و مدتی نیز به عنوان سفیر ایران در سازمان ملل مشغول به فعالیت بوده است. دکتر آل حبیب که اکنون به عنوان سفیر جمهوری اسلامی ایران در کشور «ایرلند» مشغول به فعالیت است، از دوستان شهید امیرعبداللهیان بوده و به عنوان مشاور و مدیرکل دفتر وزیر امور خارجه، ایشان را همراهی کرده است. دکتر آل حبیب از سال ۱۳۹۲ با آغاز مذاکرات هسته‌ای در دولت یازدهم، وزیر امور خارجه کشورمان را در اغلب سفرهای مربوط به مذاکرات، همراهی کرده است. در ادامه؛ متن گفتگوی ایشان با همشهری آنلاین را بازنشر می‌کنیم.

« شهید امیر عبداللہیان در کنار شهید سلامی

در تابستان سال ۱۳۶۵ که در دانشکده مشغول به تحصیل شدیم؛ شهید امیر عبداللہیان بدون آنکه فردی متوجه شود، عازم جبهه می‌شد. در عین حال، فعالیت‌های بسیاری در مناطق جنوب تهران از جمله در حوزه خدمات درمانی توسط وی صورت گرفت اما سعی داشت تا این موضوع علنی نگردد.

❖ اگر مطلب پایانی است، لطفاً بیان بفرمایید؟

ارادت آقای امیر عبداللہیان به شهید سلیمانی، وصف‌ناپذیر بود و شهید سلیمانی نسبت به ایشان علاقه‌مند بود. آقای امیر عبداللہیان پس از آنکه در دولت شهید رئیسی مشغول به فعالیت شد، ارادت ویژه‌ای خدمت ایشان داشت و آقای رئیسی هم توجه و محبت ویژه‌ای به ایشان داشتند. هر وقت آقای امیر عبداللہیان می‌خواست با آقای رئیسی تماس تلفنی یا ملاقات حضوری داشته باشد، در اولین فرصت ممکن، این ارتباطات برقرار می‌شد. همکاران از آقای امیر عبداللہیان انرژی مثبت دریافت می‌کردند و من در مراسم تشییع ایشان در شهر ری حضور داشته و حضور گسترده مردم در مراسم تشییع پیکر ایشان را شاهد بودم که نشان از محبوبیت ایشان داشت.

بزرگ برای وزارت امور خارجه می‌دانست و احترام زیادی برای همه نیروهای وزارت امور خارجه قائل بود.

❖ آیا ارتباطات آقای امیر عبداللہیان تا آخرین لحظه با وزرای سابق امور خارجه نیز برقرار بود؟

بله؛ ایشان هر از چندگاهی با وزرای امور خارجه و معاونان سابق جلسه مشترک برگزار کرده و از نقطه‌نظرات آنها استفاده می‌کرد. شاید بسیاری از ما در نقطه‌نظرات مان نسبت به دیگران دقت نمی‌کنیم و راحت درباره آنها صحبت می‌کنیم؛ ما دوستان صمیمی بودیم، ایشان در مقابل کسانی که صحبت‌های ناروا مطرح می‌کردند، تحت هیچ شرایطی، غیبت‌شان را نمی‌کرد. کمتر پیش می‌آید که انسان‌ها تا این میزان با تقوا عمل کنند. من به‌عنوان یک دیپلمات که در وزارت امور خارجه کار کرده‌ام، بدون اغراق و کوچکترین مجامله‌ای می‌خواهم بگویم که کمتر شخصیتی با این ابعاد دیده‌ام.

❖ از انجام فعالیت‌های عام‌المنفعه توسط

شهید امیر عبداللہیان به چه مواردی می‌توان اشاره کرد؟

داشت و در این مسیر نیز نهایت تلاش خود را انجام داد. پذیرش آن مسئولیت‌ها باعث نمی‌شد تا نسبت به اطرافیان بی‌توجه باشد و دغدغه اطرافیان را داشت. از صمیم قلب می‌گویم که نبود ایشان برای ما و دستگاه دیپلماسی یک خسران بزرگ است. علاقه مردم به کسانی که اخلاص دارند، عجیب است. همه ما شاهد بودیم که رسانه‌های معاند نتوانستند این مسئله را مخفی کنند و به حضور گسترده مردم در مراسم تشییع شهید، اذعان کردند. در صحبت‌هایی که با ایشان داشتیم، تاکید داشت که میزان برای ما؛ نقطه‌نظرات رهبری است و تاکید داشت آنچه که مقام معظم رهبری صریح و روشن می‌فرمایند؛ باید برای ما، نصب‌العین است. توجه آقای امیر عبداللہیان به‌خصوص در دستگاه دیپلماسی به همه نیروها وجود داشت و به نظرات کارشناسی بسیار اهمیت می‌داد و در جلسات نیز از همه افراد درخواست داشت تا نظرات‌شان را به طور صریح مطرح کنند. این‌گونه نبود که خط‌کش بگذارند و برخی از افراد را خارج از آن قرار دهند، چون معتقد بود که نیروهای وزارت امور خارجه، همه فرزندان انقلاب هستند. بیش از ۴۰ درصد نیروهای وزارت امور خارجه، از ایثارگران هستند؛ آقای امیر عبداللہیان این مسئله را یک سرمایه

گفتگوی شاهد یاران با مهندس محمدرضا کاشی؛ از دوستان ایام جوانی شهید امیر عبداللهیان

پیش قدم در فعالیت‌های عام‌المنفعه

درآمد

محمدرضا کاشی؛ متولد ۱۳۴۶ است. در ایام کودکی به همراه خانواده در محله شادآباد تهران ساکن شده است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی وارد بسیج شده و در مسئولیت‌های مختلف در بسیج منطقه و ناحیه، فعالیت داشته است. در همان ایام بود که با حسین امیر عبداللهیان آشنا شده و ارتباط با وی تا آخرین روزهای زندگی شهید امیر عبداللهیان برقرار بوده است. محمدرضا کاشی جزو پیشگامان در عرصه‌های فرهنگی و مذهبی محله شادآباد تهران بوده و حسین امیر عبداللهیان را در این مسیر یاری کرده است. در ایامی که حسین امیر عبداللهیان در انجمن اسلامی محله شادآباد تهران فعالیت داشته وی نیز حاضر بوده و از توانمندی حسین امیر عبداللهیان خاطرات فراوان در ذهن به یادگار دارد. در فعالیت‌هایی که حسین امیر عبداللهیان در یاری رساندن به نیازمندان و رفع محرومیت‌سازی در این منطقه نقش آفرینی کرده است، محمدرضا نیز حضور داشته و با شهید امیر عبداللهیان مانوس بوده است. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

فرهنگی و اجتماعی نیز جزو پیشگامان در محله شادآباد تهران بود. در ایامی که وی در آموزش و پرورش منطقه هجده تهران مشغول به فعالیت بود، برای پیشبرد در فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی، دیدارهایی با ایشان داشته و پس از گذشت مدتی با وی انس گرفتیم.

شکل گرفت. به عضویت بسیج محله درآمد و جوانی ما با انجام فعالیت‌های فرهنگی و انقلابی سپری شد. با حضور در بسیج محله، با حسین امیر عبداللهیان آشنا شده و این ارتباط تا پایان زندگی ایشان ادامه داشت. حسین امیر عبداللهیان؛ سه سال از من بزرگتر بود و در فعالیت‌های

لطفا ضمن معرفی خود، از نحوه آشنایی با دکتر امیر عبداللهیان بگویید؟

محمدرضا کاشی هستم، متولد ۱۳۴۶. در ایام کودکی تا جوانی، در محله شادآباد تهران ساکن بودم. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در مساجد حاضر شده و روحیه انقلابی و فرهنگی در من

که انجام می‌داد، به بن‌بست اعتقادی نداشت و راهکار و راه‌حل منحصر به خود را داشت. حسین امیرعبداللهیان با تقوا و مهربان بود. با افراد بسیاری در زندگی دیدار و ارتباط داشته‌ام، اما حسین امیرعبداللهیان؛ انسان کاملی بود.

❖ از کمک‌های وی به افراد نیازمند در محله بفرمایید؟

افرادی که از نظر مالی در تنگنا قرار داشته و یا به بیماری مبتلا می‌شدند، حمایت‌های فراوانی از خانواده‌ها و افراد به عمل می‌آورد و هیچ‌گاه کمک به مردم نیازمند را فراموش نکرد. خانواده‌هایی که با مشکل برخورد می‌کردند، او را در جریان مشکل قرار داده و حسین امیرعبداللهیان به هر نحو ممکن از آن‌ها حمایت می‌کرد.

❖ برخورد ایشان با مردم محله پس از انتخاب در مسئولیت‌های مهم چگونه بود؟

پس از انتخاب به عنوان وزیر امور خارجه، عادت داشت که در ایام محرم، حداقل یک شب در مسجد محله حاضر و مشغول به عزاداری شود. آخرین حضور ایشان در این مسجد، مصادف بود با شب تاسوعا و من نیز سعادت داشتم تا وی را در آن حضور، همراهی کنم. آگاه بودم که از ناحیه زانو دچار مشکل بوده و نیاز به جراحی دارد. امکان نشستن بر روی زمین برای او دشوار بود، با آنکه صندلی برای نشستن فراهم بود اما ترجیح داد بر روی زمین بنشیند. در مقابل همه عزاداران که وارد مسجد می‌شدند، می‌ایستاد و احوالپرسی می‌کرد. مردم محله نیز نسبت به ایشان علاقه داشته و اگر فردی در هر موضوعی نیاز به کمک داشت، سعی می‌کرد تا حد امکان، آن مشکل را رفع کند.

❖ از ارتباط وی با خانواده شهدا بگویید؟

احترام ویژه‌ای به خانواده شهدا قائل بود و در مراسم‌های مختلف از خانواده‌های شهدا تقدیر به عمل می‌آورد. احترام ویژه‌ای به مادر شهید زنده‌دل داشت و او را "مادر" مورد خطاب قرار می‌داد. حسین امیرعبداللهیان در منزل مادر شهید زنده‌دل حاضر و اگر نیاز به کمک داشت، انجام می‌داد. سعی داشتیم تا جای خالی فرزند شهیدش را تا حدودی پر کنیم. شهید امیرعبداللهیان؛ بیشتر از سایرین به

❖ چه عواملی باعث شد تا همراهی با وی را ادامه دهید؟

پس از آشنایی با دکتر امیرعبداللهیان و با توجه به اعتمادی که به من داشت، فعالیت‌های مشترک فراوانی انجام داده‌ایم. حسین امیرعبداللهیان؛ اخلاق را به حد اعلا رساند. در فعالیت‌هایی

❖ چه فعالیت‌هایی توسط شهید امیرعبداللهیان در محله صورت می‌گرفت؟

حسین امیرعبداللهیان در ناحیه بسیج محله هفده شهریور تهران به عنوان مسئول فرهنگی و جانشین ناحیه، فعال و نگاه ویژه‌ای در مسائل فرهنگی داشت. در آن ایام؛ من نیز حضور داشته و وی را در فعالیت‌های بسیج، یاری رساندم. در انجمن اسلامی که توسط شهید زنده‌دل پایه‌ریزی شده بود، دکتر امیرعبداللهیان نیز حضور داشت و پس از شهادت ذکر یا زنده‌دل، ایشان به عنوان مسئول انجمن اسلامی منصوب شد. شهید زنده‌دل در محله شادآباد، فرد تأثیرگذاری در فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی بوده است.

❖ در انجمن اسلامی چه فعالیت‌هایی انجام می‌شد؟

فعالیت‌های فرهنگی فراوانی در انجمن اسلامی انجام می‌شد و علاوه بر مسائل فرهنگی، فعالیت در خصوص آگاهی‌بخشی به مردم در ایام انتخابات صورت می‌گرفت. هم‌چنین از روحانیون مطرح دعوت به عمل می‌آمد تا نسبت به مسائل فرهنگی و سیاسی در بین نوجوانان و جوانان سخنرانی کنند. در زیرمجموعه انجمن اسلامی، اقدام به تشکیل تعاونی مصرف کرده و اقلام ضروری مردم را در اختیار آنها قرار دادیم.

”
احترام ویژه‌ای به خانواده شهدا قائل بود و در مراسم‌های مختلف از خانواده‌های شهدا تقدیر به عمل می‌آورد. احترام ویژه‌ای به مادر شهید زنده‌دل داشت و او را "مادر" مورد خطاب قرار می‌داد.
حسین امیرعبداللهیان در منزل مادر شهید زنده‌دل حاضر و اگر نیاز به کمک داشت، انجام می‌داد. سعی داشتیم تا جای خالی فرزند شهیدش را تا حدودی پر کنیم.
شهید امیرعبداللهیان؛ بیشتر از سایرین به وی توجه داشت و تا زمانی که مادر شهید زنده‌دل در قید حیات بود، دیدارهای بسیاری با ایشان داشت و جویای احوال او بود.

« محمدرضا کاشی در کنار دکتر امیرعبداللهیان

وی توجه داشت و تا زمانی که مادر شهید زنده‌دل در قید حیات بود، دیدارهای بسیاری با ایشان داشت و جوایب احوال او بود. در ایام نوروز به همراه خانواده در منزل مادر شهید زنده‌دل حاضر شده و او را به عنوان میهمان به منزل دعوت می‌کرد. در ایامی که به عنوان معاون عربی - آفریقایی در وزارت امور خارجه منصوب شده بود، در دیداری که با مادر شهید زنده‌دل داشت، متوجه شده بود که تلویزیون ایشان قدیمی شده است. از من درخواست کرد تا با هزینه شخصی یک دستگاه تلویزیون خریداری کرده به ایشان تحویل دهم. به خاطر دارم در ایامی که ایشان به عنوان معاون سفیر ایران در عراق مشغول به فعالیت بود، ضمن توافقاتی که با حکومت بعث عراق صورت گرفته بود، حضور کاروان‌های زیارتی در این کشور برقرار بود. دکتر امیرعبداللهیان نام من و مادر شهید زنده‌دل را ثبت کرده بود تا به همراه یکی از دیگر از دوستان، عازم کربلا شویم. در مدتی که به همراه خانواده در عراق حضور داشتیم، اجازه نداد که در هتل اقامت داشته باشیم و در منزل خودشان، مشغول پذیرایی از ما شد. در روایتی یکی از دوستان نیز مشکلی به وجود آمده بود که دکتر امیرعبداللهیان به مرز خسروی مراجعه و مشکل را برطرف کرد.

❖ از ارتباط وی با شهید "ذکریا زنده‌دل" بگویید؟

دکتر امیرعبداللهیان ارتباط ویژه‌ای با شهید زنده‌دل داشت و شهید زنده‌دل از نظر اعتقادی، حکم استادی ما را داشت. شهید زنده‌دل به واسطه یکی از سربازان؛ در ایام سربازی دچار تحول روحی و معنوی شده بود. در بین نوجوانان و جوانان محله، فرد تأثیرگذاری بود و افراد را مجذوب خویش می‌کرد و در تقویت روحیه معنوی جوانان و نوجوانان، سخنرانی‌های تأثیرگذار داشت.

❖ از فعالیت‌های وی در محرومیت‌زدایی از محله به چه مواردی می‌توانید اشاره کنید؟

در منطقه هفده شهریور و شادآباد، درمانگاهی برای خدمات‌رسانی به مردم وجود نداشت و تنها درمانگاهی که در منطقه فعال بود، با فاصله طولانی از منطقه قرار داشت. امکان تردد و دسترسی مردم

به تنها درمانگاه منطقه آذری با مشکلات زیادی همراه بود. در سال ۱۳۷۲ تصمیم گرفته شد در جهت استفاده مردم این منطقه، درمانگاهی تاسیس شود. با کمک سپاه ناحیه ۳ سیدالشهدا، درمانگاه امام رضا^(ع) را تأسیس کردیم. در تأسیس این درمانگاه، مشکلاتی فراوانی در پیش‌رو داشتیم و شهید امیرعبداللهیان تلاش و رایزنی‌های فراوانی انجام داد تا این درمانگاه تاسیس و تجهیز شود. دکتر

دکتر امیرعبداللهیان ارتباط ویژه‌ای با شهید زنده‌دل داشت و حکم استادی ما را داشت. شهید زنده‌دل به واسطه یکی از سربازان؛ در ایام سربازی دچار تحول روحی و معنوی شده بود. در بین نوجوانان و جوانان محله، فرد تأثیرگذاری بود و افراد را مجذوب خویش می‌کرد و در تقویت روحیه معنوی جوانان و نوجوانان، سخنرانی‌های تأثیرگذار داشت.

امیرعبداللهیان یکی از اعضای هیئت امنای درمانگاه بود و زحمات فراوانی متحمل شد تا درمانگاه به وضعیت کنونی ارتقا یافته و در خدمات‌رسانی به مردم، فعال باشد. دکتر امیرعبداللهیان با افراد و مسئولین مختلف جلساتی برگزار می‌کرد تا در جهت تجهیز درمانگاه به دستگاه‌های پزشکی پیشرفته، گام‌های اساسی برداشته شود. به خاطر دارم پس از انتصاب به عنوان دیپلمات در سفارت جمهوری اسلامی ایران در عراق، از من درخواست کرد در مدتی که در ایران حضور ندارند، فعالیت‌های موردنیاز در درمانگاه را انجام دهم. ایشان علاوه بر فعالیت در انجمن اسلامی، تعاونی مصرف محله و انجام فعالیت‌های فرهنگی در محله شادآباد، چنین فعالیت‌های مهم و عام‌المنفعه نیز انجام می‌داد. یکی از فعالیت‌هایی که ایشان در محله انجام داد، تشکیل "ستاد محرم کوی هفده شهریور" بود. در ایام محرم، جلسات هماهنگی با مسئولین هیئت‌های مذهبی برگزار و در خصوص اجرای مراسم مذهبی در محله، هماهنگی‌های لازم انجام می‌شد. فعالیتی که توسط ایشان در محله پایه‌گذاری شد، برگزاری نماز ظهر عاشورا بود که هر سال برگزار شده و این اقدام باعث همبستگی

«حضور محمدرضا کاشی به همراه تعدادی از هم‌محله‌های قدیم در دیدار با دکتر امیرعبداللهیان»

باور داشتیم که به شهادت خواهند رسید. دکتر امیر عبداللہیان با آنکه فرد متحول شده‌ای بود اما پس از آشنایی با شهید سلیمانی، تحول شگرف در روحیه وی شکل گرفت. پس از آشنایی با سردار سلیمانی، محو شهید سلیمانی شده و آرزو و آمل شهید سلیمانی شده بود؛ آمل و آرزوهای دکتر امیر عبداللہیان.

❖ گویا قرار بود در چند روزه آینده عازم مشهد شده و لباس خادمی را طی مراسم ویژه‌ای بر تن کنند اما به شهادت رسیدند، لطفا در این خصوص بفرمایید؟

پیکر ایشان برای طواف در حرم مطهر رضوی با پرواز جداگانه‌ای وارد مشهد شد. من نیز به همراه خانواده و تعدادی از دوستان در آن پرواز حضور داشتم. چند ماه قبل از شهادت ایشان، مقدمات خادمی ایشان در حرم امام رضا^(ع) به پایان رسید و لباس ایشان نیز آماده بود. شهید رئیسی به دکتر امیر عبداللہیان فرموده بودند که می‌خواهم که در مراسم پوشیدن لباس خادمی شما حضور داشته باشم لذا جلسه‌ای در آستان قدس برگزار و این لباس مبارک، تقدیم خانواده گردید.

❖ چه شد که تصمیم گرفته شد تا پیکر دکتر امیر عبداللہیان در صحن حرم حضرت عبدالعظیم حسنی به خاک سپرده شود؟

جلسه‌ای در وزارت امور خارجه با حضور تعدادی از مسئولین و خانواده برگزار شد تا در خصوص تشییع پیکر ایشان، برنامه‌ریزی‌های لازم انجام شود. هنوز در خصوص انتخاب مکان دفن پیکر ایشان، تصمیم‌گیری نشده بود. یکی از بستگان ایشان به من گفت که جهت دفن پیکر، سه مکان را پیشنهاد داده‌اند و هنوز تصمیم نهایی از سوی خانواده صورت نگرفته است و خانواده خواسته‌اند که با شما نیز مشورت صورت گیرد. سالن شهدای دولت در بهشت زهرا، امام‌زاده صالح و صحن حضرت عبدالعظیم حسنی سه مکان پیشنهادی بود و نظر مرا در این خصوص جویا شدند. به ایشان عرض کردم که امیر عبداللہیان علاقه زیادی به مکان‌های زیارتی داشت و صحن حرم حضرت عبدالعظیم حسنی مکان مناسبی است. این پیشنهاد به خانواده ارائه و مورد پذیرش خانواده نیز قرار گرفت.

« محمد رضا کاشی در کنار دکتر امیر عبداللہیان

هیئت‌های فعال در محله گردید.

❖ در فعالیت‌های عمرانی محله، چه اقداماتی انجام داد؟

در اوایل دهه هفتاد، آبرسانی به منازل مردم در منطقه شادآباد تهران، توسط موسسه آبرسانی انجام می‌شد که عملکرد آن موسسه، نارضایتی‌های گسترده‌ای را به همراه داشت. در جهت رفع مشکل مردم، دکتر امیر عبداللہیان به عضویت هیئت امنای انتخاب و مسئولیت آبرسانی به مردم منطقه را بر عهده گرفت. با توجه به تجربیاتی که در این زمینه داشتم از من درخواست کرد تا این مسئولیت را برعهده گیرم اما به دلیل مشغله‌های فراوان، از قبول آن مسئولیت معذور بودم. در لحظه‌ای که اصرار می‌کرد و من قبول نمی‌کردم، یادداشتی نوشت و تحویل من داد! جمله‌ای از حضرت امام خمینی^(ع) روی آن برگه نوشته بود و با خواندن آن جمله، نتوانستم آن مسئولیت را قبول نکنم. پس از پذیرش آن مسئولیت، فعالیت را با برنامه‌ریزی آغاز و تحولات زیادی در سیستم آبرسانی ایجاد کردیم. فعالیت‌هایی که انجام شد موجب گردید تا رضایت مردم منطقه را به همراه داشته باشد. در سال ۱۳۸۶ از ایشان درخواست کردیم تا مدیریت این مجموعه را تحویل اداره آب و فاضلاب منطقه دهند

لذا دکتر امیر عبداللہیان با وزیر وقت نیرو تماس گرفت و با آنکه آن جابجایی‌ها با دشواری‌هایی همراه بود اما با پیگیری‌های ایشان، نتیجه داد.

❖ ارتباط وی با دوستان و بستگان چگونه بود؟

با دوستان و بستگان مهربان بود و در مناسبت‌های مختلف سعی داشت تا جویای احوال افراد باشد. هر سال به فرزندان من عیدی می‌داد و اینگونه سعی داشت تا افراد را خوشحال کند. سعی داشت تا دوستان و بستگان را در خوشحالی‌هایش شریک نماید. به خاطر دارم در ایامی که در عراق حضور داشتم، عراقی‌ها چند قطعه از سنگ مزار امام حسین^(ع) را به ایشان تقدیم کرده بودند. دو قطعه از آن سنگ را به مادر و همسرم اهدا کرد. آخرین هدیه‌ای که برای خانواده ارسال کرد، دو چادر نماز بود که اکنون نیز به یادگار نگاه داشته‌ایم. فردی با آن همه مسئولیت و مشغله، خانواده دوست و پیگیر تحصیل فرزندان بود و نسبت به دوستان و خانواده، کم‌توجه نبود و ارتباط عاطفی قوی با خانواده داشت.

❖ آیا احتمال می‌دادید که ایشان به شهادت برسند؟

با توجه به مسیری که در آن گام نهاده بود،

گفتگوی شاهدیاران با سیدعلیرضا فاطمیان پور فرمانده تمام عیار در حوزه دیپلماسی

درآمد

سیدعلیرضا فاطمیان پور؛ از مدیران توانمند در عرصه فرهنگی کشور بوده و حضور وی در فعالیت‌های فرهنگی، سبب رشد و اعتلای فرهنگ شده است. آشنایی وی با دکتر امیرعبداللہیان در ایام معاونت او در سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران رقم خورده و باعث شده است تا این همکاری در سال‌های آتی نیز ادامه داشته باشد. عضویت دکتر امیرعبداللہیان در شورای «اندیشه ورز بین الملل» با خاطرات فراوانی همراه بوده و نگاه فرهنگی امیرعبداللہیان به مسائل فرهنگی را روایت می‌کند. از دیگر مسئولیت‌های فاطمیان پور می‌توان به؛ سرپرستی سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران و معاون فرهنگی و اجتماعی سازمان منطقه آزاد کیش اشاره کرد. سید علیرضا فاطمیان پور، اکنون به عنوان «مدیرکل امور فرهنگی و تبلیغات بنیاد شهید و امور ایثارگران» مشغول به فعالیت است. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

امیرعبداللہیان در بین گزینه‌ها، بهترین انتخاب بود. اولین آشنایی من با دکتر امیرعبداللہیان طی تماس تلفنی در همین خصوص شکل گرفت و از وی دعوت کردیم تا در شورای «اندیشه‌ورز» ما را یاری رساند. پس از حضور وی در این شوراها، از نزدیک با وی آشنا شده و پس از گذشت مدتی؛ با وی مانوس شدم.

سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران شکل گرفت که یکی از آن شوراها، شورای «اندیشه‌ورز بین‌الملل» بود و من به عنوان دبیر «شوراهای اندیشه‌ورز»، مشغول به فعالیت بودم. در مسیر انتخاب اعضای شورای «اندیشه‌ورز»؛ نیاز بود تا افراد از بین نخبه‌های فعال در عرصه بین‌الملل و آشنا با مقوله فرهنگ انتخاب شوند، شهید

نحوه آشنایی شما با شهید امیرعبداللہیان چگونه شکل گرفت؟

در ایامی که در سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران به عنوان معاون فرهنگی مشغول به فعالیت بودم، یکی از فعالیت‌های ارزشمندی که صورت گرفت، تشکیل شوراهای «اندیشه‌ورز» با حضور نخبگان بود. تعداد چهارده شورای «اندیشه‌ورز» در

وقوع پیوست و این اقدام، ناشی از تصمیمات اتخاذ شده در جلسات حوزه فرهنگ و بین‌الملل بود.

❖ از خصوصیات ایشان به چه مواردی می‌توان اشاره کرد؟

قبل از انتخاب به عنوان وزیر امور خارجه و پس از انتخاب در این مسئولیت، تفاوتی در رفتار و اخلاق وی مشاهده نشد. شخصیت والای ایشان موجب شده بود تا اخلاق در رفتار و زندگی وی نهادینه شود. ساده‌زیستی دکتر امیرعبداللهیان نشان از این موضوع دارد که ایشان در مسیر خدمت به مردم و میهن اسلامی، هیچ چشم‌داشتی نداشته و اینگونه خود را در مسیر شهادت قرار داده است. در دیدارهای عمومی و خصوصی که با وی برگزار می‌شد، کاملاً مشخص بود که وی مسیر شهادت را برای ادامه زندگی خویش انتخاب کرده است. اگر وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، ستاره

❖ فعالیت‌هایی را به صورت مشترک انجام دادید؟

پس از انتخاب دکتر امیرعبداللهیان به عنوان وزیر امور خارجه، جلساتی با حضور نخبگان در عرصه بین‌الملل و حوزه فرهنگ، تشکیل و هدف از آن، یاری رساندن به فعالیت‌های فرهنگی وزارت امور خارجه در عرصه بین‌الملل بود که با ارائه ایده‌های نو، همراه بود. یکی از بارزترین موضوعاتی که در این شورا مورد بررسی قرار گرفت، موضوع برخورد با اهانت به قرآن کریم در برخی از کشورهای اروپایی بود. در راستای مخالفت جهانی با این هتک حرمت، جلساتی برگزار و تصمیم گرفته شد تا در مجامع بین‌المللی، قرآن کریم توسط شهید امیرعبداللهیان به روی دست بلند گردد. پیشنهاد اولیه این بود که این فعالیت توسط امیرعبداللهیان انجام شود اما پس از حضور رئیس‌جمهور در صحن علنی سازمان ملل متحد، این فعالیت ارزشمند توسط شهید دکتر رئیسی به

❖ چه همکاری‌های مشترک در آن ایام داشتید؟

در اولین جلسه، از افراد نخبه و فعال در حوزه دیپلماسی دعوت به عمل آمد و مساله فرهنگ و روابط بین‌الملل و نیز ارتباط این دو، مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. دکتر امیرعبداللهیان، نگاه دقیق و ویژه‌ای نسبت به مسائل داشت و تسلط ایشان به مسائل فرهنگی برای ما قابل توجه بود. در همان جلسات، به توانمندی وی در خصوص مسائل فرهنگی و اجتماعی پی برده و بیان مطالب زیبا در حوزه فرهنگ از زبان یک دیپلمات، قابل توجه و ویژه بود.

❖ از پیشنهاد وی در این خصوص به چه مواردی می‌توان اشاره کرد؟

از مهم‌ترین پیشنهادهای ایشان جهت اجرا در شهر تهران، تشکیل "مسیر فرهنگی دیپلماتیک" بود. پیشنهاد دکتر امیرعبداللهیان این بود که در راستای حضور سران کشورهای دیگر به تهران جهت حضور در اجلاس و یا دیدار با سران کشور ما، مسیری را طراحی کنیم که عبور از آن مسیر، همراه با نصب تصاویر شهدای کشورمان باشد و این چنین؛ قهرمانان وطن را به مقام‌های خارجی حاضر در کشور معرفی نماییم. ایشان تأکید داشتند که کاروان سران کشورها، از مسیرهایی عبور کنند تا با مشاهده تصاویر شهدا، عزت ایران و اسلام به شخصیت‌های بین‌المللی معرفی شود. طرح پیشنهادی وی را مورد بررسی و پیگیری قرار دادیم اما به دلیل تغییرات مدیریتی در شهر تهران، این طرح به‌طور کامل اجرا نگردید. این دیدار و جلسات در سال ۱۳۹۹ نیز ادامه داشت و چندین طرح پیشنهادی در حوزه بین‌الملل از سوی دکتر امیرعبداللهیان ارائه و مورد بررسی قرار گرفت. پس از حضور وی در مجلس شورای اسلامی و مسئولیت‌هایی که وی در "انتفاضه" بر عهده گرفت، مشخص بود که ایشان در مسئله فلسطین، دغدغه‌مند بوده و یکی از اولویت‌های وی در انجام مسئولیت، استکبارستیزی است. در همین راستا، ایده‌ها و طرح‌های مختلفی با مشارکت نخبگان انجام و با نتایج موفقیت‌آمیز، همراه بود.

❖ با انتخاب وی به عنوان وزیر امور خارجه، چه

درخشان یا ستاره‌های درخشان برای افتخار داشته باشد، شهید امیر عبداللہیان قطعاً یکی از ستاره‌های درخشان در این وزارخانه بود. دکتر امیر عبداللہیان علاوه بر علم؛ در اخلاق نیز درخشان بود. با توجه به سجایای اخلاقی شهید امیر عبداللہیان؛ حضور در مسئولیت‌های مهم، رفتار ایشان را تحت شعاع قرار نمی‌داد و نسبت به مردم علاقه فراوانی داشت. رفتار شهید امیر عبداللہیان باعث شده بود تا افراد، مجذوب رفتار و اخلاق او باشند.

❖ دینداری وی را چگونه می‌توان توصیف کرد؟

ارادت و ویژه‌ای به ائمه اطهار داشته و در مناسبت‌های مختلف در مراسم حاضر می‌شد. خاطر ام است در دیداری که با وی در وزارت امور خارجه داشتیم، به محض شنیدن صدای اذان، جلسه را برای اقامه نماز تعطیل و اولین فردی بود که جلسه را ترک کرد. دینداری در چهره و رفتار وی با مردم قابل مشاهده بود و اگر مشکلی برای دوستان پیش می‌آمد، جویای احوال بود. سعی داشت با دیدارهای مختلف، محبت خویش را نسبت به دوستان ابراز نماید. با همین تفکر نیز به عنوان وزیر امور خارجه منصوب و سفیر مردم و کودکان غزه نام گرفت. دینداری وی علاوه بر انجام واجبات، در رفتار و عملکرد وی قابل توجه و سرشار بود. شهید امیر عبداللہیان مومن و مهربان بود و معتقد هستیم که وی جایگاه ویژه‌ای در نزد پروردگار دارد.

❖ موفقیت‌هایی که وی با حضور در

مسئولیت‌های مختلف کسب کرده بود، ناشی از چه عواملی بوده است؟

دکتر امیر عبداللہیان علاوه بر تخصص و رفتارهای دیپلماتیک، متغیرهای دیگری را در معادلات تصمیم‌گیری‌اش استفاده می‌کرد. ایمان ایشان و نیز استفاده از مفاهیم و واژگان‌های قرآن کریم و اهل بیت عصمت و طهارت، تفاوت وی با وزاری امور خارجه سایر کشورها را نشان می‌دهد. ایشان علاوه بر رعایت رفتارهای دیپلماتیک، به وعده‌های قرآن کریم و مفاهیمی چون: "جهت پیروزی مومنان؛ هیچ بن‌بستی وجود ندارد"، "یا راهی می‌یابیم یا راهی می‌سازیم" ایمان داشت و در نتیجه، رفتار و تصمیمات ایشان برای کشور، با موفقیت بیشتری همراه بود. اگر این تفکر در همه حوزه‌های اداری و

شد اما ورود ایشان باعث گشایش عظیم در روابط بین‌المللی به خصوص همسایه‌ها شد. اقدامات انجام شده توسط وی، باعث شد تا قدرت و اقتدار بیش از پیش در کشور ایجاد شود.

❖ دستاوردهای وی در دیپلماسی و میدان را چگونه می‌توانید توصیف بفرمایید؟

مکتب موجود در میدان و دیپلماسی؛ مکتب مشترکی است، یعنی همان نگاه حاج قاسم در حوزه میدان، همان نگاه در حوزه بین‌الملل بوده و برعکس. شهید امیر عبداللہیان به عنوان فرمانده تمام‌عیار در حوزه دیپلماسی بود و آموزه‌هایی که حاج قاسم در حوزه میدان به کار می‌برد را ایشان در حوزه بین‌الملل استفاده کرد. این ثمره، ادامه مکتب حضرت امام خمینی^(ع) است که ابتدای آن به مکتب سیدالشهدا^(ع) و انتهای آن به ظهور منجی بشریت حضرت مهدی^(عج) می‌رسد. آنچه که کشور را تاکنون استوار و مقاوم نگه داشته است، تدابیر پدرا نه مقام معظم رهبری است که آن نیز ناشی از آن مکتب می‌باشد. اگر در مسیر دیپلماسی از این مسیر پیروی شود، قطعاً

قبل از انتخاب به عنوان وزیر امور خارجه و پس از انتخاب در این مسئولیت، تفاوتی در رفتار و اخلاق وی مشاهده نشد. شخصیت والای ایشان موجب شده بود تا اخلاق در رفتار و زندگی وی نهادینه شود. ساده‌زیستی دکتر امیر عبداللہیان نشان از این موضوع دارد که ایشان در مسیر خدمت به مردم و میهن اسلامی، هیچ چشم‌داشتی نداشته و اینگونه خود را در مسیر شهادت قرار داده است.

سازمانی کشور، توسعه یابد چون نگاه؛ نگاه الهی است و توجه کامل به آموزه‌های قرآن و وعده‌های الهی داشته است، همان اتفاقی می‌افتد که در ایام وزارت امیر عبداللہیان به وقوع پیوست و در آن ایام شاید تعدادی از افراد تصور داشتند که نگاه وی در حوزه دیپلماسی، به بن‌بست ختم خواهد

تلاش داشتم تا ذره‌ای از تلاش و مجاهدت‌های وی را جبران نمایم.

گشایش‌های بیشتری کسب خواهد شد.

❖ با شنیدن خبر شهادت وی چه احساسی داشتید؟

در آن ایام به عنوان معاون فرهنگی و اجتماعی در منطقه آزاد تجاری کیش، مشغول به فعالیت بودم. لحظه‌ای که خبر شهادت وی را شنیدم، برای من قابل باور نبود و گویا لحظه‌ای دنیا متوقف شد. چند اتفاق برای من در طول زندگی؛ سخت و جانکاه بوده است، رحلت حضرت امام خمینی، شهادت حاج قاسم سلیمانی؛ شهادت امیر عبداللہیان سومین حادثه تلخی بود که موجب شد تا از نظر روحی دگرگون شوم. شنیدن خبر شهادت وی، برای من دردناک بود. در مراسم اولین سالگرد ایشان، به عنوان مسئول برگزاری مراسم انتخاب شده و

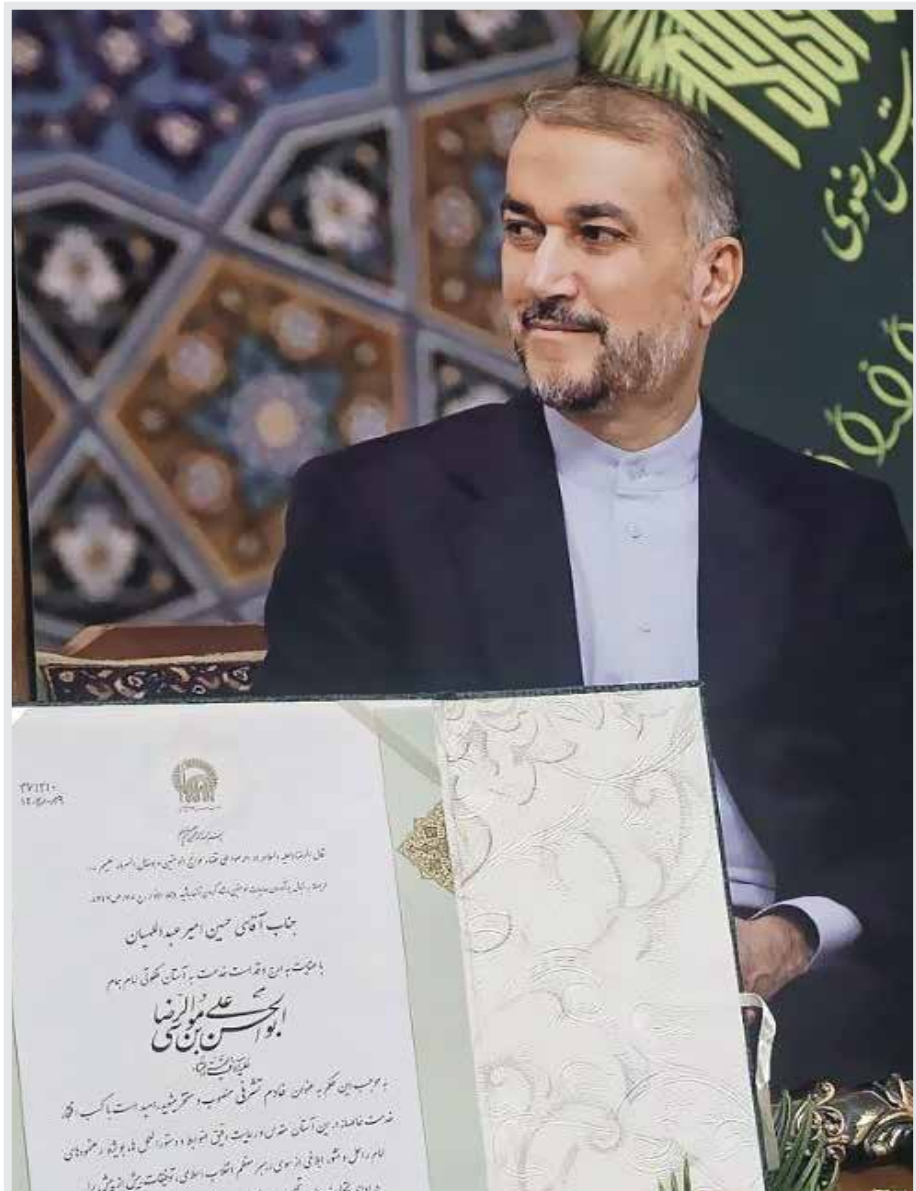
❖ اگر مطلب پایانی است بیان بفرمایید؟

شهید امیر عبداللہیان همانند مجاهدی بود که در عرصه بین‌الملل، تلاش فراوانی داشت و به دلیل انس و علاقه‌ای که به وی داشتیم، اطمینان کامل داشتیم که او ذخیره‌ای برای انقلاب است. پس از گذشت مدت‌ها از شهادت دکتر امیر عبداللہیان، رفتار و اخلاق وی را فراموش نکرده و شهادت وی را باور ندارم. پس از حادثه تلخ سقوط بالگرد و شهادت دکتر امیر عبداللہیان، در تجلیل از رشادت و تلاش‌های وی، با برگزاری مراسم یادبود، سعی کرده‌ایم تا ذره‌ای از تلاش‌های ایشان را جبران

یکی از بزرگترین افتخار ما ایرانیان، پیروی از مکتب اهل بیت^(ع) و درک شهادت است. ملت ایران تربیت یافته مکتب حضرت فاطمه زهرا^(س) هستند و این راز شکست‌ناپذیری ما است. از روزی که شعار نه شرقی و نه غربی را سر دادیم، در مقابل استکبار ایستاده و شهدا این راه را به ما نشان دادند. شهدا؛ افتخار جمهوری اسلامی ایران بوده و مکتب حاج قاسم سلیمانی، امروز جهانی شده است. شهدا؛ پارسا و ولایت‌مدار بوده و لذا به محبوبیت در نزد مردم رسیدند.

کنیم. یکی از بزرگترین افتخار ما ایرانیان، پیروی از مکتب اهل بیت^(ع) و درک شهادت است. ملت ایران تربیت یافته مکتب حضرت فاطمه زهرا^(س) هستند و این راز شکست‌ناپذیری ما است. از روزی که شعار نه شرقی و نه غربی را سر دادیم، در مقابل استکبار ایستاده و شهدا این راه را به ما نشان دادند. شهدا؛ افتخار جمهوری اسلامی ایران بوده و مکتب حاج قاسم سلیمانی، امروز جهانی شده است. شهدا؛ پارسا و ولایت‌مدار بوده و لذا به محبوبیت در نزد مردم رسیدند. محبوبیت شهید امیر عبداللہیان در بین افرادی که با ایشان مانوس بوده، قابل توجه است اما باید سیره و هدف این شهدا را در جامعه بیان کنیم. مردم ما نباید با شهیدایی هم‌چون شهید امیر عبداللہیان که خدمات و فداکاری‌های گسترده‌ای برای میهن و مردم به همراه داشته است غریبه بوده و وی را نشناسند! باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی و فعالیت کنیم تا همه مردم با شهدا آشنا بوده و از خدمات و اهداف آنها مطلع باشند. اگر ما بتوانیم شهید امیر عبداللہیان و یا شهدای دیگر را به صورت صحیح به مردم معرفی کنیم، مشکلاتی که وجود دارد مرتفع خواهد شد. جاری شدن یاد و خاطره شهدا در زبان و افکار مردم سبب خواهد شد تا فداکاری در جامعه به شکل گسترده‌ای صورت گیرد.

آشنایی من با شهید امیرعبداللهیان در ایامی که وی مشغول به مجاهدت در ارائه خدمات و پشتیبانی در حوزه محور مقاومت بود، شکل گرفت. در جلسات مستمری که با حضور شهید حاج قاسم سلیمانی برگزار می‌شد، ایشان نیز دائما حضور داشت و گزارش فعالیت‌ها را ارائه می‌داد. در دوره‌ای که مشغول مبارزه با داعش بودیم، بسیاری از اقدامات مرتبط در این زمینه با دیپلماسی همراه بود. شهید امیرعبداللهیان به نحوی، دستیار و کمک‌کننده ویژه بود و حضور وی در تمامی جلسات باعث شد تا با وی مانوس شده و شناخت خوبی از افکار، عقیده و فعالیت‌های ایشان کسب نمایم. ارتباط صمیمی شهید امیرعبداللهیان با شهید حاج قاسم سلیمانی برای ما جالب توجه بود و کمک‌های شایان وی به محور مقاومت و یاری رساندن به شهید سلیمانی در مقابله با دشمن، حائز اهمیت بود. خاطرات بسیاری از تلاش‌های شهید امیرعبداللهیان در ذهن به یادگار دارم اما قصد دارم تا از اقدامات این شهید بزرگوار در عملیات «وعده صادق» و نامه‌ای که پس از اجرای آن عملیات به من نوشته‌اند را بیان کنم. افکار و رشادت شهید امیرعبداللهیان در حوزه فعالیت‌های میدانی را با مطالعه آن نامه می‌توان پی برد. در آن نامه، ایشان عملیات «وعده صادق» را ظفرمند یاد کرد و نوشت: «بدین وسیله مراتب قدردانی خود و دستگاه سیاست خارجی را از برنامه‌ریزی، طراحی و اجرای دقیق و تاثیرگذار عملیات ظفرمند «وعده صادق» که توسط نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و در پاسخ به اقدامات شرارت‌آمیز رژیم صهیونیستی در منطقه و به شهادت رساندن جمعی از فرماندهان رشید سپاه در ساختمان بخش کنسولی سفارت کشورمان در دمشق انجام پذیرفت، اعلام می‌دارد. بی‌گمان، اجرای این اقدام ارزشمند و پیچیده نظامی که بر اساس اصل شناخته شده «دفاع مشروع» و منطبق بر قوانین و مقررات شناخته شده بین‌المللی صورت گرفت، تعریفی نو از موازنه قدرت در منطقه غرب آسیا ارائه و بار دیگر توان بازدارندگی نیروهای مسلح جان برکف کشورمان را به رخ دشمنان قسم خورده اسلام و ایران عزیز کشید. عملیات ظفرمند «وعده صادق» ضمن ایجاد ظرفیت‌های بیشتر برای دستگاه دیپلماسی کشور در میدان مناسبات

مروری بر تکریم شخصیت شهید حسین امیرعبداللهیان در سخنان شهید امیرعلی حاجی‌زاده

عملیات جهانی وعده صادق، مرهون شهید امیرعبداللهیان بود

درآمد

شهید امیرعبداللهیان، مردی که در میان سیاستمداران، از حیث اخلاق و ایمان به خداوند، جایگاهی ویژه‌ای داشت. وی یکی از شخصیت‌های برجسته‌ای بود که توانست در عرصه‌های مختلف سیاسی و دیپلماتیک، اصول انسانی و اسلامی را در کنار توانمندی‌های مدیریتی به شکلی متوازن و مؤثر به نمایش بگذارد. او که در خدمت به مردم و مقاومت در برابر ظلم و استکبار، هیچ‌گاه از اصول خود عدول نکرد، همواره به عنوان نمادی از صداقت و استقامت شناخته می‌شد. زندگی سیاسی او چیزی بیش از یک شغل بود؛ او آن را وظیفه‌ای انسانی و الهی می‌دید که در آن تنها هدف؛ خدمت به محرومان و مظلومان بود. شهید امیرعبداللهیان با نگاه ویژه‌اش به مفاهیمی چون عزت، کرامت و استقلال، به یک الگو برای نسل‌های آینده تبدیل شد. در طول دوران فعالیت‌هایش، از دیپلماسی تا مدیریت‌های اجرایی، همواره از خود، شجاعت و استواری نشان داد و نشان داد که سیاست واقعی، سیاستی است که در خدمت مردم و در راستای تحقق عدالت اجتماعی و جهانی باشد. آنچه در ادامه می‌خوانید، نگاهی به سیره و زندگی شهید امیرعبداللهیان است؛ الگویی از ترکیب اخلاق و سیاست در میدان مقاومت که در سخنان شهید امیرعلی حاجی‌زاده بیان شده است.

« یوستری از شهید امیرعبداللهیان در کنار کودکان فلسطین

مجموعه وزارت امور خارجه و در راس آنها، شهید امیرعبداللهیان این موفقیت‌ها حاصل شد. وزرای امور خارجه فرانسه و بسیاری از کشورهای اروپایی که فهرست آن در وزارت امور خارجه کشورمان موجود است، با شهید امیرعبداللهیان تماس گرفته و درخواست داشتند تا این عملیات انجام نشود! اما شهید امیرعبداللهیان پاسخ آنها را به صورت عالی داد و باعث شد تا آنان مشروعیت کار ما را قبل از عملیات بپذیرند. این اقدام درست سپاه و نیروهای مسلح و انتقال پیام صحیح و اقدامات دیپلماتیک به این عملیات، ارزش داد. اگر ما؛ منهای اقدامات دیپلماتیک می‌خواستیم عملیات کنیم، شاید این مشروعیت را پیدا نمی‌کردیم. این عملیات؛ نظامی بود و این عملیات عظیم، بخش قابل توجهش، رسانه و بلندگوی این عملیات نیز، شهید امیرعبداللهیان بود. پشتوانه دیپلماسی، قدرت نظامی است و قدرت نظامی، نقد شدن و آشکار شدنش، نیاز به بلندگوی دیپلماتیک دارد و ایشان واقعا در تراز انقلاب اسلامی عمل کرد.

منبع: خبرگزاری صدا و سیما

شهید امیرعبداللهیان این عملیات را دفاع مشروع و منطبق بر قوانین و مقررات برشمرده که تعریفی نو از موازنه قدرت، به رخ کشیدن توان بازدارندگی، ایجاد ظرفیت برای دستگاه دیپلماسی کشور، حس وطن‌دوستی و غرور ملی، تقویت بازدارندگی و موجب سرعت زوال فروپاشی رژیم جعلی عنوان کرده است. اگر عملیات «وعده صادق»، تبدیل به عملیاتی ممتاز و برجسته در تراز جهانی برای تنبیه دشمن شده است، دارای سه ضلع بوده است.

روز فاصله بود که در آن دوازده روز، در هر روز و هر لحظه، عملیات دیپلماسی برقرار بود و بازوی دیپلماسی به قدری توانمند بود که این عملیات تبدیل به عملیاتی مشروع گردید، به دلیل اقدامات

بین‌المللی و منطقه‌ای، افزایش حس وطن‌دوستی و غرور ملی بین آحاد مردم ایران اسلامی را در پی داشته و ضمن تقویت بازدارندگی راهبردی در برابر دشمنان قسم خورده نظام، بر سرعت زوال و فروپاشی ساختار جعلی صهیونیستی خواهد افزود. ضمن ابراز تشکر مجدد، توفیقات روزافزون آن برادران عزیز و جان برکف را از خداوند بزرگ مسئلت می‌نمایم.»

شهید امیرعبداللهیان این عملیات را دفاع مشروع و منطبق بر قوانین و مقررات برشمرده که تعریفی نو از موازنه قدرت، به رخ کشیدن توان بازدارندگی، ایجاد ظرفیت برای دستگاه دیپلماسی کشور، حس وطن‌دوستی و غرور ملی، تقویت بازدارندگی و موجب سرعت زوال فروپاشی رژیم جعلی عنوان کرده است. اگر عملیات «وعده صادق»، تبدیل به عملیاتی ممتاز و برجسته در تراز جهانی برای تنبیه دشمن شده است، دارای سه ضلع بوده است. یک ضلع آن؛ کار میدانی نظامی بود. ضلع عمده‌اش نیز دیپلماسی و ضلع دیگرش نیز رسانه بوده است. از اقدام جنایتکارانه رژیم صهیونیستی تا عملیات تنبیهی، تقریباً دوازده

گفتگوی شاهد یاران با نوراحمد نیکبخت؛ دیپلمات ایرانی ربوده شده در یمن

مؤمن و انقلابی

درآمد

نوراحمد نیکبخت؛ در تیرماه ۱۳۹۲ در حالی که به عنوان دیپلمات ایران در سفارت یمن حضور داشت، در حین انجام وظیفه، توسط گروه‌های تروریستی ربوده شد. وی پس از تحمل شکنجه‌های فراوان؛ در اسفندماه ۱۳۹۳ با تلاش‌هایی که در وزارت امور خارجه و وزارت اطلاعات صورت گرفت، از چنگال تروریست‌ها، آزاد و به میهن اسلامی بازگشت. در مدتی که در اسارت این گروه تروریستی قرار داشت، شهید امیرعبداللہیان که در آن ایام به عنوان معاون عربی - افریقایی در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بوده، در مسیر آزادی ایشان فعالیت‌های بسیاری انجام داده است. پس از بازگشت نیکبخت به میهن اسلامی، شهید امیرعبداللہیان در فرودگاه مهرآباد حاضر و با ایشان دیدار داشته است. تلاش‌های صورت گرفته توسط شهید امیرعبداللہیان؛ هیچ گاه از ذهن خانواده نیکبخت زدوده نشد و ارتباط صمیمی بین این دو خانواده برقرار بود. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

بسیار دشوار بود. در منطقه‌ای که هیچ شناختی به آن نداشتیم، دست و پاهایم را با زنجیر بسته و در شرایط کاملاً وحشتناک در اسارت قرار گرفتم. لحظه اسارت توسط دشمن، قابل‌وصف نیست و توضیح دادن آن لحظه، غیرممکن است. در یک لحظه، زندگی‌ام با دنیا قطع و وارد ایامی شدم که همراه با بی‌خبری از دنیای بیرون بود. در یک

گروهی به اسارت درآمده بودم که بسیار سنگدل بوده و جنایت‌های بسیاری را انجام دادند. کشتن انسان‌ها برای این گروه، سهل بود و اسارت در چنگال این افراد، بسیار متفاوت از اسارت در زندان است. رزمندگانی که در زندان‌های رژیم بعثی در اسارت قرار داشتند، زیر نظر صلیب سرخ جهانی بوده اما اسارت در چنگال گروه تروریستی،

❖ لطفاً ماجرای اسارت خود به دست گروه‌های تروریستی را روایت بفرمایید؟

در ایامی که به عنوان دیپلمات در "یمن" مشغول به فعالیت بودم، توسط تعدادی از افراد ناشناس ربوده شده و به اسارت درآمدم. کلمه اسارت؛ همراه با غم است و حتی اگر فردی در قصر باشکوه نیز اسیر باشد، با غم و غصه همراه است. در چنگال

❖ در راستای آزادی شما، چه فعالیت‌هایی در وزارت امور خارجه انجام شده بود؟

دکتر امیر عبداللہیان که در آن ایام به عنوان معاون عربی - آفریقا در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بود، تلاش‌های گسترده‌ای انجام داد تا من از اسارت رهایی یابم. خانواده‌ام در راستای آزادی من، ارتباط فراوان با وزارت امور خارجه و دکتر امیر عبداللہیان داشته و هر لحظه که با دکتر امیر عبداللہیان تماس می‌گرفتند، ایشان پاسخگو بود و باعث دلداری و قوت قلب به خانواده من بوده است. اطمینانی که وی به خانواده من منتقل می‌کرد باعث شد تا خانواده، رنج و درد کمتری در آن لحظات داشته باشند. بعد از آزادی و هم‌زمان با ورود من به فرودگاه، با لطف و محبتی که نسبت به من و خانواده‌ام داشت، به فرودگاه آمده و در آن لحظات متوجه شدم که وی تا چه اندازه نسبت به من و خانواده‌ام لطف و محبت داشته‌اند.

❖ خصوصیات رفتاری و اخلاق شهید را چگونه می‌توانید توصیف نمایید؟

پس از آزادی از اسارت و آشنایی با دکتر امیر عبداللہیان، شاهد بودم که اخلاق و اخلاص ایشان، بارزتر از ویژگی دیپلمات بودن وی است. در هر شرایطی که با ایشان ملاقات می‌کردیم، آرامش ویژه‌ای در چهره ایشان نمایان بود. در ایامی

داشتم که از اسارت آزاد خواهیم شد.

❖ آیا اطلاع دارید که پس از اسارت چه فعالیت‌هایی در جهت آزادی شما انجام شد؟

پس از آنکه به اسارت درآمدم، هیچ اطلاعی از فعالیت‌ها نداشتم و موضوع اسارت من از طریق تلویزیون به اطلاع خانواده رسید. خانواده‌ام در آن ایام، روزهای سختی را سپری کرده و بیشتر از من که در اسارت بودم، متحمل سختی شدند.

دکتر امیر عبداللہیان که در آن ایام به عنوان معاون عربی - آفریقا در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بود، تلاش‌های گسترده‌ای انجام داد تا من از اسارت رهایی یابم. ارتباط فراوان با وزارت امور خارجه و دکتر امیر عبداللہیان داشته و هر لحظه که با دکتر امیر عبداللہیان تماس می‌گرفتند، ایشان پاسخگو بود و باعث دلداری و قوت قلب به خانواده من بوده است.

اتفاق کوچک دو متری محبوس شدم، درب آن اتاقک کوچک، کاملاً بسته شده و در هوای شرعی منطقه، تبادل هوا صورت نمی‌گرفت.

❖ در لحظه‌ای که به اسارت درآمدید، آیا تصور آزادی داشتید؟

در لحظه‌ای که به اسارت آن‌ها درآمدم، آیه "انا لله و انا الیه راجعون" در ذهنم مرور شد. پس از آنکه به اسارت درآمده و در آن شرایط سخت نگهداری شدم، تصور داشتم که راه بازگشتی نیست و به دست این گروه ملعون به شهادت خواهیم رسید.

❖ چه شد که در آن شرایط سخت، ایستادگی کردید؟

اگر لطف خداوند شامل حال فرد شود، حتی در بدترین شرایط و موقعیت نیز، انسان را نجات می‌دهد. در شب سوم اسارت؛ در عالم خواب، صحنه‌هایی را مشاهده کردم که باعث شد تا توسل من کامل شده و آن خواب، توأم با شفاعت حضرت زهرا^(س) بود. در عالم خواب، به صراحت به من گفته شد که به ائمه توسل کنید تا از این شرایط سخت و دشوار، نجات یابید. پس از آن خواب، اطمینان

«استقبال دکتر امیر عبداللہیان هم‌زمان با بازگشت نوراحمد نیکبخت در فرودگاه مهرآباد تهران»

شده ایران از صنعا هستیم. ایشان بیش از یک سال و نیم پیش توسط یک گروه تروریستی ربوده شد که از همان ابتدا، کمیته ویژه‌ای در وزارت خارجه به دستور وزیر تشکل و همه بخش‌های ذی‌ربط در این کمیته فعال بودند. این تیم در یک عملیات سخت و دشوار در یک منطقه خاص توانست مقتدرانه آقای نوراحمد نیکبخت را از چنگال تروریست‌ها خارج کند و خوشحالیم که امروز شاهد ورودشان به کشور هستیم. این موفقیت را به مقام معظم رهبری، رئیس‌جمهور، ملت ایران و سربازان گمنام امام زمان (عج) که با تلاش‌های خود شادی را برای ملت ایران و خانواده این دیپلمات به ارمغان آوردند، تبریک عرض می‌کنم."

«دیدار نوراحمد نیکبخت با خانواده و مسئولین در فرودگاه مهرآباد تهران»

◆ نحوه آزادی شما چگونه بود و در آن لحظات

چه احساسی داشتید؟

وزیر وقت اطلاعات کشور در یک جلسه‌ای فرمودند: "همان‌گونه که حضرت امام خمینی (ره) فرمودند که خرمشهر را خدا آزاد کرد، نوراحمد نیکبخت را نیز خدا آزاد کرد." با انجام عملیات‌هایی که صورت گرفت، موجب آزادی من از اسارت شد و سپس وارد سفارت ایران در یمن شدم. بیان آن لحظات، قابل‌وصف نیست و خوشحالی در آن لحظات، با خوشحالی‌های معمولی متفاوت است. خداوند لطف خود را شامل حال من کرد و باعث شد تا عمری دوباره به من عطا کند. وزارت امور خارجه و در رأس آن امیرعبداللهیان، تلاش زیادی داشت و تلاش‌های این عزیزان باعث شد تا عمری دوباره یابم. سفیر وقت ایران در یمن تلاش زیادی داشت و میدان‌دار صحنه عملیات آزادسازی من بود و مدیون زحمات ایشان هستیم. من و خانواده‌ام، مدیون تلاش‌های این عزیزان هستیم.

◆ اگر مطلب پایانی است بیان بفرمایید؟

من و خانواده‌ام، خود را مدیون تلاش‌های دکتر امیرعبداللهیان می‌دانیم و با توجه به اینکه بستگان از ارتباط ما با ایشان مطلع بودند، پس از شهادت وی، این حادثه را به ما تسلیت می‌گفتند. این افراد؛ تکرارنشده‌ای بوده و امیرعبداللهیان یک شخص نبود بلکه یک مکتب بود لذا باید این افراد را در زندگی خود به عنوان الگو قرار داده و رفتار و عملکرد آنها را به عنوان راه روشن برای مسیر خویش قرار دهیم.

رفت و آمد خانوادگی با ایشان برقرار و این ارتباط، پس از انتصاب وی به عنوان وزیر امور خارجه نیز برقرار بود. شهید امیرعبداللهیان جزو معدود افرادی است که لطف خداوند شامل او شده و از چنان حسن خلقی برخوردار بود.

◆ پیگیری‌های انجام شده توسط دکتر امیرعبداللهیان تا چه میزان در آزادی شما تاثیرگذار بوده است؟

نقش اول را در آزادی من، شهید امیرعبداللهیان انجام داده بود؛ چه در حوزه دیپلماسی و رایزنی‌های سیاسی و چه در همراهی سازمان‌های اطلاعاتی. پس از آزادی از اسارت، به دلیل جراحات‌های وارده، مدتی در بیمارستان بستری بودم و در آن لحظات، دکتر امیرعبداللهیان برای عیادت و پیگیری وضعیت جسمانی من، دو بار در بیمارستان حاضر و با من ملاقات داشت.

◆ در آن دیدار، چه مطالبی از سوی شهید امیرعبداللهیان بیان شد؟

دکتر امیرعبداللهیان از اینکه من به آغوش خانواده بازگشته بودم، شادمان بوده و از اینکه موفق شده بودند تا این عملیات آزادسازی را با موفقیت به اتمام برسانند، از افراد و سازمان‌های ذی‌ربط نیز تقدیر کردند. مطالبی که ایشان در آن دیدار بیان کرده بودند را عیناً روایت می‌کنم: "خوشحال هستیم که امروز در کنار آقای نوراحمد نیکبخت، دیپلمات آزاد

وزیر وقت اطلاعات کشور در یک جلسه‌ای فرمودند: "همان‌گونه که حضرت امام خمینی (ره) فرمودند که خرمشهر را خدا آزاد کرد، نوراحمد نیکبخت را نیز خدا آزاد کرد." با انجام عملیات‌هایی که صورت گرفت، موجب آزادی من از اسارت شد و سپس وارد سفارت ایران در یمن شدم. بیان آن لحظات، قابل‌وصف نیست و خوشحالی در آن لحظات، با خوشحالی‌های معمولی متفاوت است. خداوند لطف خود را شامل حال من کرد و باعث شد تا عمری دوباره به من عطا کند.

که در مجلس شورای اسلامی مشغول به فعالیت بود، به دفعات به دیدار ایشان می‌رفتم و حضور در کنار وی، آرامش‌دهنده بود. ارادت ویژه‌ای به دکتر امیرعبداللهیان داشته و سعی کرده‌ام که در زندگی، از نظر اخلاق و مردم‌داری همانند ایشان باشم. امیرعبداللهیان؛ مؤمن و انقلابی بود. با آنکه به عنوان دیپلمات حرفه‌ای بود اما اخلاق و اخلاص وی بسیار بارز بود، تبلور شخصیت امیرعبداللهیان در حسن خلق ایشان بود. پس از گذشت مدتی،

گفتگوی شاه‌دیاران با دکتر سیدرضا صدرالحسینی؛ کارشناس در حوزه بین‌الملل و از دوستان شهید امیرعبداللهیان

توانمند و انقلابی

درآمد

دکتر حسین امیرعبداللهیان جزو دیپلمات‌هایی است که سال‌ها در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بوده و حضور وی در مسئولیت‌های مختلف سبب شده بود تا از تجربیات فراوان بهره‌مند باشد. در حالی که بسیاری از پرونده‌های مهم سیاسی و سرنوشت‌ساز در پست‌های مختلف را بر عهده داشته و از تجربه فراوان بهره‌مند بود اما به هیچ عنوان خود را بی‌نیاز از نظرات دیگران نمی‌دید و به مشورت با کارشناسان اقدام و نظرات آنها را جویا می‌شد. سعی داشت تا آن مشورت‌ها را بر اندوخته‌های خویش بیافزاید؛ تا این حد از تعامل با افراد مختلف و صاحب‌نظران برخوردار بود. دکتر سیدرضا صدرالحسینی یکی از کارشناسان مطرح در حوزه بین‌الملل می‌باشد. ایشان از دوستان و همکاران شهید امیرعبداللهیان بوده و در این گفتگو از توانمندی دکتر حسین امیرعبداللهیان روایت می‌کند. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

داشت. ایشان؛ پله‌های مسئولیت در وزارت امور خارجه را به صورت تدریجی طی و این تجربیات را کاملا لمس کرده بود. سیاست خارجی شهید امیرعبداللهیان، سیاست خارجی متوازن در پنج قاره جهان بود اما بیشتر در سیاست

در مسئولیت‌های مختلف کسب کرده بود، در تصمیم‌گیری دکتر رئیسی؛ ارزشمند و قابل توجه بوده است. دکتر امیرعبداللهیان علاوه بر کسب تجربیات فراوان در دیپلماسی منطقه‌ای، شناخت کافی و ارزشمند در دیپلماسی محور مقاومت

❖ اهداف مورد نظر دکتر رئیسی از انتخاب شهید امیرعبداللهیان به عنوان وزیر امور خارجه چه مواردی بوده و این انتخاب چه دستاوردهایی به همراه داشته است؟
تجربیهایی که شهید امیرعبداللهیان

خارجی منطقه‌ای، متمرکز بود. با توجه به تجربیات و دیپلماسی شفاف وی در حوزه سیاست خارجی، تعدادی از افراد در فهرست کاندیدای کسب مقام وزارت امور خارجه در دولت سیزدهم تعیین شده بودند و یکی از آن افراد، دکتر امیرعبداللهیان بود.

◆ نگاه دکتر امیرعبداللهیان به وزارت؛ پس از قرار گرفتن نام ایشان در فهرست کاندیداها، چه بود؟

در جلسات هفتگی که با حضور شهید امیرعبداللهیان در خصوص مسائل بین‌المللی برگزار می‌شد، من نیز حضور داشتم و پس از پایان جلسه به ایشان عرض کردم که تصدی وزارت امور خارجه را قبول کنند. در آن لحظه، از چهاره ایشان نمایان بود که استدلالی برای پیشنهادم باید مطرح کنم، در ادامه عرض کردم از بین افرادی که برای وزارت امور خارجه مطرح می‌باشند، تعاملات و جایگاه آنها در بین کشورهای منطقه به اندازه شما نیست و چند مؤلفه دیگر را به وی اشاره کردم. پس از گذشت مدتی، آگاه بودم که انتخاب ایشان قطعی شده و نیاز بود از برنامه‌های خود در وزارت امور

خارج دفاع کند لذا با ارائه برنامه‌های خود در سیاست خارجی و منطقه‌ای و با عنایت به تجربیات بالای وی، جزو بالاترین رای‌های اخذ شده بود.

◆ اولویت برنامه‌های دکتر امیرعبداللهیان در ابتدای فعالیت خود به عنوان وزیر، چه مواردی بود؟

در اوایل تصدی وی به‌عنوان وزیر، با توجه به سکونی که در وزارت امور خارجه وجود داشت و نیز شرایط منطقه‌ای، نیاز بود تا فعالیت‌ها در جهت ارتباط با کشورهای همسایه و ترمیم ارتباطات با سایر کشورها صورت گیرد. نگاه شهید رئیسی به همه پنج قاره، به صورت متوازن برقرار و این توازن، در برنامه سیاست خارجی نیز مطرح شده بود. در دولت گذشته، نگاه بیشتر در حوزه اروپا و غرب بود اما در اسناد بالادستی از جمله فرامین و توصیه‌های امامین انقلاب، قانون اساسی و برنامه پنج ساله، نیاز بود تا تغییراتی صورت می‌گرفت و نگاه‌ها از غرب به نقاط دیگر از جمله شرق، آفریقا و آمریکای لاتین منتقل می‌شد. با انتخاب دکتر امیرعبداللهیان به عنوان وزیر خارجه، سکون دیپلماسی با بخشی از

دنیا از بین رفت و میزان سفرهای ایشان به مناطقی که در دولت گذشته کمتر اتفاق افتاده بود، افزایش یافت. سفرهای متعدد به کشورهای آفریقایی و آسیایی انجام شد زیرا؛ بن‌بست به وجود آمده توسط غرب، باید به سرعت از بین می‌رفت.

◆ وزیر امور خارجه در پیش‌برد اهداف اقتصادی دولت سیزدهم تا چه میزان موفق عمل کرد؟

برای برون‌رفت از بن‌بست ایجاد شده توسط غرب، نیاز به مدیریت قوی بود. تلاش‌های دکتر امیرعبداللهیان و مدیریت عالی وی در هموارسازی مسیر اقتصادی با استفاده از ابزارهای دیپلماسی، راهگشا بود و منجر به افزایش تولید شد. در موضوع افزایش تولید که حضرت آقا تاکید فراوان در این خصوص داشتند؛ تصور ما بر این بود که افزایش تولید، فقط یک موضوع اقتصادی صرف است اما دکتر امیرعبداللهیان با توجه به نگاه گسترده‌ای که به جهان پیرامون داشت، زمینه صادرات کالاهای تولید شده در کشور که بر اساس شعار سال مقام معظم رهبری در حال افزایش بود را ایجاد و صادرات آن کالاها با ابزارهای دیپلماسی

و محور مقاومت داشت را چگونه توصیف می‌فرمایید؟

مسئله فلسطین و دفاع از فلسطین، یکی از برنامه‌های سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. در ایامی که دکتر امیرعبداللهیان به عنوان کارشناس در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بود، با تمام وجود به مظلومیت مردم فلسطین معتقد و از مردم فلسطین حمایت می‌کرد. سفرهای متعددی که ایشان در جهت اطلاع‌رسانی به جوامع جهانی در خصوص جنایات رژیم صهیونیستی در «غزه» انجام داد، قابل توجه است. در ایامی که مردم مظلوم «غزه» توسط جنایتکاران صهیونیستی قتل‌عام می‌شدند، دکتر امیرعبداللهیان؛ وزیر خارجه فلسطین و مردم «غزه» نیز بود.

«دیدار دکتر امیرعبداللهیان با کوفی عنان»

نگاه جامع دکتر امیرعبداللهیان در خصوص

دیپلماسی چه بود؟

ایشان در سیاست خارجی، به هیچ عنوان اعتقاد به نظریه و نظریه‌پردازی صرف نداشت و ضمن احاطه کامل به نظریه‌های سیاست خارجی، معتقد بود که سیاست وزارت امور خارجه، دو بال برای پرواز دارد. یک بال؛ دیپلماسی و بال دیگر؛ میدان است. همانگونه که مقام معظم رهبری نیز فرموده‌اند، زمانی که این دو بال، هم‌زمان با هم و با هماهنگی به حرکت و پرواز درآیند، سیاست خارجی به نتیجه خواهد رسید. ارتباط دکتر امیرعبداللهیان و شهید سلیمانی در ایامی که ایشان در حوزه مسائل منطقه‌ای و فلسطین مشغول به فعالیت بوده، شکل گرفته است. این دو فرمانده دیپلماسی و مقاومت؛ با همکاری یکدیگر موفق شدند تا در دفاع از مردم مظلوم فلسطین، اقدامات مشترک و شگرف انجام دهند و این اقدامات، شکست‌های متعدد برای رژیم صهیونیستی به همراه داشته است. اختلاف‌نظری در این مسیر وجود نداشت و این دو فرمانده حوزه مقاومت و دیپلماسی، آگاه بودند که این دو بال، باید به شکل منظم حرکت کند تا بتوان به اهداف در این حوزه، نائل شویم. حرکت در این مسیر، پس از شهادت حاج قاسم سلیمانی نیز ادامه داشت و این دو بال، به صورت هماهنگ به پرواز درآمد.

صورت محسوس افزایش یافت و اکنون نیز ادامه دارد. این فعالیت‌ها در حالی انجام شد که کشورمان تحت شدیدترین تحریم‌ها قرار داشت و این حجم از صادرات، نشان‌دهنده هوشمندی و تلاشگری دکتر امیرعبداللهیان می‌باشد. دکتر امیرعبداللهیان تاکید داشت که بخش قابل توجهی از اقدامات من در حوزه سیاست خارجی، مربوط به اقتصاد است و تلاش می‌کرد تا گره‌های اقتصاد را بگشاید.

چه عواملی باعث شد تا وی در انجام چنین

اقداماتی، موفق عمل نماید؟

در سیاست خارجی؛ جایگاه و تفکرات وزیر خارجه، بسیار مؤثر است اما صبوری ایشان در فعالیت‌ها، ذاتی بود و این صبوری را نهادینه کرده بود. علاوه بر مجموعه‌های مشورتی رسمی که در وزارت خارجه وجود داشت، در محافل دیگری نیز از حضور کارشناسان و تفکرات مختلف برای مشورت استفاده می‌کرد و صبوری ایشان برای شنیدن پیشنهادات و انتقادات، قابل توجه بود. در بسیاری از جلسات مشورتی حاضر می‌شد و اگر پیشنهاد و یا انتقادی وجود داشت، با صبوری گوش فرا می‌داد و اگر نیاز به توضیح بود، با رعایت ادب و اخلاق، پاسخ می‌داد.

توجه ایشان به مسئله فلسطین و

فعالیت‌هایی که در مسیر حمایت از فلسطین

معتقد بود که سیاست وزارت امور خارجه، دو بال برای پرواز دارد. یک بال؛ دیپلماسی و بال دیگر؛ میدان است. همانگونه که مقام معظم رهبری نیز فرموده‌اند، زمانی که این دو بال، هم‌زمان با هم و با هماهنگی به حرکت و پرواز درآیند، سیاست خارجی به نتیجه خواهد رسید. ارتباط دکتر امیرعبداللهیان و شهید سلیمانی در ایامی که ایشان در حوزه مسائل منطقه‌ای و فلسطین مشغول به فعالیت بوده، شکل گرفته است.

فراهم شد. شهید امیرعبداللهیان با نگاه کاملاً دیپلماسی و با یک شناخت کامل از سیاست خارجی موفق شد تا صادرات کالاها تولید شده در کشور را به کشورهای منطقه و آفریقا افزایش دهد. گشایش‌های صورت گرفته در خصوص صادرات کالاها و خدمات در کشور، مدیون دکتر امیرعبداللهیان و نگاه وسیع وی به جهان پیرامونی است. میزان صادرات به پانزده کشور منطقه به

گفتگوی شاهدیاران با حاج حسن عظیم‌زاده؛ از دوستان شهید امیرعبداللهیان

محبوب قلب‌ها

درآمد

حاج حسن عظیم‌زاده؛ متولد ۱۳۴۸ است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی وارد سپاه شد. در جنگ تحمیلی به عنوان غواص در واحد اطلاعات - عملیات لشکر سیدالشهدا حضور داشته و به مبارزه با رژیم بعثی پرداخته است. پس از پایان جنگ تحمیلی، در بسیج ادارات وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت شده و با ادامه تحصیل در این حوزه، به عنوان دیپلمات در کشورهای مختلف حضور داشته است. عظیم‌زاده مدتی نیز در لبنان حاضر و از نزدیک با شهید سید حسن نصرالله دیدار داشته است. حاج حسن عظیم‌زاده از سال ۱۳۷۱ که همزمان با ورود امیرعبداللهیان به وزارت امور خارجه بوده است با ایشان آشنا شده و این ارتباط تا لحظه شهادت دکتر امیرعبداللهیان ادامه داشته است. عظیم‌زاده که تا مدت‌ها در واحد تشریفات وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بوده، ارتباط تنگاتنگ با شهید امیرعبداللهیان در دیدار و جلسات با سران کشورها داشته است. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

مسجد موسی بن جعفر^(ع) که در منطقه قلعه مرغی تهران قرار داشت، اقدام به تشکیل بسیج کردیم. گروه «رزم‌آوران اسلام» را تشکیل داده و در آموزش آمادگی‌های جسمانی به نیروهای بسیج، اقدام کردیم. در سال ۱۳۶۵ به همراه لشکر ۱۰

و جوانان انقلابی شده و حضرت امام خمینی^(ع) این خودباوری را به جوانان و نوجوانان منتقل کرد. اعتماد به نفسی که نوجوانان در آن ایام داشتند را مرهون اعتماد حضرت امام خمینی^(ع) می‌دانم. پس از پیروزی انقلاب اسلامی وارد سپاه شده و در

❖ روند حضور شما در دفاع مقدس چگونه بود؟

حضور در دفاع مقدس و حمایت از اسلام را افتخاری برای خود قلمداد کرده و اعتقاد کامل دارم که انقلاب اسلامی، باعث شکوفا شدن استعدادهای نوجوانان

سیدالشهدا؛ عازم جبهه شدم. حضور من در جبهه، هم‌زمان با عملیات‌های کربلای چهار و پنج بود؛ در منطقه مهاباد مستقر شده و در جبهه‌های غرب و جنوب کشور مشغول به مبارزه شدم. فعالیت خود در جبهه را از دیده‌بانی آغاز و در نهایت به عنوان غواص در عملیات‌ها حاضر شدم.

❖ ایثار غواصان در دفاع مقدس را چگونه می‌توانید توصیف بفرمایید؟

غواصی یکی از فعالیت‌های سنگین در نبرد است. نیروی زمینی؛ علاوه بر اینکه تمرین‌های مورد نظرشان در خشکی انجام می‌شود، عملیات‌های آن نیروها نیز بر روی زمین صورت می‌گیرد. در صورتی که در خلال این عملیات، فرد مورد اصابت گلوله یا ترکش ناشی از انفجار قرار گیرد، می‌تواند در موانع موجود بر روی زمین پناه گرفته و اینگونه خود را نجات دهد؛ اما عملیاتی که غواصان انجام می‌دهند، درون آب صورت می‌گیرد. اگر غواصی مورد اصابت گلوله قرار می‌گرفت و سر خود را درون آب قرار می‌داد، دچار موج گرفتگی می‌شد و در زمان تیراندازی نیز هیچ‌گونه سنگر و جان‌پناهی برای پناه گرفتن وجود نداشت. زمانی که عملیات آغاز می‌شد، غواصان به هر طریق ممکن باید خود را از وسط آب به کناره‌های رودخانه می‌رساندند تا با قایق‌هایی که به سرعت در حال عبور از رودخانه هستند، برخورد نکنند. امواج رودخانه‌ای که غواصان در آن وارد شده و اقدام به انجام عملیات می‌کردند، بالغ بر ۶۰ کیلومتر در ساعت در جریان بود. اگر داخل آب مورد اصابت گلوله قرار می‌گرفتیم، باید درد و فریاد ناشی از زخم را در وجود خود پنهان می‌کردیم تا مبادا دشمن با شنیدن صدای ما، متوجه حضور رزمندگان شود. مظلوم‌ترین شهدا در جنگ تحمیلی، غواصان هستند. رزمندگانی که در درون آب به شهادت می‌رسد، پاداش او در نزد پروردگار بی‌پایان است.

پایین است، قبل از طلوع آفتاب باید لباس غواصی بر تن کرده و وارد آب سرد شوید! چندین ساعت در آن وضعیت قرار گرفتن، تصورش نیز سخت است، اما غواصان؛ آن سختی‌ها را تحمل کردند. رزمندگان؛ غواصی را انتخاب می‌کردند تا بالاترین پاداش پروردگار را کسب کنند. افراد بسیاری برای حضور در دوره‌های غواصی اعلام آمادگی می‌کردند اما تعداد اندکی انتخاب می‌شدند.

❖ چه شد که در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت شدید؟

پس از پایان جنگ تحمیلی برای فعالیت در بسیج ادارات معرفی شدم. فعالیت در بسیج چند اداره به من پیشنهاد شد و از بین آن ادارات، وزارت امور خارجه را برای فعالیت انتخاب کردم.

❖ حضور شما در وزارت امور خارجه با چه فعالیت‌هایی همراه بوده است؟

مدتی در بسیج وزارت امور خارجه مشغول فعالیت شده و سپس در حوزه روابط بین‌الملل ادامه تحصیل داده و آموزش‌های لازم را گذراندم. در

غواصی یکی از فعالیت‌های سنگین در نبرد است. نیروی زمینی؛ علاوه بر اینکه تمرین‌های مورد نظرشان در خشکی انجام می‌شود، عملیات‌های آن نیروها نیز بر روی زمین صورت می‌گیرد. در صورتی که در خلال این عملیات، فرد مورد اصابت گلوله یا ترکش ناشی از انفجار قرار گیرد، می‌تواند در موانع موجود بر روی زمین پناه گرفته و اینگونه خود را نجات دهد؛ اما عملیاتی که غواصان انجام می‌دهند، درون آب صورت می‌گیرد.

بیشتر عملیات‌هایی که توسط فرماندهان کشورمان طراحی می‌گردید، در زمستان اجرا می‌شد که دمای آب در این فصل، طاقت‌فرساست. تمرین غواصی در آب‌های سرد خوزستان؛ دشوار است. تصور کنید در فصل زمستان که دمای آب بسیار

❖ با وجود سختی‌های غواصی در دفاع

مقدس، چه عاملی باعث می‌شد تا رزمندگان برای حضور در دوره‌های غواصی ثبت‌نام کرده و به عنوان خط‌شکن در عملیات‌ها حاضر شوند؟ همانگونه که اشاره داشتیم، حضور در عملیات آبی - خاکی بسیار دشوار و با خطرات فراوان همراه بود.

آشنایی با دکتر امیرعبداللهیان در سال ۱۳۷۱ که روزهای ابتدای حضور وی در وزارت امور خارجه بود، شکل گرفت. دکتر امیرعبداللهیان به عنوان کارشناس مشغول به فعالیت بود و پس از گذشت مدتی با وی مانوس شده و ارتباط صمیمی با یکدیگر داشتیم. در مراسم ازدواج وی که در سال ۱۳۷۳ بود، حضور داشته و آن ایام سرشار از خاطرات فراوان است. همکاری من با دکتر امیرعبداللهیان در موضوع عراق بود و با تجربیاتی که در موضوعات مربوط به عراق کسب کرده بود، از دیدگاه‌های وی استفاده می‌کردیم.

مدتی با وی مانوس شده و ارتباط صمیمی با یکدیگر داشتیم. در مراسم ازدواج وی که در سال ۱۳۷۳ بود، حضور داشته و آن ایام سرشار از خاطرات فراوان است. همکاری من با دکتر امیرعبداللهیان در موضوع عراق بود و با تجربیاتی که در موضوعات مربوط به عراق کسب کرده بود، از دیدگاه‌های وی استفاده می‌کردیم. به دلیل حوزه فعالیت من در وزارت امور خارجه که دیپلماسی و تشریفات‌های خارجی بود، هیئت‌هایی که از کشورهای اسلامی و عراق جهت حضور در اجلاس و دیدار به ایران می‌آمدند، با یکدیگر همکاری داشته و تشریفات این دیدارها نیز بر عهده من بود. دکتر امیرعبداللهیان در سال ۱۳۸۶ به عنوان سفیر بحرین مشغول به فعالیت شده و در دیدارهایی که سران جمهوری اسلامی ایران با سران کشور بحرین داشتند، همکاری و ارتباط من با ایشان هم چنان ادامه داشت.

❖ لطفاً از نقش ایشان در مذاکرات سه جانبه در عراق بفرمایید؟

در ایامی که عراق به اشغال نیروهای آمریکایی درآمد، در سفری که دکتر امیرعبداللهیان به این کشور داشت، او را همراهی می‌کردم. در مذاکراتی

خاطرات زیبایی برای من همراه بوده است.

❖ پس از اتمام ماموریت در لبنان در چه مسئولیتی حضور داشتید؟

پس از بازگشت به ایران، در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت شدم اما در سال ۱۳۸۵ ماموریت ترکیه به من محول و به عنوان معاون دبیر سوم در سفارت ایران در ترکیه مشغول به انجام وظیفه شدم. پس از بازگشت از ماموریت ترکیه در سال ۱۳۸۹، مدتی در نهاد ریاست جمهوری به عنوان مدیر کل تشریفات خارجی و مشاور معاون رئیس جمهور در منطقه آزاد تجاری کیش، نقش آفرینی داشتم.

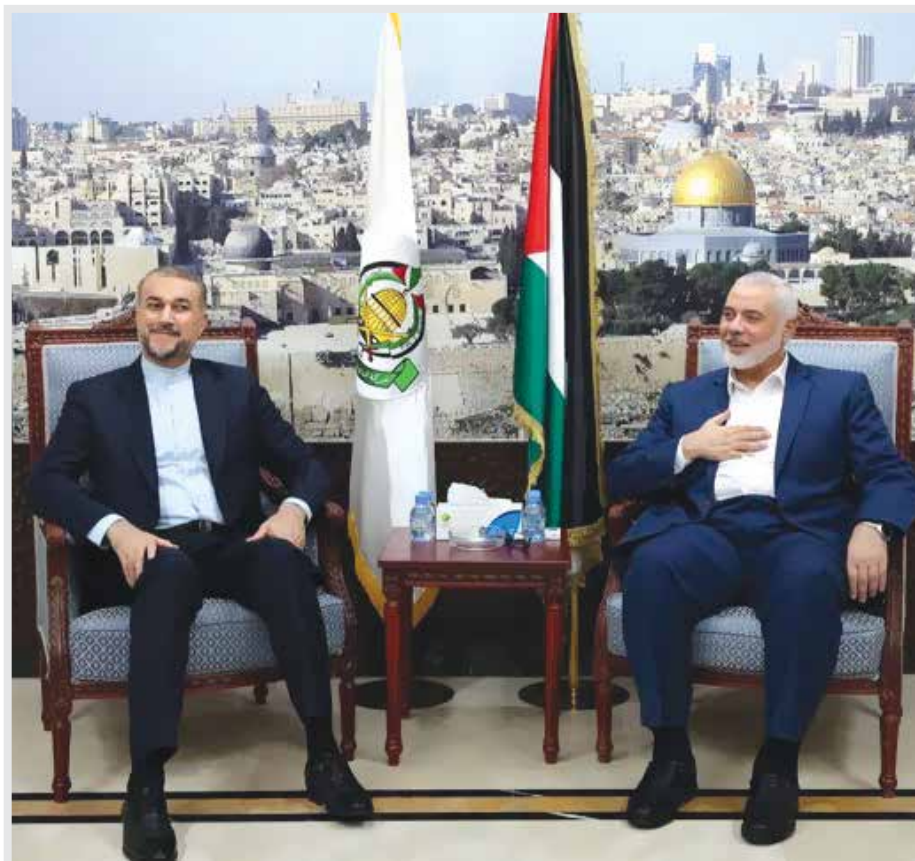
❖ آشنایی شما با شهید امیرعبداللهیان چگونه ایجاد شد و در چه زمینه‌هایی با ایشان همکاری داشتید؟

آشنایی با دکتر امیرعبداللهیان در سال ۱۳۷۱ که روزهای ابتدای حضور وی در وزارت امور خارجه بود، شکل گرفت. دکتر امیرعبداللهیان به عنوان کارشناس مشغول به فعالیت بود و پس از گذشت

سال ۱۳۶۹ به عنوان دیپلمات به آلمان اعزام شده و مدتی نیز در ترکیه فعالیت داشته‌ام. در فعالیت‌های خود در وزارت امور خارجه، مدتی در افغانستان حضور داشته و به همراه نیروهای صلیب سرخ جهت خدمات‌رسانی به مردم محروم در این کشور، فعالیت‌هایی انجام داده و در سال ۱۳۷۶ عازم لبنان شدم.

❖ حضور شما در لبنان با چه خاطراتی همراه بوده است؟

در سال ۱۳۷۶ به همراه خانواده به لبنان اعزام شده و حضور در لبنان با خاطرات تلخ و شیرین فراوان همراه بوده است. رژیم صهیونیستی در آن ایام نیز مشغول جنایت و ترور فرماندهان و افراد محور مقاومت بود. به عنوان مدیر داخلی و تشریفات خارجی سفارت در لبنان مشغول به فعالیت شدم. در همان ایام نیز با شهید رکن‌آبادی همکاری‌های مختلف داشته‌ام. در ایام حضور در ماموریت لبنان، ملاقات و دیدارهای مختلف با شهید سید حسن نصرالله داشته و از ملاقات با وی احساس وصف‌نشدنی داشتیم. تا سال ۱۳۸۰ در لبنان حضور داشته و حضور در این کشور با

« دیدار شهید اسماعیل هنیه با دکتر امیرعبداللهیان

برخی از موفقیت‌های وی توسط رسانه‌ها، منعکس نشود. دکتر امیر عبداللہیان؛ مسیر خدمت به اسلام و مردم را در پیش گرفته بود و در موفقیت‌هایی که کسب می‌کرد، نگاه ویژه‌ای به میهن داشت.

❖ به نظر شما چه عواملی باعث شد تا شهید

امیر عبداللہیان در مسیر شهادت قرار گیرد؟

امیر عبداللہیان نورانیت خارق‌العاده‌ای داشت و اخلاص در او سرشار بود. علاقه زیادی به ائمه اطهار داشت و در فعالیت‌ها نیز به خداوند توکل می‌کرد. وقتی فردی با هدف خدمت به مردم در صحنه حاضر شود، باعث می‌شود تا در مسیر شهادت قرار گرفته و شهادت را در آغوش گیرد. نسبت به انقلاب و رهبری اعتقاد راسخ داشت؛ دلسوز نظام و انقلاب بود. خوشا به حال امیر عبداللہیان که با شهادت این دنیا را ترک کرد و چون خداوند به او علاقه‌مند بود، شهادت را نصیب او کرد.

❖ از ساده‌زیستی ایشان بگویید؟

در ایامی که در ماموریت ترکیه حضور داشتیم با من تماس گرفت و اعلام کرد جهت حضور در اجلاس، عازم ترکیه است و از من درخواست کرد در ساعت مشخص در فرودگاه حاضر شوم. پس از ورود ایشان به ترکیه، به همراه وی مشغول گشت‌زدن در شهر شدیم و جهت صرف ناهار از ایشان درخواست کردم تا به رستوران برویم اما ایشان نپذیرفت و با تهیه ساندویچ، مشغول صرف ناهار شدیم. در سفر مشهد مقدس نیز به همراه ایشان حضور داشته و ساده‌زیستی و مردم‌داری وی در نحوه رفتار با مردم را به وضوح مشاهده کردم. با آنکه امکان داشت که زندگی مرفه داشته باشد اما به دنبال زرق و برق دنیا نبود.

❖ اگر مطلب پایانی است بیان بفرمایید؟

در ایام حضور وی در مجلس شورای اسلامی که مسئولیت «انتفاضه» را بر عهده داشت، در برگزاری اجلاس‌ها، همکاری ما ادامه داشت. تلاش کرده‌ام تا از تجربیات و اخلاق ایشان آموخته و آن را در زندگی به کار گیرم. در وزارت امور خارجه، فرصت حضور را به جوانان می‌داد و در مسیر اخلاص حرکت می‌کرد. روحیه تلاشگری ایشان باعث می‌شد ما نیز خستگی را فراموش کنیم.

«حاج حسن عظیم زاده در کنار شهید امیر عبداللہیان»

امیر عبداللہیان نورانیت خارق‌العاده‌ای داشت و اخلاص در او سرشار بود. علاقه زیادی به ائمه اطهار داشت و در فعالیت‌ها نیز به خداوند توکل می‌کرد. وقتی فردی با هدف خدمت به مردم در صحنه حاضر شود، باعث می‌شود تا در مسیر شهادت قرار گرفته و شهادت را در آغوش گیرد. نسبت به انقلاب و رهبری اعتقاد راسخ داشت؛ دلسوز نظام و انقلاب بود. خوشا به حال امیر عبداللہیان که با شهادت این دنیا را ترک کرد و چون خداوند به او علاقه‌مند بود، شهادت را نصیب او کرد.

مدیران تشریفات وزارت امور خارجه فعالیت

داشته‌اید، از ارتباط ایشان با رسانه‌ها بگویید؟

به دلیل نوع فعالیت من در اجلاس و دیدارها که تشریفات و هماهنگی‌ها آن را بر عهده داشتم، بخشی از فعالیت در خصوص تعامل و ارتباط با رسانه‌ها بر عهده من بود و از نزدیک شاهد بودم که امیر عبداللہیان ارتباط خوبی با رسانه‌ها دارد اما چون به دنبال مطرح شدن نبود، سعی داشت

که در آن سال‌ها صورت گرفت در کنار ایشان حضور داشته و تجربیاتی که در این مسیر کسب کرده بود، راهگشا بود. پس از انتخاب به عنوان وزیر امور خارجه، ارتباط با کشورهای همسایه ادامه داشت. با محبوبیتی که وی در کشورهای منطقه داشت، برقراری روابط سیاسی با مصر از سر گرفته شد. تسلط ایشان به مسائل مربوط به کشورهای عربی باعث شده بود تا مورد احترام سران آن کشورها قرار گرفته و از او به عنوان دیپلمات فعال یاد کنند. به کوچک‌ترین آداب دیپلماسی توجه داشت و به ما نیز این تأکید را داشت.

❖ نگاه دکتر امیر عبداللہیان به بسیج چگونه بود؟

یکی از ویژگی‌های دکتر امیر عبداللہیان، بسیجی بودن ایشان بود. ارتباط تنگاتنگ وی با سپاه و سردار سلیمانی باعث شده بود تا موفقیت‌های وی در انجام مسئولیت‌ها، افزایش یابد. دکتر امیر عبداللہیان به دلیل همان بسیجی بودن، در دیپلماسی با بن‌بست مواجه نمی‌شد و علاوه بر بسیجی بودن، دیپلمات حرفه‌ای و توانمند بود. به جمهوری اسلامی ایران عشق می‌ورزید و مردم را در فعالیت‌های مشارکت می‌داد.

❖ با توجه به اینکه شما به عنوان یکی از

گفتگوی شاهدیاران با علی غلامی (باغبان وزارت امور خارجه) و ابوالقاسم نیکخوی (آرایشگر شاغل در وزارت امور خارجه) وزیری که در قلبها ماندگار شد

درآمد

شاید بسیاری از مردم به دلیل رعایت آداب دیپلماسی و مشاهده آراستگی دیپلمات‌ها، اینگونه تصور کنند که این افراد از نظر رفتاری قائل به آداب خاصی بوده و ارتباط گرفتن با این افراد، سخت و شاید غیرممکن است! نتیجه گفتگوهایی که با بسیاری از دوستان و همکاران شهید امیرعبداللهیان انجام داده ایم، این تصور را به صورت کامل رد می‌کند. شهید امیرعبداللهیان؛ فردی مردمی و مهربان بود و در برخورد با افراد، با اخلاق ویژه‌ای برخورد می‌کرد. ایشان نسبت به همه مردم مهربان بود و در برخورد با افراد، به جایگاه افراد توجه نداشت بلکه برای او انسانیت افراد مهم بود. آقای علی غلامی، متولد ۱۳۳۵ است. ایشان به عنوان باغبان در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بوده و با شنیدن سخنان ایشان، بیش از پیش، به مردم‌داری شهید امیرعبداللهیان پی برده‌ایم. هم چنین؛ ابوالقاسم نیکخوی، متولد ۱۳۴۹ است. ایشان به عنوان آرایشگر در وزارت امور خارجه مشغول به فعالیت بوده و خاطرات فراوانی از لحظات حضور در کنار دکتر امیرعبداللهیان در ذهن به یادگار دارد. در ادامه؛ متن گفتگو با این عزیزان را می‌خوانید.

علی غلامی:

از طرف یکی از دوستان پیشنهاد شد تا در وزارت امور خارجه، مشغول به فعالیت شوم، مدتی به عنوان انتظامات در این مجموعه، مشغول به فعالیت بودم اما با توجه به علاقه‌ای که به طبیعت و فضای سبز داشتم، در این فعالیت مشغول به انجام وظیفه شده و سال‌ها است که در وزارت امور خارجه به عنوان باغبان مشغول به فعالیت می‌باشم. مسئولیت آراسته نمودن فضای سبز محوطه وزارت امور خارجه را در ایام تصدی چند وزیر برعهده داشته و سعادت این

را داشتم که از نزدیک با آنها دیدار داشته باشم. قبل از انتخاب دکتر امیرعبداللهیان به عنوان وزیر، با ایشان آشنا بودم اما پس از انتخاب وی به عنوان وزیر، با وی مانوس شدم. به اندازه‌ای نسبت به ایشان انس داشتم که اگر مدتی ایشان را ملاقات نمی‌کردم، وضعیت روحی‌ام دگرگون می‌شد. دکتر امیرعبداللهیان با کارمندان و پرسنل وزارت امور خارجه، ارتباط صمیمی داشت و در برخورد با افراد، با محبت و ویژه‌ای رفتار می‌کرد. در هنگام ورود به ساختمان وزارت امور خارجه، از خودرو

پیاده شده و با من احوالپرسی می‌کرد و سپس وارد اتاق کار خویش می‌شد. پس از بازگشت از مأموریت، سعی داشت تا با ما دیدار کرده و جویای احوال ما باشد. مجذوب رفتار نیکوی او شده بودم و صبح قبل از ورود وی به اتاق کارشان، چند شاخه گل از باغچه محوطه چیده و روی میز وی قرار می‌دادم. به خاطر دارم در یکی از روزها که گلی را از باغ چیده و در اتاق ایشان قرار دادم، حواسم نبود که کفش‌هایم گلی است و ایشان به مسئولین دفتر تأکید کرده بودند که این موضوع را به من

داد. ایشان عنوان کرد که این هدیه را چندی روز است که نزد خود نگه داشته‌اند. چنین مسئولی، واقعاً کم‌نظیر است. همانند فرزند خود به ایشان علاقه‌مند بوده و از رفتار ایشان، به‌گونه‌ای انرژی می‌گرفتم که خود را موظف می‌دانستم تا باغ را به‌گونه‌ای تزیین کنم که خنده‌ای بر روی لبان دکتر امیرعبداللهیان برقرار باشد. پس از گذشت کمتر از دو سال از شهادت وی، پرسنل وزارت امور خارجه تصویر ایشان را بر روی میز خویش قرار داده و نسبت به وی، ارادت ویژه‌ای دارند.

دکتر امیرعبداللهیان؛ بسیار مردمی و مهربان بود و در طول عمرم، کمتر فردی را همانند وی ملاقات کرده‌ام که تا این اندازه، مردمی باشد. وزرای بسیاری در وزارت امور خارجه حضور داشته و من نیز در خدمت آن‌ها بوده‌ام و همه آن عزیزان، جزو انسان‌های خدوم بودند اما شهید امیرعبداللهیان؛ متفاوت از آن‌ها بود و مردم‌داری ایشان ویژه و بارز بوده است. شهید امیرعبداللهیان نه تنها با من؛ بلکه با سایرین نیز اینگونه رفتار نیکو داشت. به خاطر دارم پس از پایان تعطیلات نوروز، مدتی بود که ایشان را ملاقات نکرده بودم. در مسیر حرکت، لحظه‌ای توقف و نوروز را تبریک و هدیه‌ای به من

نگویند چون ممکن است باعث ناراحتی‌ام شوم. یکی از زیباترین خاطرات من در ایام حضور در کنار وی، مربوط به روز درختکاری است. تعدادی نهال خریداری کردم تا به مناسبت روز درختکاری؛ در محوطه فضای سبز وزارت امور خارجه بکارم لذا از دکتر امیرعبداللهیان دعوت کردم تا در کاشت نهال‌ها به من کمک کند. اکنون نیز بر روی شاخه نهال‌هایی که با دست مبارک ایشان کاشته شده است، نام ایشان را نصب کرده و از آن‌ها مراقبت می‌کنم و توجه ویژه‌ای به آن دارم. هر روز صبح که آن نهال‌ها را می‌بینم، به یاد ایشان می‌افتم و برای شادی روح والای ایشان، فاتحه‌ای قرائت می‌کنم.

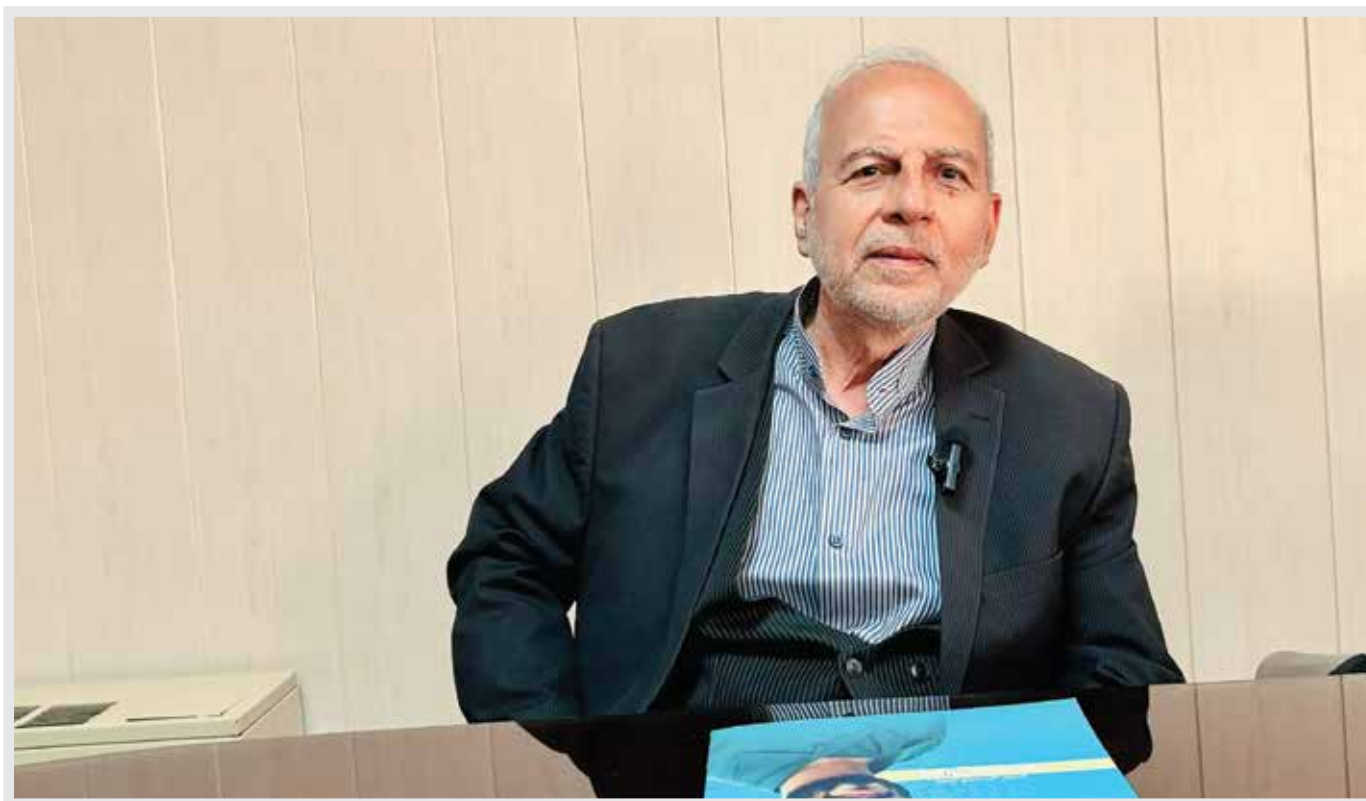

کنار ایشان حضور داشتم، محو مردم‌داری او بودم. دکتر امیر عبداللهیان به دلیل اخلاق نیکو، افراد را مجذوب خویش می‌کرد و صبوری و انسان‌دوستی را از وی آموختم. ایشان از این طریق، راه و رسم مردم‌داری را به ما می‌آموخت. تا پاسی از شب در محل کار حضور داشت و با آنکه خسته بود اما رفتار نیکو با اطرافیان داشت. ایشان فرستاده‌ای از خداوند بود که تلاش‌های وی، گشایش‌های فراوان برای مردم و میهن به همراه داشته است.

مهربان و خنده‌رو بود و برای حضور در کنار وی، لحظه‌شماری می‌کردم. برای من مهم بود که دکتر امیرعبداللهیان در جلساتی که با سران دیگر کشورها دارد، شیک پوش و آراسته باشد لذا با تمام وجود، مشغول به انجام وظیفه می‌شدم. نکته‌ای برای من جالب توجه بود این است که پس از اتمام فعالیت من، ایشان هزینه آن را از حساب شخصی خود پرداخت می‌کرد. با آنکه می‌توانست از حساب سازمان نسبت به پرداخت آن اقدام نماید اما خود وی آن هزینه را پرداخت می‌کرد. هر دو هفته یک بار، در کنار ایشان حاضر شده و در لحظاتی که در

❖ ابوالقاسم نیکخوی:

در ایامی که شغل آرایشگری را انتخاب کرده بودم به سیاست علاقه‌مند بوده و با مشاهده چهره دیپلمات‌ها، آرزو داشتم که من نیز در آراسته شدن این افراد و سپس حضور در کنار سران کشورها، نقش داشته باشم. از طریق یکی از دوستان، پیشنهاد فعالیت به عنوان آرایشگر در وزارت امور خارجه به من ارائه و با کمال میل آن را پذیرفتم. در خدمت بسیاری از وزرای امور خارجه فعالیت داشته و سعادت داشتم تا در کنار شهید امیرعبداللهیان نیز حضور داشته باشم. دکتر امیرعبداللهیان؛ فردی

گفتگوی شاهدیاران با دکتر رضا شاملو؛ دبیر ایام تحصیل شهید امیرعبداللهیان در مقطع راهنمایی

عزت در دیپلماسی کشور

درآمد

دکتر رضا شاملو؛ متولد ۱۳۳۴ در تهران است. وی پس از اتمام تحصیل در دانشسرا، به عنوان معلم در منطقه ۱۸ تهران مشغول به فعالیت شده و تا مدت‌ها در مدرسه «بهنیار» شادآباد به تدریس مبادرت داشته است. حسین امیرعبداللهیان در مقطع راهنمایی در این مدرسه مشغول به تحصیل بوده و شاملو به عنوان معلم، ایشان را در مسیر کسب علم همراهی کرده است. شاملو پس از گذشت مدتی، ادامه تحصیل داده و در رشته شیمی موفق به اخذ مدرک دکتری شده است. رضا شاملو جهت یاری رساندن به صنعت، مشغول فعالیت شده و تولید تجهیزات مورد نیاز در صنایع که به دلیل تحریم و مشکلات ارز، امکان واردات آن تجهیزات وجود نداشته است را با درایت و توانمندی خویش به مرحله تولید رسانده است. وی پس از گذشت سال‌ها حسین امیرعبداللهیان را در مراسمی ملاقات و این ارتباط تا آخرین روزهای زندگی دکتر امیرعبداللهیان ادامه داشته است. در ادامه؛ متن گفتگو با ایشان را می‌خوانید.

نمره داشتند، مساعدت لازم را انجام داده و به سایر دبیران نیز در این خصوص تاکید داشتیم. چون دانش‌آموزان حاضر در آن مدرسه، از اقشار آسیب‌پذیر و یا کارگران بودند، احتمال می‌دادم که اگر چند ترم متوالی مردود شوند، خانواده‌ها از ادامه

یکی از مدارس راهنمایی در شادآباد تهران (مدرسه بهنیار) مشغول به تدریس شدم. این منطقه جزو مناطق محروم تهران بود و اکثر جمعیت آن را کارگران تشکیل می‌دادند. در آن ایام؛ به دانش‌آموزانی که جهت قبولی در دروس، نیاز به

❖ لطفا خود را معرفی کرده و از نحوه آشنایی

با دکتر امیرعبداللهیان بفرمایید؟

رضا شاملو هستم، متولد ۱۳۳۴. دو سال در دانشسرای تهران مشغول به تحصیل شده و پس از اتمام تحصیل در سال ۱۳۵۴، به عنوان دبیر در

شما چگونه برقرار بود؟

چهره دکتر امیرعبداللهیان برای همیشه در ذهن من نقش بسته بود. در ایامی که به عنوان معاون وزیر در وزارت امور خارجه فعال بودند، از طریق رسانه‌ها، ایشان را مشاهده کرده و از اینکه روزی به عنوان معلم در کنار ایشان حضور داشته‌ام، حس خوبی داشتم. اکثر دانش‌آموزان من در مسئولیت‌های مهم و مختلف در کشور فعال هستند اما حسین امیرعبداللهیان؛ گل سرسبد آنها بود. دکتر حسین امیرعبداللهیان؛ لیاقت داشت که به این درجه و مرتبه نائل گردد.

دیدار شما پس از گذشت سال‌ها چگونه شکل گرفت و از احساس خود در آن لحظات بفرمایید؟

در آرزوی دیدار دکتر حسین امیرعبداللهیان بودم اما این سعادت میسر نمی‌گردید. در مراسم ختم یکی از دوستان در مسجد منطقه شادآباد حضور داشتیم که ایشان وارد مسجد شده و دوستان ایام نوجوانی وی در اطراف او حلقه زدند. در همان لحظات بود که ایشان را در آغوش گرفته و از دیدن چهره دکتر امیرعبداللهیان که سرشار از معرفت و

معرفی کرد: «حسین امیرعبداللهیان هستم» و در آن لحظه، آشنایی من با وی شکل گرفت.

در فعالیت‌های درسی چه ویژگی‌هایی داشتند؟

حسین امیرعبداللهیان؛ نوجوان بسیار با شخصیت و مودبی بود، در اخلاق و درس نیز، بارز و درخشان بود. حسین در روند تحصیل، جزو نخبه‌ها بود و درس را به خوبی در کلاس می‌آموخت و به دیگران نیز در روند تحصیل کمک می‌کرد و نمراتش عالی بود. به خاطر اینکه در درس‌ها کوشا بود، یک جلد کتاب به نام کتاب «نامهران مبارز» را به او اهدا کردم. سایر دبیران نیز از اخلاق و رفتار حسین امیرعبداللهیان رضایت کامل داشته و در بین دانش‌آموزان نیز محبوب بود.

در چه درسی مشغول به تدریس شدید؟

در درس حرفه و فن در مقطع راهنمایی مشغول به تدریس بودم.

در ایامی که وی در مسئولیت‌های مختلف در وزارت امور خارجه منصوب شده بود، ارتباط

تحصیل آنها خودداری خواهند کرد. با روش‌های مختلف سعی داشتم تا دانش‌آموزان را به درس و تحصیل علاقه‌مند کنم. در ابتدای سال تحصیلی، عادت داشتم در اولین دیدار با دانش‌آموزان، اسامی آنها را سؤال کنم. سال ۱۳۵۶ بود که به رسم سال‌های پیش؛ در اولین جلسه کلاس درس، اسامی دانش‌آموزان را سؤال کردم. دانش‌آموزان یکی پس از دیگری خود را معرفی کردند، در انتهای کلاس؛ نوجوانی شیک‌پوش خود را اینگونه

در مراسم ختم یکی از دوستان در مسجد منطقه شادآباد حضور شده و دوستان ایام نوجوانی وی در اطراف او حلقه زدند. در همان لحظات بود که ایشان را در آغوش گرفته و از دیدن چهره دکتر امیرعبداللهیان که سرشار از معرفت و مردم‌داری بود، شادمان بودیم.

«دکتر رضا شاملو در کنار شهید امیرعبداللهیان»

مردمداری بود، شادمان بودیم. دوستان حاضر در مراسم، باور نداشتند که دکتر امیرعبداللهیان بدون تشریفات و محافظ در مراسم حضور یافته‌اند. پس از اتمام مراسم، کتابی به من اهدا کرد و گفت: «آن کتابی که شما به من هدیه کرده‌اید را هنوز به یادگار داشته و در کتابخانه منزل در مقابل دیدگانم است و این کتاب را نیز شما به یادگار نزد خود نگهدارید.» به ایشان گفتم که دوست دارم بیشتر شما را ملاقات کنم لذا شماره تماس خود را به من دادند و از این طریق، جلسه دیدار مجدد با وی در وزارت امور خارجه مهیا شد. یکی دیگر از دیدارهایی که با وی داشتم در پژوهشگاه بود که بدون تشریفات و محافظ در پژوهشگاه حاضر و بحث‌های مختلف شکل گرفت. دکتر امیرعبداللهیان فردی ساده‌زیست بود و خانواده ایشان نیز از روحیه ساده‌زیستی برخوردار هستند. به خاطر دارم جهت حضور در مراسم ازدواج فرزندش از من دعوت شد و پس از حضور در مراسم ازدواج، انتظار داشتم که مراسم باشکوهی برگزار خواهد شد اما مراسم ساده‌ای برگزار شد.

❖ چه شد که در عرصه صنعت مشغول به فعالیت شدید؟

چندین سال در این مدرسه حضور داشته و مشغول تدریس بودم. پس از گذشت مدتی، تحصیل در رشته شیمی دانشگاه تهران را ادامه داده و به‌عنوان دبیر شیمی، مشغول به فعالیت شدم. در ایام تدریس در رشته شیمی، جهت آشنایی دانش‌آموزان با صنعت، آنها را به کارخانه‌ها و کارگاه‌های صنعتی می‌بردم تا با محیط صنعت آشنا شوند. در همان بازدهها بود که با مشکلات موجود در صنعت کشور آگاهی یافتم. در صدد بودم تا نقاط ضعف در صنعت را برطرف کنم و این‌گونه ارتباط من با صنعت بیشتر شد. پس از بازنگری در آموزش و پرورش، در زمینه تولید دستگاه‌های مورد نیاز در صنعت، اقدام کرده و دستگاه‌هایی که به دلیل تحریم امکان دسترسی به آنها با صرف هزینه‌های فراوان همراه بود، نسبت به طراحی و ساخت آنها اقدام کردم. در این زمینه نیز، چندین اختراع داشتم که آن اختراعات را در زمینه صنعت به کار گرفتم. مشکلات زیادی در این مسیر وجود داشت اما با کمک دوستان نخبه به مشکلات فائق

چندین سال در این مدرسه حضور داشته و مشغول تدریس بودم. پس از گذشت مدتی، تحصیل در رشته شیمی دانشگاه تهران را ادامه داده و به‌عنوان دبیر شیمی، مشغول به فعالیت شدم. در ایام تدریس در رشته شیمی، جهت آشنایی دانش‌آموزان با صنعت، آنها را به کارخانه‌ها و کارگاه‌های صنعتی می‌بردم تا با محیط صنعت آشنا شوند.

آمده و موفق شدیم تا صنعت را یاری کنیم.

❖ اگر مطلب پایانی دارید بیان کنید؟

دکتر امیرعبداللهیان زحمات زیادی برای عزت کشور از خود به نمایش گذاشت و در مذاکرات و گفتگو با سران دیگر کشورها، با اقتدار فراوان سخن می‌گفت. شهید رئیسی در انتخاب وی به عنوان وزیر امور خارجه، انتخاب شایسته‌ای انجام داد و دکتر امیرعبداللهیان یکی از بهترین وزرای دولت سیزدهم بود. ما باید بتوانیم اندیشه امثال

شهید امیرعبداللهیان را بشناسیم و با این اندیشه، زندگی‌مان را سرزنده کنیم. توسعه مفهوم ایثارگری، شهادت‌طلبی و مصادیقی همچون برعهده گرفتن کارهای سخت با هدف آسایش دیگران و تعمیق بخشیدن به فرهنگ ایثار و شهادت از مؤلفه‌هایی است که هر چه به آن نزدیک شویم به تقویت قوام و پایداری جامعه کمک کرده‌ایم. معنای بُرد و باخت این است که خالصانه برای خدا کار کنیم هرچند ممکن است بهره آن کار در کوتاه‌مدت، ظاهر پیروزی نداشته باشد اما می‌پذیریم هر عمل‌مان در نزد خداوند باید اعتبار پیدا کند. سرزمین‌مان مملو از شهدایی است که مسیر فداکاری و جهاد را در پیش گرفته و باعث شده است تا در اذهان باقی بمانند. اکنون نیاز است در جهت معرفی سیره شهدا به جوانان و مردم، از ابزار مختلف از جمله هنر استفاده نماییم تا اهداف شهدا را به مردم معرفی کنیم. بیان ایثار و رشادت شهدا در جامعه می‌تواند تبدیل به مسیر روشن برای جوانان و مسئولین باشد. افرادی که در اوج جوانی، تقوای الهی پیشه کرده و مسیر شهادت را در پیش گرفتند. تجلیل از خانواده‌های شهدا و احترام به خواسته‌های آنان یکی از وظایف اصلی ما در جامعه است.

گزارشی از سخنرانی شهید حسین امیرعبداللہیان در حمایت از مردم غزه در نشست «ژنو» غزه؛ شاهد وحشتناکترین کودک‌کشی در طول تاریخ بشریت است

درآمد

"شهید حسین امیرعبداللہیان" وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در ادامه برنامه‌های خود در جریان سفر به ژنو، در نشست "وضعیت حقوق بشر در سرزمین اشغالی فلسطین" حضور یافت و سخنرانی طوفانی را در حمایت از مردم غزه انجام داد. این نشست که در مقر اروپایی دفتر سازمان ملل و در حاشیه پنجاه و پنجمین نشست شورای حقوق بشر سازمان ملل با حضور وزیران امور خارجه ایران، عربستان، کویت، اندونزی، مصر و... در راستای بررسی آخرین وضعیت حقوق بشری و بشردوستانه در سرزمین اشغالی فلسطین و جنایات رژیم صهیونیستی به ویژه بعد از هفتم اکتبر برگزار شده بود، با سخنرانی شهید امیرعبداللہیان که حاوی دفاع جانانه ایشان از مردم مظلوم "غزه" و محکوم کردن جنایات رژیم صهیونیستی همراه بود. در گزارش این اجلاس؛ سخنان شهید امیرعبداللہیان در دفاع از مردم مظلوم غزه ارائه شده است که در ادامه می‌خوانید.

مکان، دارو و تجهیزات پزشکی کافی برای مداوای ده‌ها هزار مجروح فلسطینی در غزه فراهم نیست. مجروحان و حتی کودکان بدون داروهای بیهوشی مورد عمل جراحی قرار می‌گیرند و در نتیجه شرایط ناسالم بهداشتی، بیماری‌های واگیردار عفونی، هر روز جان تعدادی بیشتری از انسان‌ها را تهدید می‌کند. فاجعه دیگری که در غزه در حال وقوع است، شروع برنامه تهاجم گسترده

بمباران‌های ارتش صهیونیستی از دست داده‌اند و دوم؛ آن‌هایی که در نتیجه گرسنگی، توسط رژیم اسرائیل در حال مرگ تدریجی هستند. این وضعیت در شمال نوار غزه به مراتب وحشتناک‌تر است و حدود ۶۰۰ هزار فلسطینی که این منطقه را ترک نکرده‌اند، شکم کودکان خود را با گیاهان و برگ درختان سیر می‌کنند! در نتیجه تهاجم مستقیم و عامدانه رژیم اسرائیل به بیمارستان‌ها؛

حدود پنج‌ماه از حملات مرگبار رژیم اسرائیل به غزه و نسل‌کشی در این منطقه کوچک می‌گذرد. در این مدت، بیش از ۳۰ هزار نفر از مردم غزه جان خود را از دست داده‌اند که ۷۰ درصد آن‌ها را زنان و کودکان تشکیل می‌دهند. این وحشتناک‌ترین آمار کودک‌کشی در طول تاریخ بشریت است. در حال حاضر، نسل‌کشی ساکنان غزه دو گونه است؛ اول؛ افرادی که جان خود را در نتیجه حملات و

فلسطینی است. جمهوری اسلامی ایران همواره از ملت فلسطین در برابر اشغال بر مبنای حقوق بین‌الملل و حق تعیین سرنوشت قاطعانه دفاع کرده و خواهد کرد. صهیونیست‌ها به دنبال محو ملت فلسطین هستند! در تاریخ بشر هیچ ملتی از سرزمین خود دست نکشیده و در مورد فلسطین نیز چنین خواهد بود. ما معتقدیم آینده فلسطین از مسیر گفتگوهای فلسطینی-فلسطینی رقم خواهد خورد و طرح‌ها و نسخه‌های تحمیلی، محکوم به شکست می‌باشد. کلیه تلاش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی جهت حل و فصل مسئله فلسطین باید با در نظر گرفتن این واقعیت دنبال شود که سرزمین فلسطین متعلق به مردم فلسطین است و لذا هر تصمیمی در مورد آینده فلسطین، باید توسط خود فلسطینی‌ها انجام پذیرد. ما در

این زمینه و در چارچوب حق تعیین سرنوشت همانگونه که اخیرا در دیوان بین‌المللی دادگستری تاکید کردیم، طرح خود را برای برگزاری فراندوم با مشارکت همه ساکنان اصیل فلسطین شامل مسیحی، یهودی و مسلمان ارائه کرده و نزد سازمان ملل به ثبت رسانده‌ایم. اکنون نیز راه‌حل نحوه اداره غزه پسا جنگ را در احترام به توافقات فلسطینی - فلسطینی می‌دانیم. در این راستا، ما به عنوان دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی می‌توانیم ایده‌های دموکراتیک مورد توافق رهبران فلسطینی و انتخابات مورد نظر فلسطینی‌ها را مورد حمایت قرار دهیم. همان گونه که در گفت‌وگوی اخیر خود با دبیرکل سازمان همکاری اسلامی و هم‌تایان از برخی کشورهای اسلامی نیز تاکید کردم، لازم است که در شرایط فعلی، سازمان همکاری اسلامی به عنوان صدای واحد امت اسلامی که مبنای تشکیل آن بر آرمان فلسطین استوار بوده است، تحرک بیشتری داشته باشد. در این زمینه پیشنهاد تشکیل نشست شورای وزیران خارجه سازمان همکاری اسلامی و آمادگی جمهوری اسلامی ایران برای میزبانی این نشست را تکرار می‌کنم. آنچه امروز در بی‌عملی شورای امنیت سازمان ملل در قبال نسل‌کشی در غزه شاهدیم، فاجعه دیپلماسی قرن می‌باشد و تداوم جنایات جنگی اسرائیل و توسعه دامنه جنگ و پیامدهای آن، تهدیدکننده واقعی صلح و امنیت بین‌المللی است.

منبع: وزارت امور خارجه

بی‌تردید؛ این دوره زمانی با همه مصائب و مرارت‌های آن بر ملت مظلوم و مقاوم فلسطین خواهد گذشت اما چگونگی و کیفیت نقش‌آفرینی تک‌تک کشورها و سازمان‌های بین‌المللی که در رابطه با این نسل‌کشی آشکار اتخاذ می‌کنند، در تاریخ ثبت و ضبط خواهد شد. ما معتقدیم ارسال سلاح برای تداوم نسل‌کشی در غزه، خطای نابخشودنی است.

توقف فوری نسل‌کشی در غزه و توقف جنایات جنگی در کرانه باختری است؛ راه‌حل در جنگ نیست. مقاومت مردم فلسطین این موضوع را ثابت کرده است. بی‌تردید؛ جنگ هرگز از طریق جنگ پایان نخواهد یافت. آمریکا باید به جای دعوت از دیگران به خویشتن‌داری، خود را از دامی که رژیم اسرائیل برای کشاندن آن به جنگ بیشتر گسترده است، رها سازد. مایلیم تاکید کنم که کشتار مردم فلسطین به ویژه در غزه نمی‌تواند تا زمان به اصطلاح «از بین رفتن کامل حماس» ادامه یابد، چون این زمان هیچ‌وقت فرا نخواهد رسید. حماس مقاومت، حرکتی آزادیبخش و تجلی آرمان ملت فلسطین در رهایی از اشغال و تاسیس دولت کامل

این رژیم به «رفح» می‌باشد، یعنی منطقه‌ای که اکنون نیمی از جمعیت انسانی نوار غزه در آن پناه گرفته‌اند. بی‌تردید؛ این دوره زمانی با همه مصائب و مرارت‌های آن بر ملت مظلوم و مقاوم فلسطین خواهد گذشت اما چگونگی و کیفیت نقش‌آفرینی تک‌تک کشورها و سازمان‌های بین‌المللی که در رابطه با این نسل‌کشی آشکار اتخاذ می‌کنند، در تاریخ ثبت و ضبط خواهد شد. ما معتقدیم ارسال سلاح برای تداوم نسل‌کشی در غزه، خطای نابخشودنی است و قطع هرگونه همکاری به‌ویژه در زمینه اقتصادی و تجاری با رژیم آپارتاید اسرائیل، فوری‌ترین اقدامی است که از سوی همه دولت‌ها و کشورها باید انجام شود. رژیم اسرائیل هیچ حقی برای مردم فلسطین قائل نیست و حتی درصدد کوچ اجباری ساکنان غزه و کرانه باختری به بخش‌هایی از سرزمین مصر و اردن است اما جهان شاهد است که مردم غزه به‌رغم شدت جنگ و پیامدهای سخت آن، هرگز حاضر به پذیرش کوچ اجباری نشده‌اند. متأسفانه سیاست‌های غلط و راهبرد خطای آمریکا و انگلیس، دامنه جنگ را در منطقه هر روز گسترده‌تر می‌سازد. آمریکا و انگلیس که مکرراً خواستار کنترل دامنه تنش و بحران در منطقه‌اند، با نقض حاکمیت یمن و حملات مکرر نظامی، عملاً دامنه درگیری را گسترش داده‌اند و باید مسئولیت پیامدهای آن را بپذیرد و باید آمریکا را پاسخگو کرد. ما معتقدیم راه‌حل، در

« حضور سران کشورها در مراسم تشییع پیکر «شهادای خدمت»

درآمد

شهادت حسین امیرعبداللہیان، وزیر امور خارجه؛ آیت اللہ رئیسی، رئیس جمهور و هیئت همراه در روز یکشنبه، ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ سبب شد تا مقام‌ها و شخصیت‌های سیاسی سراسر جهان با انتشار و ارسال پیام‌هایی، ضمن اعلام همدردی خود با دولت و کشور ایران، از وقوع این حادثه ابراز تاسف کنند. در عین حال، در پی شهادت رئیس جمهور و وزیر امور خارجه، پرچم جمهوری اسلامی ایران در سفارتخانه‌ها، سرکنسولگری‌ها و نمایندگی‌های دائم نزد سازمان‌های بین‌المللی به حالت نیمه‌برافراشته درآمد. در ادامه؛ به پیام‌های برخی از مقام‌ها و شخصیت‌های بین‌المللی خواهیم پرداخت.

خانواده‌های قربانیان و شهروندان ایرانی آسیب‌دیده ابراز همدردی می‌کند.

• **شیخ تمیم بن حمد آل ثانی**، امیر قطر در پیامی اعلام کرد: «صادقانه‌ترین مراتب تسلیت و تعزیت را به دولت و ملت ایران به مناسبت درگذشت آیت‌الله رئیسی؛ رئیس‌جمهور و حسین امیرعبداللہیان؛ وزیر امور خارجه و همراهان آن‌ها عرض می‌کنیم.»

• **سیدعبدالملک بدرالدین الحوثی**، دبیرکل جنبش انصارالله یمن در پی شهادت وزیر امور خارجه پیام تسلیت منتشر کرد.

• **جوزپ بورل**، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا نیز گفت: «اتحادیه اروپا درگذشت ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور ایران، حسین امیرعبداللہیان، وزیر امور خارجه و دیگر همراهان را در سانحه غم‌انگیز بالگرد تسلیت می‌گوید؛ اتحادیه اروپا با

واکنش برخی از مقام‌ها و شخصیت‌های بین‌المللی در پی شهادت دکتر حسین امیرعبداللہیان

امور خارجه بود؛ آن‌ها دوستان خوب پاکستان بودند؛ پاکستان به نشانه احترام به رئيس جمهور و همراهانش و همبستگی با ايران برادر، يك روز عزا برگزار خواهد کرد و پرچم آن نيمه برافراشته خواهد بود.»

● **سيدعمارحکيم، رهبر جريان حکمت ملی عراق** با انتشار پيامی، اعلام کرد: "با تاسف و تاثر، خبر شهادت آيت‌الله سيد ابراهيم رئيسی، رئيس جمهوری اسلامی ايران و شخصيت برجسته سياسی اسلامی و همچنين شماری از همراهان ایشان به‌ویژه آقای حسين اميرعبداللهيان، وزير امور خارجه و امام جمعه تبريز و استاندار آذربایجان شرقی بر اثر سقوط بالگرد حامل آنان در شمال غرب ايران را دريافت کردیم. اين حادثه دردناک را به مردم و دولت جمهوری اسلامی ايران تسليت می‌گویم"

● **محمد شياح السودانی، نخست‌وزير عراق** نیز اظهار کرد: "با کمال تاسف و اندوه خبر درگذشت آقای ابراهيم رئيسی، رئيس جمهور ايران، حسين اميرعبداللهيان وزير امور خارجه و همراهانشان را در جريان اين مصيبت ناگوار دريافت کردیم؛ ضمن عرض تسليت و همدردی صميمانه خود به رهبر جمهوری اسلامی و دولت و ملت ايران، همبستگی خود را با ملت برادر ايران و با برادران مسئول در اين کشور اعلام می‌داریم."

● **امامعلی رحمان، رئيس جمهور تاجیکستان**، شهادت رئيس جمهور، وزير امور خارجه و همراهانشان را به رهبر معظم انقلاب و مردم ايران تسليت گفت.

● **ديبيرکل سازمان همکاری اسلامی**، درگذشت رئيس جمهور و وزير امور خارجه ايران را تسليت گفت.

● **رئيس جمهور مصر** درگذشت رئيس جمهور ايران، وزير امور خارجه و همراهانشان را به مردم ايران تسليت گفت.

● **بدربولوسعيدی، وزير خارجه عمان** با انتشار

● **سرگئی لاوروف**، وزير خارجه روسيه در پيامی شهادت حسين اميرعبداللهيان، وزير امور خارجه را تسليت گفت.

● **رئيس جمهور سريلانکا** با انتشار پيامی اعلام کرد: «سريلانکا از درگذشت غم‌انگيز ابراهيم رئيسی، رئيس جمهور؛ حسين اميرعبداللهيان، وزير امور خارجه و ديگر مقام‌های ارشد ايران، عميقاً اندوهگين است؛ عميق‌ترين همدردی و تسليت خود را به خانواده‌های داغدار، دولت و ملت ايران ابراز می‌کنم؛ فکر و دعای ما با خانواده رئيس جمهور و هيئت همراه است.»

● **شهباز شريف، نخست‌وزير پاکستان** در پی شهادت وزير امور خارجه اعلام کرد: «پاکستان کمتر از يك ماه پيش در سفری تاريخی ميزبان رئيس جمهور ايران و حسين اميرعبداللهيان، وزير

● **سلمان بن عبدالعزيز**، پادشاه عربستان و محمد بن سلمان، وليعهد اين کشور، درگذشت رئيس جمهور و وزير امور خارجه ايران را تسليت گفتند.

● **وزارت خارجه فرانسه** با انتشار بيانیه‌ای ضمن ابراز همدردی با خانواده‌های قربانيان سانحه سقوط بالگرد، اعلام کرد: «درگذشت ابراهيم رئيسی، رئيس جمهور، حسين اميرعبداللهيان، وزير امور خارجه و همراهان آن‌ها را به جمهوری اسلامی ايران تسليت می‌گويم.»

● **جنبش جهاد اسلامی فلسطين**، شهادت رئيس جمهور و وزير امور خارجه ايران را ضايعه بزرگی برای جمهوری اسلامی به دليل حضور مهم و برجسته آن‌ها خواند.

● **سیریل راماپوزا، رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی** به مناسبت شهادت آیت‌الله رئیسی، رئیس‌جمهور و حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه پیامی منتشر کرد. وی با ابراز تاسف عمیق از این سانحه هوایی که به شهادت آیت‌الله ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور، حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه و اعضای هیئت همراه منجر شد، این ضایعه را از طرف دولت و مردم آفریقای جنوبی به رهبر انقلاب اسلامی و دولت و ملت جمهوری اسلامی تسلیت گفت.

● **استفان پریزور، هماهنگ‌کننده مقیم سازمان ملل در ایران** در پی شهادت آیت‌الله رئیسی، رئیس‌جمهور، حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه و دیگر اعضای هیئت همراه، پیامی را منتشر کرد، وی نوشت: «سازمان ملل در ایران مراتب تسلیت خود را به وزارت امور خارجه جناب آقای دکتر ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور محترم، جناب آقای دکتر حسین امیرعبداللهیان، وزیر محترم امور خارجه و دیگر مقام‌های همراه در حادثه ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ ابراز داشته است.»

● **ایگنازیو کاسیس، وزیر خارجه سوئیس** با انتشار پیامی، شهادت رئیس‌جمهور و وزیر خارجه را تسلیت گفت، وی نوشت: «با توجه به سانحه بالگرد که جان ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور، امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه و همتای من و هیئت همراه آن‌ها را گرفت، به خانواده‌های قربانیان و شهروندان ایرانی آسیب‌دیده تسلیت می‌گوییم.»

● **محمد حاجی حسن، وزیر خارجه مالزی** در پیام تسلیت برای شهادت حسین امیرعبداللهیان، همتای ایرانی خود به همراه رئیس‌جمهور، تصویری از خود با امیرعبداللهیان به اشتراک گذاشت و نوشت: «انا الله و انالیه راجعون؛ دعای من این است که ارواح درگذشتگان به فضل او (خدا) قرین رحمت شود و در کنار مومنین و آن‌هایی که اعمال صالح انجام می‌دهند، قرار گیرد.»
منبع: خبرگزاری میزان

● **وزارت خارجه لهستان** درگذشت وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران را که در میان هیئت همراه با رئیس‌جمهور در سانحه دلخراش بالگرد جان خود را از دست دادند، تسلیت گفت.

● **رئیس‌جمهور چین** در پی وقوع سانحه منجر به شهادت آیت‌الله رئیسی، این ضایعه را به معاون اول ریاست‌جمهوری، خانواده دکتر رئیسی و دولت و ملت جمهوری اسلامی ایران تسلیت گفت؛ همچنین، وزیر خارجه چین مراتب تسلیت خود را بابت این سانحه دردناک ابراز کرد؛ سخنگوی وزارت امور خارجه این کشور نیز ضمن تسلیت شهادت رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه ایران اظهار کرد که چین از دولت و ملت ایران در حفظ استقلال، ثبات و توسعه خود حمایت می‌کند.

پیامی شهادت رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه را اینگونه تسلیت گفت: «درگذشت نابهنگام رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه ایران را به خانواده محترم ایشان، دولت جمهوری اسلامی ایران و ملت ایران تسلیت می‌گوییم؛ هر دو از همکاران ممتاز بوده و از آشنایی و همکاری با آن‌ها خوشحال شدم.»

● **ژوراج بلانار، وزیر خارجه اسلواکی**، درگذشت رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه را به مردم ایران تسلیت گفته و اعلام کرد: «آن‌ها خود را وقف خدمت به کشور و پیشبرد روابط دیپلماتیک کردند.»

● **سرجو ماتارلا، رئیس‌جمهور ایتالیا**، درگذشت رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه را تسلیت گفت.

خاطره‌ای از شهید حسین امیرعبداللہیان از دیدار با حاج قاسم سلیمانی

مہربانی در معرکہ شام

درآمد

کتاب «صبح شام»، خاطرات شهید حسین امیرعبداللہیان از جملہ آثار خواندنی در حوزہ خاطرات رجل سیاسی است کہ در آن، بحران سوریه و وقایع منطقہ از منظر یک دیپلمات با سابقہ را روایت و مورد تحلیل قرار دادہ است. این اثر کہ از سوی انتشارات «سورہ مہر» بہ قلم محمد محسن مصحفی، علی اصغر محمدی و سعید فخرزادہ بہ چاپ رسیدہ است، در بردارندہ خاطرات امیرعبداللہیان از وقایع منطقہ و نبردی است کہ در سوریه آغاز شدہ است. وی در خلال روایت خاطرات، تحلیل‌های سیاسی خود را از این حوادث ارائه دادہ است کہ از این منظر، می‌تواند برای مخاطب جالب باشد. خاطرات شهید امیرعبداللہیان مملو است از یاد شهید سلیمانی؛ بخش‌هایی از خاطرات این دیپلمات خدم را برای خوانندگان نشریہ بہ رشتہ تحریر درآورده ایم کہ در ادامہ می‌خوانید.

و معروفیت خاصی دارد. خداوند در این منطقہ، برکات خاصی قرار دادہ است. من دیدم در ظرف میوہ، انجیر ہم هست. من روستایی زادہ، انجیر را خیلی دوست دارم. ہمین طور کہ با سردار سلیمانی صحبت می‌کردم، چہار، پنج تا انجیر را پشت سر ہم خوردم. لابه‌لای صحبت، سردار سلیمانی آقای سردار پورجعفری را صدا کرد و گفت باز ہم انجیر

برای بازیگیری منطقہ مهمی از «ریف دمشق» (اطراف دمشق) توسط سردار سلیمانی و آن تیم دنبال می‌شد و طبعاً سردار سلیمانی قلب این مرکز فرماندہی و اتاق عملیات بود، ایشان چہ رفتاری با من داشت؟ داستان سادہ اما عجیبی رخ داد، فصل تابستان بود و در مقابل سردار سلیمانی یک ظرف میوہ قرار داشت. میوہ‌های منطقہ شامات، کیفیت

ملاقات حدود ۵۰ دقیقه‌ای ما کہ تمام شد، بلافاصلہ سردار سلیمانی ہمراہ من بیرون آمد. همان موقع شهید پورجعفری گفت: "سردار در حال عزیمت بہ خط مقدم است." این ہم از ویژگی‌های سردار بود کہ مثل بعضی از ژنرال‌ها در داخل قرارگاہ و مقر، خود را حبس نمی‌کرد و در خط مقدم حضور داشت. در این فضا و محیط نظامی کہ ہدایت عملیات

ایشان دیده می‌شود. رفتاری که در نهایت لطافت و سعه صدر و اخلاق محمدی^(ص) بروز پیدا می‌کند. با آنکه اختلاف سطح سردار سلیمانی به عنوان فرمانده نیروی قدس با من زیاد بود، اما ارتباط ما ادامه پیدا کرد و گاهی سردار درباره بعضی کارها شخصاً زنگ می‌زد. از ویژگی‌های سردار سلیمانی این بود که با وجود سلسله مراتب و امکان ارجاع کارها به دیگران، یک سری کارهای مهم را خودشان دنبال می‌کردند. شاید ظاهر بعضی کارها ساده و کوچک بود، مثلاً گاهی به مجوز پرواز برای کشوری نیاز می‌شد؛ گرفتن و دادن مجوز پرواز در وزارت امور خارجه روالی دارد که معمولاً ۲۴ ساعت قبل باید هماهنگی‌های لازم انجام شود. آن زمان، بخش حقوقی وزارت خارجه یک کارشناس پرواز داشت که این کارها را انجام می‌داد؛ رفرنسی صادر خواهد شد که مجوز پرواز نامیده می‌شود. شاید پیگیری مجوز پرواز توسط سردار سلیمانی کار سطح پایینی بود ولی ایشان آن قدر برای انجام مأموریت دقت داشت که همه چیز را شخصاً هماهنگ می‌کرد. اگر به این نتیجه می‌رسید که مجوز پرواز آماده نشده اصلاً مقید نبود که مثلاً به وزیر امور خارجه زنگ بزند و گلايه کند که سیستم شما مجوز پرواز را صادر نکرده است، مستقیم با من تماس می‌گرفت و می‌گفت فلانی مجوز پرواز ما را ندادند، یک ساعت دیگر این پرواز باید انجام شود. یعنی تا این سطح در پیگیری‌ها جدی بود. این گونه ارتباطات به جایی رسید که چند مرتبه، سردار سلیمانی برای پیگیری بعضی موضوعات، بعد از جلسه دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی بدون هماهنگی قبلی برای دیدن من به وزارت خارجه آمد و یگان حفاظت فیزیکی وزارت خارجه اطلاع داد که سردار سلیمانی آمده و می‌خواهد شما را ببیند. علی‌القاعده آقای سلیمانی اگر به وزارت خارجه می‌آمد باید وزیر خارجه را می‌دید. بعد از دیدار به ایشان می‌گفتم سردار، ممکن است وزیر امور خارجه، دلخور شود که شما به اتاق کار من آمده‌اید، خوب است ایشان را هم ببینید. از آنجا که انسان متواضعی بود، می‌گفت اشکال ندارد، حتماً می‌روم ایشان را هم می‌بینم. می‌رفت اتاق وزیر، احوالپرسی می‌کرد و یک چای هم با ایشان می‌نوشتید و ایشان را مطلع می‌کرد.

منبع: متن کتاب

ظرافت روحی سردار متعجب شدم. البته با نگاه به سوابق رفتاری ایشان، نباید تعجب کرد. اینکه سردار سلیمانی در شرایطی که استرس در اوج خود بر فضا حاکم بود، می‌توانست به جزئیات توجه کند، بسیار جالب بود. این داستان ساده از بزرگی روح این سردار عزیز حکایت می‌کند. سرداری که از رویش‌های بزرگ انقلاب امام خمینی^(ره) بود. من به خانم سرمهماندار گفتم: "آیا می‌توانم خواهش کنم انجیرها را در دیس بگذارید و بین همه مسافران توزیع کنید؟" مسافران، همه مدافعین حرم و تعدادی مجروح بودند و بقیه هم در پایان مأموریت‌شان به ایران باز می‌گشتند یا مرخصی داشتند. مهماندارها؛ دیسپلین خاص خودشان را دارند. خانم مهماندار گفت: «به لحاظ پروتکلی کار سختی است ولی اگر مقدور شد این کار را انجام می‌دهیم که لطف کردند و انجام دادند». در همه جای دنیا یک ژنرال نظامی، در اتاق فرمان و وسط معرکه جنگ، توجه چندانی به ظرایف اخلاقی ندارد. این کار، نشان‌دهنده روح بزرگ سردار سلیمانی است که در سخت‌ترین شرایط، چنین رفتاری از

داریم؟ چون ممکن بود افراد در آن اتاق فرماندهی یک هفته یا یک ماه بمانند، انباری داشتند که آذوقه و مایحتاج همین اتاق عملیات مشترک در آن نگهداری می‌شد. آقای پورجعفری گفت: "الان نگاه می‌کنم." ایشان رفت و بعد از دقایقی یکی از افرادی که آنجا بود، یک ظرف انجیر آورد. من نگاهی به ظرف قبلی میوه کردم و دیدم دو تا انجیر بیشتر نمانده و من همین‌طور که حواسم نبوده همه را خورده‌ام. به سردار سلیمانی گفتم مثل اینکه من همه را خوردم، هیچ چیز برای شما نماند. با لبخندی گفت نه من انجیر نمی‌خورم، دیدم انجیر دوست داری گفتم برایت بیشتر بیاورند، بخور نوش جان و اصرار کرد باز هم انجیر بخورم. ملاقات ما تمام شد و من را به سمت فرودگاه آوردند. داخل هواپیما به مقصد تهران، خانم سرمهماندار پرواز که گویا سردار سلیمانی را چندان نمی‌شناخت اما با چهره نسبتاً رسانه‌ای من آشنا بود، آمد و گفت: "فردی به نام سلیمانی یک جعبه بزرگ انجیر برای شما فرستاده، جعبه را داخل کابین پرواز آورده‌اند، من این را چه کار کنم؟" از این رفتار کریمانه و

کتاب‌شناسی

درآمد

امیرعبداللهیان نه در تنها در عرصه دیپلماسی به صورت جهادگرایانه؛ اقدامات گسترده‌ای را در قالب گفت‌وگوها و رایزنی‌های گسترده و بی‌شمار دیپلماتیک در جهت تقویت جبهه مقاومت انجام داد، بلکه بخشی از زندگی خود را صرف تحریر کتاب‌هایی در حوزه روابط بین‌الملل کرد. در ادامه؛ به معرفی تعدادی از کتاب‌هایی که توسط شهید امیرعبداللهیان تألیف و به چاپ رسیده است، پرداخته‌ایم.

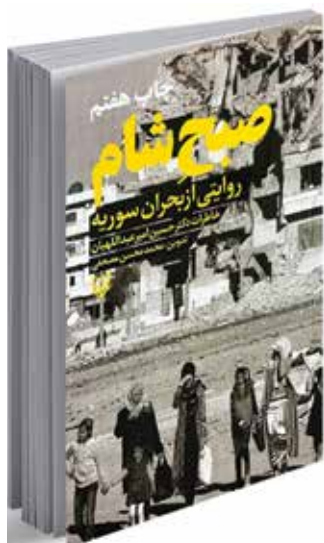
کتاب «استراتژی مهار دوگانه»

کتاب فوق؛ حاوی مباحثی در زمینه استراتژی مهار دوگانه آمریکا در مقابل ایران و عراق است که دکتر امیر عبداللہیان علاوه بر معرفی طراحان استراتژی مهار دوگانه، استراتژی مهار عراق و سیاست مهار جمهوری اسلامی ایران را تشریح می‌نماید. در دو فصل پایانی نیز؛ ارزیابی آمریکا از استراتژی مهار دوگانه و نتایج آن عرضه شده است. مولف در پایان کتاب، چنین نتیجه می‌گیرد: «اعمال استراتژی مهار علیه ایران، هیچگونه تاثیر جدی و اساسی را متوجه نظام اسلامی ایران نکرده است». این کتاب؛ به همت نشر «بعثت» در ۲۲۴ صفحه و در سال ۱۳۷۸ به چاپ رسیده است.

کتاب «دموکراسی متعارض ایالات متحده آمریکا در عراق جدید»

حمله به عراق و اشغال آن در سال ۲۰۰۳ میلادی توسط آمریکا و انگلیس را می‌توان از پیامدهای ۱۱ سپتامبر دانست. دکتر امیر عبداللہیان به عنوان مولف کتاب، در کتاب حاضر، در صدد یافتن پاسخ چرایی؛ اتخاذ سیاست مهار عراق از سوی آمریکا، سقوط صدام، اشغال عراق توسط بیگانگان و نیز علت ناکامی آمریکا در عراق است. کتاب؛ مشتمل بر دو فصل است. در فصل اول؛ تحت عنوان «از همکاری تا مهار» با مروری بر تحولات عراق، زمان روی کار آمدن حزب بعث، اعمال استراتژی مهار عراق توسط آمریکا، نقش شورای امنیت و تحریم‌های اقتصادی و نظامی در سقوط صدام و عملکرد صدام در برابر بازرسان تسلیحاتی و در نهایت؛ حمله آمریکا و انگلیس به عراق و سقوط رژیم صدام را مورد بررسی قرار داده است. در فصل دوم نیز؛ طی مقالاتی، اقدامات رهبران سیاسی و دینی عراق، سیاست‌های نومحافظه کاران حاکم بر کاخ سفید در عراق جدید، فرآیند دولت - ملت‌سازی، گزارش بیکر - همیلتون و راهبرد ایالات متحده در عراق نوین، مذاکرات جمهوری اسلامی ایران و آمریکا در موضوع عراق و امنیت منطقه خلیج فارس را مورد تحلیل قرار داده است. در بخش ضمیمه‌ها نیز؛ انواع سخنرانی، مواضع و بیانیه‌های ایران در اجلاس‌های منطقه‌ای، همسایگان عراق و کنفرانس‌های بین‌المللی عرضه شده است. این کتاب توسط نشر «مدیا» در سال ۱۳۸۶ به چاپ رسیده است.

کتاب «صبح شام»

کتاب «صبح شام»؛ مجموعه‌ای از خاطرات «حسین امیر عبداللہیان» است که جنگ تروریستی سوریه را روایت کرده است. ابتکار تدوین این خاطرات به توصیه حاج قاسم سلیمانی بازمی‌گردد. سردار سلیمانی یک سال قبل از شهادت و در دیداری؛ به حسین امیر عبداللہیان تأکید کرد که برای انتقال پیام رشادت‌ها، شهادت‌ها، شجاعت‌ها و حتی جنایات و خیانت‌ها در سوریه و منطقه غرب آسیا، بخشی از خاطرات خود را مکتوب و منتشر کند. «صبح شام» با قلم محمد محسن مصحفی، روایتی از بحران سوریه است که از خاطرات دکتر حسین امیر عبداللہیان به رشته تحریر درآمده است. در کتاب «صبح شام» که از خاطرات دکتر حسین امیر عبداللہیان استخراج شده، روایتی از بحران سوریه در سه بخش مطرح می‌شود. در این کتاب، نقش بی‌بدیل سردار سلیمانی در کنترل بحران سوریه و تامین امنیت ایران و سایر کشورهای منطقه، به تصویر کشیده شده است. این کتاب توسط نشر «سوره مهر» در تعداد ۲۹۳ صفحه و در سال ۱۳۹۹ به چاپ رسیده است.

کتاب «اسرار سلیمانی»

کتاب «اسرار سلیمانی»؛ مقالات جمعی از صاحب‌نظران درباره شخصیت سردار شهید «حاج قاسم سلیمانی» است. این کتاب، دربردارنده مقالاتی از: «علی‌اکبر ولایتی»، «حسین سلامی»، «محسن رضایی»، «حسین امیرعبداللهیان»، «سعدالله زارعی»، «یدالله جوانی»، «محمدصادق خرازی»، «عبدالله علی‌عسگری»، و... است. «واکاوی مکتب دفاعی شهید سلیمانی»، «تفکر راهبردی شهید سلیمانی»، «ابعاد مکتب سردار شهید حاج قاسم سلیمانی»، «منطق رفتار سیاسی شهید سلیمانی»، «نماد تمدن نوین اسلامی»، «نامه‌ای به نسل فردا» و «راهبرد قدرت نرم از نظر تا عمل در مکتب شهید سلیمانی»، برخی از عناوین منتشرشده در این کتاب است. این مجموعه، به همت «احدکریم خانی» گردآوری و توسط نشر «خط مقدم» در ۴۷۱ صفحه نگاشته شده است. حاج قاسم؛ شخصیتی چند بعدی داشت. ایشان به عنوان یک بسیجی در دوران پیروزی انقلاب اسلامی، به عنوان یک رزمنده در دوران دفاع مقدس، به عنوان یک پاسدار در لباس سپاه و به عنوان یک فرمانده در رهبری سپاه قدس، نقش مهم در برهه‌های مختلف ایفا نمود و محاسبات جبهه استکبار و طرفداران داعش را متلاشی کرد؛ لذا تحقیق و مقاله‌نویسی درباره این شخصیت، امری ضروری و مهم می‌نمود. کتاب «اسرار سلیمانی» توانسته است تا این مهم را به خوبی برآورده سازد.

کتاب «ناکارآمدی طرح خاورمیانه بزرگ در خیزش بیداری اسلامی»

کتاب حاضر درصدد است با نگرش جامعه‌شناختی و تکیه بر ایده‌ها و هویت‌ها ادعا نماید که «ناکارآمدی طرح خاورمیانه بزرگ» به این علت بوده است که عوامل فرهنگی و هویتی در تئوری و عمل، نادیده گرفته شده و عملاً به مقدمه‌ای تبدیل شد که متعاقب آن، تحولات بیداری اسلامی را در منطقه رقم زد. کتاب حاضر دارای یک مقدمه، یک پیش‌گفتار و پنج فصل است.

در فصل اول؛ ضمن ارائه الگوی تئوریک بحث، اصل طرح خاورمیانه بزرگ، مبانی و کارکرد آن از منظر سازه‌نگاری را مورد بررسی قرار می‌دهد. این فصل سعی دارد تا اساس طرح خاورمیانه بزرگ مطرح شده از سوی آمریکا را مورد واکاوی عمیق قرار دهد. در واقع؛ شناخت ابعاد متفاوت این طرح، مخاطب را نسبت به میزان موفقیت یا عدم آن آگاه‌تر می‌سازد. به عبارت دیگر، این فصل تلاش دارد تا نقش دولت‌های بازیگر در این طرح و ارتباط آن با فعال‌سازی روند به اصطلاح صلح خاورمیانه را مورد کنکاش قرار دهد. در فصل دوم؛ عوامل جامعه‌شناختی طرح خاورمیانه بزرگ مورد بررسی قرار می‌گیرد. در فصل سوم؛ به عنوان مطالعه موردی، کشور عراق را بعد از اشغال آمریکا و انگلیس (۲۰۰۳) تحت عنوان بوته آزمایش طرح خاورمیانه بزرگ مورد بحث قرار می‌دهد. فصل چهارم این کتاب به بحث ساختار قدرت در منطقه خاورمیانه و ارتباط آن با ناکارآمدی طرح اختصاص می‌یابد و موضوع بافت جمعیتی منطقه و بحران مشروعیت را مورد کنکاش قرار می‌دهد. نهایتاً فصل پنجم این پژوهش به موضوع بیداری اسلامی در منطقه خاورمیانه می‌پردازد و معتقد است که ناکارآمدی و عدم موفقیت طرح خاورمیانه بزرگ مقدمه‌ای بود برای شعله‌ور ساختن موج بیداری اسلامی. این فصل تلاش دارد تا ارتباط سیستماتیک بین سیاست‌های ناکارآمد و واشنگتن در منطقه و از جمله طرح خاورمیانه بزرگ و موج خیزش بیداری اسلامی در منطقه را تبیین نماید. این کتاب، به همت انتشارات «مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه» و به تالیف دکتر امیرعبداللهیان، در تعداد ۳۸۴ صفحه و در سال ۱۴۰۲ به چاپ رسیده است.